

(א) וידבר יי אל משה לאמר, שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנע וגו'. רבי חייא פתח, (ב) המימין צוית בקר ידעת השחר מקומו. שחר כתיב ה"א אתרחקא משחר. מ"ט. אלא א"ר חייא, בשעתא דנטי ערב, א ושמשא נטי למיעל, כדין אתחלש תוקפיה, כדין שלטא שמאלא. ב ומשתכח דינא בעלמא ג ואתפשט. וכדין בעי ב"ג ד לצלאה, ולכונא רעותא קמי מאריה. (ב) דאמר רבי ייסא, כד נטי שמשא, ואתחלש, כדין אתפתח חד פתיח: בשמשא, ואתכניש חיליה, ושמאלא שליט. ויצחק ב כרי בירא תחותיה. (ג) כיון דעאל ליליא, ג פתקא דקוטפא ד ה באחמתיה שכיח. וכמה חבילין ו טריקן ד אתפשטו בעלמא, וכלהו שטאן בערבוביא, ואולי וחייכאן בנפשן ח דרשיעייא, ומודעין לון מלין, מנהון כדיבן, ומנהון קשוט, ומאן דאשתכח בינייהו, אתייהיב לון רשו לחבלא, וכלהו בני עלמא ניימין, ט וטעמין טעמא דמותא, והא אוקימנא.

חלופי גרסאות

א אתחלש כדין שלטא ול"ג מן נטי עד כדין שלטא. ב ואשתכח; ואשתכחו. ג מוסיף ואתפשט לעילא. ד לכונא ול"ג לצלאה; לצלאה דישכח רעותא. ה באמתיה; דאחמתיה. ו ל"ג טריקן. ז אודריקו. ח דבני נשא. ט מוסיף ואתכנשו וטעמין.

דרך אמת (א) שהשמש נעשית חלושה להאיר בתוקפא כמו ביום ממש. (ב) חופר באר. (ג) פתק וכתב הכריתיה והכליון בתוקף הדין. (ד) ר"ל באמה של הגבורה עליונה שכיח ומצוי והיינו מסוד עסרת ולמטה שנקראת אמה בעולם הבריאה כמ"ש בעל הפרדס בשער אבי"ע ע"ש.

שלח לך אנשים

הסולם

מאמר

של השמש, שהוא ז"א, וקו האמצעי, והשמאל שולט. ויצחק, שהוא קו השמאל, כורה באר תחתיו, שהיא המלכות שיניקתה משמאל, ואז הוא מיסד אותה.

(ג) כיון דעאל ליליא וכו': כיון שנכנס הלילה, כתיב הגזירות שכיחים בכיס שלהם. וכמה גדודי חבלה מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביא, והולכים ומצחקים בנפשות הרשעים, ומודיעים להם דברים, מהם שקרים ומהם אמיתים. ומי שימצא ביניהם מבני אדם, ניתנה להם רשות לחבל. וכל בני העולם ישנים וטועמים טעם מות, וכבר העמדנו. פתקא פירושו כתב. קוטפא, פירושו גזירה

(א) וידבר וגו' שלח לך אנשים וגו': רבי חייא פתח, המימין צוית בקר ידעת השחר מקומו. שחר כתוב, בלי ה' הידיעה, ה' נתרחה משחר, מהו הטעם. אלא אמר ר' חייא בשעה שינסו צללי ערב והשמש שהוא ז"א, נוטה לבא, דהיינו אחר חצות היום, אז נחלש תוקפו של השמש, שהוא ז"א, אז שולט השמאל ונמצא הדין בעולם ומתפשט, ואז צריך האדם להתפלל, ולכוון רצונו, לפני אדונו.

מאמר שמא דשלטא מפלגו ליליא ואילך (ב) דאמר רבי ייסא וכו': דאר"י, כשנוטה השמש, שהוא ז"א, לבא, ונחלש, דהיינו אחר חצות היום, אז נפתח פתח אחד בהשמש, דהיינו הפתח של שליטת השמאל, ונאסף כחו (דפ"י דף קנ"ו ע"ב)

(ד) תִּיתָ כֹּד אֶתְעַר רוּחַ צָפוֹן. כְּדִין אֶתְקַבֵּל כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאֵלָא. וְאֶתְחַבְרוּ כַּחַד וּשְׂרִיא בְּדִרְעָא בְּאֶתְרָהָא. וְקִבֵּיָה אֶתִי לֹאֲשֶׁתְעִשְׂעָא עִם צְדִיקִיא דְּבִגְנָתָא דְּעָדָן. וְכִדִּין כָּל מָאן דִּיתְעַר לְמַלְעִי בְּאוּרִייתָא כִּי בַּהֲהוּא שְׁעָתָא. הָא אֶשְׁתַּתֵּף בַּהֲדָה. בְּגִין כִּי דְהִיא וְכָל אַכְלוּסִין דִּילָהּ. מִשְׁבַּחָן לְמַלְכָא עֲלָאָה. וְכָל אִינוֹן מִדְּאֶשְׁתַּכְחוּ בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרִייתָא, כִּלְהוּ כְּתִיבִין בְּבִנְי הִכְלָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאִלִּין רְשִׁימִין בִּימְמָא.

(ה) תִּיחַ שְׁמָא חַדָּא קְדִישָׁא אִית בְּגִלּוּפִי אֶתוּן. דְּהוּא שְׁלֵטָא מִפְּלַגוּ לִילִיא וְאִילָךְ, (ו) וְאִינוֹן אֶתוּן כָּל־סְעִפִּיָּה עִי יֹאעֻצִּיָּה פִּי מִן דְּמִנְצַפֵּךְ כְּלִיל לֹון, סִי אֻקְמוּהָ, (ז) לְמַרְבָּה הַמְּשֵׁרָה. נִי כִי הוּא אֶסְתִּים לְהָאִי וְלְהָאִי, כְּדִין כְּתָרִין כְּלִילִין הוּא קִי דְשִׁמָּא קְדִישָׁא אֶתְקִין לִיהָ. וְסִתִּים מְבוּעָהָ. כְּתָר דְּאוּלִּידָתָא. פְּתִיחָא הוּא דִּי בַּחַד רִישָׁא דְּפִתְחָא.

חלופי גרסאות

י' ל"ג ואתחברו כחדא. כ ל"ג בההיא שעתא. ל דהיא יתבת וכל אכלוסין דילה ומשבחן. מ דאשתהפן בהדה. נ ל"ג כל"ך סעפ"ה. ס יאעוצ"ה. פ מנצפ"ך ול"ג מ"ג. מ. צ צ"ג הוה: מ'. ק י'. ר בחרישא: ביה רישא.

מסורת הזוהר

(ג) (ישעיה ט) ב"א שיט צ"א.

דרך אמת (ה) כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (אמ"ז אני קבלתי שעפ"ה יאעוצ"ה ויציא מ"פ כמלונה וכבד עליה פשעה וכי' והאחרון מ"פ יפקוד ה' על צבא המרוס).

שם דשלטא מפלגו ליליא

הסולם

מאמר

לְבִינָה בַּעַת שְׁלִיטַת הַשְּׁמָאֵל שְׁהָאוּרוֹת סְתוּמִים בָּהּ. נִי הִיתָה סוֹתַמַּת לִזְו וְלִזְו. הִינּוּ הִנֵּי כְּפוּפָה בְּסוּד נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף. סוֹתַמָּה הִבִּינָה וְהַמְלָכוֹת. כִּי אִי הַסְפִּירוֹת הִיוּ כְּלוּלוֹת. דְּהִינּוּ שְׁהַמְלָכוֹת וְהַבִּינָה נִכְלְלוּ זֶז בְּזוֹ, וְהִיתָה גַם הִבִּינָה בְּנִפְלָה כְּמוֹ הַמְלָכוֹת. הוּא שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הֶתְקִין אֶת הַמְלָכוֹת שְׁהִיט נִי וְהַמְשִׁיךְ לָהּ קוֹ הַשְּׁמָאֵל בְּצוּרַת וְ, שְׁאֵז קָמָה מִנְפִּילָתָהּ. אֲבָל, וְסִתִּים מְבוּעִים שִׁלָּה. כִּי עִי שְׁלִיטַת הַשְּׁמָאֵל נִסְתַּמּוּ הָאוּרוֹת וְנִקְפְּאוּ. (כִּנֵּל בִּי־א דָף צ' דִּי־ה כְּתִיב) וְעִדֵּי הִיתָה הִבִּינָה נִסְתַּמַּת בְּשִׁלִּיטַת קוֹ שְׁמָאֵל. שְׁעִיכְ נִקְרָאֵת הִבִּינָה אִי מִ' סְתוּמָה. וְאַחֵר שְׁהוֹלִידָה הִבִּינָה אִי הוּא דְּהוּיָה שְׁחָוָא זִי־א. שְׁהִיט קוֹ הָאִמְצִיעִי אִי הַמְלָכוֹת הוֹלִידָה אֶת הַנִּשְׁמָה, אִי צִעֲשָׁתָה פְּתוּחָה בְּרֹאשׁ פֶּתַח אֶחָד. דְּהִינּוּ שְׁהִיט סְתוּמָה נִפְתַּחָה מִלְּמַטָּה וְנִעֲשָׂתָה לְמִי פְּתוּחָה.

פִּירוּשׁ, שְׁהוּזָר מְדַבֵּר כַּאֲן מִבִּינָה וּמִלְכוּת בְּבֵת אַחַת. כִּי מִטְעָם עֲלִית הַמְלָכוֹת לְבִינָה נִתְכַּלְלוּ זֶז בְּזוֹ. כְּמוֹ שְׁמִבְיָא הוּזָר עֲצָמוֹ. נִי הוּא אֶסְתִּים לְהָאִי וְלְהָאִי, כְּדִין כְּתָרִין כְּלִילִין הוּא. וְעִיכְ הִי סְתוּמָה הָרוּמוֹת עַל בִּינָה בַּעַת שְׁהִיא בְּשִׁלִּיטַת הַשְּׁמָאֵל. מִפְּרָשָׁה הוּזָר גַּם עַל הַמְלָכוֹת. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִפִּילוּ הַצּוּרָה שֶׁל מִ'.

גזירה, מלשון וקטפת מלילות (דברים כ"ג) שפירושו כריתה וגזירה. אהמ"תא פירושו כיס, כמו והשתכח באהמ"תא (עזרא ו' ב') שפירושו חמת וכיס.

(ד) ת"ח כד אתער וכי: בוא וראה, כשמתעורר רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל, שהיא המלכות, בשמאל של ז"א, ומתחברים יחד, ושורה בורע שמאל במקומה. והקב"ה בא להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן (כנ"ש ויקהל אות ט"ו ע"ש) ואז כל מי שיתעורר לעסוק בתורה בשעה ההיא, הוא משתתף עם המלכות, משום שהיא וכל המוניה משבחים למלך העליון, שהוא ז"א. וכל אלו הנמצאים אז בתשבוה של התורה, כולם כתובים בין בני ההיכל, ונקראים שם בשמותיהם. ואלו רשומים ביום, דהיינו שרשומים לקבל חסדים, שהוא מדת היום, שהוא ז"א.

(ה) ת"ח שמא חדא וכי: בוא וראה, שם אחד קדוש יש באותיות חקוקות השולט מחצות לילה והלאה, והם האותיות כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, דמ"ן דמנצפ"ך כולל אותם. מ' העמידוהו, בסו"ה, למרבה המשרה, שם' סתומה כתובה באמצע המלה, שהיא רומזת (דפרי דף קנ"ו ע"ב)

וצפרא נהיר, כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא ז עלאה. וכדין ידעת השחר מקומו. ח דידע שחר מקומו דה"א. ואתכלילת בגויה.

(ח) ת"ת, משה הוה שמשא, ובעא לאעלאה לארעא. א"ל קב"ה, משה, כד אתי ט נהורא דשמשא. אתכליל סיהרא *) בגויה, השתא דאנת שמשא, היך יקומן כחדא שמשא וסיהרא. לא נהיר סיהרא כ אלא בשעתא דאתכניש שמשא, אבל השתא לית אנת יכול. אי תבעי למנדע מנה שלח לך אנשים. ז לגרמך, בגין למנדע.

חלופי גרסאות

ז ל"ג עלאה, ח דודאי, ט נהרא ול"ג דשמשא. י כד, כ ל"ג אלא, ל מוסיף לך לגרמך.

הסולם

שם — מפלגו ליליא

מאמר

ונמצא שהם כוללת ב' צירופים מן השם שהם ז' אותיות, והן כוללת ב' צירופים מן השם, שהם שש אותיות, וז"ש, באלין תרין אתוון ב' ה' אתכללו תליסר אתוון, דהיינו כל השם הקדוש, וז"ש סליק מנייהו תרי דהיינו ב' בחינות שבלילה, חד לאת חד, בחינת חצי לילה הראשונה לאות ב', וחד לאת חד, ובחינת מחצות לילה ואילך, היא לאות ה' כנ"ל.

ועכ"ז הוונג דחצות אינו מספיק להשלים המלכות, וכל השלמתה הוא בזווג הבקר שאז מקבלת החסדים, וז"ש (באות ז') ורזא דא וכו', כי יהיה נערה בתולה נער כתיב, כי בלילה נקראת המלכות נער בלי ה', כי ה' יורה שהיא מלאה בחסדים, וז"ש, בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה, דהיינו שנכללת בחסדים דו"א ואז נקרא נערה עם ה', וז"ש, דידע שחר מקומו דה' ואתכלילת בגויה, שזה תירוצו על מה ששואל (באות א') שחר כתיב ה' אתרחקא משחר מאי טעמא, ובהאמור מתורץ זה, כי בלילה שנקראת נער בלי ה' או ה' אתרחקא משחר, שהוא ז"א, וביום שנקראת נערה בה', אז קוראים, השחר עם ה', משום דידע שחר מקומו דה', כמבואר.

מאמר לא נהיר סיהרא אלא באתכניש שמשא (ח) ת"ת משה הוה וכו': בוא וראה, משה היה בחינת השמש, שהוא ז"א, ורצה להכנס לארץ, אמר לו הקב"ה, משה, כשבא אור השמש, הרי נכללה הלבנה, שהיא מלכות, בתוכו, ובחינתה אינה נראה, עתה שאתה הוא השמש, ותכנס לארץ שה"ס הלבנה, דהיינו המלכות, איך יעמדו יחד השמש והלבנה, הרי הלבנה

ים סוף, וגם כאן בחצות לילה שהם סתומה שולטת שה"ס שמאל בלי ימין, וצריכים להעביר הדינים מן המלכות, שולט השם סע"ו אעצ"ה, שפירוש, שהקב"ה מיעץ לנסוע ולהמשיך ג' קוין בסוד הוונג עם הנוקבא, המרומז ב' דמנצפ"ד, ואז, אתער רוח צפון (באות ד') שה"ס שמאלו תחת לראשי, וז"ש כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא ואתחברו כחדא, דהיינו בסוד ה' דמנצפ"ד, ואז יוצא הצירוף כל"ך יפ"ה, שפירושו, בסו"ה כל"ך יפה רעיתי ומום אין בך, ומום רומז על ב' סתומה שע"י הוונג עם ז"א נעברה ה' סתומה, ואינה עוד בה.

וז"ש (באות ה') שמה חדא וכו' שלטא מפלגו ליליא וכו' כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה דב' ה' דמנצפ"ד כליל לון, כי הם סתומה כוללת הצירוף של ז' אותיות סע"ו אעצ"ה, כי מחמת שליטת הדינים שבה, נגלה שם הזה, המיעץ לעורר סוד הנסיעה, וז"ש (באות ו') ואכליל אתוון אחרן ואינון שבעה, תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא, דהיינו כוה, סע"ו ב' אעצ"ה, שזה יורה, שבסבת הם סתומה נתעוררו ב' צירופים אלו בני ז' אותיות, והן כוללת הוונג שנעשה מסוד הנסיעה, שעל ידיהם מתגלים ב' הצירופים כל"ך יפ"ה, והם סתומה נעברה, וז"ש, ה' דכר ונוקבא כליל כחדא, דהיינו שרומז על הוונג דחצות שנעשה בסבת הנסיעה, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן, דהיינו כוה, כל"ך ה' יפ"ה, שהוא רומז שהן שה"ס הוונג של זו"ן, גילה זה השם במלכות שיוורה שכולה יפה, ואין עוד בה הדינים דב', וז"ש (באות ו') כל"ך יפה, וסימן, כל"ך יפה רעיתי ומום אין בך, דהיינו כמבואר, והמלה מום מורה על מם סתומה, שעברה ממנה ואין בה, (דפו"י דף קנ"י ע"ב *) דף קנ"ז ע"א)

(ט) תִּחַ מִשֶּׁה, אִי תִימָא דְהוּא לֹא יִדַּע דְּלֹא יִיעוֹל לֹאֲרַעָא בּוֹמְנָא דָא. לֹא חֲכִי, אֲלֵא יִדַּע, וְהוּא בְּעִי לְמִנְדַּע מִנֵּה, עַד לֹא יִסְתַּלַּק, וְשִׁלַּח לֵאלֵינָּה מֵאֲלֵלִי, כִּיּוֹן דְּלֹא אֲתִיבּוּ מִלֵּה כְּדַקָּא יָאוּת, לֹא שִׁלַּח זִמְנָא אַחְרָא, עַד דְּקִבִּיָּה אַחֲזִי לִיָּה, דְּכִתִּיב (ו) עֲלֵה אֶל הָרֵ הָעֶבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ, וְכִתִּיב, (ז) וִירְאֵהוּ יְיָ אֶת כָּל הָאָרֶץ, וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, אֲלֵא כָּל אֵינּוֹן דְּזִמְיִנִין לְמִיקָם בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, כְּלָהוּ אַחֲזִי לִיָּה לְמִשֶּׁה, וְאַתְמַר, וְאַוְקֻמוּהּ חֲבֵרִיָּא.

(י) כִּיּוֹן דְּשִׁאֲרֵי מִשֶּׁה לְמִשְׁלַח, מַה אָמַר לוֹן, הִישׁ בֵּה עֵץ, וְכִי מַה הוּא דְקֹאֲמַר, וְאִי תִימָא דְלֹא יִדַּע, אֲלֵא (נ) חֲכִי אָמַר מִשֶּׁה, אִם יֵשׁ בֵּה עֵץ, הָא יִדְעָנָא דֹאנָא אִיעוֹל לְתִמְן, מֵאִי עֵץ, דָּא אֵילָנָא דְחִי, וְתִמְן לֹא הוּא, אֲלֵא בְּגִ'ע דֹּאֲרַעָא, אָמַר אִם יֵשׁ בֵּה עֵץ (ס) דָּא, אָנָּא אִיעוֹל לְתִמְן, וְאִי לֹא, לֹא אָנָּא יִכִּיל לְמִיעֵל. (יֵא) אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (פ) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקּוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ, מֵאֵן עֵצִים הֵכָא, וּמֵאֵן הוּא דָא, אֲלֵא דָא צִלְפַּחַד, וְהוּא דִּיִּיק עַל אֵלֵין אֵילָנִין, הִי מְנִיָּיהוּ רַב עַל אַחְרָא, וְלֹא חֲשַׁשׁ לִיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, וְאַחֲלַף שַׁבַּת לְשַׁבַּת, הֵהִיד.

מסורת הוהר

(ו) (דברים לב) פ"ב בהשמות רעב, פ"ג רפ. (ז) (שם לד) ויחי קטו צ"א. (ח) (במדבר טו). חלוסי גרסאות

חלוסי גרסאות

חלוסי גרסאות

הסולם

מאמר

צלפחד מקושש היה

הַלְבֵּנָה אֵינָה מֵאִירָה אֲלֵא בְּשַׁעָה שְׁנֹאסַף הַשֶּׁמֶשׁ, אֲבָל עֲתָה אֵינָךְ יִכּוֹל לְהַכְנִס לֹאֲרַץ, וְאַם תִּרְצֵה לְדַעַת מִמֶּנָּה, שִׁלַּח לָךְ אַנְשִׁים, לָךְ, הֵינִינוּ לְעִצְמָךְ, כְּדִי שְׁתַּדַּע.

(ט) תִּחַ מִשֶּׁה אִי וְכוּ': בּוֹא וּרְאֵה, מִשֶּׁה, אִם תֹּאמַר שֶׁהוּא לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ, שֶׁלֹּא יִכְנַס לֹאֲרַץ, בַּעַת הַזֹּאת, אֵינּוּ כֵּן, אֲלֵא יִדַּע, וְהִיָּה רוֹצֵה לְדַעַת מִמֶּנָּה בְּטָרֵם שִׁיִּסְתַּלַּק, וְשִׁלַּח אֶל הַמְּרַגְלִים, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הִשִּׁיבּוּ לוֹ דְּבַר כְּרֹאוּי, לֹא שִׁלַּח עוֹד בּוֹמֵן אַחֵר, עַד שֶׁהִקְבִּיָּה הִרְאָה אוֹתָהּ לוֹ, שִׁכְתוּב, עֲלֵה אֶל הָרֵ הָעֶבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ, וְכִתוּב, וִירְאֵהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, וְלֹא זֶה בְּלִבְד הִרְאָה לוֹ, אֲלֵא כָּל אֵלֵי הַמְּנַהֲיָגִים הָעֲתִידִים לָקוּם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הִרְאָה אוֹתָם כּוֹלֵם לְמִשֶּׁה, וּלְמַדְנֵה, וְכִבֵּר הָעֲמִידוֹת הַחֲבֵרִים.

(י) כִּיּוֹן דְּשִׁאֲרֵי מִשֶּׁה וְכוּ': כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל מִשֶּׁה לְשַׁלּוֹחַ, מַה אָמַר לָהֶם, הִישׁ בֵּה עֵץ, וְכִי מַה הוּא שֹׁאֲמַר זֶה, וְכִי תֹאמַר שֶׁלֹּא יִדַּע אִם יֵשׁ בֵּה עֵץ, אֲלֵא כֵךְ אָמַר מִשֶּׁה, אִם יֵשׁ בֵּה עֵץ אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲכַנֵּס שְׁמָה, מִהוּ עֵץ, זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא לֹא הִיָּה שֵׁם אֲלֵא בְּגֵן עֵדֵן הָאָרֶץ, אָמַר מִשֶּׁה, אִם יֵשׁ בֵּה עֵץ הַזֶּה, אֲנִי אֲכַנֵּס שְׁמָה, וְאַם לֹא, אֲנִי יִכּוֹל לְכַנֵּס.

מאמר צלפחד מקושש עצים היה

(יֵא) אָמַר ר' חִיָּיא וְכוּ': אֲרִיָּה, כְּתוּב וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקּוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ, מַה (דְּפִרִי דִף קנ"ז צ"א)

הוא

שלח לך

(ט) כי בחטאו מת, בחטא ו' מת. ע בגין כך, הוה דיניה סתים, ולא אתפרש דיניה, כדינן אחרנין. בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא, וע"ד לא אתמר באתגלייא, וקב"ה עבד יקר ליקריה.

(יב) רבי יוסי אמר, שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש, וקביל עונשא לפום שעתא, ואתכפר חוביה, וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא, דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו, כיון דדכר פ שמה קב"ה, צ דכתיב כן בנות צלפחד דוברות, אתידע דהא אתכפר חוביה.

(יג) ת"ח, ב' אילנין אינון, חד לעילא, וחד לתתא, בדא חיינ, ובדא מותא, מאן דאחלף לון, גרים ליה מותא בהאי עלמא, ולית ליה חולקא בההוא עלמא, וע"ד אמר שלמה, י דבש מצאת אכול דיך וגו'.

מסורת הוזהר

חלופי גרסאות

(ט) (שם כו) ח"ג רה: ת"ז תכ"א נט: תק"ח קי ט"א ש"ח. י (משלי כה) תק"ח קב ט"ד ש"ב. ע מוסף ורוא דכלא ודאי מקושש. עצים בג"כ. פ מוסיף שמה דצלפחד. צ ל"ג דכתיב כן בנות צלפחד דוברות. י אליו.

מאמר

הסולם

צלפחד מקושש היה

לגלות ההקפדה והחטא על מי שמחשיב הנוקבא ביותר, שזה אינו לכבוד הנוקבא, וסוד החטא הזה מרומז בשמו שנקרא צלפחד, שהוא אותיות צל פחד, כי מאחר שז"א ממעט הג"ר דשמאל ומשאיר רק הו"ק דג"ר (ננ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) נבחן שעושה צל על הג"ר דשמאל, אמנם על צל הזה נאמר, שהנוקבא אמרה, בצלו חמדתי וישבתי, כי מקודם לכן במצב הא', אע"פ שלא היה לה אז צל על הג"ר, עכ"ז היתה סתומה ולא עשתה פירות, אבל עתה כשקבלה הצל מו"א, ופריו מתוק לחכי, כי עתה יש לה פירות ממנו, אמנם צלפחד, פחד מן הצל הזה, והיה רוצה לבחור מצב הא', שאז לא היה שום צל על הנוקבא, ובשביל זה מת.

(יב) רבי יוסי אמר וכו': ר"א, שאר עצים, שהם ע' שרים החיצונים, עם שבת היה מקושש שהיה מקיש ומשוה מעלת ע' שרים למעלת יום השבת, וקבל עונשו בשעתו, ונתכפר עונו, וע"כ נתקשה משה בדין בנותיה, שלא היה יודע אם נתכפר עונו, ויהיה לבנותיו חלק ונחלה בארץ, או לא, כיון שהקב"ה הזכיר שמו, שכתוב, כן בנות צלפחד דוברות, נודע שנתכפר עונו.

(יג) ת"ח ב' אילנין וכו': בוא וראה, ב' עצים הם, אחד למעלה, שהוא עץ החיים, ז"א, ואחד למטה, שהוא עץ הדעת, הנוקבא, בזה חיים, ובזה מות, מי שמחליף אותם, דהיינו שמחשיב הנוקבא כשהיא בפרודא, יתור מז"א, שהוא עץ החיים, גורם לעצמו מות בעולם הזה

הוא מקושש עצים, עצים, פירושו ב' העצים, שהם עץ החיים שהוא ז"א, ועץ הדעת שהוא הנוקבא, מקושש, פירושו שהיה מקיש ומשוה העצים, שהם ז"א ונוקבא שיהיו שוים זה לזה, כמו שהיתה הנוקבא במצב הא', ונמצא בזה שהפריד הנוקבא מזוג פב"פ עם ז"א שביום השבת, והחזירה לפירוד ואחורים כמו שהיתה במצב הא', ולא עוד אלא שהחשיב מצב הא' של הנוקבא על בחינת הזוג דפנים בפנים שביום השבת, כי דחה זוג הזה דפב"פ, והחזיר הנוקבא לפירוד ואחורים, ובוה עשה פגם גדול במדרגת ז"א, ובכל מדרגת השבת, כי החשיב האחורים דנוקבא יותר מפב"פ של ז"א, וז"ש, והוה דייק על אילנין הי מנייהו רב על אחרא, שהיה רוצה להחזיר הנוקבא למצב הא', והתבונן לדעת אם מצב הא' והפרודא של הנוקבא אינה חשובה יותר מפב"פ של ז"א, ולא חשש ליקרא דמאריה, ולא איכפת לו שמבוזה בזה כבוד ז"א, ואחלף שבת לשבת, כלומר שהחליף חשיבות הגדול של זוג פב"פ ביום השבת, על בחינת שבת של חול (ועי' פרשת קרח אות נ"ו) שהיא הג"ר דאחורים של הנוקבא שבמצב הא', שה"ס עצה"ד טוב ורע.

ח"ש בגין כך הוה דיניה סתים וכו' בגין דמלה דא בעי בחשאי וכו': כי ענין חטא הזה שהיה מחשיב מדרגת הנוקבא על ז"א, אינו לכבוד לנוקבא, וקב"ה עבד יקר ליקריה, שז"א עשה כבוד לכבודו, דהיינו שעשה כבוד למלכות הנקרא כבוד, שלא

(דפו"י דף קנ"ז ע"א)

יד) ארון ותורה בחד קיימי. תורה עקרא. ארון ביתא. וע"ד. ארן חסר בלא ואיו בכל אתר. ארן הברית. ארן העדות. בכל אתר - אהרן דרועא ימינא. בר בחד. דכתיב (ז) כל פקודי הלוי אשר פקד משה ואהרן. נקוד לעילא. טו) איר יצחק. משה אילנא דחיי נקט. וע"ד בעא למנדע. אי הוה שכיח בארעא. אי לאו. ובג"כ טז) אמר. היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא. ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים. באילנא אחרא תליין ואחידין.

טז) ת"ח. (ז) שלח לך אנשים: בגינך. רבי יהודה פתח. (ח) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר, דאהני לגופא ולנפשא. ציר נאמן לשולחיו. אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע. ונפש אדוניו ישיב. דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל. ולא אסתלקא מנייהו.

יז) ואלין דשדר משה. גרימו בכייה לדרין בתראין. וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן. וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר יהושע. ונפש אדוניו ישיב.

מסורת הזהר
(כ) (במדבר ג). (ז) לעיל אות א צ"א. (ח) (משלי כה).
חלופי גרסאות
ר ארן. ש ל"ג מן אמר עד והתחזקתם.

מאמר	הסולם	צלפחד מקושש היה
הזה. ואין לו חלק לעולם הבא. וע"ז אמר שלמה, דבש מצאת אכול דיין וגו'. פירוש. אע"פ שמצב הא' של הנוקבא היא בחינת פרוד ואחורים (כנ"ל באות י"א) עכ"ז לולא מצב הא' לא היתה הנוקבא יכולה לקבל חכמה בעת שהיא במצב הב', כי הכלים של מצב הא' נשארים בה במצב הב' שבהם היא מקבלת החכמה (כנ"ל ויקהל אות נ"ג ע"ש) ולפיכך אחר שאדם זכה לקבל ממצב הא' דנוקבא, מחויב להעלות מ"ן לצורך מצב הב' דנוקבא ואז יהיה לו כל השלמות חכמה וחסדים יחדיו. אבל אם אינו עושה כן אלא בוחר במצב הא' דפרודא. עונשו מיתה. וז"ש, דבש מצאת, שה"ס מצב הא' דנוקבא. אביל דיין. ואח"כ תמשיך את מצב הב', שאל"כ, פן תשבענו וחקאנת. דהיינו שיסתלקו ממנו אורות החיים.	ואהרן, שהוא מנוקד למעלה. להורות שאינו כאן זרוע ימין שהוא חסד. אלא הוא בחינת מלכות שנקראת ארן, כנ"ל. טו) אמר ר' יצחק וכי: משה היה אחיו בעץ החיים, וע"כ רצה לדעת אם הוא נמצא בארץ או לא. ומשום זה אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. כי עץ החיים נחמד לכל. והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים שהם תלויים ואחורים בעץ האחר, דהיינו בנוקבא. ולא בוצ"א שהוא עץ החיים.	טז) ת"ח. ש"ח לך: בוא יראה שלח לך אנשים. לך, פירושו בשבילך. ר' יהודה פתח. כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר. שאז הצנה מועילה לגוף ונפש. ציר נאמן לשולחיו. אלו הם כלב ופנחס, שהיו שליחים נאמנים אל יהושע. בעת ששלחו לרגל את ירחו. ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו השכינה שתשכון בישראל. ולא נסתלקה מהם.
יד) ארון ותורה בחד וכי: ארון ותורה. שהם מלכות הנקראת ארון וז"ל הנקרא תורה. נמצאים באחד, דהיינו בזוג. התורה שבארון היא העיקר, והארון הוא בית לתורה. וע"כ ארן בכל מקום חסר ו'. דהיינו ארן הברית ארן העדות, כי התורה שבתוך הארון הי"ס ו'. בכל מקום, אהרן, הוא זרוע ימין, חוץ מאחד, שכתוב כל פקודי הלוי אשר פקד משה	יז) ואלין דשדר משה וכי: ואלו המרגלים ששלח משה, גרמו בכיה לדורות האחרונים כי ביום הזה נחרבו בית המקדש הראשון והשני, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות. וגרמו לסלק השכינה מן הארץ מבין ישראל	

(דפ"י דף קנ"ז ע"א)

(יח) רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארמא. אמר רבי ייסא לר' חזקיה. חמינא באמך דהרהורא אית בגוון. אמר ליה. הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה. כיון דאמר שלמה. (ט) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו'. ותנינן. דכל מלוי דשלמה מלכא. כללו סתימין מדרגין דחכמתא. אי הכי. האי קרא אית ביה לאסתכלא. דהא פתחא לאינון דלאו בני * מהימנותא אשתכח ביה.

(יט) א"ל ודאי הכי הוא, ואית ביה למנדע ולאסתכלא. אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי, שאל לון מייא, דהוה צחי, והוה לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה. מאן את. אמר לון יודאי אנא. ואנא לאי וצחינא. אמרו לעית באורייתא. אמר לון. עד דאנא עמכון במלין. אסלק להאי טורא. ותמן אסב מייא ואשתי. (כ) אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין. ויהב ליה. ת בתר דשתה. אמר נסלק עמך למייא. סליקא לטורא. א ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק, ומלי קטפורה חד. יתבו. אמר לון ההוא ב"נ. השתא שאילו. דהא אנא אשתדלנא באורייתא. על ידי דחד ברי. דאנא עיילית ליה לבי רב. ובגיניה רווחנא באורייתא. אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך. טב הוא. אבל מלה דאנון ביה. אנא חמינא דלאחר אחרא בעי לאסתלקא. אמר ההוא ב"נ. אימא מלך. דלומנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא.

מסורת הוזהר

(נ) (קחלת ג) ב"ב מט צ"א.

חלופי גרסאות

ח אמר נסלק עמך למיא שתי בתר דשתה. א ואשכחו.

דרך אמת (ז) נאד של מים ובלשון ערבי ספירא שמוליכין בו מים בדרך. קטפורה חד כלי אחד כמו קדירה.

מאמר

ישראל. אלו ששלח יהושע. נאמר בהם וגפשו אדוניו ישיב.

(יח) ר' חזקיה ור' ייסא וכו': ר"ח ור"י היו הולכים בדרך. אמר ר' ייסא לר' חזקיה אני רואה בפניך שיש בדך הרהור. אמר ליה הרי ודאי. מקרא זה הסתכלתי בו. כיון שאמר שלמה כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו'. ולמדנו, שכל דבריו של שלמה המלך כולם סתומים ממדרגות החכמה. א"כ, מקרא זה יש להסתכל בו. כי נמצא כאן פתח לאלו שאינם בני אמונה. (יט) א"ל ודאי הכי וכו': א"ל, ודאי כך הוא. שיש בזה פתח לבלתי מאמינים, ויש לדעת ולהסתכל בו. בתוך כך ראו אדם אחד שהיה בא. ובקש מהם מים. כי היה צמא. והיה עיף מתוקף השמש. אמרו לו מי אתה. אמר להם. יהודי אני ואני עיף וצמא. אמרו לו אתה. עוסק בתורה. אמר להם. עד שאני

הסולם

מקרה בני האדם ומקרה הבהמה

עוסק עמכם בדיבורים. אעלה להר הזה. ושם אקח מים ואשתה.

(כ) אפיק ר' ייסא וכו': הוציא ר"י גאון אחד מלא מים ונתן לו. אחר ששתה אמר נעלה עמך להר. למים. עלו להר ומצאו חוט אחד דק של מים ומילא כלי אחד. ישובו. אמר להם אותו האדם. עתה שאלו. כי אני משתדל בתורה על ידי בני אחד שהכנסתי אותו לבית רב. והוא למדני תורה. ובשבילו הרוחתי בתורה. אמר ר' חזקיה. אם זכית בתורה ע"י בנך יפה הוא. אבל הדבר שאנו עומדים בו. אני רואה שלמקום אחר אני צריך להעלותו. כלומר. שאין הוא מתאים לתרץ להם שאלתם. אמר אותו אדם. אמור דברייך כי לפעמים באפרכסת של עני. דהיינו כלי שעל הריחים. תמצא מרגליות. קטפורה. פירושו כלי לפי הענין. זפירא. פירושו נאד בלשון ערבי.

א"ל

"(רפ"י דף קנ"ז צ"א *) דף קנ"ז ע"ב)

(כא) א"ל האי קרא דאמר שלמה, סח ליה. אמר ליה, וכי ב במה אתון פרישן משאר בני נשא דלא ידעי. אמרו ליה ובמה. אמר לון, על דא אמר שלמה האי קרא, ולא אמר האי מגרמיה, כשאר אינון מלין. אלא אהדר אינון מלין דטפשאי עלמא דאמרי כך, ומאי אמרי. כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו', טפשאי דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא. אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה, וקב"ה לא אשגת עליהו, אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'.

(כב) וכד שלמה אסתכל באלין טפשאי דקאמרי דא קרא לון בהמה, דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש, בגין דאמרי מלין אלין. ומגלן. קרא דעליה אוכת. דכתיב (ו) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה, על דברת בני האדם. על ההוא מלה דטפשותא. דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו. ולא יתחברון בהדי בני נשא ג, אחרנין דאית לון מהימנותא, ולראות שהם בהמה המה להם. ולראות בהו אינון בני מהימנותא, שהם בהמה ממש, ודעתייהו כבעירא. המה להם בלחודייהו, ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא. וע"ד המה להם, ולא ד, לאחרנין. ומה דעתא דלהון. כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשאי. אינון מחוסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשייהו. טב להו דלא ייתון לעלמא. (כג) ומה אתיב לון שלמה על דא. קרא אבתריה, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. מי יודע

חלופי גרסאות
ב כמה ג אחרי. ד לאחר.

מסורת הזהר
(ו) (קהלת ב).

מקרה — ומקרה הבהמה

הסולם

מאמר

ולראות שהם בהמה המה להם. אמרתי אני בלבי, וחשבתי להסתכל. על מה. היינו על דברת בני האדם, על הדבור ההוא של טפשות שהם אומרים, שהעולם מתנהג בנוקרה. לברם האלקים, היינו, שברר אותם אלקים שיהיו לבדם, ולא יתחברו עם בני אדם אחרים שיש להם אמונה, ולראות שהם בהמה המה להם, ולראות היינו שאלו בני האמונה יראו בהם שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמות, המה להם, היינו שהם בפני עצמם, שלא יביאו דעה טפשית הווי לבני האמונה, וע"כ, המה להם, ולא לאחרים. ומהו הדעה שלהם, על זה מסיים הכתוב, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחם של אלו הבהמות, אלו הטפשים, אלו מחוסרי האמונה, אוי להם ואוי לנפשם, טוב להם, שלא היו באים לעולם.

(כג) ומה אתיב לון וכו': ומה השיב להם שלמה, על זה בא המקרא שלאחריו ואמר, ומי

(כא) א"ל האי קרא וכו': אמר לו, מקרא זה שאמר שלמה, ושח לו כל השאלה. אמר לו, וכי במה נשתניתם משאר בני אדם שאינם יודעים, אמרו לו, ובמה, אתה מעמיד המקרא. אמר להם, על זה אמר שלמה מקרא הווי, ולא אמר זה ממחשבתו עצמו כשאר הדברים שאמר, אלא שחזר על אלו הדברים שטפשי עולם אומרים, ומה אומרים, היינו, כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'. הטפשים שאינם יודעים ואינם מסתכלים בחכמה, אומרים שהעולם הווי הולך במקרה, ואין קב"ה משגיח עליהם, אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'.

(כב) וכד שלמה אסתכל וכו': וכששלמה הסתכל בטפשים אלו, שאומרים זה, קרא אותם בהמה, שהם עושים את עצמם בהמה ממש, במה שאומרים דברים אלו, ומאין לנו זה, הפסוק שלפניו מוכיח, שכתוב, אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלקים

(דפריי דף קנ"ז ע"ב)

באינון טפשאי, דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, לאתר עלאה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתזנא מנהירו עלאה, מנהירו דמלכא קדישא, למהוי צרורא בצרורא דחיי, ואשתכחת קמי מלכא קדישא עולה תמימה ה ודא הוא ו העולה היא למעלה.

כד) ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ו לאו להווא אתר דהוה ח כל ב"נ, דכתיב ביה ט בצלם אלהים עשה את האדם, וכתיב ט נר יי נשמת אדם, היך אמרי אינון טפשאי דלאו מבני מהימנותא, ורוח אחד לכל, תיפח רוחיהון, עלייהו כתיב, ז יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך יי דוחה, אלין ישתארון בגיהנם, לאינון דרגין תתאין, ולא יסתלקון לדרי דרין, עלייהו כתיב ק יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה, אתו רבי חזקיה ורבי ייסא, ונשקו רישיה, אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא, זכאה האי שעתא דאערענא בך.

כה) * תו אמר, וכי על דא בלחודוי ט תוה שלמה, והא באתר אחרא אמר כגוונא דא, פתח ואמר, ו זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש, זה רע ודאי, מאי זה רע, דא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא, וחביל אורחוי, בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה, ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי, הה"ד, ט כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, על דא אמר, זה רע, דלא יהא ליה מדורא לעילא, כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע, והוללות בלבבם, בחייהם שטותא תקיע בלביהו, ואינון מחוסרי מהימנותא, ולית לון חולקא בקב"ה.

חלופי גרסאות

ה ודאי, ו מוסיף העולה, העולה, ז ל"ג ולאן, ח אבל, ט דוחה, י ל"ג מן דא עד בגין, כ מוסיף בג"ד תוללות.

מסורת הוהר

ט) (בראשית ט) שמות קיד צ"ז, ט) (משלי כ) צו יח צ"ס, ז) (תהלים לה), ק) (שם קד) ב"ב ריא צ"א, ו) (קהלת ט), ש) (תהלים ה) ב"א ויה צ"ב.

מקרה — ומקרה הבהמה

הסולם

מאמר

כתוב, יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה, אלו ישארו בגיהנם באלו מדרגות התחתונות, ולא יעלו משם לדורי דורות, עליהם כתוב, יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה, באו ר' חזקיה ור' ייסא ונשקו ראשו, אמרו, ומה כל כך היה עמך ולא ידענו, אשרי שעה זו שפגשנו בך, כה) תו אמר וכי וכו', עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כעין זה, פתח ואמר, זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש, זה רע ודאי, מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בחנם ומשחית דרכו, כי זה אין מדורו עם הקב"ה, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא, זה שכתוב, כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה, כי מקרה אחד לכל וגם

זמי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, מי יודע, את אלו הטפשים, שאינם יודעים כבוד המלך העליון, ואינם מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, היינו למקום עליון, למקום יקר, למקום קדוש, להוון מאור העליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ולהיות נמצאת לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזה הוא העולה היא למעלה.

כד) ורוח הבהמה היורדת וגו': ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ואינו לאותו מקום שהוא לכל בני האדם, שכתוב בו, בצלם אלקים עשה את האדם, וכתוב, נר ה' נשמת אדם, ואין אומרים אלו הטפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל, תפח רוחם, עליהם (דברי דף קנ"ו ע"ב) דף קנ"ח ע"א)

שלח לך

יא

ובאינון בני מהימנותא, לאו בעלמא דין, ולא בעלמא דאתי, הה"ד (ח) ואחריו אל המתים.

(כו) ת"ח, קב"ה אוהר לבני עלמא ואמר, (א) ובחרת בחיים למען תחיה, וחייך דההוא עלמא נינהו. אינון חייבין מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי. (ב) כי מי אשר יבחר וגו'. אע"ג דיבחר בר נש (ג) בההוא עלמא כמה דאמר, לאו הוא כלום, דהא מסירא דא בידנא, (ד) אל כל החיים יש בטחון, ומסירא דא בידיהו. (ה) כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת. היך יהא לן חייך בההוא עלמא. וע"ד זה רע ודאי, דלא ידורון במלכא עלאה, ולא יהא לן חולקא ביה. ואע"ג דכל הנני קראי תשכח סמיכין לחבריאי במלין אחרנין, אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא, דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(כז) א"ל, תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן. אמר נ להו, אי עבידנא הכי, אורייתא יקרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא, ושדרו לי בשליחותא, ושלמה מלכא אמר, (ח) מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל. ת"ח, מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון, ואזל ליה.

(כח) אזלו רבי חזקיה ור' ייסא, עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאילו

מסורת הזהר

ז' (קהלת ט), א' (דברים ל) לעיל ח"א בהשמטות
רנז: רנט: ח"ג פה. ב' (קהלת ט), ג' (שם).
ד' (שם), ה' (משלי כו).

חלופי גרסאות

ל מוסיף תחיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.
נ בהאי. נ ל"ג להו.

מאמר

זגם לב בני האדם מלא רע וחוללות בלבבם, כי בחייהם שטות תקועה בלבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בהקב"ה, ובאלו בני האמונה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. ז"ש, ואחריו אל המתים.

(כו) ת"ח קב"ה אוהר וכו': בוא וראה הקב"ה מזהיר לבני העולם ואמר, ובחרת בחיים למען תחיה, והיינו החיים של עולם ההוא, ואלו הרשעים מחוסרי אמונה מה אומרים, כי מי אשר יבחר אל כל החיים יש בטחון. שאע"פ שיבחר האדם בעולם הזה, כמו שאומר, אינו כלום, כי מסורת זה בידינו, אל כל החיים יש בטחון, דהיינו יחייט בעולם הזה, ומסורת זה בידיהם, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, ואיך יהיה לנו חיים בעולם ההוא, וע"כ זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם חלק

(דפו"י דף קנ"ח ע"א)

הסולם

מקרה — ומקרה הבהמה

בו, ואע"פ שכל אלו המקראות תמצא סמוכות, דהיינו דרשות, לחברים, בדברים אחרים. אבל ודאי ששלמה בא לגלות על אלו הרשעים מחוסרי אמונה, שאין להם חלק בהקב"ה בעולם הזה ובעולם הבא.

(כו) א"ל תבעי דנתחבר וכו': אמרו לו, תרצה שנתחבר עמך ותלך עמנו. אמר להם, אב אעשה כך, יקרא עלי התורה, כסיל, ולא עוד אלא שאהיה מתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם, כי שליח אני ששלחו אותי בשליחות, ויילמה המלך אמר, מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל. בוא וראה, המרגלים, על שלא נמצאו בני אמונה, ושליחים נאמנים, נתחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשק להם והלך לו.

(כח) אזלו רבי חזקיה וכו': הלכו ר"ח ור' ייסא, בעוד שהיו הולכים פגשו בני אדם, שאילו

ר' חזקיה ורבי ייסא עליה, אמרו מה שמייה דההוא ב"נ. אמרו, ר' חגי הוא, וחברא דבין חברייא הוא, ושדרו ליה חברייא דבבל, למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייא. א"ר ייסא, ודאי דא הוא ר' חגי, דכל יומיו לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע, ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא, בגין דאמר קרא, ^(ו) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא ^(ז) איהו, וזכאה ^(ח) איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

(ט) כט) ת"ח, אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד"א, ^(י) כנען בידו מאזני מרמה. וכנען כתיב עליה, ^(יא) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא, מה כתיב ביה, ^(יב) בא ברוך יי, ברוך יי ממש, ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההיא קללה, ואתברך. ולא די ליה דנפיק מנה, אלא דאתברך בשמיה דקב"ה. ואוליפנא דאתא מלאך, ואעיל מלה דא ^(יג) בפומיה דלבן. ^(יד) וישלח אותם משה וגו', כלם אנשים. כלם זכאין הוו, ורישי דישראל הוו. אבל אינון דברו לגרמייהו עיטא בישא. אמאי נטלי עיטא דא. אלא אמרו, אי ייעלון ישראל לארעא, נתעבר אנו מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרנין, דהא אנו זכינן במדברא למהוי רישין, אבל בארעא לא נזכי. ועל דנטלי עיטא בישא לגרמייהו, מיתו אינון, וכל אינון דנטלן מלייהו.

(לא) * אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו', אמר רבי יצחק, משה אסתכל וידע דלא יצלחון בארחייהו, כדין צלי עליה דיהושע, כדין כלב הוה

מסורת הוהר

(ו) (שם). (ז) (הושע יב) אמור צח צ"ר. (ח) (בראשי (ט) נח קו צ"א. (י) (שם כד). אמור צח צ"ש. (יג) ויהי סג צ"ב.

דרך אמת (ז) בא ברוך אלו שתי תיבות בא ברוך היה מניח הקב"ה בתוך פיו של לבן וזהו ה' וזהו

בא ברוך ה'.

מאמר

הסולם

יהושע וכלב

ברוך ה' ממש, וע"כ נכתב כך בתורה, משום שיצא מקללה הזו של כנען, ונתברך. ולא די לו שיצא מקללה, אלא שנתברך בשמו של הקב"ה, ולמדתי שבא מלאך והכניס דבר זה, דהיינו שיקראהו ברוך ה', בפיו של לבן. ^(א) וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים: היינו שכולם היו צדיקים וראשי ישראל היו, אבל הם נטלו לעצמם עצה רעה, למה נטלו עצה זו, אלא שאמרו, אם יכנסו ישראל לארץ יעברו אותנו מלהיות ראשים, ומשה ימנה ראשים אחרים, כי אנו זכינן להיות ראשים רק במדבר, אבל בארץ לא נזכה להיות ראשים. ועל שנטלו עצה רעה לעצמם, מתו, הם, וכל אלו שקבלו דבריהם.

(לא) אלה שמות האנשים וגו': אמר ר' יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצלחו המרגלים בדרכם

שאלו ר' חזקיה ור' ייסא עליה, אמרו מה שמו של אדם ההוא, אמרו, ר' חגי הוא, וחבר שבין החברים הוא, ושלחו אותו החברים מבבל, לדעת דברים מר' שמעון בן יוחאי ושאר החברים. א"ר ייסא, ודאי זהו ר' חגי שכל ימיו לא רצה להראות את עצמו במה שיודע, וע"כ אמר לנו שבנו זיכה אותו בתורה, משום שאמר הכתוב, ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו, ודאי שליח נאמן הוא, ואשרי הוא מי ששולח דבריו ביד שליח נאמן.

(כט) ת"ח אליעזר עבד וכו': בוא וראה, אליעזר עבד אברהם, מבני כנען היה, כש"א, כנען בידו מאזני מרמה. וכנען, כתוב עליה, ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו, בא ברוך ה'.

(דפו"י דף קנ"ה ע"א) דף קנ"ה ע"ב

בדוחקא, אמר, מה אעביד, הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה פ דמשה, דשדר ביה נהירו דסיהרא, והוא אנהיר עליה בצלותיה, בגין דאיהו שמשא. מה עבד כלב. אשתמיט מנייהו, ואתי לגבי קברייא דאבהן, וצלי תמן צלותיה.

לב) א"ר יהודה, ארח אחרא נטיל, ועקים שבילין, ומטא על קברי דאבהן. ואסתכן בגרמיה. דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק. אבל מאן דאיהו בדוחקא, לא אסתכל מדי. כך כלב, בגין דהוה בדוחקא, לא אסתכל מדי, ואתא לצלאה על קברי אבהן. לאשתזבא מעיטא דא.

לג) ויקרא משה להושע בן נון יהושע. רבי יצחק אמר, וכי הושע קראיה קרא, והא כתיב ויאמר משה אל יהושע. ויהושע בן נון נער. ויחלוש יהושע. אלא א"ל משה, יה יושיעך מנייהו.

לד) רבי אבא אמר, כיון דשדריה למיעל לתמן, אצטריך למהוי שלים. ובמה. בשכינתא. דעד ההיא שעתא נער אקרי, כמה דאוקימנא. ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה, ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא, קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה, ודאי לא אצטריך דא למיעל תמן, אלא בשכינתא, והכי אתחזי.

לה) היש בה עץ אם אין וגו', רבי חייא אמר, וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין, והוא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

פ מהו. צ לא אצטריך דא דאי.

ז) (במדבר יג). ח) (שמות יז) הקסה"ז פו צ"ג.
י) (שם לג) בשלח ככו צ"ו. ט) (שם יז) בשלח
ככט אות תסט. ע) ח"ג להלן אות נח, ח"ג
רלה.

מאמר

הסולם

יהושע וכלב

בדרכם. או התפלל על יהושע. היה אז כלב יה יושיעך מהם. כי יהושע היא אותיות יה יושע.

לד) רבי אבא אמר וכו': רא"א, כית שמשה שלח את יהושע לבא שמה, לארץ ישראל, היה צריך להיות שלם. ובמה בשכינה. כי ארץ ישראל ה"ס השכינה. ועד שעה ההיא היה נקרא נער, כמו שהעמדנה דחינו שהיה אחוז במטטרון ונקרא נער. ובשעה ההיא קשר אותו משה בהשכינה. ואע"פ שנמצא בכתוב, מקודם לכן יהושע. הוא שהכתוב קראו על מה שעתידי לקרות אותו. אמר משה ודאי אינו ראוי לבא שמה אלא בהשכינה. וכך ראוי, ע"כ קראו יהושע, שהוסיף י' לשמו, שה"ס השכינה.

לה) היש בה עץ: רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה, שיש בה כמה אילנות משונים זה מזה, והרי הוא שיבח את הארץ לישראל בכמה פעמים, בית גפן ורמון וכו'. והוא היה מסופק בזה. והרי הקב"ה אמר למשה בתחילה שהיא ארץ זבת חלב ודבש, אמר ר' יוסי

לג) ויקרא משה להושע בן נון יהושע: רבי יצחק אמר, וכי קראו הכתוב הושע, והרי כתוב, ויאמר משה אל יהושע. ויהושע בן נון נער. ויחלוש יהושע. ומשיב, אלא אמר לו משה (דפו"י דף קנ"ח ע"ב)

אסתפק בדא. והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא. דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, הא אתעררו חברייא. דכתיב ⁽⁹⁾ איש היה בארץ עוז איוב שמו. (לו) אמר רבי שמעון. רמז להם רמיוזא דחכמתא. על מה דשאלו בקדמיתא. דכתיב ⁽⁹⁾ היש יי בקרבנו אם אין. אמר, תמן, תחמון, אי היא אתחזיא להאי, או להאי. אמר לון, אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא, יש בה עץ אילנא דחיי, ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא. תנדעון. דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנויאל עלאה. מכל אתרי דעלמא. ובדא תנדעון. היש בה עץ, אם אין. ודא בעיתון בקדמיתא למנדע דא, דכתיב ⁽⁹⁾ היש יי בקרבנו. בקרבנו דייקא, או אם אין. ועד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. למנדע שנויאל דיליה. (לז) והימים ימי בכורי ענבים. והימים. מאי קא מייירי. דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה. אלא והימים. אינון דאשתמודען. כלהו הוו מתחברין בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון. כמה דתנינן ענבים היו ועל דא, והימים: אינון דאשתמודען. ימי בכורי ⁽⁹⁾ ענבים דייקא. (לח) ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויבאו מבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי, כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר כלב, יהושע הא ברכיה משה

מסורת זוהר

(9) (איוב א) תצה יח צ"צ. (צ) (שמות יז) בשלה קב אות תלד ה"ג קכט. רנא: בהשמטות ר"ז ת"ד קמא. ז"ח מג ט"ג שב. (9) שמות צ צ"ק.

חלופי גרסאות

ק ל"ג אילנא דחיי. ר בעי [יתיר] מקדמיתא דבמעיקון בעיתון. ש ל"ג ענבים.

מאמר

הסולם

יהושע וכלב

לדעת, שכתוב, היש ה' בקרבנו, בקרבנו הוא בדיוק, ששאלו אם ז"א שוכן בקרבם, או אין, שהוא א"א. וע"כ והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. לדעת השינוי שבהם. כלומר לדעת אם יש שינוי בהם או לא.

(לז) והימים ימי בכורי ענבים: שואל, והימים, מה זה אומר, שהרי, ואז בכורי ענבים, היה די שיכתוב. ומשיב, אלא והימים, הם אלו שנודעו, דהיינו ששת הימים שהם חג"ת נה"י דז"א, כולם היו מתחברים בעה ההוא באילן שחטא בו אדם הראשון, שהוא מלכות, כמו שלמדנו ענבים היה. הרי שענבים הוא מלכות. וע"כ הימים האלו שנודעו, שהם ו"ק דז"א, ימי בכורי ענבים, בדיוק, שהיא מלכות. דהיינו שו"ק דז"א נתחברו אז במלכות. (לח) ויעלו בנגב ויבא עד חברון: שואל ויבאו היה צריך לומר. ומשיב, אלא אמר ר' יוסי, כלב היה, שבא להתפלל על קברי אבות בחברון. אמר כלב, יהושע, הרי ברכו משה בעזרה עליונה קדושה. ויכול להנצל מהם, ואני

יוסי. כבר העירו החברים, שכתוב איש היה בארץ עוז איוב שמו. דהיינו שהיה שואל מהם שיראו, אם יש שם איוב. שיגין עליהם, ועץ, הוא כמו עץ.

(לו) אמר ר' שמעון וכו': אר"ש רמז להם רמז החכמה, על מה ששאלו תחילה. שכתוב, היש ה' בקרבנו אם אין. שפירושו אם ז"א שוכן בקרבם שנקרא הויה, או א"א שוכן בקרבם, שנקרא אין (כנ"ל באדרא רבא אות ל"ב) אמר, שם, בארץ, תראו אם הוא ראוייה לזה, לז"א שנקרא עץ או לזה, לא"א שנקרא אין. אמר להם אם תראו שפירות הארץ הם כבשאר ארצות שבעולם, הרי יש בה עץ, שהוא עץ החיים, דהיינו ז"א, ולא ממקום עליון יותר. ואם תראו שפירות הארץ משונים יותר מבכל המקומות שבעולם, תדעו שמן עתיקא קדישא הוא נוזל ונמשך אותו שינוי העליון, שיש בה מכל המקומות שבעולם. ובזה תדעו אם יש בה עץ, שהוא ז"א, אם אין, שהוא עתיקא קדישא, דהיינו א"א. זה רציתם מתחילה

(דפו"י דף קכ"ח ע"ב)

בסיועא עלאה קדישא, ויכיל לאשתזבא מנייהו, ואנא מה אעביד. אימלך, למבעי בעותא על קברי אבהתא, בגין דישתזיב ^ח מעיטא בישא דשאר ^ה מאללין. (ט) רבי יצחק אמר, מאן דהוה רשים מכלהו דא עאל בגוויה דביה תליא כלא. ות"ח. מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן, דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי, ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה * במערתא. אלא שכינתא עאלת תמן ^א בכלב, לבשרא לאבהן, דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא. דאומי לון קב"ה, ודא הוא ויבא עד חברון.

(מ) תאנא, אחימן ששי ותלמי, ממאן נפקו. זרעא הוה מאינון נפילין, ^ס דאפיל לון קב"ה בארעא, ואולידו מבנת ארעא, ומנייהו נפקו גיברי עלמא, כמה דכתיב, ^ז המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. ^ב אשר מעולם, ^ג מדאתברי עלמא משתכחי. אנשי השם אחימן ששי ותלמי.

(מא) ^ש ויבאו עד נחל אשכול וגו', רבי יהודה פתח, ^ת כה אמר האל יי בורא השמים ונוטיהם וגו'. כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה. כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה. ולא עוד אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חוביו, ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי, ^ד.

(מב) ר' יהודה הוה אזיל בארחא בהדי ר' אבא, שאל ליה, אמר מלה חד

מסורת הוזהר

(ר) (בראשית ו) ב"א שמא צ"ב ש) להלן אות סט צ"ס, ח"ג רלו. רעד: רעה: ת) (ישעיה מב) תרומה רנג צ"ת ז"ת יז ס"ב שכ"ג ט"ג שמד שמו.

דרך אמת (ח) מרגלים. ט) עיין לעיל פר' בראשית. דף כה: (דפו"י).

מאמר

הסולם

יהושע וכלב

אחימן ששי ותלמי ממי יצאו. הם היו זרעם של אלו הנפילים, שהפילים הקב"ה מן השמים לארץ, והולידו מבנות הארץ. ומהם יצאו גבורי העולם, כמ"ש, המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. אשר מעולם, פירושו, שנמצאים מעת שנברא העולם. אנשי השם, אחימן ששי ותלמי. כלומר ששמום נודע בעולם.

(מא) ויבואו עד נחל אשכול וגו': ר' יהודה פתח, כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'. כמה יש להם לבני אדם להסתכל בעבודת הקב"ה, כמה יש להם להסתכל בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה, כאלו מקריב כל הקרבנות שבעולם לפני הקב"ה. ולא עוד, אלא שהקב"ה מכפר לו על כל עונותיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.

(מב) ר' יהודה הוה וכו': ר' יהודה היה הולך בדרך עם ר' אבא. שאל אותו, אמר, דבר

ואני מה אעשה. לקח עצה, להתפלל תפלה על קברי האבות, כדי שינצל מעצה הרעה של שאר המרגלים.

(ט) רבי יצחק אמר וכו': רי"א, ויבא, פירושו, מי שהוא חשוב יותר מכולם זה נכנס בתוכו, דהיינו השכינה נכנסה ונתלבשה בתוך כלב, שבו, בהשכינה, תלוי הכל. ובוזא וראה, מי הוא בעל היתרון מהם, שיוכל לבא שמה לחברון, שהרי כתוב, ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם, מי יוכל לבא ואפילו להסתתר במערה, אלא שהשכינה נתלבשה שם בכלב, לבשר אל האבות, שהגיע הזמן שיבואו בנייהם לארץ אשר נשבע להם הקב"ה, וזה הוא ויבא עד חברון. שלא נאמר ויבואו, כי טובב על השכינה משאר פירושו בעל יתרון, מלשון, ושארית גברא חיבא מן בעירא (קהלת רבה ג' י"ט).

(מ) תאנא אחימן ששי וכו': למדנו, (דפו"י דף קנ"ח ע"ב *) דף קנ"ט ע"א)

בעינא לשאלא. כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה, ולמגזר עליה מיתה, אמאי ברא ליה. דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד לא איברי עלמא. וכתוב בה באורייתא, אדם כי ימות באהל. ^(א) איש כי ימות, וימת. ויחי פלוני וימת. מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא, דאפילו אי אשתדל באורייתא יממא וליליא ימות, ואי לא אשתדל באורייתא ימות, כלא בחד ארחא, בר פרישותא דההוא עלמא, כד"א ^(ג) כטוב כחוטא.

(ג) א"ל, אורחוי דמארך, וגזרי דמארך, מה לך למטרך בהו. מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל, ודלית לך רשו למנדע, כתיב ^(ד) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, דאורחוי דקב"ה וסתרינן, גניזין עלאין, דהוא סתים וגניז. לית לן לשאלא. א"ל, אי הכי, הא אורייתא כלא סתים וגניז, דהא היא שמא קדישא עלאה הוי, ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא, ואי הכי, לית לן לשאלא ולאסתכלא.

(ד) א"ל אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמיה קדישא סתים וגלייא, וכתוב הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, דאית רשו לשאלא, ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאתדבקא דעתוי סתימא, וכ"ש למשאל. (מה) ת"ח, לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון, בר בוצינא קדישא ר"ש, דהא קב"ה אסתכם על ידוי, ובגין דדרא דיליה רשימא

מסורת הוהר

(א) (במדבר יט) שמות ו צ"פ. (ב) (שם כז), (ג) (קהלת ט. ד) (קהלת ה) יתרו קט צ"ח. (ה) (דברים כט) ח"ג רמח. ת"ז תכ"ב סג: תק"ח קא ט"ב שמי"ג קכא ט"ג שלי"ג. ח כי טוב ול"ג כחוטא. ו מוסיף דאית לך.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם עד דלא אברי עלמא — איך כתוב וימת

שהוא סתם וגנז, אין לנו לשאול. אמר לו, א"כ הרי התורה כולה סתומה וגנוזה, כי היא שם הקדוש העליון, ומי שעוסק בתורה כאלו עוסק בשמו הקדוש, וא"כ אין לנו לשאול ולהסתכל בתורה.

(מד) א"ל אורייתא כלא וכו': אמר לו התורה כולה סתומה וגלויה, ושמו הקדוש סתום וגלוי, וכתוב, הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, היינו שיש רשות לשאול ולהתבונן ולהסתכל בהם ולדעת בהם. אבל הנסתרות לה' אלקינו, שלו הם, ולו הם ראויים, כי מי יכול לדעת ולהשיג דעתו הסתום, וכל שכן לשאול.

(מה) ת"ח לית רשו וכו': בוא וראה, אין רשות לבני העולם, לומר דברים סתומים ולפרשם, חוץ כן המאור הקדוש ר' שמעון, כי הקב"ה הסכים על ידו, ומשום שהדור שלו

מצוי

דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקב"ה שאדם עתיד לחטוא לפניו ושיגזור עליו מיתה, למה בראו, והרי התורה היתה ב' אלפים שנה קודם שנברא העולם, דהיינו לפני חטאו ל'של אדם הראשון, וכתוב בה בתורה, אדם כי ימות באהל. איש כי ימות, וימת. ויחי פלוני וימת. מה רצה הקב"ה מן האדם בעולם הזה, שאפילו אם עוסק בתורה יומם ולילה ימות, ואם אינו עוסק בתורה ימות, ודרך אחד לכולם, חוץ ממה שהחוטא נפרש מעולם ההוא. אבל בעולם הזה כולם שוים, כש"א כטוב כחוטא. (ג) א"ל אורחוי דמארך וכו': אמר לו, דרכיו של אדונך, וגזרות של אדונך, מה לך להתייגע בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל, שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. כי דרכיו של הקב"ה ונסתריו, סתרי עליונים,

(דפ"י דף קנ"ט ע"א)

הוא לעילא ותתא. וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי, ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שארי בגויה, עד דייתי מלכא משיחא.

(מו) אבל ת"ח כתיב ⁽¹⁾ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו ² וזא דמלה, תלת עלמין אית ליה לקב"ה, דאיהו גניז ³ בגווייהו, עלמא קדמאה, ההוא עלאה טמירא דכלא, דלא אסתכל ביה, ולא אתידע ביה, בר איהו, דאיהו גניז בגווייה.

(מז) עלמא תניינא, דאיהו קשיר בההוא דלעילא, ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה, כמה דכתיב ⁽⁴⁾ פתחו לי שערי צדק, זה השער ליי, ודא הוא עלמא תניינא.

(מח) עלמא תליתאה, ההוא עלמא תתאה מנייהו, דאשתכח ביה פרודא, ודא הוא עלמא, דמלאכי עלאי שריין בגווייה, וקודשא בריך הוא אשתכח ביה, ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא, כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה, אסתלק מנייהו, ולא אתחזי, עד דכלהו שאלו איה מקום כבודו. ⁽⁵⁾ ברוך כבוד יי ממקומו, והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

(מט) כגוונא דא, ⁽⁶⁾ בצלם אלהים עשה את האדם, כדן אית * ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה: האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא, וב"ג אשתכח ביה ולא אשתכח. כד בעאן לאסתכלא ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי. (נ) עלמא תניינא, עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה, ודא הוא ג"ע

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ז מוסקי ובכלא הוא כעין דוגמא דלעילא ה"ח רוא. ח בגויה.

(ז) (בראשית א) הקסה"ז קא צ"א. ז) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג. ח) (יחזקאל ג) ב"א קצד צ"ב. ט) (בראשית ט) שמות קיד צ"מ.

מאמר

הסולם

תלת עלמין להקב"ה

דהיינו ביי"ע, שעליהם נאמר ומשם יפרד וגו'. וזה הוא עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקב"ה נמצא בו ואינו נמצא בו, נמצא בו עתה, וכשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ואינו נראה, עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזה הוא עולם שאינו נמצא שם תמיד.

(מט) כגוונא דא בצלם: כעין זה, בצלם אלקים עשה את האדם, ואז יש לו שלשה עולמות. עולם הראשון, הוא אותו עולם הנקרא עולם הפירוד, דהיינו עולם הזה, והאדם נמצא בו ואינו נמצא, כי כשרוצים להסתכל בו הוא מסתלק מהם, ואינו נראה, פירוש מטרס שחבריו מספיקים להסתכל בו הוא נפטר מן העולם ואינו, כמ"ש, התעף עיניך בו ואיננו.

(נ) עלמא תניינא וכו': עולם השני הוא עולם הקשור בעולם העליון, וזה הוא גן עדן הארץ

מצוין למעלה ולמטה, וע"כ נאמרים הדברים על ידו בגלוי, ולא יהיה דור כדור הזה שהוא שוכן בתוכו עד שיבא מלך המשיח.

(מו) אבל ת"ח כתיב וכו': אבל בוא וראה כתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו, סוד הדבר הוא, שלשה עולמות יש לו להקב"ה שהוא נסתר בתוכם. עולם הראשון, הוא עולם העליון הנסתר מכל, שלא נסתכל בו ולא נודע בו חוץ מאותו שהוא גנוז בתוכו, והוא עולם ד"א דאצילות.

(מז) עלמא תניינא דאיהו וכו': עולם השני, הקשור באותו עולם שלמעלה, זה הוא שהקב"ה נודע ממנו, כמו שכתוב, פתחו לי שערי צדק, זה השער לה', והוא עולם המלכות דאצילות, שהיא שער לד"א, וזה הוא עולם השני.

(מח) עלמא תליתאה וכו': עולם השלישי הוא עולם התחתון מהם, שנמצא בו פירוד, (דפריי דף קנ"ט ע"א *) דף קנ"ט ע"ב

די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה, ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא.

(נא) עלמא תליתאה, עלמא עלאה טמירא, גניז וסתים, דלית מאן דידע ליה, כמה דכתיב (ז) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו, וכלא כגוונא ׀ עלאה, דכתיב (ח) בצלם אלהים עשה את האדם.

(גב) על דא כתיב, (ז) בנים אתם ליי' אלהיכם וגו', כמה דאוקמוה, ואלין אינון בצלם אלהים, ואלין ירתין ׀ ירותא עלאה כגוונא דיליה, וע"ד ׀ אזהר באורייתא, (ח) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה, דהא לא אתאביד, והא שכיח בעלמין ׀ טבין עלאין ויקירין, להוון ׀ חדן כד ׀ אסתלק ׀ צדיקא מהאי עלמא, (ג) ות"ח, אלמלי לא חב אדם, לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא.

מסורת הוהר

(י) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א, (ז) (בראשית ט) לעיל אות מט צ"ט, (ז) (דברים יד) לקנב צ"ב, (ח) (שם) שם.

חלופי גרסאות

ט מוסיף עלאה קדמא דאמינא ובקשוט, י מוסיף ת"ח [ות"ח] ודאי ע"ד, כ לאב עלאה ירותא, ל אזהר, ט ל"ג טבין, ׀ חדון, ׀ חדאן, ׀ יסתלק, ע ל"ג צדיקא.

הסולם

חלת עלמין להקב"ה

ועולם הב' הוא כנגד עולם הב' העליון שה"ס מלכות דאצילות שבה יש השגה, להיותה בחינת ו"ק, וז"ש (באות נ') עלמא תנינא וכו' ומהאי אתיידע ואשתמודע עלמא אחרא, דהיינו ג"ע הארץ, שמשם משיגים עולם הב' העליון שה"ס המלכות, ועולם הג' של האדם, ה"ס השגת הג"ר הנעלמים, הבא אחר גן העדן, וז"ש עלמא תליתאה וכו' גניז וסתים דלית מאן דידע ליה וכו', והוא כנגד ז"א דאצילות, שה"ס ג"ר כנ"ל, שלעתיד לבא, יעלה ז"א לבחינת חכמה, ואז יהיה השגה בג"ר, וז"ש, יעשה למחכה לו, ונמצא אז שישג את ז"א ונוקבא דאצילות, וע"ז כתוב בצלם אלקים עשה את האדם, כי השגת ז"א מכונה צלם, והשגת המלכות מכונה דמות.

(גב) על דא כתיב וכו' ע"ז משום שזוכים בג' עולמות, כתוב בנים אתם לה' אלקיכם, וגו' כמו שהעמידהו, ואלו הם בצלם אלקים, ואלו יורשים ירושה עליונה כעין שלו, דהיינו ג' עולמות, וע"כ הזהיר בתורה, לא תתגודדו ולא תשימו קרחה למת, כי אינו נאבד לאחר מותו, והוא נמצא בעולמות טובים עליונים ויקירים, ויהיו בשמחה כשמסתלק צדיק מעולם הזה.

(ג) ות"ח אלמלי וכו' : ובוא וראה, אם לא היה חוטא אדם, לא היה טועם טעם המות בעולם הזה, בשעה שנכנס לעולמות האחרים, אבל משום שחטא, הוא טועם טעם המות

מטמ

מאמר

הארץ, שזה הוא קשור בעולם אחר עליון, ומעולם זה נודע ומושג עולם אחר.

(נא) עלמא תליתאה וכו' : עולם השלישי הוא עולם עליון נסתר גנוז וסתום, שאין מי שידע אותו, כמו שכתוב עין לא ראתה אלקים זולתך, יעשה למחכה לו, והכל כעין העליון, דהיינו כמו שיש ג' עולמות למעלה כנ"ל, שכתוב כי בצלם אלקים עשה את האדם.

פירוש המאמר, ג' עולמות הם למעלה, (א) הוא ז"א דאצילות שהוא בחינת ג"ר, דהיינו בסוד מחזה ולמעלה, והוא בחסדים מכוסים והחכמה אינה מגולה בו, וז"ש (באות מ"ו) עלמא קדמא וכו' דאיהו גניז בגויה, דהיינו שאין בו השגה, משום שהחכמה נעלמת ומכוסה בו, (ב) הוא המלכות דאצילות, שהארתה הוא בבחינת ו"ק, וע"כ החכמה מגולה בה, וז"ש עלמא תנינא וכו' דקב"ה אשתמודע מניה וכו', וחזן ממנה אין גילוי חכמה (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה), (ג) הוא למטה ממלכות שעליה נאמר ומשם יפרד, כי העולמות בי"ע שלמטה ממלכות הם דפרודא, ועד"ז נבחן ג"כ כלפי האדם ג' עולמות, שבהיותם בהם, הוא מקבל מג' העליונים, וחושב ממש למעלה, שתחילה חושב עולם הזה, שהוא עולם דפרודא, שהוא בדומה לעולם ג' העליון, שהוא בי"ע, שבעוה"ז, הוא מקבל גר"ן מבי"ע דפרודא, וז"ש (באות מ"ט) עלמא קדמא האי עלמא דאקרי עלמא דפרודא, דהיינו בעולם הזה, שהוא כנגד בי"ע דפרודא.

(דפ"י דף קנ"ט ע"ב)

בזמנא דעייל לעלמין אחרנין. אבל בגין דחב, טעם טעמא דמותא. עד לא ייעול לאינון עלמין. ואתפשט רוחא מהאי גופא. ואשאר ליה בהאי עלמא. ורוחא אסתחיא צ בנהר דינור לקבלא עונשא. ולבתר עיילא לג"ע דבארעא. ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא. כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש. ואתלבש ואתתקן ביה. ותמן הוא מדורא דיליה תדיר. ואתקשר בריש ירחי ושבתי בנשמתא. וסליק ואתעטר לעילא ק לעילא, הה"ד (ו) והיה מדי חדש בחדשו וגו'. נד) מדי חדש בחדשו אמאי. אלא רזא דמלה. בגין חדתותי דסיהרא. ר דאתעטרא לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא. וכן מדי שבת בשבתו. מדי שבת דא סיהרא. בשבתו דא שמשא. דנהורא אתיא לה מן תמן. ועל דא כלא חד מלה. ודא הוא ברירא דמלה, בר לחייביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין, כרת מכלהו עלמין. ואשתציין מכלא. כד לא עיילי בתשובה. אמר רבי יהודה. בריך רחמנא. דשאינא ורווחנא מלין אלין. וקאימנא עלייהו.

נה) אמר ר' שמעון, מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא, ת ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין. ת"ח, קב"ה משבח באורייתא. ואמר אזילו באורחי. אשתדלו בפולחני. והא אנא מעייל לכוון לעלמין טבין. לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי. לא מהימני. ולא מסתכלי. קב"ה אמר. אזילו אליהו ההוא עלמא

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ג) (ישעיה סו) ב"ב לה צ"א ז"ח יח ל"ב. פ ואתחסי. צ ל"ג בנהר דינור. ק ל"ג לעילא. ר מוסיף דאתעטרא עטרוי. ש וכדין. ת ואשתמודע.

תלת עלמין להקב"ה

הסולם

מאמר

למה דוקא בראש חדש. ומשיב, אלא סוד הדבר, משום שהתחדשות הלבנה שמתעטרת להאיר מן השמש היא בעת ההיא. כלומר שאז זווג העליון של ז"א ונוקבא המכונים שמש ולבנה. וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו היא הלבנה, שהיא המלכות, בשבתו, זה הוא השמש, שהוא ז"א. שהאור בא לה ממנו. וע"כ הכל דבר אחד הוא, שחדש ושבת דבר אחד, שאז זמן זווג ז"א ומלכות. אלא שיש חילוק בשיעור קומו, שבראש חדש הם בקומת ישו"ת. ובשבת בקומת או"א. וזה הוא בירורו של הדבר. הוץ מן הרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, שזהו כרת מכל העולמות. ונאבדים מכל, אם לא באו בתשובה. א"ר יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והרוחתי דברים אלו, ועמדתי על טעמם.

נה) אמר ר' שמעון וכו': אר"ש מפרשה זו למדתי סוד החכמה, וגשמע ממנה סודות עליונים ויקרים. בוא וראה, הקב"ה משבח בתורה ואמר, לכו בדרכי, ועסקו בעבודתי. ואני אביא אתכם לעולמות טובים לעולמות עליונים. אנשים שאינם יודעים, אינם

מאמינים

מטרם שיכנסו באלו העולמות, והרוח מתפשט מגוף הזה ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחץ בנהר דינור לקבל עונשו. ואח"כ נכנס לגן עדן הארץ ומוכן לו כלי אחר של אור הדומה ממש לפרצוף הגוף שהיה לו בעולם הזה. והוא מתלבש ומתתקן בו, ושם, בג"ע, הוא מדורו תמיד. ובראשי חדשים ושבתות הרוח מתקשר בנשמה ועולה ומתעטר למעלה למעלה, בג"ע העליון, ויש והיה מדי חדש בחדשו וגו'.

ומיושב בזה הקושיא שהקשה, על התורה שקדמה לחטא עצה"ד, וכתוב בה אדם כי ימות באהל. כי ההולך מעולם לעולם קוראים בו מיתה. אבל אם לא היה חטא בעצה"ד, לא היה לו גוף מזוהם, אלא שהיה לו גוף הראשון שבגן עדן, שהיה יכול ללכת עמו מעולם לעולם כמו עם הרוח של היום, וע"כ לא היה טובל צער מיתה ועונשים. ועתה שחטא, מחויב להשאיר גוף המזוהם בעוה"ז, והרוח מקבל עונש וטהרה בעולם ההוא. כנ"ל שכו"ז בא מחמת חטא עצה"ד.

נד) מדי חדש בחדשו אמאי וכו': שואל,

(דפ"י דף קנ"ט ע"ב)

טבא. ההוא עלמא א עלאה דכסופא. אינון אמרי. איך ניכול לאללא ליה. ולמנדע כל האי.

נו) מה כתיב. עלו זה בנגב, אשתדלו באורייתא, ותחמון דהא היא קיימא קמייכו, ומנה תנדעון ליה. (ט) וראיתם את הארץ מה היא וגו'. ב תחמון מנה ההוא עלמא, דהא ירותא דאחסנא, דאנא עייל לכו ג בה. ואת העם היושב עליה, אינון צדיקיא דבגנתא דעדן, דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה, בדרגין עלאין. (ז) החזק הוא הרפה, בה תחמו אי זכו לכל ד האי כד אתקפו על יצריהון, ותברו ליה, אי לא. ה או כד אתקפו באורייתא, למלעי בה יממא וליליא, או אי ארפו ידיהו מנה, וזכו לכל האי, המעט הוא אם רב, אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני, ואתקיפו באורייתא, בגין דזכו לכל האי אי לא.

נח) ומה הארץ השמנה הוא אם רזה, מדאורייתא תנדעון מה הארץ, ד מה ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא, או אי אזעיר מנה כלום, היש בה עץ אם אין, האית בה אילנא דחיי, לעלם ולעלמי עלמין, או אי צרורא דחיי אשתכח בגוה, אם לא.

נט) * (ז) ויעלו בנגב ויבא עד חברון, ויעלו בנגב, בני נשא סלקין בגוה בנגב, בלבא עצלא, ז כמאן דאשתדל במגנא, בנגיבו, דחשיב דלית בה אגר, חמי דהא עותרא דהאי עלמא אביד בגינה, וזשיב דכלא הוא, בנגב: כד"א (צ) חרבו המים, ח ומתרגמינן נגיבו.

חלופי גרסאות

ג בהוא ד ל"ג האי. ה וכד ול"ג או. ו מוסיף מה הוא. ז כמה. ח ל"ג ומתרגמינן. א דכסופא עלאה. ב ל"ג מן תחמון עד אינון.

מסורת הזהר

ט) (במדבר יג). ע) ח"ג רלו. פ) לעיל אות לח צ"ק. צ) (בראשית ח).

עלו זה בנגב

הסולם

מאמר

יומם ולילה, או שהרפו ידיהם ממנה, ועכ"ז זכו לכל זה. המעט הוא אם רב, אם רבים הם העוסקים בעבודתי ומתחזקים בתורה, וזכו לכל זה. או לא.

נח) ומה הארץ השמנה הוא אם רזה: בתורה תדעו, מה הארץ, היינו מה הוא עולם ההוא, אם מרובה בה טוב העליון ליושביה, אי אם יהסר בה כלום, היש בה עץ אם אין, היינו היש בה עץ החיים לעולם ולעולמי עולמים, שהוא ד"א, או אם נמצא בה צרור החיים, שהוא יסוד, אם לא.

נט) ויעלו בנגב ויבא עד חברון: ויעלו בנגב, פירושו, שבני אדם עולים בתוכה, בתורה, בנגב, היינו בלב עצל, כמי שמשתדל בחנם ביבשות, שחושב שאין בה שכר, הוא רואה, שעושר עולם הזה אבד בשבילה, הוא חושב

ימאמינים, ואינם מסתכלים, הקב"ה אומר להם, לכו ותרגלו עולם הטוב ההוא, עולם העליון הנחמד ההוא, הם עונים, איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה.

נו) מה כתיב, עלו וגו': מה כתוב שהקב"ה אומר להם, עלו זה בנגב, היינו השתדלו בתורה, ותראו שהיא עומדת לפניכם, וממנה תדעו אותו העולם, וראיתם את הארץ מה היא וגו', היינו שתראו ממנה אותו העולם, שהוא ירושה ונחלה שאני מביאכם בו, וזאת העם היושב עליה, הם הצדיקים שבגן עדן, העומדים שורות שורות ביקר העליון במדרגות העליונות.

נז) החזק הוא הרפה וכו': היינו, בה תראה, אם זכו לכל זה משום שהתגברו על היצר שלהם בחזקה ושברו אותה, או ברפיון בלי יגיעה, או אם נתחזקו בתורה לעסוק בה (דפרי דף קנ"ט ע"ב *) דף ק"ט ע"א)

(ס) לבתר ויבא עד חברון. עד דאתי לאתחברא בה. קארי ושאני בה. (ז) ושם אחימן ששי ותלמי. תמן חמי פליגן סגיאין. טמא וטהור. אסור ומותר. עונשין ואגרין. אלין אינון ארחי דאורייתא. דקדוקי אורייתא. ילידי הענק. דאתילידו מסטרא דגבורה.

(סא) וחברון שבע שנים נבנתה. אלין אינון שבעין אנפין. דאורייתא. שבעין פנים. אית לה. לכל סטרא עשרה. וחברון. דא אורייתא. מאן דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים. תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא. והיינו תורה שבכתב. כ ותורה שבע"פ. והאי חברון. מתורה שבכתב נפקת. כד"א (ד) אמור לחכמה אחותי את. והאי נבנתה שבע שנים. דבג"כ אקרי בת שבע. לפני צוען מצרים. כד"א (ט) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

(סב) (ח) ויבאו עד נחל אשכול. אלין אינון מלי אגדה. דרשה. דתליין מסטרא דמהימנותא. ויכרתו משם זמורה וגו'. אולפין מתמן ראשי פרקין.

חלופי גרסאות

ט מוסיף ומותר כשר ופסול. י ל"ג אית לה. כ ל"ג ותורה. ל מוסיף והאי מלשון.

מסורת הוהר

(ק) לעיל אות לח צ"ק. (ר) (משלי ז) לך מו צ"א. (מ"א ז) חיי שרה פג צ"א. (ח) לעיל אות לח צ"ק.

המרגלים

הסולם

מאמר

ז"א. ותורה שבעל פה שהיא מלכות. וחברון זה. שהוא תורה שבעל פה. דהיינו מלכות. יצאה מתורה שבכתב. מז"א. כש"א אמור לחכמה אחותי את. וזו נבנתה שבע שנים. דהיינו ז' ספירות חגית נהי"מ. שמשום זה נקרא בת שבע. לפני צוען מצרים. כמ"ש. ותרב חכמת שלמה. שהיא מלכות. מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

פירוש. שמביא ראייה שהמלכות יצאה מז"א מהכתוב אמור לחכמה אחותי את. כי חכמה זה. היא מלכות. שנקראת חכמה תתאה. ולפי שנשמות ישראל יצאו מז"א. וגם המלכות יצאה מז"א. ע"כ אוה"כ. שתאמר לחכמה שהיא אחותך. הרי שהמלכות יצאה מז"א. ומ"ש. וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים. הפירוש הוא. כי מצרים היא הלעומת של החכמה. שהיא חכמה דקליפות. ואוה"כ שחברון שהיא מלכות נבנתה בז"ס מז"א. כנגד הלעומת שלה. שהיא צוען מצרים שנתרוקנה. ואין לה בנין. כי כשקמה הקדושה נופלת הס"א. (סב) ויבואו עד נחל אשכול. אלו הם דברי אגדה ודרוש. התלויים מצד האמונה. שהיא המלכות. כי דרשות ואגדות תלוים בתורה ומסבבים אותה כמו ענבים באשכול. ויכרתו

משם

חושב. שהכל הוא אבוד. בנגב. היינו כש"א. חברו המים. ומתרגמינן נגיבו.

(ס) לבתר ויבא עד וכו'. אח"כ. ויבא עד חברון. היינו שבא להתחבר עם התורה. והוא קורא ושונה בה. ושם אחימן ששי ותלמי. היינו. הוא רואה שם הרבה חילוקים. טמא וטהור. אסור ומותר. עונש ושכר. אלו הם דרכי התורה. דקדוקי התורה. ילידי הענק. היינו שגולדו מצד הגבורה. פירוש. כי אחימן. הוא אותיות אחי מן. אח פירושו ראייה. מן כמו מנין. שמדייק למצוא ראייה על כל דבר. וזהו דקדוקי אורייתא ששי הוא לשון ששון. כמו שישו. והיינו שכר התורה. ותלמי. הוא מלשון תלמי השדה. דהיינו חילוקי התורה. טמא וטהור וכו'. כמו תלמים תלמים.

(סא) וחברון שבע שנים נבנתה. אלו הם ע' פנים לתורה. שבעים פנים יש לה. לתורה. שהס"ט שיש לו ששה קצוות חגית נה"י. ומלכות. שהס"ט. ולכל צד עשרה היינו שכל אחת כלולה מע"ס. הם שבעי"ט. וחברון. זו התורה. משום שמי שמשדל בה נקרא חבר. לפני צוען מצרים. למדנו יש תורה כנגד תורה. והיינו תורה שבכתב שהוא

(דפרי דף ק"ס ע"א)

ראשי מלין, אינן דבני מהימנותא, חדאן במלין, ומתברכן מלין בגוייהו. ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד, ולא אשתכח בהו פרודא. אינן דלא משתכחי בני מהימנותא, ולא אולפי אורייתא לשמה, שוין ליה למהימנותא בפרודא, הה"ד וישאווהו במוט בשנים, בפרודא, מהו במוט, כד"א ^(א) אל יתן למוט רגלך, ומן הרמונים ומן התאנים, כלא שוין ^(ב) להני מילי לסטרא אחרא, לסטרא דמינאי, לסטרא דפרודא.

(סג) ^(ג) הה"ד וישבו מתור הארץ, וישבו, תייבין לסטרא בישא, ותייבין מארחא דקשוט, אמרי, מאי אכפת לן, עד יומא לא חמינא טב לעלמא, אעמלנא בה, ביתא ריקם, יתיבנא בקלנא דעמא, ולהווא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגויה, טב לן דלא אטרחנא כולי האי, ^(ד) ויספרו לו ויאמרו וגו', הא אעמלנא ולאנא, בגין למנדע חולקא דהווא עלמא, וגם זבת חלב ודבש היא, טב הוא ההוא עלמא עלאה, כמה דידענא באורייתא, אבל מאן יכיל למזכי ביה.

(סד) ^(ה) אפס כי עז העם, תקיף הוא, דלא יחשיב כל עלמא כלל, בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה, מאן הוא דיוכי ^(ו) בה, ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ, מאן דבעי למזכי בה, בעי למהוי תקיף בעותרא, כד"א ^(ז) ועשיר יענה עזות, והערים גדולות בצורות, בתין מליין כל טובא, דלא יחסרון מכלא, ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם, בעי גופא תקיף, גיבר ^(ח) כארי, בגין דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בהווא איסור והתר, טמא וטהור, כשר ופסול, מאן ייכול לזכאה בה.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(א) (תהלים קכא), (ג) להלן עז צ"ת, (ד) להלן מ ל"ג להני מילי, (ז) ל"ג הה"ד, (ח) בית, ע מוסף, אות פ צ"א, (ה) (משלי יח), (ז) (משלי יח).

מאמר

הסולם

המרגלים

הכל מקרה הוא, ומפרידים השי"ת מן העולם. (סג) הה"ד, וישבו מתור וכו': ז"ש וישבו מתור הארץ, וישבו, היינו שחזרו לצד הרע, וחזרו מדרך האמת, שאמרו, מה יצא לנו, עד היום לא ראינו טוב בעולם עמלנו בתורה, והבית ריקם, וישבנו בין הירודים שבעם, וקעולם ההוא, מי יזכה, ומי יבא לתוכו, מוטב לנו שלא היינו יגיעים כל כך, ויספרו לו ויאמרו וגו', הרי עמלנו ולמדנו כדי לדעת חלק עולם ההוא, כמו שיעצת לנו (לעיל אות נ"ו) וגם זבת חלב ודבש הוא, טוב הוא עולם העליון ההוא, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בה.

(סד) אפס כי עז העם: עז הוא העם שזכה לעולם ההוא, שלא החשיב כל העולם כלל, לעסוק בו, כדי שיהיה לו עשירות גדולה, מי הוא שיוכל לעשות כן שיוזכה בה, ודאי.

אפס

משם זמורה וגו', למדו משם ראשי פרקים ראשי דברים, אלו שהם בני אמונה שמחים בדברים, והדברים מתברכים בתוכם, ומסתכלים שהם שורש אחד ועיקר אחד ולא נמצא בהם פירוד, אלו שאינם נמצאים בני אמונה, ואינם לומדים תורה לשמה, עושים האמונה שהיא המלכות בפירוד מז"א, כי פוגמים בזוג ז"א ומלכות, שהם תושב"כ ותושבע"פ, משום שאינם מאמינים שהם עיקר אחד ושורש אחד, ז"ש, וישאווהו במוט בשנים, שעשו פירוד בין תושב"כ לתורה שבע"פ, וחושבים אותם ח"ו לשנים, מהו במוט, הוא כש"א אל יתן למוט רגלך, ומן הרמונים ומן התאנים, שמו אלו הדברים לגמרי לסטרא אחרא, לצד המינים ולצד הפירוד, כי רמונים, הוא מלשון מינים, ותאנים הוא מלשון וה' אינה לידו, דהיינו מקרה, שאינם מאמינים בהשגחה, ואומרים על

(דפ"י דף ק"ט ע"א)

(ס) וועד. ^ו עמלק יושב בארץ הנגב. אי יימא בר נש. דאפילו בכל דא יזכי. עמלק יושב בארץ הנגב. הא יצרא בישא. קטיגורא. מקטרגא דבר נש. דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמורי וגו'. כמה מקטרגי משתכחי תמן. ^ז דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל. מאן יזכי ליה. ומאן ייעול בגויה. במלין אלין. ^ח ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום ביש ^ק עליה. כד"א ויוציאו את דבת הארץ.

(ט) אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי. אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב"ה. לא בעי מנן אלא לבא. ויסתמרון ההוא רשימא קדישא. דכתיב ^י ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. (יז) אבלי. ^י אך ביי אל תמרודו, בעי דלא ימרדון באורייתא, דאורייתא לא בעי עותרא. ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ. דהא גופא תבירא. ^י אי ישתדל באורייתא. ישכח אסוותא בכלא. הה"ד. ^י רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתוב ^י ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי. אינון מכרזאן ואמרי. פנו אתר לפלניא עבדא דמלכא. (סח) בגין כך אל תיראו, כי לחמנו הם. אינון בגרמיהו מזמנן מזוני

חלופי גרסאות

פ ל"ג ועוד. צ מוסיף בגין דלא. ק ל"ג עליה. ר ל"ג אבלי. ש ל"ג אי.

צד: ת"ע קלת. כ (שם ד) ח"ג קמח: ת"ז תכ"ב ס:

מסורת הוהר

(י) אמור צו צ"פ להלן אות פ. (ז) (במדבר לב). (ז) (ישעיה ס) ב"א רח צ"ד תק"ח צד ס"א שמ"א. (ט) בהשמטות ח"א רנב: ת"ז תמ"ז י (משלי ז) קדושים יא צ"מ: קמח: ת"ז תד' ל: תס"ג

המרגלים

האמונה, מה אמרו. אם חפץ בנו ה' ונתנה לנו. דהיינו כיון שאדם משתדל ברצון הלב להקב"ה, יזכה בה. כי אינו רוצה ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם הקדוש. שהוא ברית הקדש, שכתוב, ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. דהיינו שומרים הברית הנקראים צדיקים.

(יז) אבלי, אך ב'ה אל תמרדו: אבלי צריכים, שלא למרוד בתורה. כי התורה אינה צריכה עשירות, ולא כלי כסף וזהב. ואתם אל תיראו את עם הארץ, כי גוף שבור אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל. ז"ש, רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתוב, ולכל בשרו מרפא. וכל המקטרגים שיש על האדם, מתהפכים לו לעוזרים, והם מכריזים, פנו מקום לפלוגי עבד המלך. דהיינו שמי שהוא לא יעכבו מלבא אל המלך לשמשו.

(סח) בגין כך אל וכו': משום זה, אל תיראו כי לחמנו הם, הם המקטרגים בעצמם מזמינים מזון בכל יום לאלו שעוסקים בתורה. כש"א

הסולם

מאמר

אפס כי עז העם היושב בארץ, מי שרוצה לזכות בה צריך שיהיה עז בעשירות. כש"א, ועשיר יענה עזות. וצריך שיהיה לו, והערים גדולות בצורות, דהיינו בתים מלאים כל טוב שלא יחסר בהם כלום. ועם כל זה, וגם ילידי הענק ראינו שם. דהיינו שצריכים גוף חזק גבור כארי, משום שהתורה מתשת כחו של אדם, בעסקו באיסור והתר, טמא וטהור, כשר ופסול, ההוא. מי יוכל לזכות בה.

(ס) וועד, עמלק יושב בארץ הנגב: שאם יאמר האדם שאפילו בכל זה, יזכה להתגבר, עמלק יושב בארץ הנגב, הרי יצר הרע הקטיגור, המקטרג על האדם, נמצא תמיד בגוף, והחתי והאמורי וגו', כמה מקטרגים נמצאים שמה, שלא יוכל אדם להכנס לעולם ההוא כלל. מי יזכה לו, ומי יכנוס בתוכו. בדברים אלו, ויניאו את לב בני ישראל. משום שהוציאו שם רע עליה. כש"א, ויוציאו את דבת הארץ.

(ט) אינון בני מהימנותא וכו': אלו בני (דפרי דף ק"ס ע"א י) דף ק"ס ע"ב

בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא. כד"א. ואת העורבים צויתי לכלכלך. וכתוב ^מ והעורבים מביאים לו לחם ובשר. סר צלם מעליהם. מאן צלם. דא תוקפא דדינא קשיא. מאי טעמא אעדי. משום דיי' אתנו אל תיראום. כלא אעדיאו בגין אורייתא. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה, דהא מתקשרי בקב"ה ממש. ואקרון אחים ורעים. הה"ד ^ו למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

סט ^ו ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי אבא אמר, כרתו ההוא אשכול. אתו לסלקא ליה לא יכילו. אתו לנטלא ליה, לא יכילו. אתו כלב ויהושע, נטלו ליה, וסליקו ליה, ואזדקף על ידיהו. הה"ד וישאווהו במוט בשנים. בשנים באינון שנים יחידן. זמורה מאי קא בעאן. אלא אשכול הוה תלייא ביה, ובעוד דהוה מתחבר ^ה באתריה, אקרי זמורה. לבתר קרייה מוט, דכתיב וישאווהו במוט. ההוא דאשתמודע. ההוא דכרתו.

ע) מכאן ידעו יהושע וכלב, דאינון אתחזיין למיעל לארעא, ולמהוי לון בה חלק ואחסנא. עד דהו אטיין אמלכו עליהו כלהו. קאים כלב באיבא. אמר איבא איבא. אי בגינך אנן מתקטלין. מה אנן בחולקך. מיד קליל גרמיה. ויהבו לון.

עא) ר' אלעזר אמר, לא יהבו לאחרי, דהא כתיב וישאווהו במוט. וכתוב

חלופי גרסאות
ת באורייתא.

מסורת הזהר

ל) (מ"א יז) ויקהל כד צ"א. ו) (שם) ז"ח כב
ט"ד שכ"ו. ו) (תהלים קכב) וישב טו צ"א.
ו) לעיל אות מא צ"ש, אות כב צ"ת ה"ג רלו. רעד: רעה:

המרגלים

הסולם

מאמר

אח"כ שכרתו אותו נקרא מוט. שכתוב, וישאווהו במוט, שפירושו אותו הנודע, דהיינו אותו שכרתו מן העץ.

ע) מכאן ידעו יהושע וכו': מכאן שראו שהם יכלו לקחת האשכול והאחרים לא יכלו, ידעו יהושע וכלב, שהם ראויים להכנס לארץ, ושיהיה להם בה חלק ונחלה. בעוד שהיו הולכים המרגלים לקחו כולם עצה עליהם, על יהושע וכלב, שקנאו אותם על שייכלו לקחת האשכול. ולקחו עצה להרגם. קם כלב על הפרי, אמר פרי פרי, אם בשבילך אנו נהרגים, מה אנו בחלקך. מיד, האשכול הקל את עצמו, שיוכלו כולם לשאת אותו, ונתנו להם האשכול.

עא) ר' אלעזר אמר וכו': רא"א, לא נתנו האשכול לאחרים, שהרי כתוב, וישאווהו במוט, וכתוב, בשנים. שמשמע שנים המצוינים, ובכולם לא היו שנים כמוהם. ומכאן למד יהושע

כש"א, ואת העורבים צויתי לכלכלך. וכתוב והעורבים מביאים לו לחם ובשר. ואע"פ שהעורבים הם עופות טמאים מסטרא אחרא היו מכלכלים אותו. סר צלם מעליהם, מהו צלם. זהו תוקף דין הקשה שבהם, שסר ונתבטל. מהו הטעם שסר, משום שה' אתנו אל תיראום כל כחם נתבטל משום התורה. אשרי חלקם של אלו העוסקים בתורה לשמה, כי הם מוזקשרים בהקב"ה ממש. ונקראים אחים ורעים. ז"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

סט) ויבאו עד נחל אשכול וגו': ר' אבא אמר, כרתו את האשכול, באו להעלות אותו עליהם ולא יכלו, באו להסיעו ממקומו ולא יכלו. באו יהושע וכלב, לקחו אותו והעלו אותו ונזדקף על ידיהם. ז"ש וישאווהו במוט בשנים. בשנים, פירושו בשני היחידים, שלא חטאו, שהם יהושע וכלב. שואל, זמורה, מה בצרך להם. ומשיב, אלא האשכול היה תלוי עליו, ובעוד שהיה מחובר במקומו, נקרא זמורה.

(דפריי דף ק"ס ע"ב)

בשנים. ובכלהו לא הוו שנים כוונתיהו. ומכאן אוליף יהושע לבתר, דכתיב (ט) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים. והני שנים הא אוקמוה קדמאי. וכד מטו לגבייהו דישראל, יהבו לון, ואינן אשתארו, ועבדו גרמייהו א שיריים.

(עב) ר' יצחק אמר, כד הוו מטאן לגבייהו דאינן ענקים. הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו, ואשתזיבו. ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון. הה"ד, ויאמר אליהם עלו זה בנגב. כתיב הכא עלו זה, וכתיב התם (ט) ואת המטה הזה וגו', ובגיניה אשתזיבו. דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון, אלא אתו לנסבא לון, והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא. ב ומשתזבי ג מקמייהו. רבי יהודה אמר, מסורת שמא קדישא מסר לון משה, ובגיניה אשתזיבו מנייהו.

(עג) רבי חייא אמר, תלת שמהן אקרון, נפילים. ענקים. רפאים. וכלהו אורכי יומי. נפילין אקרון בקדמיתא. לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא, ואולידו מנייהו, אקרון ענקים. לבתר דהוו אזלי ושטאן בהאי עלמא, ומתרפיין מההוא דלעילא, אקרון רפאים.

(עד) אמר ר' יהודה, והא כתיב (ז) הרפאים יחוללו, (ק) רפאים יחשבו אף הם כענקים. א"ל, הכי הוא, בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא, ואתיאשו יתיר בארעא, כגוונא דא רפאים, ומנייהו נפקי, והוו אורכי יומי. וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא, ופלגות קאים. כיון דפלגות גופא הוו

חלופי גרסאות

א שנים. ב ומשתמטי. ג מנייהו. ד ל"ג הרפאים יחוללו.

מסורת הוזהר

(ט) (יהושע ב) ספרא דצניעותא כח צ"ל. (פ) שמות (ד). (ז) (איוב כו. ה) (דברים ב) ב"א רא צ"ד.

המרגלים

הסולם

מאמר

אמר מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובשבילו נצולו מהם.

(עג) רבי חייא אמר וכו' : רח"א, ג' שמות נקראו, נפילים, ענקים, רפאים, וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו תחילה בעת שהפילו אותם משמים, ואחר שנתחברו בבנות האדם, והולידו מהם נקראו הבנים ענקים. ואח"כ שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה, והרפו עצמם מן העולם שלמעלה, נקראו רפאים.

(עד) אמר ר' יהודה וכו' : אר"י והרי כתוב הרפאים יחוללו. רפאים יחשבו אף הם כענקים. ואתה אומר שרפאים הוא לשון רפיון. אמר לו ר"ח, כך הוא. משום שענקים באו מצד זה ומצד זה, דהיינו מצד המלאכים ומצד בנות האדם. ונעשו מיואשים יותר להיות בארץ. כעין זה הרפאים שיצאו וגולדו מן הענקים, נתיאשו עוד יותר עד שהרפו את עצמם

יהושע אחר כך לשלוח רק שנים מרגלים. שכתוב, וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים. ואלו שנים, כבר העמידו הראשונים (לעיל ספרא דצניעותא אות נ"ד) וכשהגיעו יהושע וכלב אל ישראל נתנו את האשכול להם. והם נשארו, ולא אמרו בתחילה לישראל כלום, כי רק המרגלים אמרו, וזה פריה, כי עשו עצמם שירים.

(עב) ר' יצחק אמר וכו' : ר' יצחק אמר, כשהמרגלים הגיעו לאלו הענקים היו משימים מטה של משה לפניהם, ונצולו. ומאין לנו שנתן להם המטה, ז"ש, ויאמר אליהם עלו זה בנגב. כתוב כאן עלו זה וכתוב שם ואת המטה הזה וגו' ולמדו גזירה שוה, זה זה, ובשביל המטה נצולו. כי אם תאמר שהענקים עזבו אותם, לא כן, אלא באו לתפוש אותם, והיו שמים לפניהם את המטה, ונצולו מהם. ר' יהודה

(דפרי" דף ק"ס ע"ב)

מית. הוּו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו. ומיתו. ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו. אקרון רפאים. אמר ר' יצחק, שדיין גרמייהו בינא רבא. וטבען ומתין. הה"ד ה' הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם.

ע'ה) ר' שמעון אמר, אלמלא הוּו עיילין ישראל לארעא, ה' בסימנא (* דלישנא בישא. לא הוּו קאים עלמא רגעא חד. מאן אומנא דלישנא בישא. נחש. ורזא דמלה. מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא. אמר ר' שמעון, ועל כלא מחל קב"ה, בר מן לישנא בישא. בגין דכתיב, (ו) אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו.

ע'ו) ת"ח. כמה עבד ההוא לישנא בישא. גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא. ומיתו אינון דאמרו. ואתגזר בכיה לדרי ה' דרין. כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא. כאילו אפיקו עליה. בגין כך קני קב"ה על ה' דא. וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא. אלמלא בעותיה דמשה.

ע'ז) ויספרו לו ויאמרו וגו'. אמר רבי חייא, מ"ש הכא ויספרו. ולא כתיב ויגידו. או ויאמרו. אלא כל חד אולף מלה בלחודי. ויגידו. בכל אתר רמז קא רמז בחכמתא. והא אתמר. ויאמר, אמירה בעלמא. ויאמרו, הרהורא דלבא. ויאמרו, תפקידתא. והא אוקימנא בכמה אתר. ויספרו, פרישותא דמלה בכל אתר.

מסורת הזהר

ה' (איוב כו) לעיל צ"צ. (ו) (תהלים יב). (ת) לעיל סג צ"ג.

חלופי גרסאות

ה באומנא. ו ייעלון. ז מיתו אינון דאמרו אתגזר. ח מוסיף דרין כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא. ט מוסיף דא, כלומר קני לשמיה.

מאמר

עצמם לגמרי מלמעלה. והיו מאריכים ימים. וכשנחלשו, נחלש ומת מחצית גופם, וחצי הגוף עמד חי. מחמת שהיו חצים ממלאכים שאינם מתים וחצים מבני אדם שמתים. כיון שחצי גופם היה מת, היו לוקחים עשבי מעשבי השדה, דהיינו סס המות, ושמו לפיהם, ומתו. ומשום שהם רוצים להרוג את עצמם, נקראים רפאים. על שם שמרפים את עצמם מן החיים. א"ר יצחק היו משליכים עצמם בים הגדול ונטבעו ומתו. ז"ש הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם.

ע'ה) ר' שמעון אמר וכו': רש"א, אם היו ישראל נכנסים לארץ תחת סימן לשון הרע של המרגלים, לא היה עומד העולם אפילו רגע אחד. מי הוא האומן של לשון הרע, דהיינו השורש שלו, נחש. סוד הדבר הוא כשבא נחש על חוה, דהיינו החטא של עץ הדעת, הטיל בה זוהמא דהיינו הטומאה שלו, שכל

(דפריי דף ק"ס ע"ב *) דף קס"א ע"א

הסולם

המרגלים

החטאים של בני אדם באים מזוהמא הוּו. אמר ר' שמעון, ועל כולם מחל הקב"ה, חוץ מלשון הרע. כי כתוב, אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו.

ע'ו) ת"ח כמה עבד וכו': בוא וראה, מה עשה לשון הרע ההוא של המרגלים, שגזר על אבותנו שלא יכנסו לארץ. ואלו שאמרו לשון הרע מתו. ונגזר בכיה לדורי דורות, שבאותו יום נחרבו ב' המקדשים. כביכול, כיון שהוציאו לשון הרע על ארץ הקדושה, הוא כאלו הוציאו עליה, משום זה קנא הקב"ה על זה, ועמדו ישראל להתכלות מן העולם, לולא תפלתו של משה.

ע'ז) ויספרו לו ויאמרו וגו': א"ר חייא מה השינוי כאן, שכתוב, ויספרו, ולא כתוב, ויגידו או ויאמרו. ומשיב, אלא כל אחד פירש הדבר בפני עצמו. ויגידו. בכל מקום שכתוב ויגידו, רמז מרמז בחכמה. וכבר למדנו. ויאמר

עח) באנו אל הארץ, הלכנו מבעי ליה. אלא באנו, עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבח בכל יומא. והוית אמרת דלית דכוותה. וגם זבת חלב ודבש היא. רבי יצחק אמר, מאן דבעי למימר כדיבא. כ אמר מלה דקשוט בקדמיתא, בגין דיהמנו ליה כדבוי.

עט) רבי חייא אמר, ז הכי אמרו, ח עאלנא לההיא ארעא דהוית משבח לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה. ז גם זבת חלב ודבש היא, וארימת שבחא על כלא, ולאז הכי, דהא זה פריה, אתכלא חד מאינון זעירין קטפו. אמרו, אי לדא אחסין קביה לישראל, וסבלו כל אינון עקתין וליאותין, הא בארעא דמצרים ח אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר, על חד תרין.

פ) אפס כי עז העם, אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר, לאסתמרא ארחין. והכא אפילו אינון בני מתא, תקיפין גבורין. והערים בצורות, דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו, לא יעבדון בהו פגימותא. א"ר יוסי, כל מה דאמרי, בלישנא בישא אמרו, ט וקשיא מכלהו, דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב, פ לבר נש דנשכיה חויה, כד בעאן לאגזמא ליה, אמרי הא חויה הכא.

פא) ר' אבא אמר, ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי, כלומר, ההוא דאגח

מסורת הוזהר

(א) לעיל אות סג צ"ד.

חלופי גרסאות

ואמרת ול"ג הוית, כ לימא, ז אלא, ח את ול"ג מן עאלנא עד משבת, נ ל"ג גם זבת חלב ודבש היא, ס ל"ג אית, ע קשיא, פ מוסיף מתלא לב"ג.

מאמר

הסולם

המרגלים

דיאמר, היינו אמירה בלבד, ויאמרו, פירושן הרהור הלב, ע"ד שכתוב ויאמר המן בלבו, ויאמרו פירושן נתינת פקודה, וכבר העמדנו בכמה מקומות, ויספרו, פירושן בכל מקום, פרשת הדברים, שכל אחד ואחד פירש הדברים. עח) באנו אל הארץ: שואל, הלכנו אל הארץ היה צריך לומר, ומשיב, אלא באנו, פירושן, נכנסנו שמה בארץ ההיא שהיית משבח בכל יום, והיית אומר שאין כמות, וגם זבת חלב ודבש היא, ר' יצחק אמר מי שרוצה לומר שקר, אומר בתחילה דבר אמת, כדי שיאמינו לו כזביו, וע"כ אמרו תחילה, וגם זבת חלב ודבש היא.

עט) ר' חייא אמר וכו': רח"א, כך אמרו, באנו אל הארץ שהיית משבחה בכל יום, ואמרת, שאין כמות וגם זבת חלב ודבש היא, והרימות שבחה על כל הארצות, ואינו כן, כי זה פריה, כי אשכול אחד מן הקטנים כרתו, והראו להם. (דפוי דף קס"א ע"א)

פא) ר' אבא אמר וכו': ר"א, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר, שאמרו, אותו העורך מלחמה עם הכל, הנה נמצא כאן, ובאיזה

קרבה בכלא. הא הכא זמין. ובאן אתר. בארץ הנגב. דהא הוא אתר לאעלאה
 צ ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קביעו בכיה לדורות. לעלמין.
 בההוא ליליא.

(פב) א"ר יוסי, עיטא נסיבו על כלא, לאפקא שום ביש. מאי על כלא. על
 ארעא, ועל קב"ה. א"ר יצחק, על ארעא תינת. על קב"ה מנין. א"ל משמע
 דכתיב, אפס כי עז ק העם. מאן יכיל בהו. כי עז העם דייקא. ו כתיב עמלק
 יושב בארץ הנגב, כדין גרמו כל האי, כמה דאתמר. ובעא קב"ה לשיצאה לון
 מן עלמא. הה"ד ב ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'.
 (פג) א ועתה יגדל נא כח יי. ר' אחא ור' יוסי אמרי, זכאי אינון ישראל
 ש מעמין עכ"ם דעלמא. דקב"ה אתרעי בהו. ת ואתכני בהו. ואתפאר בהו. דהא
 עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל, דישתדלון באוריינתא. בגין דחד בחד
 אתקשרן. וישראל לתתא בהאי עלמא. אינון קיומא דיליה. וקיומא דכל שאר
 עמין. אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון.

(פד) ת"ח, כד ברא קב"ה בר נש בעלמא, אתקין ליה כגוונא א עלאה, ויהב
 ליה חיליה ותוקפיה באמצעייתא דגופא. דתמן שריא לבא. דהוא ב תוקפא דכל
 גופא. ומתמן אתון ג כל גופא. והא לבא אחיד * ואתקף באתר עלאה דלעילא.
 דאיהו מוחא דרישא, דשארי ד לעילא. ודא אתקשר בדא.

חלופי גרסאות

צ ל"ג ביה. ק מוסיף העם דייקא. ר וכדין.
 ש מכל עמין. ת ואתדבק. א מוסיף עלאה יקירא.
 ב מוסיף תוקפא ומזונא. ג מוסיף כל גופא וכל
 אינון שייפי דגופא מתמן אתונא. ד מוסיף לע"ל
 ואחיד ביה.

מסורת הוהר

ב (תהלים קו) וישב ה צ"ב. ג (במדבר יד)
 ח"ג רכ. רמה. רצה: ת"ו בהקדמה ד: טו:
 ז"ח מג ט"ד שכא.

הסולם

בר נש בעלמא כגוונא עלאה

מאמר

(פג) ועתה יגדל נא כח ד': ר' אחא
 ור' יוסי אומרים, אשרי הם ישראל מכל
 העמים שבעולם, שהקב"ה רצה בהם, וקרא
 שמו בהם, והתפאר בהם, כי העולם לא גברא
 אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום
 שאחד באחד מתקשר, דהיינו ז"א ומלכות,
 וישראל למטה בעולם הזה הם הקיום שלו,
 שעי מעשיהם הטובים מעלים מ"ן לזווגט.
 והם קיום כל שאר העמים. דהיינו שבשביל
 ישראל מתקיימים. מתי זה, היינו בזמן שעושים
 רצונו של אדונם.

(פד) ת"ח כד ברא וכו': בוא וראה כשברא
 הקב"ה את האדם בעולם, תקן אותו כעין של
 מעלה, ונתן כחו ותוקפו באמצע גופו, ששם
 שורה הלב, שהוא תוקף כל הגוף, ומשם בוזן
 כל הגוף. והלב מתאחז ומתחזק במקום עליון
 שלמעלה

ובאיהו מקום. בארץ הנגב, שהוא המקום,
 שדרך שם נכנסים לארץ. מיד, ותשא כל העדה
 ויתנו את קולם. שקבעו בכיה לדורות לעולם
 באותו לילה, שהיה ליל תשעה באב, שבו
 נחרבו ב' המקדשים.

(פב) א"ר יוסי עיטא וכו': אר"י, עצה
 לקחו לעצמם, להוציא שם רע על הכל. מהו
 על הכל. היינו על הארץ ועל הקב"ה. א"ר
 יצחק, על הארץ, נכון הוא, על הקב"ה, מאין
 לנו, אמר לו, זה משמע משכתוב, אפס כי
 עז העם. שפירושו מי יכול להם, כי עז העם,
 הוא בדיוק, כלומר, שאפילו הקב"ה לא יוכל
 להס. והוציאו שם רע על הקב"ה. וכתוב עמלק
 יושב בארץ הנגב. אז גרמו כל זה כמו שלמדנו,
 ורצה הקב"ה לכלותם מן העולם. ז"ש, ויאמר
 להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו
 וגו'.

(דפו"י דף קס"א ע"א *) דף קס"א ע"ב

פה) ובגוונא דדא, אתקין קב"ה ו' עלמא. ועבד ז' ליה חד גופא, ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא. ולבא שארי באמצעיתא ח' דכל גופא. וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא. דהוא תוקפא דכלא. וכלא ביה תליין. וההוא לבא. אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא.

פו) ט' ת"ח. כד ברא קב"ה עלמא. ו' אשרא לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא. כ' וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם. וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא. והיא אסחרא להר הבית. והר הבית אסחר לעזרות ז' דישראל. ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית. דתמן סנהדרי גדולה יתבין. ותניין. לית ישיבה בעזרה. אלא למלכי בית דוד ח' בלחודייהו.

פז) ולשכת הגזית אסחר ח' למזבח. והמזבח אסחר לבית האולם. והאולם להיכל. והיכל לבית קדש הקדשים. דתמן שכינה ט' שריא. וכפרת וכרובים וארון. והכא הוא לבא. דכל ארעא ועלמא. ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא. דאינון שייפי דגופא. ולבא דא אתון ממוחא דרישא, ואתאחד דא בדא. הה"ד ד' מכון לשבתך פעלת י'. כגוונא דא לעילא לעילא. ואיהו ברוא דמלכא עלאה. ברוא יקרא סתימאה.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ה כגוונא דא. ו' ל"ג עלמא; עלמא קב"ה. ז ל"ג

ד) (שמות טו) הקסה"ז צ צ"ג.

ל"ה. ח וכל. ט כך הוא. י אשרא; אסחר; אסדר.

כ ל"ג מן וישובא עד והיא. ז דארץ ישראל. ח בלבד. ח' לבית האולם והאולם למזבח [ובית האולם] והמזבח אסחר להיכל וההיכל. ט י"ג שריא.

עלמא דא כעין עלאין

הסולם

מאמר

דוד בלבד. ועכ"ז. הם מקיפים ללשכת הגזית ששם מושב הסנהדרין. וחושב כאן ז' בחינות זו חשובה מזו כנגד ז' ספירות.

פז) ולשכת הגזית אסחר וכו': ולשכת הגזית מקיף את המזבח. והמזבח מקיף לבית האולם. והאולם את ההיכל. וההיכל לבית קדש הקדשים. ששם שורה השכינה והכפורת והכרובים והארון. וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם. ומכאן נזונים כל מקומות הישוב. שהם אברים של הגוף הזה. דהיינו של העולם. ולב הזה שהיא השכינה וכו'. נזון ממוח שבראש. שהוא מלכות דאצילות. ומתאחדים זה בזה. ז"ש. מכון לשבתך פעלת ה'. כעין זה הוא למעלה למעלה. בעולם האצילות והוא הלב. הוא בסוד מלך העליון. שהוא ז"א. והמוח שלמעלה. הוא בסוד מוח היקר הסתום. דהיינו מוחא סתימאה דא"א. אשר ז"א. שה"ס הלב. מקבל ממנו. דרך אור"א.

ימא

שלמעלה. שהוא במוח שבראש השורה למעלה. וזה נקשר בזה.

פה) ובגוונא דדא אתקין וכו': ובאופן זה התקין הקב"ה את העולם. ועשהו גוף אחד. והתקין אברי הגוף מסביב הלב. והלב שורה באמצע כל הגוף. וכל האברים נזונים מלב ההוא. שהוא תוקפו של כולם. והכל תלוי בו. ולב ההוא מתקשר ומתאחד במוח עליון השורה למעלה. כמ"ש לפנינו.

פו) ת"ח כד ברא וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, השרה את ים אוקינוס המקיף כל ישוב העולם. והישוב של כל ע' אומות מקיפים את ירושלים. וירושלים שורה באמצע כל הישוב. והיא מקפת את הר הבית. והר הבית מקיף את עזרות ישראל. והעזרות מקיפות את לשכת הגזית. כלומר מבחינת החשיבות. ששם יושבים סנהדרי גדולה. ולמדנו. אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית

(דפ"י דף קס"א ע"ב)

פח) ימא עלאה לקביל דא. פ דאית ימא לעילא מן ימא. וימא מן ימא. תא חזי, נהר דינור אסחר לכמה משריין. מקבליה שבעין סטריין. גליפין משבעה דליקין. ואינן סחרן. לאינן שמשי דלגו מנייהו. ואינן סחרין לארבע רתיכין. ואינן סחרן לההיא קרתא דקדישא דרביעא עלייהו. פט) ותאנא, תמן עזרות לגו מעזרות. ולית ישיבה בעזרה דתמן. אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו. ותמן ז משתכחי ויתבי. וסנהדרי גדולה. משתכחי תמן בלשכת הגזית. וההוא בי דינא עלייהו. דמשמש לאתר דמשמש. ודינא אתיהיב מתמן. לקדישין עליונין. עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים. דביה כלא. ותמן הוא לבא שרייא. ודא אתון מן מוחא דלעילא. ואתאחיד דא בדא.

צ) כגוונא דא לעילא לעילא. ואיהו ברזא דמלכא עלאה. ק ברזא יקירא סתימאה. עד דאשתכח. דכלא אתון ממוחא עלאה. סתימאה דכלא. וכד יסתכלון מלי, כלא אתקשר דא בדא ודא בדא.

חלופי גרסאות

ע ל"ג מן ימא עד ת"ח. פ ואית ימא; ואי תימא. צ מתישבי. ק ל"ג ברזא יקירא סתימאה.

מאמר

הסולם

עלמא דא כעין עלאין

פח) ותאנא תמן עזרות וכו': עתה מבאר, שהמלכות עצמה מתחלקת לכמה בחינות, ורק הפנימית שבה הוא הלב המקבל מן המוח שהוא ז"א. ואומר, למדנו, ששם, במלכות, יש עזרות לפנים מעזרות, שה"ס ז"ס תחתונות דמלכות, ואין ישיבה בעזרה אשר שם רק למלכי בית דוד בלבד, שנמצאים ויושבים שם. כלומר שמלכי בית דוד אחוזים שם. וסנהדרי גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, שה"ס ו"ק דג"ר דמלכות, ואותו הבית דין שעליהם, שה"ס ג"ר דג"ר, המשמש למקום שמשמש, כלומר, שהם משמשים רק למלכות עצמה, ולא נמשך מהם לתחתונים, ודין נמשך משם לקדושים עליונים. כלומר, שהדינים שבהם הנתכיים על ראש הרשעים, הם בלבד מושגים לקדושים עליונים. בסו"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו', עד שמגיע למקום הנקרא קדש הקדשים, שהוא פנימי פנימיות המלכות, דהיינו יסוד דגדלות שלה, שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה הוא הנזון מן מוח העליון, שהוא ז"א, ומתאחדים זה בזה.

צ) כגוונא דא לעילא וכו': חוזר על הדברים הנ"ל (באות פ"ז) ומפרשם ביותר, כעין זה למעלה למעלה באצילות, והוא, הלב הוא בסוד מלך העליון, שהוא ז"א, והמוח, בסוד המוח היקר הסתום דא"א, שז"א מקבל ממנו

פח) ימא עלאה לקביל וכו': ים העליון, שהוא מלכות דאצילות, הוא כנגד זה, שיש לה ג"כ במרכבה שלה אותם ג' בחינות הנ"ל, שהם בחינת אברי הגוף, והלב שבאמצעו, שאברי הגוף מקבלים ממנו. ומוחא דרישא, שהלב מקבל ממנו. כי יש ים למעלה מן הים דעולם הזה, כלומר, כמו שיש בעוה"ז ים, כך יש למעלה באצילות ים, שהיא המלכות, וים מן ים, שעוד יש ים עליון למעלה מן הים העליון שהוא מלכות, כי גם הבינה נקראת ים. ועתה מפרש הזהר מרכבת המלכות בג' בחינות שלה, שבכל בחינה יש כמה בחינות, ואומר, בוא וראה, נהר דינור מקיף לכמה מחנות מלאכים, מכנגדו יוצאים ע' בחינות מלאכים חקוקות משבע משואות, שהם ז' ספירות חג"ת נהי"מ, של אש הגבורה, שכל אחת כלולה מעשר, שהם השומרים את השכינה. והם מקיפים לאלו המשמשים שלפנים מהם, והם מקיפים לארבע מרכבות, שה"ס ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוראל רפאל, שכל אחד כלול מג', כנ"ל בהעלותך (אות קי"א) שהם נושאים את המלכות. ועד כאן היא בחינת גוף וחיצונית המלכות. והם מקיפין לאותה עיר הקדושה הרובצת עליהם, שהיא המלכות דאצילות. שה"ס הלב שבהם. אלא שגם היא מתחלקת לכמה בחינות, כמ"ש וחולץ.

(דפרי" דף קס"א ע"ב)

צא ת"ח. כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא. ומוחא אנהיר ללבא. ו בדרך נעם יי. והא אוקימנא. ודא הוא כח יי. ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא. סתימא דכל סתימין. יגדל נא. דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. כאשר זברת. כמה דאָנקמוה. לאמר. למילף מהכא כל דרין בתראין. לעלם ולעלמי עלמין. לאמר. למימר לדא בשעתא דעקתא. למימר דא. בשעתא דרווחא. ומאי הוא. יי ארך אפים וגו'. והא אוקימנא מלי.

צב אמר ר' יצחק. אמת אמאי סליק מכאן. אמר רבי חייא. אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן. דהא בשקרו דברו גרמייהו בההוא מדה דביג מודד בה. מודדין ליה. וכן שאר אחרי אסתלקו. דלא יכיל משה למימרינהו. בגין דאינון גרמו. סלחתי כדברך. ש כדברך ממש. והא אתערו חברייא. והא אתמר.

צג א דא עם דא. מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא. נפקו מההיא פתחא. ויתבו בגנתא תחות אילנין. אמרו דא לדא. כיון דאנון הכא. וחמינן כל דא. אי נמות הכא. ודאי ניעול לעלמא דאתי. יתבו. שינתא נפלת עליהו. ודמכו. אדהכי הא ההוא ממנא אתא. * ואתער לון. אמר לון. קומו פוקו לגו פרדס

חלופי גרסאות

ר כדרך. ש ל"ג כדברך ממש. א בדפו"י כתבו אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועכ"ז לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר; ובד"ז כתב שייך דף ר"ג ע"ב.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

כל דורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים לאמר, היינו, לומר זה בעת צרה, ולומר זה בשעת הרוחה. ומה הוא. היינו ה' ארך אפים וגו'. וכבר העמדנו הדברים.

צב אמר ר' יצחק וכו': אר"י אמת למה חסר מכאן. שאינו נאמר כאן ורב חסר ואמת כמ"ש ב"ג מדות דפרשת כי תשא. אמר ר' חייא הם, המרגלים, גרמו לו שיסתלק מכאן. השם ואמת, משום שנהגו את עצמם בשקר, ובאותו מדה שאדם מודד מודדים לו מלמעלה וכן שאר המדות נסתלקו, שמשא לא יכול לאומרם, כי אין כאן אלא ט' מדות הרחמים ולא י"ג, משום שהם, המרגלים, גרמו. סלחתי כדברך, היינו כדברך ממש (ע"י) ברכות ל"ב. וכבר העירו החברים, ולמרנו.

צג דא עם דא וכו': חסר כאן תחלת המאמר. והיו מדברים זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקודם לכן. יצאו מפתח ההוא, וישבו בגן תחת האילנות. אמרו זה לזה, כיון שאנו כאן, וראינו כל זה, אם נמות כאן, ודאי נבא לעולם הבא. ישבו. נפל עליהם שינה. וישנו. בתוך כך בא ממונה ההוא והעירם. אמר

נמנו דרך או"א. עד שנמצא שהכל גזון ממות העליין דא"א הסתום מכל. וכשמסתכלים בדברים רואים שהכל נקטר זה בזה וזה בזה. פירוש, כי הלב שבעולם הזה, שהוא קדש הקדשים מקבל ממלכות העליונה דאצילות (כנ"ל אות פ"ז) והמרכבה של מלכות דאצילות מקבלת מקדש הקדשים שבמלכות עצמה, וקדש הקדשים שבמלכות מקבלת מו"א (כנ"ל אות פ"ט) ודא מקבל דרך או"א ממוחא סתימא דא"א. הרי שהכל מקבלים ממוחא סתימא דא"א. וכולם נקשרים זב"ז.

צא ת"ח כד אנהיר וכו': בוא וראה, כשמאיר עתיקא הסתום שהוא מוחא סתימא דא"א. במוח, שהוא אבא, והמוח מאיר ללב, שהוא ז"א. בדרך נעם ה', דהיינו דרך הבינה הנקראת נעם, והעמדה, שזה הוא כח ה'. דהיינו כח ההוא הבא מעתיקא קדישא הסתום מכל הסתומים. יגדל נא, פירוש, שיתגדל ויתרבה למעלה למעלה ויזל, ויהי נמשך למטה. כאשר דברת. הוא כמו שהעמידוהו. שהוא ארך אפים בין לצדיקים ובין לרשעים (עירובין כ"ב) לאמר, היינו שילמדו מכאן (דפו"י דף קס"א ע"ב *) דף קס"ב ע"א)

ב דאברא. נפקו. חמו לאלין מארי מקרא. דהוו אמרי בההוא קרא. ה במדבר הזה יתמו. הא באתר אחרא לא. ג ושם ימותו. הא באתר אחרא לא. ודא בגופין. אבל בנשמתינ לא. כגוונא דבני גנתא.

צד) אמר לון ההוא ממנא. פוקו. נפקו בהדיה. אמר לון. שמעתון מדי לגו ההוא דרגא. אמרו. שמענא דהא חד קלא הוה אמר. מאן דפסק. יתפסק. ד מאן דקצר. יתקצר. מאן דקצר. יתארך. אמר לון. ידעתון מאי האי. אמרו לא. אמר לון. חמיתון ה ההוא נשרא רברבא. וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין. ר אילאי דנציבין הוה. הוא ובריה. ומטא הכא. וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא. כיון דעאלו לגו חשוך. לא יכילו למסבל. ומיתו.

צה) וההוא ינוקא בריה. קיימא בכל יומא ו קמיה דבצלאל. בשעתא דנחית ממתיבתא עלאה, ואמר קמיה תלת מלין, עד לא יפתח ד בצלאל ברזין ה סתימין דחכמתא. דכל מלוי רזין סתימין אינון. ה דעין לא ראתה אלהים זולתך. ו ס האי דאמר. מאן דפסק יתפסק. מאן דפסק מלין דאורייתא. על מלין בטלין. יתפסקון חייהי מהאי עלמא. ודיניה קיימא בההוא עלמא. מאן דקצר יתקצר. מאן דקצר אמר. ולא מאריך ביה גו נייחא. יתקצר. מחיין דהאי עלמא. מאן דקצר יתארך. מאן דאמר אחד. אצטריך לחטפא אלה. ולקצרא כ קריאה דילה, ולא יעכב בהאי את כלל. ומאן דעביד דא, יתארכון חייו.

חלופי גרסאות

ב דאבראי. ג ל"ג מן ושם עד ודא. ד מן: ל"ג
מאן דקצר יתקצר. ה האי. ו ל"ג קמיה דבצלאל.
ז ל"ג בצלאל: הוא למפתח. ח דחכמתא סתימין ט מוסיף האי מאן. י מהאי חיין דעלמא. כ קריא.

מסורת הוהר

(ו) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א.

דרך אמת י ע"ל סוף פרשה חיי שרה.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

שמלקט עשבים. ר' אילאי מנציבין היה, הוא ובנו, והגיעו כאן וראו הוא ואותו הילד בנו את מערה ההיא. כיון שנכנסו לתוך החשך לא יכלו לסבול, ומתו.

צה) וההוא ינוקא בריה וכו': ואותו הילד בנו, עומד בכל יום לפני בצלאל בשעה שיורד משיבה העליונה, ואמר לפניו שלשה דברים, מטרים שפוחת בצלאל בסודות סתומים של החכמה, כי כל דבריו סודות סתומים הם דעין לא ראתה אלקים זולתך, והוה שאמר, מי שפוסק יתפסק, היינו מי שפוסק דברי תורה בשביל לדבר דברים בטלים יהיו נפסקים חייו מעולם הזה, ודינו עומד לעולם ההוא. מאן דקצר יתקצר, היינו מי שמקצר באמן, ואינו מאריך בו במנוחה, אלא שאומר אמן חטופה, יתקצר מחיים של עולם הזה.

מאן

אמר להם, קומו צאו לתוך הפרדס שמבחוץ. דהיינו למדרגה חיצונית. יצאו. ראו אלו בעלי מקרא שהיו אומרים במקרא הזה. במדבר הזה יתמו, אבל במקום אחר לא. דהיינו שיזכו לעולם הבא. ושם ימותו, אבל במקום אחר לא. דהיינו שיהיו להם חיי עולם הבא. וזה בגופי, שאפילו בעוה"ז ימותו רק מבחינת הגוף, אבל לא הנשמות. שיהיו כעין בני הגן. דהיינו שהנשמות יזכו לגן עדן.

צד) אמר לון ההוא וכו': אמר להם ממונה ההוא, צאו. יצאו עמו. אמר להם שמעתם משהו בתוך מדרגה ההיא. אמרו, שמענו, שקול אחד היה אומר, מי שפוסק יתפסק. מי שמקצר יתקצר. מי שמקצר יתארך. אמר להם הידעתם מה זה. אמרו לא. אמר להם ראיתם אותו גשר תגדול, ואותו הילד

(דפו"י דף קס"ב ע"א)

צו) אמרו ליה, תו אמר, תרין אינון, וחדא אשתתף בהו, ואינון תלתא. וכד הוו תלתא, אינון חד. אמר לון, אלין תרין שמהן דשמע ישראל, דאינון יי, יי, אלהינו אשתתף בהו, ואיהו חותמא דגושפנקא, אמת. וכד מתחברין כחדא אינון חד ביחודא חדא.

צז) תו אמר, תרין אינון וחד אתהדר. כד שליט, טאס על מ גדפי רוחא, ושאט במאתן אלף, ואתטמר, אמר לון, אלין תרין כרובים, דהוה רכיב בהו קב"ה. ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי, אגניז נ חד, ואשתאר חד לגבי בנימין, הה"ד

חלופי גרסאות

ל ל"ג אמרו ליה, מ כתפי. נ איהו.

רב מתיבתא

הסולם

מאמר

הם, וחזר לאחד. כששולט הוא מעופף על כנפי רוח, ומשוטט במאתים אלף ומסתתר. אמר להם אלו ב' כרובים שהיה רוכב עליהם הקב"ה, ומיום שנגנו יוסף מאחיו נגנו אחד, ונשאר אחד אצל בנימין. ז"ש וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח, ומה שאמר, ונגנו במאתן אלף ונסתתר, היינו מי שרוכב עליו, הוא נסתתר במאתים אלף, שאלו מאתים אלף גנוזים הם שלו, ברוך הוא.

פירוש. ב' כרובים הם מטטרון וסנדלפון, שהם מרכבה לזווג זרין דאצילות. ועל זה נאמר יושב הכרובים, שורה שיש זווג זרין ואז ה"ס יושב הכרובים. אמנם אם אין זווג זרין, אינו רוכב על ב' הכרובים מטטרון וסנדלפון, שהם דכר ונוקבא, אלא על סנדלפון בלבד, ואז נאמר וירכב על כרוב. דהיינו רק על אחד. כמ"ש לעיל (תרונוה) אות תתקכ"ב ע"ש) וז"ש, אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה דהיינו בסוד יושב הכרובים, שהוא בזמן שז"א הוא בזווג עם המלכות, ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי, כלומר בשעה שאין זווג למעלה כי היסוד שנקרא יוסף נגנו מאחוי, ואינו משפיע אליהם. ואשתאר חד לגבי בנימין. דהיינו סנדלפון. כי יוסף הוא בחינת יסוד דכורא, ובנימין הוא בחינת הנוקביות שביסוד. שמבחינת הכרובים הוא סנדלפון, ואז ז"א חסר ג"ר. אבל בשעה שיש זווג בז"א ומלכות ומתלבש ויושב על ב' הכרובים, אז יש לו ג"ר. וז"ש ואגניז במאתן אלף עלמין ואתטמר ההוא דרכיב עליה, כי בעת שז"א רוכב על כרוב אחד הוא נגנו בחכמה ובינה, שה"ס מאתים אלף, כי מצד הבינה הם מאתים, ומצד החכמה הם אלף. וז"א גנוז בהם, כלומר שהם נעלמים בו ואין לו ג"ר. כי אין לו

ג"ר

מאן דקצר יתארך, היינו, מי שאמר אחד, צריך למהר באלף דאחד, ולקצר הקריאה שלה, ולא יתעכב באות הוה כלל. ומי שעושה כך, יתארכו חייו.

צו) אמרו ליה וכו': אמרו לו עוד אמר, שנים הם, ואחד נשתתף בהם, והם שלשה, וכשהם שלשה הם אחד. אמר להם, אלו הם שני שמות, הויה הויה, שבשמע ישראל, אלקיננו, נשתתף בהם, והוא חותם הטבעת, אמת. וכשמתחברים יחד, הם אחד ביחוד אחד. פירוש. ג' שמות שבשמע ישראל הם חב"ד, כמ"ש הזהר בכמה מקומות. הויה אלקיננו הם חכמה ובינה, והויה שלאחריהם הוא דעת. ונדוע שז"א שה"ס הדעת, מקבל חסדים מאבא, שהוא חכמה, כנ"ל (באות צא) וכל עוד שאמא שה"ס נעם ה', אינו משתתף עם אבא, יהיו החסדים שמקבל מאבא בבחינת ר"ק חסר ראש. אלא אם אמא משתתף עם אבא ומשפעת המוחין לז"א הם ג"ר. וז"ש אלין תרין שמהן דשמע ישראל דאינון הויה הויה, שהם אבא שהוא חכמה, וז"א שה"ס הדעת, אשר ז"א מקבל אור החסדים מאבא. אלקיננו אשתתף בהו, אמא משתתף עם אבא ועם ז"א, אז נעשו החסדים בבחינת ג"ר, ואיהו חותמא דגושפנקא, אמת. שז"א מקבל חתימת הטבעת מאמא, שה"ס אמת, דהיינו המוחין דג"ר מאמא, מכונים אמת, בסוד תתן אמת ליעקב, וה"ס חותם הטבעת מאמא, ולפני השתתפות אמא אין המוחין שלו נקראים אמת. ע"ד הנ"ל (באות צ"ב). וז"ש וכד מתחברין כחדא אינון חד ביחודא חדא, כי הם מתחברין בסוד ג' קוין, שאבא ואמא הם ימין ושמאל, והדעת מכריע ביניהם, ואז הם אחד. כי הדעת מיחדם.

צז) תו אמר תרין וכו': עוד אמר, שנים

(דפרי דף קס"ב ע"א)

ז) וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח. ואגניז במאתן אלף עלמין ו ואתממר. ההוא דרכיב עליה. דאינון מאתן אלף גניזין. אינון דיליה. בריך הוא. צח) פוקו מהכא. זכאין אתון. נפקו. יהב לון ההוא ממנא וורדא ו וחדא ונפקו. כד נפקו. אסתים פום מערתא. ולא אתחזי כלל. ו חמו ההוא נשרא. דהוה נחית מההוא אילנא. ועאל גו מערתא אחרא. ארחו אינון בההוא וורדא. ועאלו תמן. אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא. אמר לון. עולו זכאי קשוט חברין. דהא לא חמינא חדוה דחברותא. מן יומא דאנא הכא. אלא בכו. צט) עאלו מאטו לפרדס אחרא. וההוא נשרא בהדייהו. כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה. אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם. בלבוש יקר. מנהרא כוותייהו. ויתיב עמהון כחדא. אמר לאינון דיתבי. הבו יקר למארי מתניא דאתו הכא. דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא. אמר חד מנייהו. אית בכו סימנא. אמרו הין. אפיקו תרין ו ורדין. וארחו בהו. אמרו. תיבו מארי מתיבתא. תיבו וזכאי קשוט. אחידו בהו. ויתבו. בההיא שעתא. אולפו תמן תלתין הלכות. דלא הו ידעי מקדמת דנא. ורזין אחרנין דאורייתא. ק) אהדרו לגבי אינון מארי מקרא. אשכחו דהו אמרי. ו אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם. אני אמרתי. בשעתא דאקדימתון עשיה לשמיעה. דהא אלהים אתם וגו'. כיון דאמשכתון ו בתר יצר הרע. אכן כאדם תמותון

חלופי גרסאות

ז) (תהלים יח) ב"א רצג צ"ה. ח) (שם פב) ויחי ט ל"ג ואתממר; ואטמר. ו אחרא. פ קמו. קכ צ"א. צ עליכו.

מסורת הזוהר

דרך אמת (כ) שושנים. לז) צדיקי אמת.

הסולם

רב מתיבתא

מאמר

לפרדס אחר. דהיינו למדרגה אחרת. ונשר ההוא עמהם. שה"ס פני נשר. כשהגיעו לאלו בעלי המשנה. חזר נשר ההוא לצורת אדם. דהיינו לסוד פני אדם. בלבוש יקר המארי. כמוהם. וישב עמהם יחד. אמר לאלו בעלי המשנה היושבים. תנו כבוד לבעלי המשנה. שבאו כאן. כי אדונם מראה להם כאן נפלאות גדולות. אמר להם אחד מהם. יש לכם סימן. שאתם ראויים לכאן. אמרו כן. הוציאו ב' שושנים והריחו. שרמזו בזה על מלכות ובינה הכלולות יחד. בסוד ב' שושנים. אמרו. שבו ראשי הישיבה. שבו צדיקי אמת. אחזו בהם וישבו. באותה שעה. למדו מהם שלשים הלכות. שלא ידעו מקודם לכן. וסודות אחרים בתורה.

ק) אהדרו לגבי אינון וכו': חזרו לאלו בעלי המקרא. מצאו אותם שהיו אומרים. אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם. היינו אני אמרתי בשעה שהקדמתם נעשה לנשמע. שאלקים

ג"ר אלא כשירכב על שניהם. וז"ש. דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה. דהיינו בזמן הזווג. וז"ש. ושאת במאתן אלף ואתממר. שבעת הזווג שאת במאתן אלף. דהיינו שיש לו ג"ר. וכשאין זווג. אז ואתממר. שהג"ר נעלמים.

צח) פוקו מהכא זכאין וכו': אמר להם הממונה. צאו מכאן. צדיקים אתם וראוים אתם למדרגה יותר גבוהה. יצאו. נתן להם אותו הממונה שושנה אחת. שה"ס המלכות בבחי' חכמה תתאה. ויצאו. כשיצאו נסתם פי המערה ולא היה נראה כלל. ראו אותו נשר. שה"ס פני נשר. שהיה יורד מאילן ונכנס תוך מערה אחרת. הם הריחו באותה שושנה. שהארת החכמה נקראת ריח. ונכנסו שם. מצאו את הנשר על פי המערה. אמר להם הנכנסו חברים צדיקי אמת. כי עוד לא ראיתי שמחה של התחברות מיום שאני כאן. אלא בכם. צט) עאלו מאטו לפרדס וכו': נכנסו

(דפוי. דף קס"ב ע"א)

וגו', מה מיתתו של אדם ^ק אחית ליה לעפרא. בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה, וההוא יצר הרע ^ר איהו דמית, ואתעכל בגויה.

קא) * אמר ההוא סבא דעליהו, אוף הכא כתיב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מאי פגריכם. דא יצר הרע, כליל דכר ונוקבא. חסרונין דאית בכו, דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא, ולא סליק. בקדש מעלין ולא מורידין, במסאבו מורידין תדיר, ולא ^ש מעלין. וע"ד אקרון פגריכם, חסרונין דלכון. כד"א ^ט אשר פגרו מעבור את הנחל וגו', סופא דקרא אוכת, דכתיב יפלו ^ת ולא תפלו. וע"ד, במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו, בגין דרעותא דקב"ה לשיצאה להני פגרים מעלמא, לעלם.

קב) אמר ^א להו רבי אילאי, זכאי קשוט, עולו ותחמו, דהא רשו אתמסר לכו, למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא, זכאה חולקכון. קמו ועאלו גו דוכתא חדא, והו תמן מאריהון דאגדה, ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא. אמרו מאן אלין, אמר להון, אלין מאריהון דאגדה, וחמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות. ^ב קיימו, ושמעו כמה מלין חדתין באורייתא, ולא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו.

קג) א"ל ר' אילאי, עולו לדוכתא אחרא ותחמו, עאלו לגו גנתא אחרא, וחמו אוף הכי כראן קברין, ומיד מתין, ומתהדרין חין בגופין מנהרן קדישין.

מסורת הזהר

(ש"א ל).

חלופי גרסאות

ק אחיד, ר הוא, ש עולין, ת מוסיף ולא כתיב.
א ההוא, ב ל"ג קיימו; קייכון.

מאמר

הסולם

רב מתיבתא

ושם ימותו, משום שרצון הקב"ה לכלות אלו הפגרים מן העולם, לתמיד.
קב) אמר להו ר' אילאי וכו': א"ל ר' אילאי, צדיקי אמת הכנסו ותראו, כי רשות נמסר לכם ללכת עד מקום ההוא שהפרכת פרושה, אשרי חלקכם. קמו ונכנסו במקום אחד, והיו שם בעלי אגדה, ופניהם מאירים כאור השמש. אמרו, מי הם, אמר להם, הם בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי. עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא ניתנה להם רשות לכנס להם. קג) א"ל ר' אילאי וכו': אמר להם ר"א, הכנסו למקום אחר ותראו, באו לתוך גן אחר, וראו גם כן דהיינו חוץ מדברים אחרים שראו, שחופרים קברים, ומיד מתים ואח"כ חוזרים חיים בגופים קדושים מאירים. שהם היו מתי מדבר (כמ"ש להלן אות קי"א), אמרו לו מה זה, א"ל הם עושים זה בכל יום, וכשמתים מיד נרקב זוהמא הרעה שקבלו בתחילת עומדים

שאלקים אתם וגו', כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, אכן כאדם תמותון וגו'. מה מיתתו של אדם מורידו לעפר, כדי שימחה היצר הרע שבגוף, ואותו יצר הרע הוא שמת, ונרקב בתוכו.

קא) אמר ההוא סבא וכו': אמר הזקן שעליהם, אף כאן כתוב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה ואס"ר היצ"ר מת, מהו פגריכם, לשון רבים. הלא יצר הרע אחד הוא לכולם, וממשיב, יצר הרע הזה כלול זכר ונקבה, ופגריכם, פירוש, החסרונים שיש בכם, כי היצר הרע נקרא חסרון, משום שיורד תמיד למקום החסרון שבאדם, ואינו עולה. בקדש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים. וע"כ נקרא יצ"ר פגריכם, דהיינו החסרונים שבכם. כש"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו', וסוף הפסוק מוכיח שטובב על יצ"ר, שכתוב יפלו, ולא כתוב תפלו. וע"כ במדבר הזה יתמו אלו הפגרים, דהיינו יצ"ר, (דפ"י דף קס"ב ע"א) דף קס"ב ע"ב)

אמרי ליה, מאי האי. א"ל, דא עבדי בכל יומא. ומיד דשכבי מתעכלא ההוא זוהמא בישא דקבילו בקדמיתא. ג וקיימין מיד בגופין חדתין מנהרין. באינון גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני, כגוונא דאתון חמאן. קיימו כלהו על טורא דסיני, ד בגופין בלא לכלוכא כלל, כיון דאמשיכו עליהו יצה"ר, אתהדרו בגופין אחרנין. דגופין קדמאין, גופין נוכראין, הה"ד י ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב.

קד) קלא אתער, זילו אתכנשו. הא ה אהליאב קאים על קיומיה, וכל אינון קתדראין קמיה. לשעתא פרחו כלהו. ולא חמו מדי, אשתארו בלחודייהו תחות אילנין דגנתא. חמו פתחא אחרא, עאלו תמן, חמו היכלא חדא, עאלו ויתיבו תמן. תרין עולימין הוו תמן. זקפו עיינין, וחמו חד משכנא מרקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא, ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא, דלא יכלין עיינין לאסתכלא. ו מתמן ולהלאה ז לא חמו כלום.

קה) ארכינו אודנין, ושמעו חד קלא דהוה אמר, בצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין. יוסף רביעאה איהו גו ה נהורין דאדם קדמאה. סליקו ט דלעילא, חביבא דכלא. עליה כתיב, ונסכו רביעית ההין בקדש וגו', מאן דיסתכל וחמי, יסמון עיניה. מאן דלא יסתכל, חמי ואתפתח. אילנא דתמני סרי, כד כפיף, יזקוף ויתקיים. אי לא כפיף, חויא בישא אכיל ליה. מאן דעאל תרין כרובין לגו, רעותיה אתעביד. מאן דמעין, רחיק מרעותיה. קרבנא דרביא, שלים י לאתקבלא. פסק ההוא קלא.

מסורת הוזהר

י) (שמות לג) נח לג צ"ב, כ) (במדבר כה) ג ומקמ מיד (וקיימין). ד בגוונין, ה אליאב. ו מוסיף וכפום תריס מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא [דפרוכתא] פריסא דלא חמו מתמן, ז ל"ג לא חמן; מועיל, ח נהורא. ט לעילא, י מוסיף לאתקרבא ולאיתקבלא.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

רב מתיבתא

עיניהם וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וצבעים שבעולם, ועליו פרוש פרשת אור מנוצץ, שהעינים לא שלטו להסתכל. משם ולהלאה לא ראו כלום.

קה) ארכינו אודנין ושמעו וכו': הסו אזנים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל הוא רביעי לאורות עליונים. יוסף רביעי הוא באורות של אדם הראשון. הוא עליה שלמעלה, החביב מכל. עליו כתוב, ונסכו רביעית ההין בקדש וגו'. מי שמשתכל ורואה יתעוררו עיניו. מי שאינו מסתכל, יהיה נפקת ויראה. אילן של שמונה עשר כשכופף עצמו יהיה זקוף ויתקיים. אם אינו כופף עצמו, נחש הרע יאכל אותו. מי שנכנס ב' כרובים לפנים, רצונו נעשה. מי שמעין, הוא רחוק מרצונו. קרבנו של נער הוא

דעומדים מיד בגופים חדשים מאירים. באלו גופים הקדושים, שהיה להם בעמדם על הר סיני, כמו שאתם רואים אותם. כי עמדו כולם על הר סיני בגופים בלי לכלוך כלל, כיון שהמשיכו עליהם היצר הרע, חזרו בגופים אחרים כגופים שהיו להם מקודם לכן, גופים זרים, דהיינו שחזר בהם זוהמת הנחש. ז"ש ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. (ועי' להלן אות קכ"ז).

קד) קלא אתער זילו וכו': קול התעורר ואמר, לכו התאספו, הנה אהליאב עומד על מעמדו, וכל אלו הכסאות לפניו. כרגע פרחו כולם ולא ראו כלום. נשארו לבדם תחת אילנות הגן. ראו פתח אחר. נכנסו שם. ראו היכל אחד. נכנסו וישבו שם. שני עלמים היו שמה. נשאו

(דס"י דף קס"ב ע"ב)

שלח לך

לן

קו) אמרו אינון תרין עולימין, סימנא אית בגוייכו. אמרו הין. אפיקו אינון תרין ורדין. ארחו בהו. אמרו תיבו. עד דתשמעון תרין מלין. ברוזין עתיקין. מגו מארי מתיבתא, ויהון תדיר ברזא בגוייכו. אמרו הן.

קז) אמר רבי שמעון, כל הני מלין, וכל מה דחמו, כתבו. וכד מסו הכא, הוה כתיב ^ז אשמרה דרכי ^ח מחטוא בלשוני. ואנא שאילנא לאבי אבא, כמה הוה אינון תרין מלין, ואמר לי חייך ברי, אינון תרין מלין, באנו עלמין, וחריבו עלמין, מאן דאשתמש בהו.

קח) כיון דשמעו אלין תרין מלין, אמרו אינון ינוקי, פוקו פוקו, לית לכו רשותא יתיר למשמע. אפיק חד מנייהו, תפוח אחד, ויהב לון. ואמר, ארחו בדא, ארחו ביה, ונפקו, ומכל דחמו לא אנשו כלום. נפקו.

קט) הא ממנא אחרא, אתא אמר לון, חברייא, ר' אילאי שדרני לכו, תוריכו ליה הכא אפום מערתא, והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון. דאיהו תבע מגו ^י מתיבתא, דיהא ^י ליה רשו לגלאה לכו מלין. נפקו בהדיה, ^{יא} ואורכו אפום מערתא, והוה מהדרין מלי דא לדא, מכל מה דחמו ואולפו תמן. קי) ^{יב} אדהכי, הא ר' אילאי אתא, נהיר כשמשא, א"ל אורייתא חדתא שמעתא. אמר לון ודאי, ורשו יהבו לי למימר לכו מלי. אתחברא כחדא אפום מערתא, ויתבו. ^{יג} אמר לון זכאין אתון, דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא

מסורת הוזהר

ז) (תהלים לט) יתרו עט צ"ע

חלופי גרסאות

כ ל"ג מחטוא בלשוני. ז ל"ג ליה. ח זאיתו. נ אדהכא. ט אמרו.

מאמר

הסולם

רב מתיבתא

הוא שלם להתקבל, ונפסק אותו הקול. (כל דברים אלו מתבארים בוהר עצמו להלאת, (מאות קכ"ז עד אות רל"ב).

קו) אמרו אינון תרין וכו': אמרו אלו שני עלמים, יש סימן בכם. אמרו כן. הוציאו

אלו ב' שושנים והריחו בהם. אמרו שבו, עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים, מראש הישיבה, ויהיו אצלכם בסוד תמיד. אמרו כן.

קז) אמר ר' שמעון וכו': אר"ש, כל אלו הדברים, וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו כאן, שאמרו להם שהדברים יהיו שמורים אצלם בסוד, היה כתוב, כלומר שכתבו עליהם, אשמרה דרכי מחטוא בלשוני. ואני שאלתי לאבי, אבי, במה היו אלו ב' דברים. ואמר לי, חייך בני, שאלו ב' דברים, בנו עולמות והחריבו עולמות, למי שהשתמש בהם.

קח) כיון דשמעו אלין וכו': כיון ששמעו קח) דפ"י דף קס"ב ע"ב * דף קס"ג ע"א

קט) הא ממנא אחרא וכו': והנה בא ממונה אחר, אמר להם, חברים, ר' אילאי שלח אותי לכם, תמתינו לו כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם. שבקש מן הישיבה, שתהיה לו רשות לגלות לכם הדברים. יצאו עמו והמתינו על פי המערה והיו חוזרים על הדברים זה לזה, מכל מה שראו ולמדו שם.

קי) אדהכי הא ר' אילאי וכו': בתוך כך בא ר' אילאי, והיה מאיר כשמש. אמרו לו תורה חדשה שמעת. אמר להם ודאי, ויש לי רשות לומר לכם הדברים. נתחברו יחד על פי המערה וישבו. אמר להם, אשרי לכם שהראה לכם

ע דאתי, והא לית לכו דחילו ואמתנו, אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא, ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא.
 קיא) אמר לון, חמיתון אלין טוריא, כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא. וזכו השתא, מה דלא זכו פ כד הוו בחיין. ואלין רישי צ מתיבתי, כלהו בריש ירחי ושבתי ומועדייא, מתכנשי לגבי טורא דאהרן ק כהנא, ומתערי לגביה, ועאלין גו מתיבתא זיליה, ומתחדשן תמן. בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה, ומשח רבו דנגיד עליה, ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא, עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא.
 קיב) ואיהו נטיל בכל מתיבתא, בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא, ואיהי מתיבתא דמשה, וכלהו קיימי לבר, ולא עאלין לגו, בר אהרן בלחודי וכפום שעתא אקרון בשמא.
 קיג) ולית מאן דחמי ליה למשה, דהא ש ההוא מסוה דאנפוי, פריס קמיה. ושבע ענני יקר סחרניה, אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה, ופרגודא פסיק, ולא פסיק בגוייהו. וכל רישי מתיבתי, לבר מפרוכתא דפרגודא דא, וכל שאר, לבר מאינן עננין. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא, הכי ת מנהרן אינן עננין.
 קיד) ואתקלישו בדקיקו דנהורא, עד דאתחזי ההוא מסוה, ומגו ההוא מסוה, חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא. ואינן אנפי משה. אנפוי

חלופי גרסאות

ע דלעילא, פ ל"ג כד הוו, צ מתיבתא, ק מוסיף כהנא תמן, ר וכלא, ש איהו, ת מנהרא.

מאמר

הסולם

רב מתיבתא

לכם אדוניכם, מעין עולם הבא, ואין עליכם פחד ואימה. אמרו לו, ודאי כבר נשכח ממנו דרך בני אדם, ופליאה היא על כל מה שראינו בהר הזה.

קיג) ולית מאן דחמי וכו': ואין מי שיראה את משה, כי מסוה ההוא שעל פניו פרושה עליו, וז' ענני כבוד סביב לו. אהרן עומד תוך הפרגוד, שהיא מחיצה, שלמטה ממשה, והפרגוד פוסק ביניהם ואינו פוסק ביניהם. כלומר שאינו הפסק גמור. וכל ראשי הישיבות הם לחוץ מן הפרכת, שהוא הפרגוד הזה. כלומר שבעצם הוא מפסיק גמור, וכל שאר החכמים, הם לחוץ מאלו ז' עננים המקיפים עליו. וכפי חידושי הארות התורה שהאירה, כך מאירים אלו העננים.

קיד) ואתקלישו בדקיקו וכו': וגזככו בדקת האור, עד שנראה להם המסוה של משה, ומתוך מסוה ההוא היו רואים אור המאיר יותר מכל האורות שבעולם. והוא דהיינו המסוה, הוא הפנים

קיא) אמר לון חמיתון וכו': אמר להם, ראייתם אלו ההרים, כולם הם ראשי ישיבות לעם הזה של מתי מדבר, וזכו עתה, מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלו ראשי הישיבות מתאספים כולם, בר"ח ושבתות ומועדים, אל ההר של אהרן הכהן, ומתעוררים אליו, ונכנסים לישיבה שלו, והם מתחדשים שם בטהרת הטל הקדוש שיורד על ראשו של אהרן, ושמן המשחה היורד עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים של אהבת המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבה של אהבה.

קיב) ואיהו נטיל בכל וכו': והוא, אהרן, נוסע עם כל הישיבה, ובסתר ודקות מתעופפים כנשרים אל הישיבה של האור, והיא הישיבה

(דפו"י דף קס"ג ע"א)

לא אתחזון כלל, ולית מאן דחמי לון, בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה, בתר כל אינון עננין.

קטו) משה אמר מלה סתם לאהרן, ואהרן פריש לרברבי מתיבתי. במה פריש. בכל אינון מבועין דאסתימו מניה, כד מטא זמניה דיהושע. והשתא איהו מהדר לון. בכמה פליאן, ומקורין ומבועין ונחלין, דנבעין מכל מלה ומלה. קטז) כל נשין זכין דהאי דרא, אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין. וכדין סלקין כלהו, כתמרות עשן גו מדברא דא. וההוא יומא, אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין, כלהו אתאן לגבי מרים, וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא. זכאה דרא דא, מכל דרין דעלמא. נפקי ממתבתא דמשה, ופרחי לגבי מתיבתא דרקייעא, ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על ההוא דרא כתיב. ^(ח) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

קיז) פתח ר' אילאי ואמר. ^(י) תמים תהיה עם יי' אלהיך. מה בין תם לתמים. באברהם כתיב. ^(ט) התהלך לפני והיה תמים. יעקב דאשתלים יתיר, כתיב ביה, ^(ט) ויעקב איש תם. אמאי אקרי איש תם. בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל. דהא פריעה הוה ביה.

קיח) ^(א) במה אתפרע, ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף

חלופי גרסאות

א דאתפרע וליג במה; כמה.

מסורת הזהר

^(ח) (תהלים קמד) הקסה"ז נ צ"ג. נ (דברים יח) וישלח יב צ"ח ז"ח כז ט"ג ש"א. ט (בראשית יז) בשלח קיט צ"י. ט (שם כה) תולדות לד צ"ב.

מה בין תם לתמים

אשרי דור הזה, דהיינו דור המדבר, מכל הדורות שבעולם. יוצאים מן הישיבה של משה ופורחים אל הישיבה של הרקיע, שהוא ישיבת מטטרון. ואלו הראויים, פורחים אל הישיבה העליונה, שהוא הישיבה של הקב"ה. על דור ההוא כתוב, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

קיז) פתח ר' אילאי וכו': פרא, ואמר, תמים תהיה עם ה' אלקיך. שואל, מה בין תם לתמים. ומשיב, באברהם כתוב, התהלך לפני והיה תמים. יעקב שנשלם יותר, כתוב בו ויעקב איש תם. למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלום, כי היה בו פריעה.

קיח) במה אתפרע ואתדכי וכו': שואל, במה עשה פריעה, ונטהר מאותו פסולת. ומשיב, כי אותו מקום המתקיף את הפסולת שבפנים, הנמצאת במקום שהפריעה שורה, הוא שור, שהוא צורת השמאל של הכסא שלו, כי יש בהמרכבה של הכסא, פני אריה אל הימין ופני

מאמר

הפנים של משה, כי פניו אינם נראים כלל, ואין מי שיראה אותם, חוץ מאותו האור היוצא מן המסוה. מאחורי כל אלו העננים.

קטו) משה אמר מלה וכו': משה אמר הדבר אל אהרן בסתם, שלא פירשו, ואהרן פירשו לראשי הישיבות. במה פירש הדברים. היינו בכל אלו המבועים, דהיינו המדרגות, שנסתמו מיהושע וכל ישראל, כשהגיע זמנו של יהושע לנהוג הדור, דהיינו שנסתמו לו ג' מאות הלכות וז' מאות ספקות (תמורה טז). ועתה, היה משה מחזיר אותם להם, בכמה פליאות ומקורות ומבועים ונחלים, הנובעים מכל דבר ודבר.

קטז) כל נשין זכין וכו': כל נשים הצדקניות של אותו הדור, דהיינו דור המדבר, באים גם כן למרים באלו הזמנים, ואז עולות כולן אליה כתמרות עשן מתוך המדבר הזה, ויום ההוא נקרא יום השמחה. בלילי שבתות זימנים טובים באים הנשים כולן אל מרים, ועוסקות בהשתדלות בידיעת רבון העולם.

(דפו"י דף קס"ג ע"א)

לפסולת. ב' דלגו אתר דפריעה שארי, איהו שור, ג' דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה. וההוא שור, אקרי שור תם, דהא רתיכא דכרסיא, רשימא דברית אית

חלופי גרסאות

ב' לגו, ג' מוסיף א"ל דיוקנא.

מאמר

הסולם

תם — תמים

הממשיך משם נופל ברשות הקליפות דהיינו לשור המועד, אבל הממשיך ממלכות, שה"ס אור נקבה, נמצא ממשיך רק ממטה למעלה שהוא ו"ק דחכמה, וזה הוא חכמה דקדושה, וה"ס שור תם, וה"ס שור, של המרכבה המאיר ממטה למעלה, שהוא כמו הארת המלכות, דהיינו ו"ק דחכמה. הרי, ששור המועד ה"ס המשכת החכמה ממעלה למטה, בבחינת אור זכר, הנמשך מגבורה עלאה, שהוא מחזה ולמעלה דו"א, והוא כללות ה"ס"א, שכל תאותה להמשיך הג"ר דחכמה מגבורה עלאה דו"א, ושור תם, נמשך מגבורה תתאה, כלומר, המאיר בבחינת אור נקבה כמו המלכות שמחזה ולמטה דו"א, שהוא כללות המוחין דחכמה דשמאל דקדושה, הנקרא שור של המרכבה הקדושה.

ודע שב' שורים אלו נוגחים זה את זה תמיד. כי הזוכה וממשיך החכמה מבחינת שור דקדושה, דהיינו ממלכות, כנ"ל, שה"ס שור תם, הנה נודע שאין החכמה נגלית אלא עם דינים, שהדינים אלו נופלים על ראש הרשעים הממשיכים החכמה ממעלה למטה בבחינת שור המועד (כנ"ל אד"ר אות ר"ט) הרי ששור תם נוגח עם הדינים שלו את שור המועד, וממיתו, דהיינו שור המועד שמצד שורשו של אותו האדם שהמשיך את השור תם. וכן אם אינו זוכה ורוצה להמשיך החכמה מגבורה עלאה, דהיינו ממעלה למטה, שהיא המשכת שור המועד, הנה אז לפתח חטאת רובק, ומתגלה המנעולא, והמוחין דשור תם מסתלקים. וע"כ נבחן זה ששור המועד נגח והמית את שור תם. הרי איך שב' שורים אלו נוגחים וממיתים זה את זה.

ובזה תבין פנימיות הכתובים. וכי יגוף שור איש את שור רעהו ומת. שכאן מדבר הכתוב בשור תם, נמצא ששור רעהו היא שור המועד, שבעת ששור תם שהוא שור של המרכבה שולט, הרי הדינים שלו ממיתים את שור המועד. כנ"ל. ונודע שאפילו הממשיך מן המלכות שהוא ו"ק דחכמה, אי אפשר שיתגלו הו"ק בלי הג"ר, נמצא שגם בשור תם מתגלה

בו

ופני שור מהשמאל. ושור ההוא נקרא שור תם, כי המרכבה של הכסא, יש בה רושם הברית, ומשום זה נקרא שור הזה שור תם. ויעקב אחוז בו בתוכו, ובשור הזה עשה פריעה, והעביר הוזהמא של הפסולת לגמרי.

פירוש בסיום פירצוף הקדושה, דהיינו ביסוד שהוא סיומא דגופא, דבוקים הקליפות. והם ד' קליפות, רוח סערה, וענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה, אשר ג' קליפות הראשונות הם טמאות לגמרי, והם נכללים בעור הא' הנקרא ערלה, הנחתך ונשלך לעפר. וקליפה הד' שהיא נגה, היא טמאה בעוד שג' הקליפות דבוקים בה, ואחר שמסירים ממנה ג' הקליפות היא חוזרת לקדושה. וה"ס עור הב' הנקרא עור הפריעה. שלאחר שחותרים ממנה הערלה, שה"ס ג' קליפות הטמאות היא חוזרת לקדושה, דהיינו גוף הפירצוף, אמנם נשאר בו זוהמא ופסולת מזמן שהערלה היתה דבוקה בה. וכדי להסיר ממנו הוזהמא והפסולת צריכים לקרוע העור ולהשימו לצדדין, שבקריעה ופריעה זו מתבטל ממנו כל הפסולת. ועתה, הוא שלם בקדושה. וע"כ צריכים למילה, שה"ס הרחקת ה"ס"א כולה. ולפריעה, שה"ס נקוי הפסולת והוזהמא שנשארה בעור הפריעה. ואז מתגלים המוחין בשלמות. וז"ש, ויעקב איש תם, אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל, דהא פריעה הוה ביה, כי הפריעה מנקה ומסיר הפסולת הנשארה בעור הפריעה מזוהמת ג' קליפות הטמאות שנבלעה בה מטרם שחתכו אותן. ואז נקרא איש תם.

ויש להבין כי כאן אומר ששור תם ה"ס שור דמרכבה הקדושה, ושור המועד הוא ה"ס"א המתחברת עם החמור, (כדלקמן אות ק"כ) ולהלאה (פרשת חוקת אות י"ט) אומר ששור תם הוא גבורה תתאה, שהיא מלכות. ושור המועד הוא גבורה עלאה, דהיינו גבורה דו"א. אמנם הכל הולך אל מקום אחד. והענין הוא, כי מחזה ולמעלה דו"א שה"ס ג"ר, אסור להמשיך חכמה משמאל שה"ס גבורה עלאה, מפני שכל הנמשך משם הוא אור זכר המאיר ממעלה למטה, שה"ס ג"ר דחכמה שנגנזה. וכל

(דפריי דף קס"ג ע"א)

בִּיה. וְעִדָּה. הַי שׁוֹר אֶקְרִי תָם. וַיַּעֲקֹב אֶחָיד בִּיה בְּגוֹוִיה. וּבִהָאֵי שׁוֹר עֲבִיד פְּרִיעָה. וַאֲעֹבֵר זֹהֵמָא דְּפִסּוּלָת הַ כְּלָא.

קִיט) בַּמַּתְנִיתָא דְּבַצְלָאֵל כְּתִיב. (פ) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשֶׁרָה כְּתִיב (צ) פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתִיב זִכִּירָה, אֲמַאי. בְּגִין דְּזִכּוֹר אַתְרָשִׁים בִּיעֻקֵּב, דְּאִיהוּ בְרִית שְׁלִים, כִּד 1 אֲתִילֵד יוֹסֵף. וּבִמָּה. כִּד נָטַל שׁוֹר בַּהֲדִיָּה, דְּלֹא יִתְקִיף לְסִטְרָא אַחֲרָא. וּבִגִּי. כ. אֲתֶקְרִי יוֹסֵף (ר ז) בְּכוֹר שׁוֹר. בְּכוֹר דֶּהֱהוּא שׁוֹר * דְּנָטַל יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. ה וּדְחִי ט לֶהֱהוּא שׁוֹר.

קכ) שׁוֹר תָם. וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָם. רַבּוֹן וּשְׁלִיט. מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא. דֶּהֱהוּא שׁוֹר תָם שְׂאֲרֵי בְּגוֹוִיה. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְר עֲרֵלָה פְּרִיעָה. וּכְמָה גְּרִידִינִי

חלופי גרסאות

ד הוּי שׁוֹר תָם; ל"ג מִן הָאֵי עַד זֹהֵמָא. ה כָּלֵל; כָּלֵל כָּלֵל. ו אַתְעֵבִיד. ז ל"ג בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. ח דֶּהֱהוּא.

מסורת הזהר

(פ) (שם ל) וִירָא קִיט צ"ג. צ) (שם כא) ב'א שֶׁמ צ"ג. ק) (דְּבָרִים לָג) וִיקְרָא עַב צ"י.

תם — תמים

הסולם

מאמר

הַמוֹעֵד, שֶׁהוּא ג' הַקְּלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת, הוּא מִמִּית ג"כ אוֹתָהּ הַפְּסוּלָת הַנִּבְלָע בְּעוֹר הַפְּרִיעָה, וּמִגְלָה בַּהּ הַמוֹחִין דְּרִי"ק דְּחִכְמָה שְׁלֹו. וְזִי"ש, וְהֶהוּא שׁוֹר אֶקְרִי שׁוֹר תָם, דֶּהֱא רִתִּיכָא דְּכִרְסִיא רִשִׁימָא דְּבְרִית אִית בִּיה. כִּי בַּהֲכֹרַח הַמְּרַכְבָּה דְּקְדוּשָׁה יֵשׁ בּוֹ רוּשֵׁם הַבְּרִית, דִּהֵינּוּ בַּחֲנִינָת מִילָה וּפְרִיעָה, מִרְחִיק וּמִמִּית ג' קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת שֶׁהֵם שׁוֹר הַמוֹעֵד. וְע"כ הוּא שׁוֹר תָם. וּבִהָאֵי שׁוֹר, עֲבִיד פְּרִיעָה, שֶׁהוּא הַמִּמִּית אוֹתוֹ הַפְּסוּלָת שֶׁבְּעוֹר הַפְּרִיעָה, וְזִי"ש, וַאֲעֹבֵר זֹהֵמָא דְּפִסּוּלָת כְּלָא. כַּמְבֹּאֵר. קִיט) בַּמַּתְנִיתָא דְּבַצְלָאֵל כְּתִיב וְכו': בְּבִרְיָתָא שֶׁל בַּצְלָאֵל כְּתוּב, וַיִּזְכּוֹר אֱלֹקִים אֶת רַחֵל. שׁוֹאֵל, בְּשֶׁרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וְה' פֶּקֶד אֶת שְׂרָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זִכִּירָה, לָמָּה. וּמִשִּׁיב, מִשִּׁים שׁוֹכֹר, שֶׁה"ס הִיסוּד, נִרְשֵׁם בִּיעֻקֵּב, שֶׁהוּא בְרִית שְׁלֵם בְּשַׁעֲה שְׁנוּלֵד יוֹסֵף, וּבִמָּה נַעֲשֶׂה בְרִית שְׁלֵם. הֵינּוּ כְּשֶׁלַק אֶת הַשׁוֹר עֲמֵי הַמִּתְקִיף לְסִטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא מִתְקִיף וּמִמִּית הַזֹּהֵמָא דְּפִסּוּלָת שֶׁל שׁוֹר הַמוֹעֵד שֶׁבְּתוֹךְ עוֹר הַפְּרִיעָה, כִּנ"ל בְּדִבּוּר הַסְּמוּךְ. וּמִשִּׁים זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר. דִּהֵינּוּ בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר שֶׁלַק יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, וְדַחַה לְשׁוֹר הֶהוּא זִס"א, שֶׁהוּא שׁוֹר מוֹעֵד.

קכ) שׁוֹר תָם, וַיַּעֲקֹב וְכו': שׁוֹר תָם, הֵינּוּ, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָם. שְׁפִירוּשׁוֹ רַבּוֹן וּשְׁלִיט אֲדוֹן הַבֵּית שֶׁשׁוֹר תָם שׁוֹרָה בְּתוֹכָהּ, דִּהֵינּוּ הַמַּלְכוּת שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁךְ שׁוֹר תָם, כִּנ"ל בְּסִמּוּךְ, וְלֶהֱלֹאֵה (חֻקֹּת אוֹת י"ט) מִשִּׁים שִׁישׁ שׁוֹר מוֹעֵד מַצֵּד

בו הַג"ר עִם הַמִּשְׁכָּחוֹ, אֵלֶּא כִּיּוֹן שְׁנִמְשָׁךְ מִן הַמַּלְכוּת, אִזְּנוֹהֵג בּוֹ, וּמִכְרֹו אֶת הַשׁוֹר הַחִי, דִּהֵינּוּ שְׁמַמְעִטִים אוֹתוֹ בְּכַח הַמִּסָּךְ דְּחִירֵק דְּקוֹ הָאֲמַצְעִי (כִּנ"ל לך י"ג ד"ה וּנְתַבָּאֵר) וְאִז עֵינֵי וְחִצּוֹ אֶת כִּסְפּוֹ, אֲשֶׁר מַחְצִיתוֹ הַעֲלִיּוֹ, שֶׁה"ס ג"ר דְּחִכְמָה, נְעֻלְמִים, וּמַחְצִיתוֹ הַתַּחְתּוֹן, שֶׁה"ס ו"ק דְּחִכְמָה, נִשְׁאָרִים לְהַמְמַשִּׁיךְ אוֹתוֹ. (כִּנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מַחְלּוּקָת) וְזִי"ס וְגַם אֶת הַמֵּת יַחְצוֹן, כִּי אַחֵר שְׁנִגְלָה תְּקוֹן הַחֲלּוּקָה ע"י קוֹ הָאֲמַצְעִי, נוֹהֵג זֶה גַּם בְּשׁוֹר הַמוֹעֵד הַמֵּת, שֶׁגַּם מִמֶּנּוּ לּוֹקָחִים מַחְצִית הַתַּחְתּוֹן שֶׁלּוֹ וְנִתֵּן לְהַמְמַשִּׁיךְ, שֶׁהוּא טְהוֹר אֲבָל בְּשׁוֹר הַמוֹעֵד, אוֹה"כ, שְׁלֵם יִשְׁלֵם שׁוֹר תַּחַת הַשׁוֹר, כִּי אוֹתוֹ הַגּוֹרֵם שֶׁשׁוֹר הַמוֹעֵד יִהְיֶה אֶת שׁוֹר הַתָּם, דִּהֵינּוּ מִשִּׁים שֶׁהַמְּשִׁיךְ הַחִכְמָה מַגְבֹּרָה עֲלָאָה, כִּנ"ל, הוּא מִפְּסִיד הַכָּל, וְאִין לוֹ תְּקֵנָה אֵלֶּא לְהַשְׁלִים אֶת שׁוֹר הַתָּם, וְזִי"ס, וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ. דִּהֵינּוּ שׁוֹר תָם הַמֵּת, יִהְיֶה לוֹ, כְּדִי שִׁיתֵּקֵן אוֹתוֹ.

וְזִי"ש, בְּמָה אֲתַפְרֹעַ וְאֲתִדְכִּי מַחְחֹא פְּסוּלָת, דִּהֵינּוּ שְׁשׁוֹאֵל, מִי הוּא הַמְּטַהֵר וְהַמְּנַקֵּה אֶת עוֹר הַפְּרִיעָה שֶׁה"ס נוֹגֵה, מֵאוֹתוֹ הַפְּסוּלָת שֶׁבְּלַע מִג' הַקְּלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת מִטְרָם שֶׁחֲתָכוּ אֶת עוֹר הָעֲרֵלָה מִמֶּנּוּ. כִּנ"ל בְּתַחֲלִיל הַבִּיאוֹר, וּמִשִּׁיב, בְּגִין דֶּהֱהוּא אֲתֵר דְּאֲתִקְיָה לְפִסּוּלָת, דְּלָגוּ אֲתֵר דְּפְרִיעָה שְׂאֲרֵי, אִיהוּ שׁוֹר וְכו'. כִּי נִתְבָּאֵר שֶׁהַשׁוֹרִים דְּקְדוּשָׁה וְדְקְלִיפָה מִנְּגַחִים וּמִמִּיתִים זֶה אֶת זֶה, וְנִמְצָא שְׁשִׁלִּיטָת שׁוֹר תָם שְׁנוּגָה וּמִמִּית אֶת שׁוֹר (דְּפִרִי דף קס"ג ע"א *) דף קס"ג ע"ב)

נימוסין נפקין מניה. עד דרגא בתרייתא דאקרי שאייה. ההוא דאפיל ביתין דעלמא. דלא דיירין בהו בני נשא. וכלהו נפקא מההוא שור מועד. ודא בחבורא דחמור בישא. ובג"כ^(ז) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. בגין דלא לאתערא להו. קבא) ובההוא מתיבתא דבצלאל. וכן בתרין מתיבתא. ויעקב איש תם. בעלה דההוא תם. ומאן איהו א' רזא דו"ו. וכד הו' כלל דכר ונוקבא כחדא. כדין נטיל כל אתוון אלין אתים. ואיהו אמית. ^(ח) תתן אמת ליעקב. כלל דכר ונוקבא כחדא. שלימו דכלא.

קכב) אברהם לא אתפקד על פריעה. וכד עאל. עאל להאי תם. ולגו דרגין דיליה. דאקרון כחדא ים. והיינו תמים. לבתך אסתלק אברהם. ועאל לגו. ואתקשר עם ימינא עלאה.

מסורת הזהר

(ד) (דברים כב) בשלח קכב צ"ע. (ו) (מיכה ז) לך קמח צ"ב.

תם — תמים

הסולם

מאמר

לו משלו א' שה"ס חסדים, ומן המלכות יש לו תם, שה"ס הארת חכמה, שהם אותיות אמת. כי מוחין דג"ר נקראים אמת. וז"ס תתן אמת ליעקב. וכל זה הוא משום שנתחבר במלכות, שה"ס שור תם. ונעשה בעלה דההוא תם. כי אז נכלל מחכמה וחסדים יחדיו. שזהו כל השלמות.

קכב) אברהם לא אתפקד וכ' : אברהם לא נצטוה על פריעה. וכאשר נכנס, דהיינו כשחל את עצמו. נכנס לאותו תם. ולתוך המדרגות שלו שנקראים יחד ים, והיינו תמים, שהוא אותיות תם יס. אח"כ נתעלה אברהם ונכנס לפנימיות, ונקשר עם ימין העליון.

פירוש. כבר ידעת, שג' קליפות הטמאות ה"ס עור הערלה, והם בחינות שור המועד. ונוגה, ה"ס עור הפריעה, שאחר שנפרדה ממנה הערלה, שה"ס הטומאה, נעשתה לבחי' שור תם. שעי' הפריעה ממשיכים שור התם ממלכות שיגח וימית הזוהמא והפסלות שבו, ואז נהפכה הנוגה, לבחינת שור תם ממש. וכולה קדושה. ואברהם לא נצטוה על הפריעה, אלא על המילה לבדה, ונמצא שעי' המילה, שהיא הסרת הערלה שהיא שור המועד, בא אברהם לבחינת שור תם, שה"ס עור הפריעה, וז"ש, אברהם לא אתפקד על פריעה, וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה. דאקרון כחדא ים, כלומר שלא המשך שור תם מן המלכות שיטהר עור הפריעה, שה"ס הנוגה ונתגלה החכמה, כמו יעקב, אלא שהמשך מדרגות החסדים מן המלכות שנקראת שור תם

מצד ערלה ופריעה. דהיינו כל הערלה, וזוהמא דפסולת הנבלע בעור הפריעה, כנ"ל בסמוך. וכמה בעלי דין יוצאים ממנו עד מדרגה התחתונה הנקרא שאייה. אותו המזיק המפיל בתי העולם הריקים מבני אדם. וכולם יוצאים מאותו שור המועד, והיינו בחבור חמור הרע, שה"ס דין הקשה דמנועולא, אשר המתחבר לשור המועד, נאמר עליו לפתח חטאת רובץ שמתגלה הדין של מנועולא שה"ס חמור. ונמצאים שור וחמור מתחברים להשמיד הכל (כנ"ל שמות דף כ"ה ד"ה פירוש), ומשום זה לא תחרוש בשור וחמור יחדיו, כדי שלא לעוררם.

קכא) ובההוא מתיבתא דבצלאל וכ' : ובאותה הישיבה של בצלאל וכן בב' הישיבות, דהיינו בישיבה של מטטרון ובישיבה של הקב"ה, אמרו, ויעקב איש תם, פירוש, בעלה של תם ההוא, שהוא המלכות (כנ"ל באות קי"ח בהסולם). ומי הוא, בעלה דתם, הוא הא', שבסוד המילוי של וא, שיעקב ה"ס א' והמלכות ה"ס תם, וכשהם כלל דכר ונוקבא כלולים יחדיו, אז לוקח יעקב כל אותיות אלו, א' תם, שה"ס אתם, והוא אותיות אמת, וז"ש, תתן אמת ליעקב, כי אמת כולל דכר ונוקבא יחד שאז הם שלמות הכל.

פירוש. יעקב ה"ס ז"א שכולו חסדים מכוסים, והמלכות ה"ס שור תם, דהיינו הארת החכמה שבקו שמאל. וכשז"א ומלכות נתכללו ומזדווגים יחד, וז"א הוא בעלה דההוא תם, נמצא ז"א כלול מחסדים וחכמה יחד. ואז יש (דמו"י דף קס"ג ע"ב)

קכג) תמים תהיה עם יי' אלהיך ודאי, כמה דאיהו תמים כללא חדא. אוף אנת תהא עמיה תמים, עמיה ודאי. במה אתעביד בר נש תמים, דיהא תים ים. תם כמה דאתמר. יים כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון יים, ולא אתפרשן מניה לעלמין. אוף אנת כגוונא דא. לאעדא מנך דרגין נוכראין, ולא תקשרא בתמים, למיהוי בך דרגין קדישין, רזא דים, ודרגא קדישא, תים. לקבלא א' רזא דיעקב. ב"נ אצטריך למיהוי בכל יומא תים יים, כגוונא דא ממש. א/קכד) השתא פריש מאן דפריש, במתיבתא, דסיהרא קדישא שפירא, איהו בחוורו, וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן, ואיהו כההוא שפירו וחווירו דשמשא ממש. ובההוא ימא דילה, גו שבעין שנין, נפקא כ נונא חדא, ואפיק מניה גוון תכלת, ואיהי נטלא גוון דא, ותקינת ליה, ואתחפייא לבר בהאי גוון.

חלופי גרסאות

י בדפ"י כתבו תרי נוסחי.

תם — תמים

הסולם

מאמר

א/קכד) השתא פריש מאן וכו': עתה ביאר בהישיבה, מי שביאר, שהלבנה הקדושה שה"ס מלכות, הוא בצבע לבן, שה"ס אור החסד, וכל הצבעים נוצצים בה ונרקמים, דהיינו גם אור החכמה, והוא כאותו היופי והלבן של השמש ממש. שה"ס ז"א. ובים ההוא של המלכות, בתוך שבעים שנה יוצא דג אחד, ומוציאה ממנו צבע תכלת, והיא לוקחת צבע הזה ומתקנת אותו ומתכסה מבחוץ בצבע ההוא.

תם, אשר חסדים אלו כלולים מתם, ואינם ממש שור תם, שהוא בחינת שמאל, וז"ש, ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים, דהיינו מדרגות החסדים הכלולים ויוצאים מתם, והם נקראים ים. והיינו תמים, שפירושו, ים הכלול מתם, ולא תם ממש. והוא מטעם שלא עשה פריעה, ועוד נשאר פסולת בעור הנגה, וז"ש לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו, דהיינו שעלה למעלה לז"א ואתקשר עם ימינא עילאה, שהוא חסד דז"א. והשאר תקון עור הפריעה ליעקב.

פירוש. המלכות מקבלת ג' קוין מן השמש שהוא ז"א, שהם ג' צבעים לבן אדום ירוק, ולפיכך יש בה י"ב בחינות, שהם חו"ג תו"מ שבכל אחד ג' קוין, שהם ג' צבעים הג"ל. אמנם צבע שלה עצמה שהוא אוכמא או תכלתא (כנ"ל ב"ב אות רנ"ט ע"ש) אין שם להיות בה מבחינת מנועולא, בסוד האי שחור אדום הוא אלא שלקה (כנ"ל באד"ר אות רי"ב) וצבע זה נבחן לבחינת מלכות דמלכות שלה. וז"ש, ובההוא ימא דילה גו שבעין שנין, שה"ס חגיגת נהי"מ שכל אחת כלולה מעשר נפקא נונא חדא, דהיינו מלכות דמלכות. ואפיק מניה גוון תכלת, שה"ס בחינת הדין הכלול ממנועולא (כמ"ש באדרא שם) ואתחפייא לבר בהאי גוון, דהיינו רק מבחוץ שתהיה שמירה מפני החיצונים כמ"ש להלן, אבל מבפנים אין לה אלא ג' גוונים שהם לבן אדום ירוק כנ"ל.

קכג) תמים תהיה עם וגו': תמים תהיה עם ה' אלקיך ודאי. כמו שהוא תמים כלל אחד, שהים כלול מתם כנ"ל, אף אתה תהיה עמו תמים, עמו ודאי. כלומר עם ז"א שכולו חסדים מכוסים, והחכמה שבשמאל שה"ס תם אינו נגלה בו מטרם שנזדווג עם המלכות בסוד בעלה דתם, (כנ"ל באות קכ"א). במה נעשה האדם תמים. דהיינו שיהיה תם ים בכלל אחד, תם, כמו שאמרנו, אשר ים, כל אלו מדרגות הקדושות של המלכות הנקראת תם, נקראות ים ואינן מתפרשות ממנה לעולם, אף אתה כעין זה, תסיר ממך כל המדרגות הנכריות, שה"ס ג' קליפות הסמאות, ותתקשר בתמים, שתהיה בך מדרגות הקדושות שהן סוד ים, ומדרגה הקדושה תם, שתהיה ראויה לקבל אח"כ הא', שה"ס יעקב, ויעשה הצורף אמת. כנ"ל. האדם צריך להיות בכל יום תם ים, כעין זה ממש.

לאו

(דפ"י דף קס"ג ע"ה)

ב/קכד) לאו דהאי גוון לבושא דילה, דהא ח' שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. כגוונא דא הוה כ' משכנא, ל' דכוליה בשפירו מרקמא לגו. ולבתר א' ופרשו בגד כליל תכלת. מ"ט. בגין דתחות ים דא, אית מצולות י"ם, כלל דכר ונוקבא, ואית לון עינא בישא לאסתכלא, וכד מסתכלין, זמין לעינייהו גוון תכלא, ולא יכלא עינייהו לשלטאה, ואיהי אתתקנת לגו. בכל גווינן מרקמן כדקא יאות. ח' מתתחמן לד' סטרינ דעלמא.

קכה) כגוונא דא ב"נ דלביש ציצית, אתעביד בכל יומא תמים. ת"ם. בד' כנפים מתקנן כדקא יאות. י"ם, בההוא תכלת דנונא, דשבעין דרגין דימא, סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא, וכדין איהו תם י"ם, עם י"י אלהיו ממש, בתקונא ח' חדא, איהי לעילא, ואיהו לתתא.

קכו) לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין. אוף הכי בר נש, אסתלק איהו לבתר בתפלין, גו דרגין עלאין. וע"ד תמים תהיה עם י"י אלהיך, ח' עמיה ודאי, ודאי בשעתא חדא, ברגעא חדא, איהי אתתקנת לעילא, וב"נ אתקן לתתא.

מסורת הזוהר

(ת) (משלי לא, א) (במדבר ד).

חלופי גרסאות

כ מנא. ל דכלה. ח' מתחממן. נ ל"ג חדא. ח' עמיה.

מאמר

הסולם

תם — תמים

קכה) כגוונא דא ב"נ וכו': כעין זה אדם הלוּבש ציצית, נעשה בכל יום תמים בחינת תם של המלכות מקבל בד' כנפים של הבגד המתקנים כראוי, בחינת ים הוא מקבל מן המלכות, בתכלת ההוא של הציצית, שה"ס הדג של ע' מדרגות שבים, כנ"ל בסמוך, אשר צד הרע, כשמסתכל באדם הזה לא יוכל להזיק אותו בעין הרע, כלומר שלא יוכל להמשיכהו לרשות שור המועד כנ"ל, כי התכלת מעכב עליהם, כנ"ל בדבור הסמוך, ואז הוא תם ים עם ה' אלקיו ממש בתקון אחד, כי גם המלכות מתתקנת ומתכסית בחוץ עם צבע התכלת כנ"ל. היא למעלה והוא למטה.

קכו) לבתר אסתלק איהי וכו': אח"כ עולה המלכות למדרגות עליונות, דהיינו למדרגות דז"א, אף כך האדם, מתעלה אח"כ בתפלין אל מדרגות עליונות, דז"א, ועל זה נאמר, תמים תהיה עם ה' אלקיך, עמו ודאי, ודאי בשעה אחת וברגע אחת, המלכות מתתקנת למעלה, תחילה בתם ים, ואח"כ בזווג עם ז"א, כו האדם מתתקן למטה, תחילה מתתקן בציצית שהיא מדרגת תם ים, ואח"כ בתפלין, שהוא מדרגת ז"א.

א"ר

ב/קכד) לאו דהאי גוון וכו': ולא משום שצבע תכלת הוא לבוש שלה, ע"כ היא מתכסה בו מבחוץ, שהרי כתוב שש וארגמן לבושה, אבל התכלת אינה ראויה ללבוש, אלא צבע זה הוא רק כיסוי מבחוץ על המלכות. כעין זה היה במשכן, שכולו ביופי ומעשה רוקם בפנים, ואח"כ, ופרשו בגד כליל תכלת, מבחוץ. מהו הטעם, הוא, משום שתחת ים הזה, שהוא המלכות, יש מצולות ים, שהם הקליפות הכלולים מדכר ונוקבא, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים בהמלכות, דהיינו שרוצים להמשיך הארת חכמה ממנה ממעלה למטה כדרך הקליפות, אז מוכן לעיניהם צבע תכלת, שה"ס הדינין הכלולים ממנועולא, שעל ידו מסתלק אור החכמה, ואין עיניהם יכולות לשלוט בהמלכות, וזה רק מבחוץ, אבל הוא מתתקנת בפנים בכל הצבעים מרוקמים, שה"ס לבן אדום ירוק, כראוי להמשכת החכמה, והם מתפשטים לד' צדי העולם, כלומר שאלו ג' צבעים שה"ס ג' קוין, הם נכללים בכל אחת מחוג תו"מ שבה, שהם ד' רוחות העולם, שהם י"ב בחינות, ומ"ש מתתחמן, רומז על י"ב תחומין המתפשטים בד' רוחות.

(דפ"י דף קס"ג ע"ב)

קכז) א"ר אילאי, כל אלין דהכא. כגוונא דא מתקנן. למהוי כל חד תמים עם יי. ועל רזא דא, במדבר הזה יתמו. אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר. הכי הוא ודאי, דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי בארעא קדישא, אתר דיי שארי תמן. למהוי אפין באפין כחדא עמיה, והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר, אתר רחיק מתמן, דלא יסתכל אנפין באנפין בהדיה למהוי עם יי כדקא יאות. ושם ימותו. כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא.

קכח) זכאה חולקכון חברייא קדישין, דזכיתון לכל האי. הני תרי מערתי אחרנין דילכו, דלא תשכחו כל דא תמן, דאינון גו מתיבתא דמשה, יתבי מרחיק, וע"ד כתיב במשה, ^(ב) ענו מאד מכל (* האדם, ונביאה עלאה, קביל לון למתיבתא דיליה, מיומא דשארי למחמי כל דא, עד ההיא שעתא שבעה יומין. והא לא הוו מסתכלין בהאי עלמא כלום.

קכט) אמר לון רבי אילאי, זכאין קדישין, אימא לכו מלין דשמעתון. ומלה קדמאה כד תנדעון מדידו דמשחחא, בשמא גליפא מפרש, תנדעון ^(ג) דבצלאל

חלופי גרסאות

ע ל"ג דבצלאל; מוסיף ואע"ג דבצלאל.

מסורת הזהר

(ב) (במדבר יב) תזריע לט צ"ט.

תם — תמים

הסולם

מאמר

הזה כלום. כלומר שהיו מופשטים מכל גשמיות. קכט) אמר לון ר' אילאי וכו': א"ל ר"א, צדיקים קדושים, אומר לכם דברים ששמעתם אותם, דהיינו הדברים שלמעלה (באות ק"ה) ודבר ראשון מהדברים אשר שט, הוא, כשתדעו מדידה של המדה בשם החקיק המפורש, שהוא י"ה ו"ה, תדעו שבצלאל הוא רביעי לאורות העליונים, שכתוב, ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת. פירוש, כי ר' אילאי הולך כאן ומבאר כל המובא לעיל (באות ק"ה). נודע כי שיעורא דגופא הוא ד' בריתות, כמ"ש להלן (בלק אות שמ"ט) שהפירוש הוא כי כל מה שיש בגוף שה"ס ז"א כולל היסוד, וכיון שיש בגוף י"ב צירופי הויה, שה"ס חו"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוין, נמצא שהיסוד כולל אותם חו"ב תו"מ דגוף, אשר ביסוד הם נקראים ד' בריתות, שכל ברית כולל ג' קוין, וז"ש ואמלא אותו רוח, ה"ס ת"ת, ו' דהויה, אלקים, ה"ס מלכות ה' דהויה, בחכמה ובתבונה ובדעת, היינו י"ה דהויה, וכל אלו כולל בצלאל, כי היסוד כולל כל מה שיש בגוף, וע"כ כתוב ואמלא אותו בי"ה ו"ה שה"ס רוח אלקים בדכמה ובתבונה ובדעת, שאצל בצלאל נקראים

ד'

קכז) א"ר אילאי כל וכו': א"ר אילאי כל אלו שבכאן דהיינו דור המדבר, מתתקנים כעין זה להיות כל אחד תם ים עם ה'. ועל סוד הזה נאמר, במדבר הזה יתמו, דהיינו שיקבלו בחי' תם, ואם תאמרו כשנאמר זה, נאמר לרע, ולא לשבח. כך הוא ודאי, שאינו לשבחם, כי היה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, במקום שהקב"ה שורה שם פנים בפנים ביחד עם המלכות, ועוזה הנה כל אחד תמים במדבר הזה בחוץ מקום רחוק משם, מארץ הקדושה, שאין המלכות מסתכלת פנים בפנים להיות עם ה' כראוי. ישם ימותו, היינו כמו שראיתם אותם עושים בכל יום (כנ"ל באות ק"ג), שמתים וחוזרים לתחיה.

קכח) זכאה חולקכון חבריא וכו': אשרי חלקכם, חברים הקדושים, שזכיתם לכל זה. אלו ב' מערות אחרות שלכם, שלא תמצאו מי שהוא שמה, הוא משום שהם בישיבה של משה, הם יושבים מרחוק, וע"כ כתוב במשה ענו מאד מכל האדם, כי נביא העליון קבל אותם לישיבה שלו. הנה מיום שאותם הצדיקים התחילו לראות כל זה, עד אותה שעה, כבר עבר שבעה ימים, ולא היו מסתכלים בעולם (דפו"י דף קס"ג ע"ב *) דף קס"ד ע"א)

רביעאה איהו. דנהורין עלאין. דכתיב. ג) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת. מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח.

קל) מאן דלא אסתכל. באינון תלת מלין טמירין. מה לעילא. מה לתתא וכו'. זמין איהו לאתפתחא באורייתא. ולפקחא עיינין בה. אילנא דתמני סרי. שדרתו דב"ג. כד כפיף קמי מאריה. יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא. אי לא כפיף במודים. אתעביד חויה. ולית ליה תקומה לההוא זמנא.

קלא) מאן דעאל בין תרין כרובים פ לגו. מאן דעאל שיעור תרין פתחין. לגו בי כנשתא. אתדבק במאריה. ורעותיה אתעביד. מאן דמעין בצלותיה. ואסתכל בה. רחיק מרעותיה דשאל. קרבנא דרביא. כד קרב ב"ג בריה לבי ספרא. או למילה. דא קרבנא שלים לאתקבלא. מכאן ולהלאה רחימין. זילו.

קלב) ז אלעזר ברי, שפיר קאמרת, כפום מה דאוליפת. אבל ח"ו, דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זמנא. יעקב חכים הוה. ואלמלא לא ידע יעקב. דלאה

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ג) (שמות לא) משפטים קלד צ"כ.

פ וכו' ול"ג לגו. צ בדפויי יש סימן חסר.

מאמר

הסולם

מערת המכפלה

שאינו מסתכל באלו ג' דברים נסתרים, מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור. (נראה שמה לפניו ומה לאחור חושב לדבר אחד) עתיד הוא להתפתח בתורה. ולפקח עיניו בה. דבר ג') אילן דתמני סרי כך כפיף יזקוף ויתקיים. פירוש, השדרה של האדם, שיש בה י"ח חוליות, כשכופף אותה לפני אדונו, דחינו כשכורע במודים, יזקוף ויתקיים לתחיית המתים. ואם אינו כופף במודים, נעשה נחש, ואין לו תקומה לעתיד לבא. ח"ש שם. ואי לא כפיף חויה בישא אכיל ליה. קלא) מאן דעאל בין וכו': דבר ד) מי שנכנס בין ב' כרובים בפנים, פירוש, מי שנכנס שיעור שני פתחים בפנים בבית הכנסת (ברכות ח). הוא מתדבק באדונו, ורצונו נעשה. דבר ה') מאן דמעין רחיק מרעותיה, פ' מי שמעין בתפלה ומסתכל בה. כלומר, שאומר בלבו שתעשה בקשתו, לפי שמתפלל בכונה (רש"י ברכות נה). הוא רחוק מקיום רצונו שבקש. דבר ו') קרבנא דרביא שלים לאתקבלא. פירוש, כשאדם מקרב את בנו לבית הספר או למילה, זהו קרבן שלם להתקבל. מכאן ולהלאה אהובים, לכו.

קלב) אלעזר ברי שפיר וכו': (חסר כאן תחילת הדברים) אלעזר בני, יפה אתה אומר כפי מה שלמדת, אבל ח"ו אע"ג דרחל היתה עקרה באותו הזמן, יעקב היה חכם, ואם לא היה

ד' בריתות. וה"ס רובע ישראל (כמ"ש להלן בלק אות שמ"ט) כי הוא רובע הכולל ג' קוין והוא רביעי לג' קוין דחכמה ורביעי לג' קוין דבינה, ורביעי לג' קוין דת"ת ורביעי לג' קוין דמלכות. וע"כ נק' רובע ישראל, כי ישראל ה"ס ז"א שבו ד' אותיות הוי"ה, שבכל אות ג' קוין, והיסוד הוא רובע אליהם. שכוללם. ח"ש, כד תנדרעון מוידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש, דחינו המדידה די"ב גבולי אלכסון שה"ס י"ב צירופים שבשם המפורש י"ה ו"ה, אשר כל אות כלולה מג' קוין כנ"ל. תנדרעון דבצלאל שהוא יסוד, רביעאה איהו דנהורין עילאין שבכל אות מד' אותיות הויה, הוא רביעי לג' קוין אשר שם, שהוא הכולל שלהם. ובוה מתבאר ג"כ מה שאומר לעיל (באות ק"ה) יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאח, כי אדם קדמאח, הוא ז"א, ויוסף הוא יסוד, שהוא אור רביעי לג' אורות הכלולים בכל אחד מחו"ב תו"מ שלו כנ"ל. ובהיותו כולל ד' בריתות אלו ע"כ היסוד עולה עד החב"ד, להיותו אור רביעי לחב"ד, ח"ש שם, פליקו דלעילא חביבא מכלא, שה"ס העליה של היסוד למעלה למוחין, שעליה זו חביבה מכל, כי נוהגת בזמן הווג. קל) מאן דלא אסתכל וכו': עתה מבאר דבר הב' המובא לעיל (אות ק"ה) שאומר, מי שאינו מסתכל רואה ומתפקח, ע"ש. פירוש, מי

(דפויי דף קס"ד ע"א)

אנתתיה. לא קביר לה במערתא. לאתחברא בהדיה בחבורא חדא. ויהא קביר לה לבר מארעא. אבל ללאה אעיל לה גו ארעא. ולרחל שוי לבר. מית יעקב. אתקבר בגווה. בחבורא חדא.

קלג) כמה דעבדו כל שאר אבהן, ז אוף הכי אדם. מתה חוה בקדמיתא. אתקברת תמן. ותמן ידע אדם. דהאי דוכתא אתחזי ליה. מית אדם. אתקבר בגווה בחבורא חדא. מתה שרה אתקברת תמן. וחווה חמאת. וחדאת לקבלה. וקמת וקבלה לה. ק שיעורא דחוה לגבי שרה. שיעורא דתרין אמין. ולא יתיר. מת אברהם. אתקבר ר לגבי שרה. בחבורא חדא. מתה רבקה. אתקברת תמן. ושרה חמאת. וקמת וקבלת לה. מת יצחק. אתקבר בהדה בחבורא חדא. מתה לאה. אתקברת תמן. ורבקה חמאת. וקמת. וקבלה לה. מת יעקב. ואתחבר בהדה בחבורא חדא. וכלהו דכר ונוקבא כחדא. בחבורא חדא.

קלד) סדורא דלהון היך שכני. נשין לגבי נשין. ודכורין לגבי דכורין. אדם ברישא. חוה סמיך ליה. שרה לגבי חוה. אברהם סמיך לשרה. יצחק סמיך לאברהם. רבקה סמיך ליצחק. לאה סמיך לרבקה. יעקב סמיך ללאה. אשתכח אדם בסטרא דא. יעקב בסטרא דא. דא רישא. ודא סיפא.

קלה) בספרא ת דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא. אדם וחווה בקדמיתא. א ושרה ואברהם סמיך לון. ב יצחק ורבקה לזויה אחרא. בארח מישר

חלופי גרסאות

ז ל"ג אוף הכי. ק ל"ג מן שיעורא עד מת. ר בה דה. ו אתקבר. ת ל"ג דשלמה מלכא. א ואברהם ושרה. ב רבקה ויצחק.

מעתת המכפלה

הסולם

מאמר

וקבלה אותה. מת יצחק נקבר עמה בחבור אחד. מתה לאה נקברה שמה. ורבקה ראתה וקמה וקבלה אותה. מת יעקב נתחבר עמה בחבור אחד. וכולם היו דכר ונוקבא יחד בחיבור אחד. קלד) סדורא דלהון היך וכו': שואל, הסדר שלהם איך שוכנים. ומשיב, נשים אצל נשים ודכורין אצל דכורין. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה אצל חוה, אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה. יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה, יעקב בצד זה, זה בראש וזה בסוף.

קלה) בספרא דשלמה מלכא וכו': בספרו של שלמה המלך, הוא ערוך כראוי. וכך הוא. אדם וחווה בתחילת, ושרה ואברהם סמוכים לו, יצחק ורבקה בזוית האחר כנגדם בדרך ישר בשורה אחת. יעקב ולא באמצע. והם נשים

היה יודע יעקב שלאה היא אשתו. לא היה קובר אותה במערת המכפלה. להתחבר עמו בחבור אחד. והיה קובר אותה מחוץ למערה. אבל את לאה הכניס לארץ, דהיינו למערת המכפלה, ואת רחל שם לחוץ ממערת המכפלה. מת יעקב נקבר בתוכה במערת המכפלה. בחבור אחד עם לאה.

קלג) כמה דעבדו כל וכו': כמו שעשו כל שאר האבות כן עשה אדם הראשון. תחילה מתה חוה ונקברה שם במערת המכפלה. ושם ידע אדם שמקום ההוא ראוי לו. מת אדם נקבר בתוכה בחבור אחד עם חוה. מתה שרה נקברה שמה. וחווה ראתה ושמחה כנגדה. וקמה וקבלה אותה. שיעור המרחק של חוה משרה. הוא שיעור של ב' אמות, ולא יותר. מת אברהם נקבר אצל שרה בחבור אחד עמה. מתה רבקה נקברה שמה. ושרה ראתה וקמה

(דפו"י דף קס"ד ע"א)

בשורה חדא. יעקב ולאח באמצעיתא. ואינון נשין לגבי נשין. ודכורין לגבי דכורין. ואדם וחווה, שרה ואברהם, יעקב ולאח, רבקה ויצחק, אדם בסטרא דא, ויצחק בסטרא דא, ויעקב באמצעיתא. יצחק לגבי אביו לאו ארח עלמא. ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא.

קלו) ובכל אינון זוגין, כמה דאתקברו, הכי יקומו, והכי ישתכחון. לאח תחדי בהדי משיח, בריה דדוד, דנפיק מנה לגו. רחל תחדי בהדי משיח, בריה דיוסף, ג דנפיק מנה לבר מירושלם. וכלא ד לדוכתייהו.

קלו) אלין הכא ואלין הכא. דאינון ה מגדלין דאבן טבא כלהו. בין כלהו מגדלין אית חד מגדל ו דאבן טבא באמצעיתא. ודא סליק לרום רקיעא, ולא אתחזי השתא. עד ההוא זמנא דיתגלי. רב מתיבתא חמא ליה, והוה רשים ביה לעילא האי קרא, ד) מגדל עז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב, ופריש רב מתיבתא קרא דא, מגדל עז: דא כנסת ישראל. * בו ירוץ צדיק: ביה רעותיה דצדיק תדיר. וע"ד, ונשגב ההוא מגדל, דלא ינפול לעלמין, כמה דהוה.

קלח) ורבי כרוספדאי חמיד לבא, פריש האי קרא עד לא ד אסתלק, ופריש שפיר, מגדל עז: דא תיבה, וס"ת דאיהו עז, לשואה ביה, ולאפקא ליה מגו היכל, דיוקנא דהיכל פנימאה, דמניה נפקא תורה, וההוא מגדל שם יי איהו, ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין.

מסורת הוהר

ד) (משלי יח) ב"א שמה צ"א.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דנפיק. ד ל"ג מן לדוכתייהו עד מגדלין.
ה מרגלאן; דמרגלאן ול"ג דאנון. ו יל"ג דאבן
טבא. ז יסתלק.

מאמר

הסולם

קריאת התורה

ואינו נראה עתה, עד לאותו הזמן שיתגלה. ראש הישיבה ראה אותו, והיה רושם עליו למעלה מקרא הוה, מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. ומקרא הוה פירש ראש הישיבה כך, מגדל עז זהו כנסת ישראל, דהיינו המלכות. בו ירוץ צדיק, היינו כי רצון צדיק, שהוא יסוד, בו תמיד. כי ירוץ הוא לשון רצון. וע"כ ונשגב, אותו מגדל עז, שלא יפול עוד לעולם כמו שהיה.

קלח) ורבי כרוספדאי וכו': ור"כ חמוד הלב, פירש מקרא הזה מטרם שנסתלק, ופירש יפה, מגדל עז, זהו התיבה, לשון בו הס"ת שהוא עז, ולהוציאו מתוך ההיכל, שהוא צורת היכל הפנימי, שה"ס אמא, שממנו יוצאת התורה, שהוא ז"א. ומגדל ההוא שהוא התיבה הוא שם ה', וצורה שלו, דהיינו המלכות, והוא צריך להיות בשש מדרגות, כנגד חג"ת נה"י שבמלכות.

בו

נשים אצל נשים, וזכרים אצל זכרים, דהיינו אדם וחווה, שרה ואברהם, יעקב ולאח, רבקה ויצחק, ונמצא אדם בצד זה, ויצחק בצד זה, ויעקב באמצע. יצחק אצל אביו אינו דרך העולם, וע"כ היה יעקב צריך להיות באמצע. קלו) ובכל אינון זוגין וכו': ובכל אלו הזוגות, כמו שנקברו כך יקומו לתחיית המתים, וכך ימצאו. לאח תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה, בפנים מערת המכפלה, רחל תשמח עם משיח בן יוסף שיצא ממנה, לחוץ מירושלים, דהיינו במקום שנקברה בדרך אפרת. וכל אחד במקומו.

מאמר קריאת התורה

קלו) אלין הכא ואלין וכו': (חסר תחילת המאמר) אלו כאן ואלו כאן. שהם כולם מגדלים של אבן טוב, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טוב באמצע, וזה עולה לרום הרקיע, (דפ"י דף קס"ד ע"א *) דף קס"ד ע"ב

שלח לך

מט

קלט) בו ירוץ צדיק, במאן, במגדל, או בס"ת. אלא קרא דריש בהאי
 ׀ ובהאי. כד דרש במגדל, אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת. ׀ זכאה דקשות.
 .ודיוקנא דצדיק עלאה. כד דריש לס"ת, ׀ מאן דסליק לס"ת למקרי ׀ אורייתא,
 אצטריך צדיק. וצדיק אקרי. מאן אקרי צדיק מכלהו. שתיתאה, דסליק מאינון
 שבעה. א"ר שמעון, ודאי, דאיהו לא סליק כל יומי, אלא שתיתאה לאינון
 דסלקין. בו ירוץ צדיק, בס"ת ירוץ ׀ דברי צדיק דא. ונשגב ממאן. מדחילו
 דמלאך המות. דהא אוריך יומין. ונשגב דלא יתנוק לעלמין.
 קמ) בההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין, קיימא נהירו חד. בדיוקנא
 דס"ת. כד אתי ההוא ׀ ציפרא. נטלא ההוא מגדל מאתריה, וקאים גו ׀ אמצעיטא

חלופי גרסאות

זו ל"ג ובהאי. ט ל"ג זכאה. י דיוקנא. כ ל"ג מאן דסליק לס"ת. ל ל"ג אורייתא. ׀ דבריה. נ צפרא.
 ט אמצעו.

מאמר

הסולם

קריאת התורה

נאצלת הספר התורה ומקבלת ממנה כל המוחין.
 וספר התורה, ה"ס ז"א, היוצא ונאצל מן הבינה.
 והמגדל ה"ס מלכות, ששם מקום הגילוי של
 קריאת התורה, שה"ס הארת החכמה. באופן
 שהתורה שה"ס ז"א מקבלת הארת החכמה מן
 הבינה שה"ס ההיכל ומגלה אותה במגדל,
 שה"ס המלכות. ואין לדמות הארת חכמה זו
 להארת החכמה הנגלית בחצות לילה, כי שם
 נגלה הארת החכמה מבחינת השמאל, בסו"ה
 שמאלו תחת לראשי. וע"כ אין שם אור היום.
 משא"כ כאן הארת החכמה נגלית מבחינת
 קו אמצעי ביחוד, הכולל חכמה וחסדים יחדיו.
 ומה גם שהכל נמצא תחת שליטת החסדים
 שהוא אור היום.

וזה אמרו, בין בלחו מגדלין, אית חד
 מגדל דאבן טבא באמצעיטא, המלכות
 בכללה נקראת מגדל ונקראת אבן טוב. וע"כ
 גם מדרגותיה בפרטיות נקראות מגדלים.
 ומדייק מגדל דאבן טבא באמצעיטא, שה"ס
 קו האמצעי של המלכות, המקבלת מקו האמצעי
 דז"א. ודא סליק לרום רקיע, דהיינו שמדווגת
 עם ג"ר דז"א הנקרא רום רקיע. ולא אתחזי
 חשתא, כי בעת שהיא בזווג עם ג"ר דז"א,
 אין בה אלא חסדים דז"א, שהיא מדת ז"א,
 ומדתה עצמה שה"ס חכמה, אינה נראית בה
 או. עד שהוא זמנא דיתגלל, דהיינו בזמן
 קריאת התורה, שאז מתגלה בה הארת החכמה
 ע"י קריאת התורה כנ"ל. רב מתיבתא חמא
 ליה, והוה רשים ביה לעילא וכו'. דהיינו
 שרשם עליו שראיתו היה בסוד צדיק וכנסת
 ישראל המרומז בכתוב מגדל עוז וגו'.

ח"ש

קלט) בו ירוץ צדיק: שואל, במי ירוץ.
 אם במגדל או בספר תורה. ומשיב, אלא
 שדרש המקרא בזה ובוה, במגדל ובס"ת,
 כשדרש במגדל, צריך הצדיק להיות חזן
 הכנסת, ויהיה צדיק אמת וצורת צדיק העליון,
 שהוא יסוד. כשדרש בספר תורה, מי שעלה
 לס"ת לקרות בתורה צריך להיות צדיק, ונקרא
 צדיק, מי נקרא צדיק מכל ז' הקרואים לס"ת.
 היינו העולה לששי מאלו השבעה. כי פרשה
 הששית רומזת ליסוד הנקרא צדיק, א"ר שמעון
 ודאי הוא כן. כי הוא ר' כרוספדאי, לא עלה
 כל ימיו אלא לעליה הששית מאלו העולים
 לתורה. הרומזת ליסוד צדיק. ובו ירוץ צדיק,
 יהיה פירוש, בס"ת ירוץ דברי צדיק הזה.
 שואל ונשגב, ממי, ומשיב מיראת מלאך
 המות, כי יאריך ימים. ונשגב, היינו שלא
 ינזק לעולם.

קמ) בההוא מגדל דסלקא וכו': באותו
 המגדל העולה בין המגדלים, עומד אור אחד
 בצורת ספר תורה. כשבא אותה הצפור היא
 לוקחת את המגדל ממקומו ומעמידה אותו
 באמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים. ומה
 שהיה רומז לרום השמים נשפל ונכנס תחת
 הכרובים. וחומות המגדל בין ראשי הכרובים.
 ביאור המאמר. סוד קריאת התורה ה"ס
 גילוי הארת החכמה שבקו האמצעי הנקרא
 תורה. וע"כ יש כאן ג' בחינות. א' הוא ההיכל,
 דהיינו ארון הקודש שמשם מוציאים ספר
 התורה. ב' הוא הספר תורה שקוראים בה. ג'
 הוא המגדל, דהיינו הבימה שעליה מניחים
 ספר התורה. והנה ההיכל ה"ס בינה, שמשם

(דפרי דף קס"ד ע"ב)

דעורה, גו גדפי דכרובים. פ ומה דהוה. רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים, ושורוי בין רישי כרובים.
קמא) תלת מאה פתחין תמן. פ בפתחא דאמצעייתא. קיימא נהירא דא. דיוקנא דס"ת. ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל. ודא ליהוי מלכא משיחא. ולא אחרא.

חלופי גרסאות

ע הוה : ומדהות. פ ובפתחא.

מאמר	הסולם	קריאת התורה
ו"ש מגדל עוז דא תיבה, דהיינו המלכות, וספר התורה שהוא עז, דהיינו הארת החכמה הנקראת עז, לשואה ביה, לשום הארת החכמה במגדל שהיא מלכות. ולאפקא ליה מגו חיכל וכו' דמניה תורה נפקא שו"א הנקרא תורה יוצא ומקבל אורותיו מן ההיכל שהוא בינה. וז"ש, וההוא מגדל שם ה' איהו, שהוא המלכות הנקראת שם ה'. ואצטריך בשית דרגין, דהיינו בור"ק של המלכות, כי אין החכמה נגלית בג"ר של המלכות אלא בור"ק שלה. בו ירוץ צדיק וכו'. דהיינו שהשפעת הארת החכמה הוא ע"י היסוד דו"א. שיתכן בס"ת, מבחינה ההשפעה, שהוא העולה לששי. ויתכן במגדל מבחינת הקבלה, שמקבל מיסוד דו"א. ומפרש הדברים יותר בפרטות, ואומר, ביהוה מגדל דסלקא בין אינון מגדלין, דהיינו במגדל דאמצעייתא (כנ"ל אות ק"פ) קיימא נהירו חד בדיוקנא דספר התורה. שה"ס הארת החכמה בצורת קו האמצעי, אמנם אינה נראית שם מחמת הארת הזווג דו"א כנ"ל. שאין שם מקום לגילוי הארת החכמה. ובחינת החכמה שבמלכות נקראת צפור. וז"ש, כד אתי ההוא ציפרא, דהיינו שהגיע זמן הארת הצפור, שה"ס החכמה שבמלכות, נטלא ההוא מגדל מאתריה, שלוקחת כללות המלכות הנקראת מגדל, ממקומו, דהיינו ממקום הזווג דג"ר דו"א, הנקרא רום רקיע, (כנ"ל באות קל"ז) וקאים גו אמצעייתא דעזרה, שמעמידה את המגדל באמצע העזרה. כי הו"ק דמלכות מכונה עזרה, וההיכל הפנימי וקו"ק ה"ס ג"ר דמלכות, ומשום שאין החכמה נגלית אלא במקום ו"ק ע"כ מכניסה המגדל בעזרה, שהוא מקום ו"ק. ובסוד קו אמצעי שבה. גו גדפי דכרובים, הכרובים ה"ס אפי זוטרי, דהיינו	זו"ן במוחין דאחורים (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ו' ד"ה ואלמלי) ויש להם כנפים: לכסות הג"ר דחכמה, וע"כ מעמיד המגדל תחת הכנפים ההם, כדי שלא יתגלו ג"ר דחכמה. וזה נבחן לירידה כלפי המלכות, כי מקודם: לכן היתה בזווג עם ג"ר דו"א שה"ס רום רקיע, ועתה ירדה לבחינת עזרה, שהיא ו"ק כנ"ל, ולתחת כנפי אפי זוטרי, שהם הכרובים, שהם בחינת ג"ר דו"ק. וז"ש, ומה דהוה רומיה לרום שמיא, דהיינו שהיתה בזווג עם ג"ר דו"א שנקרא שמים. מאיך ועאל תחות אינון כרובין, דהיינו שירדה לתחת אפי זוטרי, הנחשבים לו"ק דמוחין, ולאחורים. כי אין החכמה מתגלה במלכות אלא בכלים דאחורים שלה, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ז' ד"ה בגי') ושורוי, בין רישי כרובים. החומות, הם הדינים הנגלים עם החכמה השומרים שלא יקרבו החיצונים לג"ר דחכמה (כנ"ל אד"ר נשא אות רי"ט) שנחשבים כחומות על המגדל השומרים מפני החיצונים. ודינים אלו נמצאים בראשי הכרובים, לדחות משם החיצונים. קמא) תלת מאה פתחין וכו': שלש מאות פתחים שם, בהמגדל, בפתח שבאמצע עומד אור זה של צורת ספר התורה, שבו עתיד מלך ישראל לקרות בפרשת הקהל. וזה יהיה מלך המשיח, ולא אחר. פירוש. שלש מאות פתחים רומזים על ג"ר, שכל אחת כוללת מאה. ופתח שבאמצע, רומז על קו האמצעי. וקריאת פרשת הקהל, ה"ס גילוי ג"ר דחכמה, שלא תתגלה אלא בגמר התקון, ואז יקרא בו מלך המשיח. אבל לא לפני גמר התקון, וז"ש, ודא ליהוי מלכא משיחא, ולא אחרא.	זו"ן במוחין דאחורים (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ו' ד"ה ואלמלי) ויש להם כנפים: לכסות הג"ר דחכמה, וע"כ מעמיד המגדל תחת הכנפים ההם, כדי שלא יתגלו ג"ר דחכמה. וזה נבחן לירידה כלפי המלכות, כי מקודם: לכן היתה בזווג עם ג"ר דו"א שה"ס רום רקיע, ועתה ירדה לבחינת עזרה, שהיא ו"ק כנ"ל, ולתחת כנפי אפי זוטרי, שהם הכרובים, שהם בחינת ג"ר דו"ק. וז"ש, ומה דהוה רומיה לרום שמיא, דהיינו שהיתה בזווג עם ג"ר דו"א שנקרא שמים. מאיך ועאל תחות אינון כרובין, דהיינו שירדה לתחת אפי זוטרי, הנחשבים לו"ק דמוחין, ולאחורים. כי אין החכמה מתגלה במלכות אלא בכלים דאחורים שלה, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף ז' ד"ה בגי') ושורוי, בין רישי כרובים. החומות, הם הדינים הנגלים עם החכמה השומרים שלא יקרבו החיצונים לג"ר דחכמה (כנ"ל אד"ר נשא אות רי"ט) שנחשבים כחומות על המגדל השומרים מפני החיצונים. ודינים אלו נמצאים בראשי הכרובים, לדחות משם החיצונים.

קמב) ובההוא ס"ת דההוא נהירו, אי חסידא ז קדישא, זכאה איהו דמפומיה ישמעו, קל נעימו ק דמלוי מאינן מלין סתימין דפריש באורייתא. בכל ריש ירחי, ושבתי ומועדייא וזמנייא, כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא, כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא, ואיהו פריש מלין, ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא, סלקין. כלהו עשר מלין, גניזין לך מאינן מלין דאיהו פריש, ליומא דשאלתן ר דילך.

קמג) כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה, ופתחא דא פתח, פתחין אינן כרובין פומייהו, ופרשי גדפייהו, ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא. ה וההוא ס"ת פתיח, ואינן כרובים פתחי ואמרי ה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. ו סגירו פתחין, וס"ת אתגליל.

קמד) מאן חמא, נהירו דנהרא דההוא ס"ת, כוליה נהורא דנהיר, אתון דיליה, שלהובי דאשא מד, גווי, דאינן דעלמא עלאה, כלהו בלטי ומנצצי, לית מאן דיכיל למיקם בהו, בר משיח.

מסורת הוהר

ה) (תהלים לא) ב"א רעס צ"ג.

חלופי גרסאות

ז ל"ג קדישא זכאה איהו, ק ל"ג מן דמלוי עד בכל, ר לך, ו פתחי, ו ואיהו, א וסגירו.

מאמר

הסולם

קריאת התורה

ואומרים מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. אח"כ סוגרים הפתחים וספר התורה נגלל.

קמד) מאן חמא נהירו וכו': מי ראה אור המאיר של ספר התורה ההוא, כולו הוא אור המאיר, האותיות שלו הן שלהביות אש מד, צבעים, שהן מעולם העליון, כולן בולטות ומנצצות. אין מי שיכול לעמוד בהם חוץ ממשית.

פירוש. הארת החכמה שבמלכות נמשכת בג' צבעים, לבן אדום ירוק, שה"ס ג' קוין, אבל הצבע שלה עצמה, שהוא שחור או תכלת, אין נראה בה, מטעם היותה נמתקת כולה בבניה, בסוד נקודת המפתח, ונקודתה עצמה, שה"ס מנעולא גנוזה ואינה נראית. משא"כ ב"א בו משמשת ג"כ נקודה דמנעולא (כנ"ל ויקרא דף ל"ה ד"ה אמנם). ולפיכך אין מקום גילוי החכמה ב"א אלא במלכות. וז"ש, אתון דיליה שלהובי דאשא מד, גווי, דהיינו לבן אדום ירוק וגם שחור. ולפיכך, לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח. משום שיש לו אור היחידה, אבל לאחר אינם מושגים, מפני גוון השחור.

סגיר

קמב) ובההוא ס"ת דההוא וכו': ובאותו ספר תורה של אור הזה, כלומר בהארת ו"ק דחכמה שבאותו ספר תורה, בעל המאמר פונה אל השומע, ואמר אהא, חסיד קדוש, אשרי הוא מי שישמע מפיו של המשיח, קול נעימות דבריו מאלו דברים הסתומים שמפרש בתורה דהיינו באור של אותו ספר תורה הנ"ל, בכל ראשי חדשים ושבחות ומועדים וזמנים. וכשכל בני הישיבה רוצים לעלות למעלה לישיבה של הרקיע, שהוא ישיבה של מטטרון, כולם מתאספים אל מלך המשיח, והוא מפרש להם דברי תורה, ומתוך מתיקות דבריו והשתוקקות, עולים למתיבתא דרקיע. ובעל המאמר פונה שוב אל השומע, ואמר לו, כל עשרת הדברים מאלו הדברים שמלך המשיח פירש, גנוזים לך ליום של הבקשות שלך. כלומר, ליום שתתפלל על זה.

קמג) כד קיימא ההוא וכו': כשמגדל ההוא עומד באמצע העזרה (כנ"ל אות ק"מ) ופתח זה פתוח, דהיינו הפתח שבקו האמצעי שבמגדל, אלו הכרובים פותחים פיהם, ופורשים כנפיהם, להסתיר הג"ר דחכמה כנ"ל, וכאירים באור העליון על אותו הפתח, וספר התורה ההוא פתוח, והכרובים פותחים

(דפו"י דף קס"ד ע"ב)

קמה) סגיר פתחא דא. כרובים משתככי. והוא מגדל פרת. וקיימא באתריה בין שאר מגדלין.

קמו) בהוא פתחא דאמצעיתא. אית עטרה דפז עלאה ויקירא גניזא. דלא אתחזי השתא. גליפא ב ומחקקא בכל זיני אבני יקר. וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא. כד סליק בהוא מגדל. ותרין נשרין. דא מסטרא דא. ודא מסטרא דא. נטלי ליה בידיהו.

קמו) כד ג סליק מלכא משיחא. ד מתתקנין נשרין. ונטלי עטרא דא. בשעתא דישרי למקרי. ה יתפתח פתחא אחרא. ומתמן ו תפוק ההיא יונה. דשדר נח בימי טופנא, דכתיב ו וישלח את היונה, ז היונה: ההיא ח דאשתמודעא, ולא מלילו בה קדמאי. ולא ידעו מה היא. אלא מהכא נפקת. ועבדת שליחותא.

קמח) ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו. עוד לא ידע בר נש לאן אזלת. ט והיא תבת לאתרה. ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא. ותשוי על רישיה דמלכא משיחא. מטי ולא מטי. וכדין כתיב. ז תשית לראשו עטרת פז.

קמט) וכיון דיקרי מלכא משיחא בסית. יקומון תרין נשרין. דא מכאן ודא מכאן. ויונה מאיך. ומלכא משיחא. נחית. ועטרה על רישיה. עד דרגא בתראה. ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה. ויונה תבאת * ועטרה בפומה. ויקבלון לה אלן תרין נשרין.

חלופי גרסאות

ב מחקקין. ג יסליק. ד יתתקנין. ה יפתח. ו יפוק.
ז מוסיף ההיא היונה. ח דאשתמודעו. ט אלא.
י ל"ג נחית.

מסורת הוזהר

ו) (בראשית ח) ח"ב שה. ת"ז תכ"א נח: ת"ע
קלו: ז"ח כא ט"א ש"ב ש"ז. ז) (תהלים כא).

העטרה של משיח

פתח אחר יפתח, ומשם תצא יונה ההיא ששלח נח בימי המבול, שכתוב, וישלח את היונה. היונה, עם ה' הידיעה, היינו יונה ההיא הנודעת, שלא דברו בה הראשונים, ולא ידעו מה היא. אלא מכאן יוצאת ועושה שליחות. קמח) ובשעתא דכתיב, ולא וגו': ובשעה שכתוב, ולא יספה שוב אליו עוד, לא ידע אדם לאן הלכה. והיא חורה למקומה, ונגנזה בפתח הוזה. והיא תקח העטרה בפיה, ותשום על ראשו של מלך המשיח. מטי ולא מטי. ואז כתוב, תשית לראשו עטרת פז.

הסולם

קמט) וכיון דיקרי מלכא וכו': וכיון שיקרא מלך המשיח בספר התורה. יקומו ב' נשרים זה מכאן וזה מכאן. והיונה משפלת עצמה לרדת. ומלך המשיח יורד והעטרה על ראשו, עד מדרגה האחרונה. ושני נשרים

מאמר

קמה) סגיר פתחא דא וכו': נסגר פתח הוזה, שבמגדל, הכרובים משתככים, ומגדל תהא פורח ועומד במקומו בין שאר מגדלים. כלומר, שחוזר לזווג הג"ר שלו עם ז"א. ומדתה של המלכות הוזרת ונעלמת, שנכללת בז"א (כנ"ל אות ק"מ בהסולם).

מאמר העטרה של משיח

קמו) בהוא פתחא דאמצעיתא: בפתח ההוא שבאמצע הפתחים של המגדל, כנ"ל, יש עטרת פז עליונה ויקרה, גנוזה, שאינה נראית עתה, מפותחת ונחקקת בכל מיני אבני יקר. ועתידה להיות על ראשו של מלך המשיח. בעת שיעלה במגדל ההוא, וב' נשרים, זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים העטרה בידיהם. קמו) כד סליק מלכא וכו': כשעולה מלך המשיח, בהמגדל, מתתקנים הנשרים ולוקחים עטרה הזו. בשעה שיתחיל לקרות בתורה, (דפרי דף קס"ד ע"ב *) דף קס"ה ע"א)

קנ) דוד מלכא. זית רענן אקרי כ קמיה קביה. דכתיב ח) ואני כזית רענן בבית וגו'. עלה זית. דא מלכא משיחא בריה דדוד. ודא איהו דרמיזי יונה דא

חלופי גרסאות
כ קמי.

מסורת הזהר
ח) (תהלים נב).

הסולם

העטרה של משיח

מאמר

במלכות דמפתחא, המכונה נקודה אמצעית דישובא. ול"ב האחרון, שהם ל"ב מלכיות מבחינתה דמדת הדין הנקראות מנעולא. אינם צריכים תקון מצדינו כלל, אלא ע"י תקון כל רפ"ח בחינות בתכלית השלמות. אז מתקבים כל האורות שיצאו מרפ"ח האלו, למקום אחד, ואז מתתקן ל"ב האחרון מאליו. ובסוד זה נאמר, והסירותי את ל"ב האבן מבשרכם. דהיינו לב האחרון שתקונו בא מקבוץ הרפ"ח.

וכל התקון האמור מקבל מלך המשיח, וגואל את ישראל ומתקן את כל העולם עד למדרגה האחרונה. וע"כ נבחן גמר התקון להמלכות מלך המשיח ששמים עטרת פו על ראשו. ומשום שהתקון נחלק לשתי בחינות, לרפ"ח, שכל עבודתינו היא בהם, ולל"ב האבן, ששם אין אנו צריכים לעבוד, וגם אסור העבודה בה, כי היא מתתקנת מאליה ע"י השלמת הרפ"ח כנ"ל. לפיכך מבחינים בעטרת המשיח ג"כ ב' בחינות אלו. א) היא עצם העטרה, שהיא בירורי רפ"ח, ההולכת ונעשית ע"י עבודתנו במשך שתא אלפי שני. ב) שימת העטרה על ראשו של המשיח. שהיא עצם גמר התקון, כלומר, קהילת כל האורות שיצאו מבירורי רפ"ח ניצוצין, אשר מקהילתם למקום אחד מתתקן ל"ב האבן, שהיא גמר התקון. ונבחן זה לשימת העטרה על ראשו של המשיח.

זה אמרו (באות קמ"ו) בההוא פתחא דאמצעייתא, אית עטרה דפו וכו'. דהיינו בסוד נקודה האמצעית המקבלת מקו האמצעי, שה"ס מפתחא, שם נמצאת העטרה של משיח כלומר, ששם הולכת ונשלמת ע"י בירורי רפ"ח ניצוצין ע"י עבודתנו, כי האורות כל שתא אלפי שני אינם מקובלות רק במלכות דמפתחא שהיא יסוד דמלכות, ואינה מלכות ממש, (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף מ"ה ד"ה ההיא) וע"כ נבחנו לקו האמצעי, כמו יסוד, דלא אתחזי השתא, היינו מטרם שנגמרה כולה, אינה גראית כלל. אלא בגמר התקון, וז"ש, כד פליק בההוא מגדל, דהיינו לעתיד לבא

פורחים למעלה על ראשו. והיונה חזרת ועטרה בפיה, ואלו ב' נשרים מקבלים אותה. קנ) דוד מלכא זית וכו': דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקב"ה, שכתוב, ואני כזית רענן בבית וגו'. עלה זית זה מלך המשיח בנו של דוד. וזה הוא שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב, והנה עלה זית טרף בפיה. עלה זית ההוא, שהוא המשיח, טרף היונה וחסף את היקר שלו, דהיינו העטרה, במה. בפיה, שהעטרה עומדת על ראשו ומקבלת יקר מאותה היונה. וז"ש טרף, לשון זכר, ולא טרפה. שרומח, שהיא כוכר הזה שעושה חיל ומנצח, בשיבה של הרקיע, אמרו, יונה זו היא זכר, משום שהשם יונה שנקראת, כתוב פעם כנוקבא, דהיינו בלשון נקבה, ופעם כדוכרא, בלשון זכר. בזמן שמקבלת יקר זה, בלשון זכר נקראת (חסר כאן).

ביאור המאמר. נודע ששבירת הכלים בזמן הנקודים נשברו לש"ך ניצוצים, כי ח' מלכים נשברו, והיה בכל מלך ד' בחינות חו"ב תו"מ, שבכל אחת עשר ספירות, שהם מ' בחינות בכל מלך, ושמונה פעם מ', הם ש"כ בחינות. המכונים ש"ך ניצוצין, והם נתקנו ע"י המאציל עצמו בעולם התקון, ואחר כך ע"י חטא של עצה"ה, חזרו ונפלו לקליפות. וכל מעשינו בשתא אלפי שני אינם רק לתקן ש"ך ניצוצים אלו, וכשיגמרו להתתקן, אז יהיה גמר התקון, ובלע המות לגצת.

אמנם אין ביכלתנו לתקן כל ש"ך ניצוצים אלו, כי בחינות המלכיות שבעשר ספירות שבכל בחינה, הם בחינת מנעולא שאינה מקבלת תקון, ואין בנו כח לתקן אלא ט' ספירות ראשונות, שבכל בחינה, ששם סוד מלכות דמפתחא המתוקנת בבינה, ונכללת ביסוד. אבל המלכיות עצמן, שהם מנעולא אין לנו כח לתקן, באופן שח' מלכים הם, שבכל אחד ד' בחינות, והם ל"ב בחינות, אשר ט"ס ראשונות של כל בחינה אנו יכולים לתקן, והם ט' פעם ל"ב, שהם רפ"ח בחינות, ובחינה אחרונה שבע"ס, שהוא ל"ב האחרון, אין אנו יכולים לתקן, והאמת הוא, שאין אנו צריכים לתקן יותר מאלו רפ"ח בחינות, המתקנות

דפרי דף קס"ה ע"א)

ביומוי דנת. דכתיב (ט) והנה עלה זית טרף בפיה. ההוא עלה זית. טרף וחטף ליקרא נ דיליה. במה. בפיה. דקיימא על רישיה, ומקבלא יקר מהאי יונה.

מסורת הזהר

(ט) (בראשית ח) ח"ג רמב: ת"ז תכ"א נ"ד:
ת"ע קלו: ו"ח כא ט"א ש"ח ש"ג כ"ג ט"ג
שכ"ה שכ"ח של"ה תק"ח קב ט"א שמ"ב.

חלופי גרסאות

ל דילה.

מאמר

הסולם

העטרה של משיח

ואתגניזות בפתחא דא, כי נקודה דמפתחא שה"ס הפתח שבאמצע, היא השולטת בבירורי האורות, ונקודה דמנעולא נגזות ואינה נראית. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות קכ"ג) ואיהי תטול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא, היינו בעת קריאת פרשת הקהל, שאז מתקלים כל האורות למקום אחד ול"ב האבן מתתקן, אז תשים העטרה על ראש המשיח, כנ"ל. מטי ולא מטי שהעטרה אינה מתישבת תיכף על ראשו אלא תחילה במטי ולא מטי ואח"כ מתישבת כולה לנצחיות.

זה אמרו, וכיון דיקרי מלכא משיחא בספר תורה, דהיינו בפרשת הקהל, יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן, שהם נושאים העטרה הבאה מקו האמצעי, כנ"ל. ויונה מאיך והיונה, שה"ס מנעולא, נשפלת ויורדת למדרגתה, שהיא בחינה אחרונה של ש"ך הניצוצין, הנקראת ל"ב האבן כנ"ל, שאין עוד מדרגה נמוכה ממנה, ומשימה משם העטרה על ראשו של המשיח, וע"כ ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה, עד דרגא בתראה, כי אחר שמדרגה האחרונה נתקנה יורד המשיח עם העטרה לשלוט עד סוף כל המדרגות, ונתבאר לעיל אשר בתחלה עוד העטרה אינה מתישבת על ראשו אלא שהיא בסוד מטי ולא מטי, ולפיכך תרין נשרין פרחין לעילא על רישיה, דהיינו אותם ב' הנשרים שלקחו העטרה ונתנו אותה אל היונה, ויונה תבאת ועטרה בפומה, שהיא חוזרת ומקבלת העטרה של משיח, ויקבלון לה אליו תרין נשרין ושני הנשרים מקבלים לה בחזרה, כי שלהם היא העטרה, כנ"ל. ואחר כך לאחר זמן תתישב העטרה על ראש המשיח לנצחיות, כ"ש במקום אחר.

ומפרש יותר, ואומר, דוד מלכא זית. רענן אקרי וכו', שה"ס מלכות דמפתחא שהיא רענן וכל האורות נמשכים על ידה. עלה זית דא מלכא משיחא וכו' שהיא מלכות

לבא בגמר התקון כשמלך המשיח יעלה במגדל ההוא לקריאת ס"ת בפרשת הקהל (כנ"ל באות קמ"א) שקריאת ס"ת ה"ס גילוי הארת החכמה, ופרשת הקהל רומזת לקהילת כל האורות שבס"ת למקום אחד שה"ס שימת העטרה על ראש המשיח, כנ"ל. אמנם יש בזה שתי בחי' (א) עצם העטרה האורות של ספר התורה המתגלים בה במשך שתא אלפי שני, שזה בא רק מקו אמצעי כנ"ל, וזה נבחן לעלית מלך המשיח אל המגדל, שעוד לא קרא בפרשת הקהל. ועל זה אומר, ותרין נשרין, פני נשר ה"ס קו האמצעי, שהוא כולל ב' הקוין ימין ושמאל שה"ס חסדים וחכמה, ולפיכך הם ב' נשרים, דא מסטרא דא, היינו בימין שהוא חסדים, ודא מסטרא דא, היינו בשמאל, שהוא חכמה. וז"ש מתתקנין נשרין ונמלי עטרא, שעטרה זו מקובצת מתקון הנשרים שה"ס ב' הצדדים שבקו האמצעי והם הלוקחים את העטרה, כי הם מקבצים אותה בזה אחר זה ע"י בירורי רפ"ח ניצוצים כנ"ל. וזו היא בחינה ראשונה, ועתה מדבר מבחינה השניה, שהיא שימת העטרה על ראשו של משיח, ואומר, בשעתא דישרי למקרי, שבשעה שמתחיל לקרות פרשת הקהל (כנ"ל באות קמ"א) שה"ס קהילת כל האורות דרפ"ח ניצוצין למקום אחד המגלים תקון ל"ב האבן, שה"ס שימת העטרה על ראשו של המשיח. יתפתח פתחא אחרא, דהיינו פתח שאינו מבחינת קו האמצעי, אלא היא פתח של בחינת המלכות דמשיחא, והיא מלכות דמדת הדין עצמה שהג"ע ע"י קריאה של פרשת הקהל, ומתמן יצא הדין והוא יונה דשרר נח בימי פלגא, שה"ס מלכות דמנעולא, דכתיב, וישלח את היונה, היונה היא ראשתמודעא, דהיינו המצוינת, שהיא המנעולא, ולא מלילו בה קרימאי ולא ידעו פח היא, כי ה"ס, נתיב דלא ידעו עיט, שעייט זה משה, שלא ידעה, כמ"ש חז"ל, אלא מחכא נפקת, שהיא יוצאת מפתח הצדדי הנ"ל, ועושיה שליחות והיא תבית לאתרה (דפרי דף קס"ה ע"א)

והאי דכתיב טרף, ולא טרפה, נ כדכורא דא, דעביד ס חילא ונצח. במתיבתא דרקייע, יונה דכר הוא. ע מגו דאקרי יונה, כתיב כנוקבא, וכתיב כדכורא, בזמנא דמקבלא יקר דא. פ

קנא) מגדל דא כד תב לאתריה, נהיר כנהירו דעינא דשמשא, דכתיב, כסאו כשמש נגדי. ואף דכרסיא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין. בריש מגדל דא, אית עופין ז דנור דקא מצפצפאן, כד סליק צפרא, צפצופא דנעימו. דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו.

קנב) לעילא מכלהו, זינין אחרנין, ושפנינין אחרנין, דקא פרחין באוירא, סלקי ונחתי, נחתי וסלקי, לא משתככיין לעלמין. אתוון רברבן, ואתוון זעירן, פרחין בינייהו.

חלופי גרסאות

מ ומאי. נ מוסיף אלא כדכורא. ס ל"ג חילא. ע ופגו. פ בדפריי כתבו חסר. צ דדורא.

מסורת הזהר

(י) (תהלים פט) ח"ג שב. ת"ז בהשמטות ת"ה קמב. ז"ח כו ט"ד ש"ל פה ט"א ש"ה.

העטרה של משיח

הסולם

מאמר

כסא אחר, בנסים ואותות גדולים, כלומר הגם שמטרס חזרת ומגדל לג"ר דז"א, נקראת ג"כ כסא, והוא באותות גדולים דהיינו בחכמה, עכ"ז לא על זו נאמר כסאו כשמש, אלא אחר חזרתה לז"א נקראת כן. בראש מגדל זה, דהיינו בהיותו למטה מטרס שחזר לג"ר דז"א, יש עופות של אש שמצפצפים, בעת שעולה הצפור, כלומר בעת שמתגלה החכמה דמלכות המכונה צפור. מתגלים עופות אש, דהיינו שיש בהם אש שהיא דינים להרחיק החצונים, ומצפצפים בצפצוף נעימות, שאין נעימות ונגון כנעימות ההיא.

קנב) לעילא מכלהו זינין וכו': למעלה מכולם, דהיינו בבינה, יש מינים אחרים ותורים אחרים הפורחים באויר, בסוד עלית המלכות לבינה שה"ס ה' הנכנסת לאור הבינה והאור נעשה לאויר. עולים ויורדים, יורדים ועולים, כשהי' נכנסת באויר הם יורדים, למדרגה תחתונה, וכשהי' יוצאת מאויר וחזר לאור, הם חוזרים ועולים (כנ"ל ב"א דף מ"ד ד"ה בקע) ואינם נשקטים לעולם, ומפרש, למה הוא כך, הוא משום, אתוון רברבין שהן בינה, ואתוון זעירין שהן מלכות, פורחות ביניהם. שלפעמים עולות אתוון זעירין באתוון רברבין, דהיינו מלכות בבינה, ולפעמים האתוון זעירין חוזרות ויוצאות מאתוון רברבין, שהמלכות חוזרות ויוצאת מבינה. שה"ס ה' הנכנסת באור ויוצאות מאור כנ"ל.

אי

מלכות דמנעולא, ולהיותה שורש למלכות דמפתחא ע"כ נקראת עלה זית, שהיא מעלה את הזית רענן, שהיא מפתחא. ודא איהו דרמיו יונה וכו' עלה זית טרף בפיה. עלה זית, פירושו ההוא עלה זית, שהוא משיח. וטרף, היינו וחסף ליקרא דיליה, שהיונה חטפה היקר שלו, דהיינו שחטפה העטרה מן הנשרים, במה. בפיה, דהיינו בבחינת המנעולא שבפיה, דקיימא על רישיה שהעטרה עומדת על ראשו, וכן ומקבלא יקר, שהעטרה מקבלת יקר, הכל מהאי יונה. וענין החטיפה שאומר, דומז שנראה כמו החוטף דבר שאינו שלו, כי כל העטרה יצאה מבחינת קו האמצעי וממלכות דמפתחא, שבה נעשה בירורי כל רפ"ח הניצוצין שמהם נעשתה העטרה. ולבסוף באה היונה שה"ס מלכות דמנעולא וחוטפת כל הכבוד הזה מרשות הנשרים ומלכות דמפתחא, ומשימה אותו על ראשו של משיח, הנמשך ממלכות שלה, שע"כ נקרא עלה זית כנ"ל, וע"כ נרמז בכתוב בלשון חטיפה. והאי דכתיב וכו', חסר סיום הענין.

קנא) מגדל דא כד וכו': מגדל זה כשחזור למקומו, דהיינו אחר קריאת התורה (כנ"ל אות ק"מ) שהמלכות חוזרת להתחבר עם ג"ר דז"א, ע"ש, הוא מאיר כעין אור השמש, דהיינו כאור הז"א שנקרא שמש, שהוא חסדים מכוסים, שכתוב, כסאו כשמש נגדי, שהמלכות הנקרא כסא הוא כשמש, כז"א. והגם שיש לו

(דפריי דף קס"ה ע"א)

קנג) אי חסידא קדישא, בשעתא דאתון פרחין, ק חמי ב"נ מאתון רברבן, כתיב באוירא לפום שעתא, ב ראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ בטשי אתון זעירן בהו, ופרחין, ואתחזי מנייהו כתיב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו', ת לבתר מהדרי אתון זעירן, ובטשי א באתון רברבן, ומתחזי מנייהו דכתיב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו', וכן כל עובדא דבראשית, פליאן רברבן, ב וחזו לעיינין עובדאן דאתון אלין, זכאה עמא דכל דא מחכאן. ג

קנד) אי חסידא קדישא, מאן דנטיר ברית, שוי ליה אבתרוי, ואיהי לקמא. ואי תימא, מאן נטיר לאחורא, הא נטירו רב ועלאה מכלא, דנטיר ליה, ומאן איהו, צדיק עלאה ברחימו סגי, עאל בין צדיק וצדק, ואשתכח נטיר מכל סטריין, זכאה מאן דנטיר ברית דא, וע"ד ישראל, אתחזון כל דכורין, דנטירן את קיימא

מסורת הוור

(כ) (בראשית א) ב"א רסה צ"א.

חלופי גרסאות

ק קמי, ר מוסיף הארץ, והארץ היתה תהו ובהו וגו' אהדרי אתון רברבן כמלקדמין, ש והארץ היתה תהו וגו' ול"ג ויאמר אלקים; מוסיף והארץ וגו' ויאמר וגו', ת ל"ג לבתר, א בהו ואתחזי ול"ג באתון רברבן ומתחזי, ב וחזו, ג בדפ"י כתוב כאן סימן חסר.

מאמר

הסולם

אותיות פורחות

שהמלכות הכה בבינה, שו"ס המלה יהי, יכן לבתר מהדרי אתון זעירן ובטשי באתון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלקים יהי רקיע וגו', שגם כאן במאמר הזה הקדים בטישת המלכות בבינה, בסוד המלה יהי, וכן כל עובדא דבראשית, שכן היה בכל מאמר ומאמר (כמ"ש ב"א אות ל"א) כל מה דנפק ברזא דא נפק, עש"ה, ואין להאריך.

קנד) אי חסידא קדישא וכו': אהה חסיד קדוש, מי ששומר ברית משים עצמו אחרי השכינה, והשכינה לפניו, ואם תאמר, מי שומר אותו מאחוריו, ומשיב, תה שמירה גדולה ועליונה מכל שומרת אותו, ומי היא, הוא צדיק עליון, דהיינו יסוד דז"א, ששומרו באהבה רבה, ונמצא נכנס בין צדיק שהוא יסוד, לבין צדק שהוא מלכות, ונמצא נשמר מכל הצדדים, היסוד מלאחריו, והמלכות מלפניו, אשרי מי ששומר ברית זה, וע"כ ישראל יראה כל הזכרים, השומרים אות ברית זה, לפני הקב"ה, דהיינו כמ"ש שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך וגו', מי הוא שיכול להזיק לבן, שאביו מכאן ואמו מכאן, והוא באמצע ביניהם, והוא כשהוא אחרי ה', דהיינו דוקא אחורי המלכות כנ"ל.

פירוש, סוד הברית הוא מילה ופריעה, אשר ע"י הפריעה מתגלה הארת החכמה, (כנ"ל) אות

קנג) אי חסידא קדישא וכו': אהה חסיד הקדוש, בשעה שהאותיות פורחות, רואה האדם כתוב מאותיות גדולות, שהם בינה, באויר, לפי שעה, בראשית ברא אלקים וגו', שמלות אלו הם מבינה, שה"ס אתון רברבין, ואח"כ מכים אותיות הקטנות בהן, דהיינו המלכות עולה ומכה בבינה, כלומר שממעט אותה, בסוד הי שנכנסה לאור ונעשה אויר, ופורחות ונראה מהן כתוב, ויאמר אלקים יהי אור וגו', וירא אלקים את האור וגו', אח"כ חוזרות אותיות הקטנות ומכות באותיות גדולות, דהיינו ששוב עולה המלכות לבינה וממעט אותה, ונראה מהם שכתוב, ויאמר אלקים יהי רקיע וגו', וכן כל מעשה בראשית, מעשה אותיות האלו הן פליאות גדולות ושמחה לעינים, אשרי העם, שלכל זה הם מחכים.

פירוש כל מעשה בראשית יצאו בסוד כניסת ה' באור הבינה ונעשתה לאויר, שאז יצא הקטנות, ואח"כ ביציאת ה' מאויר יצא הגדלות (כנ"ל בראשית א' אות ל"א) שה"ס המלה יהי הנאמר בכל מאמר ומאמר דמעשה בראשית, וז"ס שאומר שם יהי אור, כל מה דנפק ברזא דא נפק, ע"ש בהסולם, וז"ש כאן, חמי בר נש מאתון רברבן שהם בינה, כתיב באוירא לפום שעתא בראשית ברא אלקים, וזה לפי שעה, אבל כשהגיע סוד המאמר יהי אור, בטשי אתון זעירן בהו, (דפ"י דף קס"ה ע"א)

דא, קמי מלכא נ קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא, דאיהו באמצעו, אבוה מכאן, ואמיה מכאן, ואיהו בינייהו. ודא כד איהו אחרי יי.
קנה) ת"ח. ההוא רקיע כד י סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא, ומקל נהימו דמיין דנבעין, לא ידיע ההוא נגונא. כל אינון אגנין די בארבע סטרין, מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו, בתרין סטרין קיימא תמן. חד בחדוה, דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא, לקיימא (ז) עבדו את יי בשמחה, וחד ביראה, דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא, לקיימא (ח) עבדו את יי ביראה.
קנו) חד מעיינא דמיא, דנביע מסטר מזרח, דא הוא דאמר יחזקאל נביאה, מהאי מעיינא, לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא. באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח, לית עומקא ורומא דיליה, אלא זרתא ולא יתיר.

מסורת הזהר
(ז) (תהלים ק) ויצא קלה צ"ה. (ח) (שם ב) ויחי קכט צ"א.
חלופי גרסאות
ג מוסיף משיחא קדישא. ד סליק.

מאמר
הסולם
מעיינא דמיא
אות קי"ח) וע"כ השומר בריתו זוכה לגילוי הארת החכמה, ונודע, שהארת החכמה באה מן המלכות, וע"י הפריעה היא מקובלת רק ממטה למעלה ולא ממעלה למטה, בסו"ה וחצו את כספו (כמ"ש שם). נמצא כשומר בריתו הוא משים את המלכות לפניו, כלומר שהארת החכמה מקובלת לו ממלכות ולמעלה, ואין החכמה מגעת אליו מן המלכות, כי אינה מושפעת ממלכות לאחוריה. וז"ש, מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי, שמתוך ששומר ברית, דהיינו שלא להמשיך מן המלכות ממעלה למטה, נמצא שהוא אחורי המלכות, כלומר שאינו ממשיך פניה אליו, שפירושו, שאינו מקבל ממנה. וז"ש, ואי תימא מאן נטיר לאחורא, כלומר, כיון שאין ממשיך החכמה אליו מן המלכות, א"כ מי שומר אותו, והלא אור החכמה שומר את האדם מכל המזיקים. וז"ש, הא נטירו רב וכו', כי יסוד דז"א משפיע אליו חסדים מגולים, ונמצא פניו של היסוד דז"א אליו. באופן, שפני היסוד הוא אליו לאחוריה, ואחורי המלכות כלפי פניו, והוא ביניהם. וז"ש, עאל בין צדיק, וצדק, דהיינו בין יסוד דז"א לבין מלכות. וז"ש, מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצעו, אבוה מכאן ואמיה מכאן. כי יסוד דז"א הוא אביו, והמלכות היא אמו. כי נשמות ישראל נולדות מיסוד ומלכות.
קנה) ת"ח. ההוא רקיע וכו' : בוא וראה, רקיע ההוא, שהוא ז"א, כשמסבב בגלגול, דהיינו כשמגלגל ג' קוין שלו בתלת דוכתי, שאז (דפרי" דף קס"ה ע"א)

מתגלה החכמה (כנ"ל בשלח ל"ט ד"ה וג') הוא מנגן בנגון, שהחכמה מתגלית בסוד הניגון, ומקול נהימת המים, הנובעים, כלומר מריבוי שפע החסדים השולטים בז"א, לא ידוע ניגון הזה, כלומר, שאין התחתונים יכולים לקבל ממנו מטעם, שאין החכמה מתגלה במקום ז"א, אלא במקום המלכות, שה"ס חכמה תתאה (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) כל אלו אנשים שבארבעה צדדים דז"א, דהיינו ד' מלכיות שבד' צדדים חו"ג תו"מ דז"א, הנקראות אגני, בסו"ה שדרך אגן הסהר, מלאים ממים הנובעים, דהיינו שמלאים מחסדים שמקבלים מד' מעיינות דז"א, והם מכוסים מחכמה, להיותם במקום ז"א. מי שהוא בפנים, דהיינו הזוכה לקבל ממנו, עומד שם בב' צדדים, אחד, בשמחה, שאין עוד שמחה בעולם כאותה השמחה, לקיים עבדו את ה' בשמחה, ואחד, ביראה, שאין עוד יראה בעולם כאותה היראה, לקיים עבדו את ה' ביראה.
קנו) חד מעיינא דמיא וכו' : מעין מים אחד הנובע מצד מזרח, שהוא ת"ח, קו האמצעי דז"א, הכולל ימין ושמאל, זה הוא שהוכיר יחזקאל הנביא (יחזקאל מ"ז א') מעיין הזה, כל בני העולם אין גומרים עליו את השבת, להיותו מיוחד ימין ושמאל, ופותח כל האורות שבבינה חסדים וחכמה יחדיו, וממשיכם לתחתונים. במקום שנולד שם, דהיינו לצד מזרח, אין מדת העומק והרום שלו, אלא זרת ולא יתיר, כלומר שמקור קו האמצעי בתחילת לידתו, אינו אלא כח המסך דחירק שבו המכונה זרת.

קנז) כד נבעין מיא וסלקין. סלקין כל זיני מרגלאן ה דעלמא. ולא נפלין לבר. השתא אתחזון בגוון חד. לפום שעתא נפלין אלין. והא סלקין. אחרנין. כגוון אחרא. בכל זיני גוונין דעלמא. נפלי אינון מרגלאן. ולא נפלי לבר. קנח) סחרנין דההוא נביעו. חיזור ושושן סחרין. ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין. כלהו שלהובין מלהטאן. ולא יכלין לאסתכלא בהו. לא ידיע חשיבו דעובדא. טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין. ח קנט) עובד ציור. אומנו דמארי עלמא. חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה כרובין דתחותייהו. בתר מ) שבכין אחרנין לגו. ואינון שבכין ט סחור דעורה לגו.

חלופי גרסאות

ה ל"ג מן דעלמא עד בגוון. ו סחרניה. ז מוסיף סחור סחור. ח בדפריי כתב כאן סימן חסר.

דרך אמת מ) חדרים.

הסולם

מעיינא דמא

על שעה כרובים שמתחיתיהם, אחר שבכות אחרות שבפנים. כי שבכות אלו הן מסביב העזרה מבפנים. פירוש. מעשה רוקם. היא רקמת ג' מיני צבעים לבן אדום ירוק שה"ס ג' קוין. ותקונם בסוד ד' צורות, אריה שור נשר אדם. שעי מעשה רוקם זה, מתתקנת הארת החכמה בחסדים, ומאירים שניהם בתכלית היופי והשלמות. כרובים. ה"ס אפי זוטרי שהם מוחין דאחורים. והם בסוד לא שעה. ע"ד שנאמר בקין, ואל קין ואל מנחתו לא שעה וכו' ויפלו פניו דהיינו שנפל לאחורים. אבל הארת הפנים ה"ס שעה. וכדי להחזיר אל הכרובים הארת הפנים הם מוכרחים לקבל הכסוי של מעשה רוקם הנ"ל, המכסה על ג"ר שלהם שלא יאירו, ואז חוזרים לבחינת שעה ולבחינת מוחין דפנים. וז"ש, עובד ציור וכו' חפיין על שעה כרובין, כלומר שמחמת כיסוי שלהם על הכרובים הם שעה כרובים, שהיא בחינת פנים. דתחותייהו, שהיו בבחינת תחת שה"ס אחורים. ועי כיסוי דמעשה רוקם חזרו לפנים, דהיינו לסוד שעה. והכרובים יונקים מקו שמאל דבינה, וז"ש, בתר שבכין אחרנין לגו. שעומדים אחר השבכות, שה"ס בינה. כי שבכה נעשית מעירוב חוטים זה בזה, וכן הבינה, כדי שתוכל להשפיע לעולם, העלתה אליה המלכות ונתערבה עמה, כמו חוטי השבכה, לבלי הכר איזה בינה ואיזה מלכות. ובינה זו מלובשת בפנימיות העזרה, שה"ס המלכות. וז"ש, ואינון שבכין סחור דעורה לגו. שמקיפים העזרה בפנימיות העזרה. להיותן בינה, שהיא פנימיות המלכות.

ולעילא

מאמר

(כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שעמו מכניע קו השמאל ומיחדו עם הימין, שכל המוחין יוצאים מיחוד הזה. כמ"ש שם.

קנז) כד נבעין מיא וכו'. כשהמים נובעים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם. כלומר, כשהמים דמזרת, שהוא קו האמצעי דז"א, משפיעים הארת החכמה אל המלכות; שהמדרגות שלה נקראים מרגליות, הן עולות למעלה, כי הארת החכמה שבהן מאירה רק ממטה למעלה. ואינון גופלות לחוץ. כלומר, שאינון מאירות ממעלה למטה, שאז היו נבחן וננפלו לחוץ לקליפות. והארת חכמה המקובלת בהן היא בג' קוין בזה אחר זה, שהם ג' גוונים, לבן אדום ירוק, וכל אחד מהן כלול משלשתם, עתה הן נראות בגוון אחד, ולפי שעה הן גופלות, דהיינו שגוון הזה נעבר מהם לפי שעה, ואז עולות מרגליות אחרות בגוון אחר, וכן בכל מיני גוונים שבעולם, דהיינו כל גווני המלכות הנקראת עולם, ששורשם לבן שחור ואדום, גופלות אלו המרגליות בזה אחר זה שאחד נשקע והשני עולה, ואינון גופלות לחוץ, שאינון משפיעות ממעלה למטה לחיצונים.

קנח) סחרנין דההוא נביעי וכו'. מסביב אותו המבוע, מסבבים כפתור ופרח, שה"ס הג"ר דחכמה, המקיפים בבחינת אור מקיף מסביב, ואינם מאירים בפנימיות המעיין. וכל בני העולם אינם יכולים לעמוד על אלו הגוונים שבהם, להיותם ג"ר, כי כולם הם להבות, להוטות ואינם יכולים להסתכל בהם. וע"כ לא ידוע חשיבות מעשיהם. העלים שבפרח, מנצצים בכמה צבעים.

קנט) עובד ציור אומנו וכו'. מעשה רוקם שהוא האומנות של רבון העולם, מכסים

(דפריי דף קס"ה ע"א)

(קס) ולעילא מנהון, אינ * (גופנין פרישאן, תחות גופנין אינון כרובין, כלהו גזפין פרישן. משלבן אלין באלין. הכא אמר רב מתיבתא. דכל מאן דאסתכל באינון גופנין, מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא.

קסא) אינון שבכין π דאתחמן סחור סחור דעזרה, כלהו מרקמן, בחוטין דנהרין בגוונין סגיאין, מלהטן בד' מיני זהורין דאשא. שלהובין סלקין, וגוונין מנצצן, ולזמנין שלהובין משתככי, ונהורין וגוונין סלקין. ובטשי אלין באלין.

קסב) שית אלף אגנין. לגבי אינון שבכין. ד' גוונין. לד' סטרין דעזרה. אלין אינון רברבין. ונביעו דמין חין בכל סטרי. ואינון נפלי באינון אגנין. ובלעי באתריהו ואלין מין לא ידעי לאן אזלין.

קסג) באמצעו דעזרה. יקומון כלהו ישראל. ויתחזון קמי מלכא קדישא. בסטר דרום בעזרה * דא. אתייליד חד מעיינא דמיא. ואתדמי דקא ישטפון מיא כל

חלופי גרסאות

ח דאתחממן. ט דאי. י ואתרמי; ואתרבי.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

ולפעמים דהיינו בזמן הקטנות הלהבות משתככות, ואורות וגוונים עולים, דהיינו שמאירים רק ממטה למעלה. שבזמן הקטנות אינם מאירים אלא ממטה למעלה. ואן בוטשים אלו באלו, שהארות המלכות בוטשות בהארות הבניה וממעטות אותן.

קסב) שית אלף אגנין וכו': ששה אלף אגנות יש אצל אלו שבכות, דהיינו מלכיות המקבלות ו"ק דחכמה מן השבכות, שהם ששה כנגד חגית נה"י, והם אלף ע"ש החכמה הנקראת אלף. ד' גוונים הם לד' צדדים של העזרה, דהיינו חו"ג תו"מ, ואלו הם גדולות, דהיינו שהם בחינת ו"ק דגדלות, ומבוע של מים חיים בכל צד, דהיינו חסדים וחכמה יחד, מים, על שם החסדים, חיים, על שם החכמה, והם נופלים באלו האגנות ונבלעים במקומם, כלומר שאינם מושפעים ממעלה למטה, דהיינו לחוץ ממקומם, ומים אלו, אינם יודעים אנה הב הולכים, שלהיותם עם חכמה, שאינה מושפעת ממעלה למטה, אין בהם ידיעה איפה הם הולכים.

קסג) באמצעו דעזרה יקומון וכו': באמצע העזרה, דהיינו בקו האמצעי של המלכות, יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, שממנה מקבלים כל ישראל חכמה הנקראת ראה. בצד דרום, של העזרה, שהוא קו ימין של המלכות, וחסד, נולד מעיין מים אחד, ונדמה שהמים ישטפו כל העולם. מי שיכנס בהם יכנס עד הברכים, יכנס בהם גבור

(קס) ולעילא מנהון וכו': ולמעלה מן הכרובים, פרושים אלו הגפנים, שתחת הגפנים הם הכרובים, כולם פרושים כנפיהם. משולבות אלו באלו. כאן אמר רב מתיבתא. כל מי שמסתכל בגפנים אלו מאירים פניו כאור השמש.

פירוש. הגפנים הם בחינת מוחין דפנים, שהאחרים שלהם נקראים כרובים. וז"ש, ולעילא מנהון אינון גופנין פרישאן, שהם מוחין דפנים תחות גופנין אינון כרובין, תחת, פירושו אחרים, ואומר שהאחרים של הגפנים, הם הכרובים. כלהו גזפין פרישן, שכנפיהם מכסים הארת הג"ר, משלבן אלין באלין, שהכרובים והגפנים משולבים זה בזה. וגם הכרובים חוזרים לבחינת פנים יחד בחבור עם הגפנים. דכל מאן דאסתכל באינון גופנין מנהרין אנפוי, להיותם מוחין דפנים, כנהירו דשמשא, כאור הז"א הנקרא שמש.

קסא) אינון שבכין דאתחמן וכו': השבכות שהם אורות בינה המתלבשים במלכות המתפשטות סביב סביב העזרה מבפנים, כולם נרקמים בחוטים המאירים בגוונים רבים, שחוטי בינה חוטי מלכות נרקמים ומסובכים זה בזה ומאירים יחד, וחוטים ה"ס הארות החסדים, והם לזהטים בד' מיני זוהר של אש. שה"ס הארות דקו שמאל, שה"ס הארות החכמה, המאירות עם דינים הנקראים אש. הלהבות, שה"ס הארות החכמה, עולות שמאירים ממטה למעלה. וגוונים מתנוצצים.

(דפרי דף קס"ה ע"א *) דף קס"ה ע"ב)

עלמא. מאן דייעול בהו, יהון עד ברכים, כ ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים. אי תינוק בר יומא עד ברכים. מאן דשתי מנייהו יתחכם, ויתפקח בחכמתא.

קסד) מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא, בכותלא דדרום. אינון מיין בלעי גו, אתרא, ומתמן יפקון לבר ממקדשא, עד דייעלו לנחל שטים, ישטפון ההוא זמה, דאולדין מיא דשטים. ועד מיין אלין בעזרה, בגין אינון דאתחזון

חלופי גרסאות

כ מוסיף אי ייעול, ז אחרא, ; אתר דא.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

גבור וגדול, נכנס תוך המים שבימין, ואובד נה"י דכלים שלו וג"ר דאורות. ח"ש, ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים, דהיינו אם קו השמאל נכנס בו מתוך שהימין נתגבר עליו, יהיו נעלמים הברכים שלו, שהם נה"י. אי תינוק בר יומא, עד ברכים, דהיינו תיכף בעת לידת קו הימין, כל מי שמקבלם יהיו נעלמים הברכים שלו, והג"ר, כנ"ל. וגודע שכל המוחין המתגלים לתחתונים הוא בסבת עלית המלכות לבינה (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) ח"ש, מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח, בחכמתא כי נעשה מוכשר על ידיהם לקבל כל המוחין העליונים.

קסד) מעיינא דא נפיק וכו' : מעיין הזה יוצא מתוך מרגלית אחת קטנה בכותל דרום. מים אלו נבלעים במקומם, ומשם יצאו לחץ מן המקדש עד שעולים לנחל שטים וישטפו זמה ההיא שהולידו המים דנחל שטים. וע"כ מים אלו בעזרה, משום שאלו הזכרים הבאים להראות שם, כשהיו שותים מן המים, לא חששו בנקבות בבואם להראות לפני המלך הקדוש. ועוד, שעל ידי המים, יתפקחו לדעת דברים סתומים של המלך העליון. במקדש הזה כל ההרהורים יהיו נשכחים, חוץ מהרהור שמחת המלך הקדוש.

פירוש. כי נתבאר בסמוך, שאע"פ שבקו שמאל יוצאת המלכות מבינה והבינה חוזרת לאור הג"ר, שה"ס שה"י יוצאת מאויר הבינה, והבינה חוזרת לאור. עכ"ז הקו ימין אינו מוציא ה"י מאויר שלו, כי חפץ חסד הוא, ולא באיר החכמה. ח"ש, מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא, שהיא המלכות דמלכות, הנקראת מרגלא זעירא, שעלתה לבינה דמלכות לתקון קו ימין שלה, בסוד ה"י שנכנסה לאויר, כנ"ל. אינון מיין בלעי גו אתרא, היינו בעת שהימין מתיחד עם השמאל והחסד נכלל בחכמה, והחסדים

גבור גדול יכנס עד הברכים, ואם תנוק בן יומו יכנס בהם, יכנס בהם עד הברכים. מי ששזתה מהם יחכם, ויתפקח בחכמה.

גודע ששורש ג' קוין הם בסוד ג' נקודות חולם שורק חירק המבוארים לעיל (ב"א דף ט"ו ד"ה ההיא) ומעיין מים ה"ס אור החסד שמקורם בקו ימין, שה"ס דרום דעזרה, ולידתו של אור החסד הזה, הוא ע"י עלית המלכות לבינה, שנתמעטה מג"ר לו"ק, שה"ס נקודת החולם כמ"ש שם. ח"ש, בפסוק דרום בעזרה דא, דהיינו בקו ימין, שה"ס נקודת החולם, אתייליד חד מעיינא דמיא, שע"י עלית המלכות לבינה נולד מעיין המים שהוא שורש החסד, ואז נדמה שהמלכות לא תצא עוד מן הבינה, והבינה לא תשוב לג"ר, כדי שלא יתבטלו החסדים, ח"ש ואתדמי דקא ישטפון מיא כל עולמא, שנדמה אשר המים שה"ס החסדים שנוולדו ע"י עלית המלכות, ישטפו כל העולם, כלומר שיחרבו העולם מבנין הג"ר, ולא יחזרו עוד הג"ר אל העולם. שזה נבחן לחורבן העולם, אמנם לא היה כך אלא ע"י קו שמאל וקו האמצעי חזרו הג"ר לבינה כנודע. אמנם בשעתם ביציאת קו ימין, מי שנכנס בהם, אבד הג"ר שלו, ח"ש, מאן דייעול בהו יהון עד ברכים, כלומר שהמים יעלימו את נה"י שלו, הנקראים ברכים, וכשנעלמו נה"י דכלים נעלמים ג"ר דאורות. והעלמת ג"ר אלו נוהגת הן תיכף בעת לידת קו ימין ע"י עלית המלכות לבינה, שאז מכונה תינוק בן יומא, והן אפילו אח"כ כשיוצאת נקודת השורק, שאז יוצאת המלכות מן הבינה בסוד קו השמאל, והבינה חוזרת לג"ר. הנה גם אז אין המלכות יוצאת מבינה בקו הימין, וע"כ נעשה מחלוקת בין ימין לשמאל, (כנ"ל אד"ר נשא אות רי"ד בהסולם) והתגברות הימין על השמאל, נבחן שקו השמאל, המכונה

(דפ"י דף קס"ה ע"ב)

תמן דכורין. הוו שתאן מן מיא. לא חיישי בנוקבי. במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו. דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה. גו מקדשא דא כל הרהורין ישתכחון. בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא.

קסה) ענפא חד נפיק. גו אמצעו דההוא מעיינא. אמר רב מתיבתא. כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא. אסתלק ענפא לעילא לעילא. כל מה דקריבנא.

מעיינא דמיא

הסולם

מאמר

להמשיך מן הצד שלהן שהוא קו שמאל. כי החכמה שבשמאל אסור להמשיך ממעלה למטה. תו. דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה. כי מתקון הזה של ה' שבאור, נמשכים ויוצאים כל המוחין דז"א.

קסה) ענפא חד נפיק וכו': ענף אחד יוצא באמצע אותו המעיין. אמר רב מתיבתא כשקרבותי לענף ההוא שבתוך המעיין. נסתלק הענף למעלה למעלה. כל מה שקרבותי כך נסתלק יותר. היסוד והשורש של ענף הזה. אינו אלא במים. ענף הזה מכסה עולמות. כל צבעים שבעולם נראים בעלים שלו. הפרי שלו אינו ידוע מה הוא. ואינם יכולים לדעת. ואמר רב מתיבתא. ששאל את המשיח על אותו הפרי. ואמר. פרי הזה גנוז. לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מי שזוכה לדעת את זה ידע.

פירוש. אע"פ שאמרנו שמעיין הזה הוא קו ימין. עכ"ז הוא כולל ג' קוין. כי כל קו מג' קוין כלול משלשתם. ואין שאול. א"כ. כל קו מג' הקוין. שוים זה לזה. שהרי בכלם יש ימין ושמאל. וקו האמצעי הכוללם יחד. וזה שמפרש כאן. שיש הפרש גדול בין קו האמצעי הכולל. ובין קו האמצעי הכולל בימין. וז"ש. ענפא חד נפיק גו אמצעו דההוא מעיינא. דהיינו שהוא בחינת קו האמצעי. הכולל במעיין הזה שהוא ימין. אמר רב מתיבתא כד קריבנא וכו' אסתלק ענפא לעילא לעילא. כל מה דקריבנא הכי אסתלק. דהיינו שלא כדרך קו האמצעי הכולל. שמושגים בו הימין והשמאל. זה ממעלה למטה וזה ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) אבל קו האמצעי הכולל בימין. כל מה שמתקרבים אליו כך הוא מסתלק למעלה. והוא ע"ד שנתבאר בדבור שלאחר זה אצל הרקיע שהוא הבחינה שכנגד ענף הזה. ע"ש. וכל זה הוא מטעם. כי יסודא ושרשא

והחסדים הנכללים מחכמה מושפעים למטה. הנה כח ה' שבאור, שהוא גורם למניעת החכמה אינה נמשכת עם החסדים אלא בלע"י גו אתרא. והוא כדי שהחסדים יתכללו עם אור החכמה לתחתונים. אמנם אם ישראל חוטאים ומתדבקים בשמאל, כמו שהיה בנחל שטים. שהוא שמאל, שמשכו אותו בחטאם בבנות מואב. אז נתעורר כח ה' שבאור הימין. המעורב במים שבדרום. ויוצא לחוץ ממקומו למעט השמאל. ולמחוק הוזהמא. וז"ש. ומתמן יפקון לבר ממוקדישא. דהיינו רק בשעת חטא. ע"ד דיעלו לנחל שטים. שהוא שליטת השמאל בלי ימין. שנתדבקו לבנות מואב ולבעל פעור. ישטפון ההוא זמה דאולדין מוא דשטים דהיינו ע"י כח ה' שבאור שלהם הם ממעטים קו השמאל. ואז נמחק הוזהמא. כי נמחקים כל הנמשכים מצדו.

ונצטוו ישראל שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וגו'. דהיינו ע"י ג' קוין הנקרא שלש פעמים. ימשיכו החכמה הנקרא ראייה. בבחי' הזכרים. שהם חסדים. כלומר שהחכמה לא תהיה נמשכת מקו שמאל ששם סוד הנקבות. כי החכמה שבשמאל אסור למשוך ממעלה למטה. אלא החסדים. שהם הזכרים. מותר למשוך למטה אע"פ שהראיה שהם החכמה כלולה בהם. וז"ס. יראה כל זכורך. שהראיה תהיה בזכרים. וכדי להיות בטוחים. שלא ימשיכו משהו מצד השמאל. שהם נקבות. היו שותים ממעיין הזה שבדרום. שבו ה' נמצאת באור. שכחה דוחה החכמה. כנ"ל. וז"ש. וע"ד מוין אלון בעזרה. דהיינו עם ה' הנמצא באור שלהם. בגין אינן דאתחזון תמן דכורין. דהיינו הזכרים שהם חסדים. הוו שתאן מן מיא. שהיו שותים ומקבלים כח ה' הנמצא באור שלהם. ואז לא חיישי בנוקבי. במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. דהיינו בבואם להראות. שפירשו להמשיך החסדים שבהם כלולה החכמה. לא יתעוררו בנקבות. דהיינו שלא יתעוררו

(דפרי דף קס"ה ע"ב)

הכי אסתלק. יסודא ושרשא דההוא ענפ. לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין. כל גוונין דעלמא באינן טרפין דיליה. איבא דיליה. לא ידיע מהו. ולא יכלין למנדע. ואמר, דקא שאיל למשיח על ההוא איבא, ואמר, איבא דא גניז. ⁽¹⁾ לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מאן דזכי למנדע ² דא, לינדע. קסו) רקיע חד אית על ההוא ענפא. פריש לעילא. ³ מההוא רקיע, אזיל טלא ע"ג מעיינא דא. ולא יתיר. כד אסתכל ב"ג לההוא רקיע מרחיק. דמי תכלא קריב יתיר, דמי סומקא. קריב יתיר, דמי ירוק, קרוב יתיר, דמי חוור, דלית ⁴ חוור בעלמא כגניז. טלא דקא אזיל מניה, אשתאיב ⁵ בההוא ענפא, ועביד איבא דא. ואתרבי. ההוא רקיעא, איהו אזיל בגלגולא יתיר, ממה דעיינן יכלין לאסתכלא.

מסורת הזהר

(1) (זכריה ח) וירא קיה צ"ה.

חלופי גרסאות

² מ ל"ג דא. ³ נ ההוא. ⁴ ס חוורו. ⁵ ע ההוא.

מאמר

הסולם

מעיינא דמיא

לרקיע ההוא מרחוק, הוא דומה לתכלת. קרב יותר הוא דומה לאדום. קרב יותר הוא דומה לירוק. קרב יותר הוא דומה ללבן, שאין לבן כמוהו בעולם. הטל ההולך ממנו נשאב בענף ההוא, ועושה פרי הוזה וגדל. רקיע ההוא הולך בגלגול יותר ממה שהענינים תוכלנה להסתכל בו.

פירוש. ז"א נקרא רקיע, דהיינו שמים. והבחינה שכנגד הענף שבאמצע המים, אשר בז"א, הוא סוד, רקיע חד אית על ההוא ענפא פריש לעילא, שגם הרקיע הוא בחי' קו האמצעי של צד ימין. וז"ש, מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיינא דא ולא יתיר, להיותו הבחינה שכנגד הענף שבאמצע המעין. ע"כ הוא משפיע רק לו לבדו ולא לאחר. והזוכה לקבל מרקיע הזה הוא מקבל והולך ממטה למעלה בד' מדרגות שלו. וז"ש, כד אסתכל בר נש לההוא רקיע מרחיק, דהיינו בעת שהוא רחוק ורוצה לקבל מדרגה א', דמי תכלא, שהוא צבע המלכות. קריב יתיר דמי סומקא, הזוכה יותר רואה בו בחינת השמאל שהוא אדום. קריב יתיר דמי ירוק, הזוכה יותר רואה צבע ירוק, שה"ס קו האמצעי ת"ת. הכולל חסד וגבורה. קריב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כגניז. שה"ס חסד. וחסד הוזה משפיע אל הענף ועושה פירות, וז"ש, טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי, שמן החסד הוזה גדל פרי הנ"ל על הענף הזה שבאמצע המעין. ואע"פ שיש ברקיע כל אלו

ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא, משום שבכל קו שולט היסוד שלו, אם היסוד והשורש הוא חסד, כל ג' הקוין הם בשליטת החסד, ואם היסוד והשורש הוא גבורה, כל ג' הקוין הם תחת שליטת הגבורה. וכיון שיסוד ושורש של ענף הוזה הוא במים, שהוא חסד, ע"כ אפילו קו האמצעי בו הוא ג"כ כבחינת חסד, ואין בחינת השמאל ניכר בו. וז"ש, ההוא ענפא חפי עלמין, דהיינו שמכסה העולמות שלא יקבלו מהארת החכמה. ועם כל זה, כל גוונין דעלמא באינן טרפין דיליה, שבבחינת העלים שלו, שאינם למאכל, רק הם משמשים לענף עצמו, יש שם כל ג' גוונים לבן אדום ירוק. דהיינו שלפי עצמו יש שם גם הארת חכמה. אבל, איבא דיליה, דהיינו הפרי שהוא למאכל, דהיינו להמשיך ממנו למטה לתחתונים. לא ידיע מהו, ולא יכלין למנדע, דהיינו שאין בו שום השגה, להיותו חסדים בלי חכמה כלל. וז"ש, ואמר דקא שאיל למשיח וכו' ואמר איבא דא גניז לאיש משענתו בידו מרוב ימים. דהיינו לעתיד לבא אחר שיוזכו לכל המדרגות יקבלו בחינת חסדים מעתיקא קדישא שהם חשובים הרבה יותר מחכמה ויהיו נמשכים למטה לתחתונים. ואלו החסדים החשובים הם פרי של ענף הזה. כלומר, שעל ידו מתקבלים. קסו) רקיע חד אית על ההוא ענפא: רקיע אחד יש על אותו הענף האמצעי מבחינת הימין, הפרוש עליו מלמעלה. מרקיע ההוא הולך טל על מעין הזה ולא יותר, כשאדם מסתכל

(דפו"י דף קס"ה ע"ב)

קסז) כל אינון נטורי קיימא קדישא. פ בעון לאתחזאה קמי מלכא, דהא לא אתחזון, אלא בגין לאתחזאה דאינון בני גזירו קדישא. וע"ד. (ט) יראה כל זכורך, אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא, זכורך, ולא זכר. דהא זכר כתיב, ולא זכור, מאי זכורך. אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא, ולא חבאן ביה, אינון הוו בני מלכא, דבכל יומא משתבח בהו, ודכיר לון תדיר, וע"ד זכורך, ההוא דאית ביה קיימא קדישא, דדכיר לון מלכא בכל יומא, דלית שבחא קמי מלכא עלאה, אלא ז' כמאן דנטיר קיימא דא.

קסח) וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה. תלת זמנין אמאי. אלא בגין ק' אבהן קדמאי, דקבילו להאי ברית, ר' קדמאה לכל פקודין דאורייתא, ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא, אברהם קביל ברית, יצחק קביל ברית, יעקב הוה שלים מכלהו, וע"ד כתיב ביה, (ט) ויעקב איש תם, שלים מכלא.

קסט) אברהם תמים אקרי, ולא הוה כ"כ שלים, אבל תם: שלים מכלא, מה כתיב בנח, (פ) איש צדיק תמים היה בדורותיו, דהוה רשים ברשימו קדישא בינייהו, ואמר רב מתיבתא, בכל אתר דכתיב תמים, דרשים ברשימו קדישא, באת קיימא דברית, ובגין * דנטר ברית, אקרי תמים בדורותיו, מה דלא הוה כלהו הכי, דאינון מחבלן ארחייהו.

מסורת הוהר

(ט) (שמות כג) בא לו צ"ש להלן אות רה צ"י. פ דבעון: בעיין. צ מוסיף אלא כמאן, ק דאבהן. (ע) (בראשית כה) תולדות לד צ"ב. (פ) (שם י) ר בקדמיתא ול"ג קדמאה לכל פקודין דאורייתא. נח א צ"א.

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

יראה כל זכורך

אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני מלך העליון אלא כמי ששומר ברית הוה.

קסח) וע"ד בעי דיתחזון וכו': ועל כן צריכים שיראו לפניו ג' פעמים בשנה, ג' פעמים למה, אלא בשביל האבות הראשונים שקבלו ברית הוה, בראשונה לכל מצות התורה, ומשום זה הם ג' פעמים בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכולם, כי אברהם ויצחק הם כנגד ימין ושמאל, ויעקב הוא כנגד קו האמצעי הכולל את שניהם, וע"כ כתוב בו, ויעקב איש תם, שפירושו שלם מכל.

קסט) אברהם תמים אקרי וכו': אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם, שלם מכל (כנ"ל אות קי"ז) מה כתוב בנח, איש צדיק תמים היה בדורותיו, שהיה רשום ברושם קדוש ביניהם, ואמר רב מתיבתא בכל מקום שכתוב תמים, פירושו, שרשום ברושם קדוש באות ברית מילה, ומשום ששומר ברית נקרא תמים בדורותיו, מה שכולם לא היו כך, שלא

ד' הצבעים הנ"ל, עכ"ז אין בחינתם נמשכת למטה כמו בקו האמצעי הכולל, על דרך שבארנו לעיל אצל הענף האמצעי שבמים, ע"ש. וז"ש, ההוא רביעא איהו אויל בגלגולא יתיר ממה דעיינון יכלין לאסתכלא, כלומר שהצבעים מתגלגלים כל כך במהרה עד שהעינים אינן שולטות בהם, וכל ד' צבעים שאמרנו לעיל שהוא רואה, היינו בשליטת החד ע"ד שבארנו בהענף.

קסז) כל אינון נטורי וכו': כל אלו שומרי ברית קדש צריכים להראות לפני מלך הקדוש, כי לא נראים אלא להראות שהם בני ברית קדש, וע"כ יראה כל זכורך, שהם בני ברית קדש, ומדייק רב מתיבתא, זכורך ולא כתוב זכרך עם ז' חרוקה, כי זכר פירושו הכתוב דהיינו זכרים, ולא זכור, שאין הפירוש זכרון שלך, מהו זכורך, למה דוקא זכרים, אלא כל אלו השומרים ברית קדש ואינם חוטאים בו אלו הם בני המלך, שבכל יום משתבח בהם, וזכר אותם תמים, ועל כן אוה"כ, זכורך שפירושו, אותו שיש בו ברית קדש שזכר (דפרי דף קס"ה ע"ב *) דף קס"ו ע"א)

קע) וע"ד כתיב, את האלהים התהלך נח. וכי מאן יכיל למיהך עמיה. אלא כל מאן דנטיר ברית קדישא. אזדוגת ביה שכינתא. ושריאת עליה. ובג"כ. (ז) תמים תהיה עם יי אלהיך. תמים תהיה. ולבתר עם יי אלהיך. בזווגא חדא. דכיון דנטיר ברית דא. עם יי להוי. ולא אתפרש מניה. קעא) באברהם כתיב. (ק) התהלך לפני והיה תמים. גזירו דאת קיימא. התהלך לפני, מהכא, דלא יהך גבר בתר אתתא. אלא ת קמהא, ארח כשר איהו והא כתיב. (ר) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. (ש) ושלחתי לפניך מלאך. א לאברהם דלא הוה גזיר, דחה ליה לקמה. וע"ד ב לא כתיב היה תמים. והתהלך לפני. אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת. עד שתהא תמים. וכן בכלהו. כיון דב"ג תמים. ונטיר ליה, מיד היא לקמיה. ואיהו אבתרה, כשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב. (ת) כי שב מאחרי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (דברים יח) וישלח יב צ"ח. (ק) (בראשית יו) ש ושרא. ת כמה. א אברהם. ב ל"ג לא. ויקרא עד צ"ס. ר) (שמות כג) ויחי יח צ"א. ש) (שם לג) ויחי קמו צ"ג. ת) (ש"א טו) שמות קיב צ"ו.

מאמר

הסולם

ידאה כל זכורך

מיד השכינה לפניו והוא אחריה. כי כשר הוא לזה.

שלא היו שומרים ברית, שהם היו משחיתים דרכם.

פירוש. כי אין החכמה מקובלת מן המלכות אלא מכלים דאחורים שלה. (כנ"ל ויקהל אות נ"ג) ואם האדם אינו ראוי לזה, דהיינו שלא נמול, והוא עלול להמשיך החכמה ממעלה למטה, אז הוא אסור ללכת אחורי השכינה, שפירושו שלא ימשיך ממנה החכמה מאחורים שלה. וע"ז רמזו ז"ל, אסור לגבר ללכת אחרי אשה. משא"כ אחר שנמול והוא שומר ברית, דהיינו שכבר בטוח שלא ימשיך החכמה ממעלה למטה הוא ראוי ללכת אחר השכינה, דהיינו שראוי לקבל הארת החכמה מאחורים שלה. וז"ש, אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת עד שתהא תמים, שכל עוד שאינו נמול נאמר לו התהלך לפני, ולא לאחר, מטעם הנ"ל. אבל כיון דב"ג תמים, ונטיר ליה, דהיינו שנמול ושומר בריתו, מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה, דהיינו שמקבל מאחורי השכינה, כי כשר איהו לדא, כי הוא כשר לקבל חכמה מאחורי השכינה. להיותו שומר הברית. כמבואר. לגנאי מה כתוב. כי שב מאחרי. דהיינו שאינו ראוי לינק מאחורי השכינה.

נח

קע) וע"ד כתיב את וגו' : וע"כ כתוב, את האלקים התהלך נח. שואל, וכי מי יכול ללכת עם האלקים. ומשיב, אבל כל מי ששומר ברית קדש, מתחברת בו השכינה ושורה עליו. ומשום זה כתוב, תמים תהיה עם ה' אלקיך. שפירושו, תמים תהיה, ואח"כ עם ה' אלקיך בחבור אחד. כיון ששומר ברית זה, יהיה עם ה', ולא יפרוש ממנו.

קעא) באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים. דהיינו מילת אות ברית שנקרא תמים. התהלך לפני, מכאן שלא ילך גבר אחר אשה אלא לפני, שהוא דרך הישר. שואל, והרי כתוב הגה אנכי שולח מלאך לפניך, שפירושו השכינה המכונה מלאך. וכן ושלחתי לפניך מלאך. הרי שהשכינה הלכה לפניו והם לאחוריה. ומשיב, אברהם שלא היה נמול, דחתה אותו לפני, ולא נתנה אותו ללכת לאחוריה, וע"כ לא כתוב, היה תמים והתהלך לפני, אלא התהלך לפני כל עוד שאינך נמול, כי אינך ראוי ללכת לאחורי עד שתהיה תמים, דהיינו עד שתמול וכן בכלם, שכן הוא בכל האנשים, כיון שאדם הוא תמים ושומר אותו,

(דפ"י דף קס"ו ע"א)

קעב) נח גזיר הוה, ותמים, פריעה לא הוה ביה, ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, את האלהים, ולא אחר האלהים, לקמא לא הוה, בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה, בגין דלא אתפרע, איך הוה, את האלהים, סמך ליה, ולא יכול לאסתכלא ביה, דלאו כשר כ"כ.

קעג) בישראל כתיב א) וי' הולך לפניו יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'. כיון דאמרו ישראל, ב) המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים, כביכול, אתחלש דעתא, כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע למעבד בהו נוקמין ג).

קעד) וע"ד חדי משיח, וחדי רב מתיבתא, דקא אתבשר בדא, ואמר רב מתיבתא, ד) דהא דייק למשיח ואמר, מנא הוה לדניאל דקאמר, ג) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס, מאינן אתוון דפרסין אשתמע ליה, והכא מאי הוא, א"ל, הכי הוא ודאי, פריס פריסת מלכותך ה) חייבא, ע"י דמשיח אחרא, ולבתר ישלוט מלך פרס, ויטול מלכוון סגיאין, והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי, והוא ישלוט ויקטול סגיאין, וההוא משיחא, ולבתר יפול, ויקבלון מלכותא קדישי עליונין, וע"ד, ופרסין, מלכא דפרס, אשתמע הכא.

קעה) אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה, בההוא מעיינא, ו) בההוא מעיינא, מגדלא כל זניי אילנין, דנציב קב"ה בג"ע, וכלהו קיימי לאסוותא, טרפין

חלופי גרסאות

א) (שמות יג) פקדי ריח צ"ד, ב) (שם יד), ג) בדפ"י כתבו חסר, ד ל"ג דהא; דדייק, ה ל"ג חייבא, ו ל"ג בההוא מעיינא, ז) (דניאל ה) ויקהל כ צ"ז.

מסורת הזהר

הסולם

מעיינא דמיא

ההתחלה) ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה שנתבשר בזה, ואמר ראש הישיבה שהיה מדייק ושאל המשיח, ואמר, מאין ידע דניאל, שאמר פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס, הוא ידע זה מאותיות אלו ופרסין, שהיה כתוב, וכאן מה הוא, כלומר, מה נשמע מזה לענין מלך המשיח, אמר לו כך הוא ודאי, שנרמז כאן ענין מלך המשיח, פריס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח האחר, דהיינו משיח בן יוסף, ואח"כ ישלוט מלך פרס ויכבוש הרבה מלכות, והוא ישלוט על ארץ הקדושה י"ב חדש, והוא ישלוט ויהרוג רבים, ובתוסט משיח ההוא, משיח בן יוסף, ואח"כ יפול מלך פרס, וקדושים העליונים יקבלו המלכות, וע"כ גם כאן, המלה ופרסין משמע שהוא מלך פרס.

קעה) אי חסידא קדישא וכו': אהה חסיד הקדוש, כמה שמחה על שמחה הוא במעיין ההוא, במעיין ההוא גדלים כל מיניי אילנות שנטע

מאמר

קעב) נח גזיר הוה וכו': נח נמול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה מה כתוב, את האלקים התהלך נח, ולא אחר האלקים, כי לפני השכינה לא היה משום שהיה נמול, לאחר השכינה לא היה משום שלא עשה פריעה, אלא איך היה, את האלקים, דהיינו סמוך לו, אבל אינו יכול להסתכל באחוריס שלו, כי אינו כשר כל כך, משום שלא עשה פריעה.

קעג) בישראל כתיב וכו': בגין דאמרו ישראל, וי' הולך לפניו יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'. היינו שהיו הולכים אחרי ה', כיון שאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו', כי טוב לנו עבוד את מצרים, כביכול, נחלש הדעת, ע"כ כתוב, ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, דהיינו שנדחו לפני ה', ויסע, היינו לעשות בהם נקמות, (חסר ההמשך)

קעד) וע"ד חדי משיח וכו': (חסר

(דפ"י דף קס"ו ע"א)

ואיבין וענפין, ולחדו ז לבא תדיר. ולית בינייהו כפנא, ודאגה, ואנחה, לעלמין. זכאה עמא דכל דא ח מככאן, וכל דא גניז לון.

קעו) אר"ש, בקרקע דהאי מקדשא, אית מאלין פליאן. א"ל, אי רבי, אי ר', זכאה חולקך דכל האי. א בההוא. ע"ג ההוא מעיינא ח רקימא, אבל לית מאן דיכיל, לאסתכלא ביה, לזמנין נהירו דיליה נהורא. לזמנין חשוכא, לזמנין גוון ארגוונא. מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא. ח ההיא ז דשאלת ח חסידא קדישא, מההוא קרקע דמקדשא, רב מתיבתא לא פריש מניה, דהא גניז איהו גו ירדנא, והא אמינא לך מה דאמינא, אבל נשאל מלה דא, ותנדע מה דתנדע. קעו) ירדן דא, עאל ח ואתמשך זמנא חדא בשתא, גו ההוא נהר דנפיק מעדן, לאו מאינון ח ארבע נהרין דאתמשכן מניה, אלא ביה ע ממש. כיון דמטי לגביה, איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא, וכיון דמטי גו קרקע דמקדשא, אשתכח תמן תלת יומין, ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא, ואמר רב מתיבתא, דכד אהדר ההוא נהר לאתריה, שביק תמן, כל זיני ציורין, דקא עביד קביה בגיע, דאינון ציורין פ גניזין, צ דתחות דוכתייהו. ק

קעח) אלן הכא ואלין הכא, וסלקי ונחתי כדקדמיתא, בההוא סטר דרום, אית תלת מאה וחמשין עמודין, מכל זיני מרגלאן, ואלין אינון דנהרין תדיר.

חלופי גרסאות

ז לבייהו. ח ל"ג מחכאן וכל דא, א בדפרי"י יש סימן חסר לפני ביהווא ואחר ביהווא. ט ל"ג מן רקימא. י לאתתקלא. כ היא. ל דשאלה. ז ל"ג חסידא קדישא. נ ואתמשך. ט נהרין ארבע. ע חמש. פ ל"ג גניזין. צ דתחית המתים לדוכ תיהו. ק בדפרי"י כתבו חסר.

עמודים ונשרים

תוך אותו הנהר היוצא מעדן, שהוא יסוד ד"א, שתחילת הזווג היא בבחינת קו שמאל, ולא מאלו ד' נהרות המתפשטים ממנו, אלא בו ממש, בנהר היוצא מעדן עצמו, כיון שהוא מגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס תוך הירדן, מבחינת קו שמאל תחילה, בסוד פיוסא (כנ"ל ב"ב דף קל"ו ד"ה פנימית) וכיון שמגיע לקרקע המקדש, שה"ס המלכות דמלכות, נמצא שם ג' ימים, דהיינו בסוד ג' קוין, ואינו מתפשט ואינו נמשך למקום אחר, ואמר רב מתיבתא, כשחוזר אותו הנהר היוצא מעדן למקומו, עוזב שמה, בקרקע המשכן, כל מיני ציורין שעושה הקב"ה בג"ע, שהם ציורים גנוזים תחת מקומם חסר הסיסום)...

מאמר עמודים ונשרים

קעח) אלן הכא ואלין הכא וכו': (חסר ההתחלה) אלו כאן, ואלו כאן ועולים ויורדים כבתחילה, בצד דרום ההוא, שהוא קו ימין, שכולו חסד, יש ש"נ עמודים מכל מיני מרגליות, ואלו הם שמאירים תמיד, ונוטפים בשמים

מאמר

שנטע הקב"ה בגן עדן, וכולם עומדים לרפואה, העלים והפירות והענפים, ולשמחת הלב תמיד. ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולם. אשרי העם שמחכים להם כל זה, וכל זה גנוז להם. קעו) אר"ש בקרקע דהאי וכו': א"ר שמעון בקרקע המקדש יש מאלו הפליאות, אמר לו אהה רבי, אהה רבי, אשרי חלקך שכל זה ביהווא (חסר כאן) על אותו מעיין הוא נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו, לפעמים האור שלו הוא אור, ולפעמים הוא חשך, ולפעמים הוא בצבע ארגמן, ונוצצים עד שהעינים אינם יכולים להסתכל למעלה, וההוא ששאלת, חסיד קדוש, מאותו קרקע המקדש, רב מתיבתא לא ביאר ממנו, כי הוא גנוז תוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.

קעז) ירדן דא עאל וכו': ירדן זה, שהוא יסוד המלכות, נכנס ונמשך פעם אחת בשנה, דהיינו פעם א' שה"ס קו אחד, משלש פעמים בשנה, שה"ס ג' קוין, והיינו בסוד קו שמאל, (דפרי"י דף קס"ו ע"א)

ו ונטפין בוסמין טמירין, דלא אתגלו לעלמין. ארבע אגנין בכל * עמודא ועמודא נעיצין. וכד אינון בוסמין * נטפין. מאינון עמודין. נפלי בהו. ואתמליין כלהו אגנות. ולא נפקין בוסמין לבר.

קעט) מאינון בוסמין. זמינין לזמנא דאתי. לאקטרא בכל יומא קטורתא. קמי מלכא קדישא. דלא ת יהוו מכתישו דבני נשא. אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון. וממה הוו. אלא מאינון עמודין נפלין תמן.

קפ) תרין נשרין בכל עמודא ועמודא. מתנצצן מתלהטין בכל גוויין. שבע מאה נשרין. אינון. פרחין. אלין הכא ואלין הכא. בגלגולא דעמודין. כד אסתחרן. לא יכלין עיינין לאסתכלא. דוכתא * דבהו.

קפא) תלת אתוון בלטין ופרחין. מפומא דא לפומא דא. בגלגולא דעמודין ונשרין. כל אינון אתוון מרקמן באשא חורא. ודהבא ירוקא. תרין אלפין ומאה

חלופי גרסאות

ד ונאפין ; ונפאן. ש נפאן אינון. ת יהו. א בהי.

עמודים ונשרים

הסולם

מאמר

נה"י. וחמשים בחינות נגד ת"ת. ונמצא שיש ג' מאות וחמשים בחינות ביסוד. וכן ג' מאות וחמשים בחינות בהוד. וכו'. כי כל אחת כלולה מכולם. וש"נ של היסוד נקראים ש"נ עמודים. וש"נ של נצח. והש"נ של הוד. נקראים ש"נ נשרים. ויש בהם בחינת מלכות שבגופם דהיינו שכל אחת מתנה"י כלולה מע"ס, ויש מלכות אחת בכל בחינה מש"נ בחינות שבד' הספירות. והם נקראות אגנות, ומלבד אלו, יש מלכות הכוללת, המקובלת מכל תנה"י דז"א, שה"ס המלכות המקבלת מג' קוין נה"י דז"א. והיא נקראת מנורה. ולהיותה מקבלת שפע של ג' אותיות. כמ"ש לפנינו, הפורחות מנשר לנשר. ע"כ יש בה אלפים ומאה בחינות. כי בבי' נשרים ב"פ ש"נ שהם ז' מאה, ומכל בחינה שבז' מאה נמשכות ג' אותיות, הנה ג"פ ז' מאה, הם אלפים ומאה. ע"כ יש אלפים ומאה מנורות, והאורות שבהם נקראים נרות, ולהיותם כולם כלולים זה מזה, יש בכל אחת מב' אלפים ומאה מנורות, ב' אלפים ומאה נרות.

וזה אמרו (באות קע"ח) בכתובא פטר דרום, דהיינו בצד ימין בחד דז"א, אית תלת מאה וחמשים עמודין. שהם ש"נ בחינות שביסוד דז"א הנקראים עמודים כנ"ל. מכל זיני מרגלאן. ואלין אינון דנהרין תדיר, שהם מאירים לכל בחינות המלכות הנקראות מרגליות, ולהארתם אין הפסק. ונטפין בוסמין טמירין, הארות החכמה מכונים בשמים המעלים ריח ממטה למעלה. ואומר, שהבשמים

בשמים נסתרים שאינם נגלים לעולם. ארבעה אגנות תקועים בכל עמוד ועמוד. וכשהבשמים נוטפים מן העמודים נופלים באגנות וכל האגנות מתמלאים. ואין הבשמים יוצאים לחוץ. קעט) מאינון בוסמין זמינין וכו': מאלו הבשמים, עתידים לעתיד לבא להקטיר קטורת בכל יום לפני המלך הקדוש. שלא יהיו מכתיתת בני אדם. בשמים אלו לא ידוע עיקר שלהם, וממה היו, אלא שנופלים שם מאלו העמודים. קפ) תרין נשרין בכל וכו': ב' נשרים בכל עמוד ועמוד מתנוצצים ומאירים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם בכל ש"נ העמודים. הם פורחים אלו כאן ואלו כאן עם גלגול העמודים. כשמסתובבים, לא תוכלנה העינים להסתכל במקום שלהם.

קפא) תלת אתוון בלטין וכו': ג' אותיות בולטות ופורחות מפיו של זה לפיו של זה, בגלגול העמודים והנשרים. כל אלו האותיות נרקמות באש לבנה וזהב ירוק, ב' אלפים ומאה מנורות תלויות בין עמודים האלו. וב' אלפים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה. דולקים ביום, ונכבים בלילה בשביל צער ישראל. כשבא הבוקר, נדלקים כולם מאליהם. פירוש המאמר. מחזה ולמטה דז"א יש בו ד' ספירות, שהם תנה"י, וכל אחת מתנה"י כלולה מכולן, ויש בכל אחת מהן תנה"י. והם רק ג' ספירות וחצי, כי רק נה"י הן שלמות, ומת"ת אין בהם רק חצי ספירה שמחזה ולמטה, והן בסוד מאות. ע"כ יש ג' מאות בחינות נגד

(דפ"י דף קס"ו ע"א *) דף קס"ו ע"ב)

מנרתין, תליין ביץ אינזן עמודין. ותרין אלפין ומאה שרגין, בכל מנרתא ומנרתא. דלקין ביממא, ובלילא מתדעכי, על צערא דישראל. כד אתי צפרא. דלקין בלהו מגרמיהו.

קפב) אדהו יתבי, ב אמרי הא רמש ליליא. א"ל לר"ש, אי חסידא קדישא, נהירו דעלמא. טול פנקסא ו דאחמתא דא. וטול שרגא. וכתוב מלין. אלין, דהא

חלופי גרסאות

ב אמר.

דרך אמת (נ) שיש באוצר המלך.

הסולם

עמודים ונשרים

מאמר

שה"ס הסתכלות עינים ע"י גלגול הקוין, הנה כאן אינו כן, אלא שאין העינים יכולים להסתכל. מטעם שכאן הוא שליטת החסד.

ו"ש (באות ק"פ) תלת אתוון בלטיין ופרחין מפומא דא לפומא דא וכו', השפע היא כלול מג' קוין המכונים ג' אותיות, ואחר שהשפע מתוקן כולו בנצח והוד, שהם ב' הנשרים הוא בא ליסוד, וע"כ השפע שהוא ג' אתוון פורחות מנשר לנשר, מנצח להוד ומחוד לנצח, בעת הגלגול של העמודים והנשרים. כל אינזן אתוון מרקמן באשא חוורא, שהוא שמאל הנקרא אש, כלול בלבן שהוא חסד, ודחבא ירוקא, שהשמאל שהוא זהב כלול בקו אמצעי, שהוא ירוק, ו"ש תרין אלפין ומאה מנרתין תליין בין אינזן עמודין כי המלכות המקבלת השפע נקראת מנורה. ולהיות השפע בא מכל נשר בג' אותיות, שכנגד כל אות יש מנורה אחת לקבל אותה, וע"כ הם ג' פעמים ד' מאות אתוון, שהם ב' אלפים ומאה אותיות, המקובלות בב' אלפים ומאה מנורות. והן תלויות בין עמודים כדי לקבל השפע. והאורות שבמנורות נקראים גרות. ו"ש, ותרין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא, כי כל אחת מב' אלפים ומאה כלולה מכולם, וע"כ יש ב' אלפים ומאה בכל מנורה ומנורה. ולהיותם כולם תחת שליטת צד דרום שהוא חסד השולט ביום ולא בלילה, ע"כ, דלקין ביממא, ובלילא מתדעכי, כי בלילה שולט הדין, והחושך, ו"ש, על צערא דישראל, דהיינו מפני שליטת הדין והחושך, שממנו נמשך צער ישראל. כד אתי צפרא דלקין בלהו מגרמיהו. כלומר, כשמגיע זמן שליטת החסד הם נדלקים מאליהם, ואין צריך להעלאת מ"ן מתחתונים.

קפב) אדהו יתבי אמרי וכו': בעוד שהיו יושבים, אמרו, הנה נחשך הלילה, אמר לו לר' שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח

נוטפים מהם להיותם כלולים מכל ג' קוין, אלא שהבשמים הם בסתר, ואינם נודעים, ו"ש, דלא אתגלו לעלמין. והוא מטעם, כי כאן המדובר היא בצד דרום, שהוא שליטת החסד, וע"כ הארת החכמה שבקו שמאל, שה"ס צפון, אינה יכולה להתגלות בו.

זה אמרו, ארבע אנזין בכל עמודא ועמודא, דהיינו המלכיות שבגופם של העמודים כנ"ל, והם ד' בכל עמוד כנגד תנה"י, וכד אינזן בוסמין וכו' נפלי בהו, כלומר שהבשמים, שהן הארות החכמה שאינן יכולות להתגלות כאן, נופלות באותם האגנות, ולא נפקין בוסמין לבר, שאינם מושפעות לחוץ מהם, אלא נשארות באגנות. מטעם הנ"ל. ו"ש (באות ק"ט) זמינין לזמנא דאתי לאתקטרא וכו', שלעתיד לבא יתגלו הארות החכמה שבהם, דלא יהיו מכתישו דבני נשא, שלא יהיה בהם שום התעוררות מלמטה מבני אדם, אלא יהיה כולו אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתא כלל. אינזן בוסמין לא יריע עקרא דלהון וממחא הון, דהיינו שאין בהם שום השגה, מטעם היותם בשליטת הימין. אלא מאינזן עמודין נפלין תמן, ושום תחתון אינו מתערב בזה.

זה אמרו (באות ק"פ) תרין נשרין בכל עמודא ועמודא וכו', כי העמודים הם בחינות היסוד, ונצח והוד הנקראים ב' נשרים עומדים עליו, שעל כל בחינה של יסוד, יש ב' בחינות של נצח, ושל הוד. שבע מאה נשרין אינזן, כי יש ש"ג בחינות בנשר של נצח וכן ש"ג בחינות בנשר של הוד. פרחין, אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין. פירוש, בשעת הארת ג' קוין שהם מתגלגלים על ג' דוכתי, (כנ"ל ויחי דף קנ"ט ד"ה ק) אז הנשרים פורחים מדוכתא לדוכתא, והעמודים מתגלגלים. כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא וכו', כלומר, אע"פ שבכל מקום מתגלה החכמה (דפריי דף קס"ו ע"ב)

מטא זמנא דילן, לפקדא כל חד וחד לגו קבריה, עד פלגו ליליא, דקביה עאל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא, וכדין כל חד וחד פרח לתמן. ולמחר נהוי גבך, הואיל נ ויהבו לן רשו, לאשלמא דורונא דקא משדרי לך. פרחי, בכה ר"ש וגעא.

קפג) פתח ואמר, ד) אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד. אורייתא אורייתא, נהירו דכל עלמין, כמה ימין, ונחלין, ומקורין, ומבוועין, מתפשטי מנך לכל סטריין. מנך כלא, עלך קיימי עלאין ותתאין, נהירו עלאה ד מנך נפקא. אורייתא אורייתא, מה אימא לגבך, אילת אהבים אנת, ויעלת חן ה עילא ותתא רחמיין דילך. מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות. אורייתא אורייתא שעשועים דמארך, מאן יכיל לגלאה, ולמימר סטרין וגניזין דילך. בכה, ואעיל רישיה בין ברכוי, ונשק לעפרא.

קפד) אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייא סחרניה. א"ל, לא תדחל בריה דיוחאי, לא תדחל ט) בוצינא קדישא, כתוב וחדו גו חדוה דמארך. כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא, ולעא לון, ולהג לון, ולא אנשי מלה, וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא, עד דאתא צפרא, כד אתא צפרא, זקף עינוי, וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא, מאיך עינוי לתתא, אהדר כמלקדמין, וחמא נהירו בכל רקיע, דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא, בכמה ציורין, חדא ר"ש, ולפום רגעא, אגניז ההוא נהורא.

מסורת הזהר

ד) (משלי ה) ויקרא קכא צ"ע.

מסורת הזהר

ג ויהב, ד מוסיף בדא מנך, ה מוסיף גבי עילא.

דרך אמת ט) ניצוץ קדוש.

מאמר

הסולם

אילת אהבים

תורה תורה, השעשועים של אדונך, מי יכול לגלות ולומר הנסתרות והגנוזות שלך. בכה והכניס ראשו בין ברכיו, ונשק את העפר.

קפד) אדהכי חמא כמה וכו': בתוך כך ראה ר' שמעון כמה צורות של החברים מסביב לו, אמרו לו, אל תירא בנו של יוחאי, אל תירא מאור הקדוש, כתוב ושמח בשמחת רבונך, כתב כל אלו הדברים ששמע באותו לילה, ושנה אותם והגה אותם ולא שכח דבר. ונר ההוא האיר לו כל אותו הלילה עד שבא הבוקר. כשבא הבוקר, נשא עינוי וראה אור אחד שהיה מאיר ברקיע, השפיל עינוי למטה, חזר כבתחילה וראה אור בכל הרקיע שהאיר, ועלה באותו האור צורת הבית דהיינו בית המקדש, כלומר שנעשה החזו של מלכות ב"א, בכמה ציורים, שמח ר"ש, וכרגע נגנו אור ההוא.

אדהכי

קח ספר מתיק הזה, שהוא כלי שמשמשים בו כתבים, וקח נר, וכתוב דברים אלו. כי הגיע הזמן שלגו, שיפקוד כל אחד את קברו עד חצות לילה, ואז נכנס הקב"ה לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד ממנו פורח שמה, ולמחר נהיה אצלך משיח שניתנה לנו רשות, להשלים המתנה ששלחו לך, דהיינו להשלים גילוי הסודות. פרחו, בכה ר"ש וגעא.

קפג) פתח ואמר אילת וגו': פתח ואמר, אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד. תורה תורה, האור של כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבוועים מתפשטים ממך לכל הצדדים, ממך הכל, עליך עומדים העליונים והתחתונים, איר העליון ממך יוצא. תורה תורה, מה אומר לך, אילת אהבים אתה ויעלת חן, למעלה ולמטה הם האוהבים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי.

(דפו"י דף קס"ו ע"ב)

קפה) אדהכי, הא אינון תרין שליחן אתיין. אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר, שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם. קום. קם ר"ש וחדא בהו. אמרו ליה, ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך, חמית נהירו דביתא ברקיעא. אמר לון חמינא, ו אמרו ליה, ז ביה שעתא, אפיק תהומא בי מקדשא, ואעבריה קביה בימא רבא, ומנהירו דיליה, הוה נהיר ברקיעא.

קפו) אמרו ליה, רב מתיבתא בעא בשלמך, והא ידע דאנן שליחן לגבך, וכמה מלין חדתינן עתיקין, אתחדש באורייתא בהאי ליליא. אמר לון, במטו מנייכו, אמרו חד מלה מנייהו. אמרו, לא אתייהיב לן רשו ה למאי דאתינן לגבך, אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא.

קפו) פתח רב מתיבתא ואמר ה) ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו', דא בגין ט דאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא. מאן דלא זכי באתר דא, יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא, ויזכי ביה. אעא דדליק, ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה, ויסלק ביה נהורא, ואנהיר. והוינן זמינן למשמע, אבל בגין למיתי גבך, * לא בעינן לאתעכבא, חדי ר' שמעון.

קפח) אמרו ליה, אי חסידא קדישא, כל מלין די בגוון באורייתא, מלין זעירין אינון, בכל מלה ומלה, ואינון מלין זעירין, כמה אינון מלין רברבין ועלאין.

מסורת הזוהר

ה) (בראשית יב) לך ט צ"ב.

חלופי גרסאות

ו אמר, ז בה, ז מוסיף אלא למאי; למאן.
ט לאתנהרא.

דרך אמת (ט) ע"י לעיל ריש פרשת לך לך.

מאמר

הסולם

מאן דלא זכי באתרא דא

לנו רשות לגלותם לך בזה שבאנו אליך, אלא דבר חדש אחד יש לנו אליך עתה.

קפו) פתח רב מתיבתא וכו': אמרו לו, פר"מ ואמר, ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'. זה הוא משום שהאיר בו האור באפן זה, כלומר, שע"כ אמר לו הקב"ה לך לך וגו' משום שהאור לא יכול להאיר בו באפן אחר, אלא באפן זה. כי מי שאינו זוכה במקום זה, ילך ויטול עצמו למקום אחר, ויזכה שם, עץ הדולק, והאור אינו עולה ומאיר בו, ינענעו אותו ויעלו בו האור, ויאיר, ואמרו השליחים, היינו מוכנים לשמוע המושך הדברים מרב מתיבתא, אבל משום שהיינו צריכים לבא אליך, לא רצינו להתעכב, שמח ר' שמעון.

קפח) אמרו ליה אי וכו': אמרו לו אהה חסיד קדוש, כל הדברים שלנו בתורה, דברים קצרים הם בכל דבר ודבר, דהיינו שנאמרו בקיצור נמרץ, ואלו דברים קצרים, כמה הם דברים גדולים ועליונים עד שאין להם שיעור.

כי

קפה) אדהכי הא אינון וכו': בתוך כך הנה באו ב' השליחים. מצאו אותו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך אדוני, שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו שלום. קום. קם ר"ש ושמוח בהם. אמרו לו, ולא ראית נחת הרוח שעשה לך אדונך, ראית אור בית המקדש ברקיע. דהיינו הארת הזווג של מלכות ב"א שנקרא רקיע. אמר להם, ראיתי. אמרו לו בו בשעה, הוציא הקב"ה התהום שהוא המסך, של בית המקדש, שהוא מלכות, והעבירו בים הגדול שהיא בינה, ומאור שלו, דהיינו מאור המיתוק של המסך שבמלכות, בבינה, היה מאיר ברקיע, צורת בית המקדש. שה"ס הזווג.

קפו) אמרו ליה רב. וכו': א"ל רב מתיבתא דורש שלומך, והרי ידע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים מעתיק נתחדש בתורה בלילה הזה, אמר להם, בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו לו, לא ניתנה (דפ"י דף קס"ו צ"ב *) דף קס"ז ע"א)

עד דלית לון שיעורא. דהא לית בגוון ספקא. אלא ברירו דאורייתא על בורייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא. בגין דעקרא דנשמתא. אמאי לא נהיר באתר דא. וזכי לאתנהרא באתר אחרא. ועד כען לא זכינן בהו. בגין למיתי גבך. קפט) ומלה אחרא זכינן למשמע מניה. רוחא דאזלא ⁹ בערטורא בההוא עלמא בלא בנין. אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא. אנתתיה איהי שרגא. דאתדליקת מניה. ותרווייהו שרגא חדא הוו. נהורא דא נפק מנהורא דא. אתדעך דא. אתדליק מגו נהוריה ממש. בגין דחדא נהורא הוו קצ) השתא רבי. נהדר למלין קדמאין. וכד נהדר לאתרין. נטול רשו מרב מתיבתא. באינון מלין דנקבל מניה. ונימא קמך. זכאה חולקך. דאת זכי לנהורין סתימין. מכל סטריין. מעילא ומתתא. מהאי עלמא. ומעלמא. ואחרא. אמר ר' שמעון. מלה חדא בעינא למנדע. אי תיכול לאודעא לי. נשין בההוא עלמא. אי זכאין לסלקא לעילא. או היך אינון תמן. אמר ליה. אי רבי אי רבי. בדא אית לן רזא כ יקירא. בגין דלא לגלאה סתריין דתמן. אבל דא יהך ויטול רשו. ונימא לך. אדהכי פרח חד. ¹⁰ ואתכסי כ מנייהו. ואזל ליה.

קצא) ולפום שעתא תב לגבייהו. אמר לון. זמינא הוינא למיעאל. והוו כלהו בעטורא חדא. דדייני דינא דחד בר נש. דקאים על פתחא דגן עדן. ואינון כרובין אחידו ביה. ולא שבקו ליה למיעאל תמן. והוו בצערא בינייהו. וצווח צווחין על גבי פתחא. ושמעו כולהו צדיקיא דתמן. והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתא. למיעאל לגבי מלכא משיחא. לעיינא בדיניה. ואתינא לאודעא

חלופי גרסאות

י דאתי. כ יתירא. ז ל"ג מנייהו.

דרך אמת ⁹ בעירוס. צ) ונתעלם.

הסולם

מאמר

דינא דחד בר נש — בגין עדן

הדברים שנקבל ממנו, ונאמר לפניך. אשרי חלקך שזכית לאורות סתומים מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה, מעולם הזה, ומעולם האחר. אמר ר' שמעון דבר אחד רציתי לדעת. אם תוכלו להודיע לי. נשים בעולם ההוא. אם זוכות לעלות למעלה, או איך הן שם. אמר לו. אהה רבי. אהה רבי. יש לנו בזה סוד יקר, רק אין לגלות הסתרים משם, אבל ילך זה ויטול רשות, ונאמר לך. בתוך כך. פרח אחד ונעלם מהם, והלך לו.

קצא) ולפום שעתא תב וכו': וכרגע, חזר אליהם. אמר להם, מוכן הייתי להכנס והיו כולם בעגול אחד, דהיינו שהיו יושבים בעגול, שהיו דנים דין של אדם אחד שעמד על פתח גן עדן, והכרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להכנס שמה, והיה בצער ביניהם, וצעק צעקות בפתח, ושמעו כל הצדיקים אשר

שם

כי אין לנו ספקות, אלא בירורה של התורה על מכוונת. ועתה ביאר רב מתיבתא דברים סתומים על זה, על עיקר הנשמה, למה אינה מאירה במקום זה וזוכה להאיר במקום אחר, ועד עתה לא זכינן בהם, שהיינו צריכים לבא אליה.

קפט) ומלה אחרא זכינן וכו': ודבר אחר זכינן לשמוע ממנו. רוח ההולך ערום בעולם ההוא, בלא בנים, אשתו נעשית לו כלי שהוא יבנה, דהיינו ע"י יבוס. מהו הטעם. היינו, כי אשתו היא נר הנדלק ממנו, ושניהם נר אחד היו, אור זה יצא מאור זה, נתכבה זה, דהיינו שמת בלא בנים, הוא נדלק מתוך אור אשתו ממש, משום שהיו אור אחד.

קצ) השתא רבי נהדר וכו': עתה רבי נחזור לדברים הראשונים שלנו. וכשנחזור למקומנו, נקבל רשות מרב מתיבתא על אלו

(דפ"י דף קס"ז ע"א)

לכו. ודא חבראי אצטריך למהך תמן. דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתא. דליהוון כנישין השתא קמי משיח. נטל פתקא חדא. ויהב לר' שמעון. אמר. טול דא. ועיין במה ^ה דתמן. עד דניתי גבך. פרחו תרווייהו.

קצב) ור' שמעון נטל פתקא. וחמא מה דחמא. ברזין דתמן. כל ההוא יומא. בליליא חמא שרגא. ונפיל ביה שינתא. ודמך עד צפרא. כך נהר יממא. קם ופרח ההוא פתקא מניה. והא אינון תרווייהו אתיין. אמר ליה. קום רבי. זכאה חולקך. קום. בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרינן עלאין. כמה חדוה אחזיר לך. כד יהבו רשו לגלאה לך. כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבך. ואמר. שאילו בשלמיה דבר יוחאי. אתריה דבר יוחאי. הא פנו ליה מכמה יומין. לית מאן דיקרב לגביה. זכאה איהו.

קצג) רבי רבי. ^ו כד פרחנא מגבך. ^ה עאלנא וחמינא כל בני מתיבתא. ^ט דהא מתכנפי ^פ לגו היכלא חדא. דמשיח תמן. ודיינו דינא דההוא בר נש. דקאים על פתחא. שמיה לית לך רשו לגלאה. אצטער ר' שמעון על דא. אמר ליה. לא תצטער רבי ^צ על דא. אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא ^ק דיינו עליה. דגזר משיח. דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין. יצערון ליה בדינא. בצערא דגיהנם. שעתא ופלגא.

קצד) וכל דא. בגין דיומא חדא. חד מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא. כד מטא לחד מלה. ידע האי ב"נ דיתכשל ביה. ואמר לחברייא שתוקו. לא תימרון מדי. ובגין דשתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה. ואכסיף. וההוא כסופא.

חלופי גרסאות

ו ל"ג מן דתמן עד דתמן. ו ל"ג כד. ס מוסיף בגי נך עאלנא; עיילנא. ע ל"ג דהא. פ לגבי. צ וע"ד. ק דדיינו.

הסולם

דינא דחד בר נש — בגין עדן

מקומו של בן יוחאי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב לו, אשרי הוא. קצב) רבי רבי כד וכו': רבי רבי כשפרחנו ממך, נכנסנו וראינו כל בני הישיבה, שמתאספים להיכל אחד, ששם משיח, ודנו דין של אותו האדם שעמד על הפתח, אין לנו רשות לגלות שמו. נצטער על זה ר' שמעון, אמר לו אל תצטער, רבי, על זה, אתה תדע זה בלילה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח, שיהיה אדם ההוא בחוץ בצער הזה ארבעים יום, לסוף מ' יום, יצערו ליה בדין צער הגיהנם, שעה ומחצה.

קצד) וכל דא בגין וכו': וכל זה הוא, משום שיום אחד, היה אחד מן החברים מפרש דברי תורה, כשהגיע לדבר אחד ידע אותו האדם שיכשל בו, ואמר לחברים שתוקו, אל תאמרו כלום, ומשום ששתקו החברים, נכשל בדבר

מאמר

שם. ועתה נתאספו כל בני הישיבה להכנס למלך המשיח לעיין בדינו. ובאתי להודיע לכם. וחברי זה, צריך ללכת שמה, כי כרוז עבר בין כל בני הישיבה, שיהיו מתאספים לקראת המשיח. לקח כתב אחד ונתן לר' שמעון, אמר קח את זה, ועיין במה שכתוב שם, עד שנבא אליך. פרחו שניהם.

קצב) ור' שמעון נטל וכו': ור"ש לקח הכתב, וראה מה שראה בהסודות אשר שם כל אותו היום. בלילה, ראה גר, ונפל עליו שינה, וישן עד הבקר. כשהאיר היום קם ופרח אותו הכתב ממנו. והנה אלו השנים באו. א"ל, קום רבי אשרי חולקך, קום. בשבילך ראינו חכינו לכמה סתרים עליונים. כמה שמחה הראו לנו כשנתנו לנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה, ראש הישיבה העליונה, יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בן יוחאי, (דפ"י דף קס"ז ע"א)

דגרים האי בר נש. דיינין ליה בהאי דינא * קשיא. בגין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא. אפילו כמלא נימא.

קצה) דיינו דיניה. ונפקו כל בני מתיבתא. ואנא שאילנא רשו. דהא בריה דיוחאי, שאיל שאלתא דא. ועל דא אחזיו לי. מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי. שית היכלין אחזיו לי. בכמה ענוגין ועדונין. באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא פרוכתא ולהלאה. לא עאלין דכורין כלל.

קצו) בהיכלא חדא. אית בתיה בת פרעה. וכמה רבוא ואלפי נשין. זכיין בהדה. וכל חדא וחדא מגייהו. דוכתין דנהורין ועדונין. בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל יומא. כרוזי אכריזו. הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי. ובתיה נפקת. לאתר דפרגודא חדא דאית לה. וחמאת דיוקנא דמשה. וסגידת לגביה. ואמרה. זכאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה. יתיר מכלהו.

קצז) אהדרת לגבי נשין. ואשתדלן בפקודי אורייתא. כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא. בלבושא דנהורא. ב כלבושא דדכורין. בר דלא נהרי הכי. פקודין דאורייתא ת דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא. משתדלי בהו. ובטעמייהו. בההוא עלמא. וכל הני נשין. דיתבין בהדי בתיה בת פרעה. אקרון א נשים שאננות. דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל.

קצח) בהיכלא אחרא. אית סרח בת אשר. וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת זמנין ביומא מכריזין קמה. הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא. ואיהי חדאת.

חלופי גרסאות

ד ואמר: אתר; ואתר. ש בלבושא. ת. לא. א ל"ג נשים.

מאמר

הסולם

היכלין דנשמתין נוקבין

יוצאת למקום מחיצה אחת שיש לה. ורואית צורת משה. ומשתחווה לפניו. ואמרת אשרי חלקי. שגדלתי אור הזה. וזה הוא התענוג המיוחד שלה יותר מכולן.

קצו) אהדרת לגבי נשין וכו': בתיה חזרת אל הנשים. ועוסקות במצות התורה. כולן הן בצורות שהיו בעולם הזה בלבוש אור. כמו לבושי הזכרים. חוץ מה שאינם מאירים כל כך בלבושי הזכרים. מצות התורה שלא זכו לקיים אותן בעולם הזה. הן עוסקות בהן ובטעמיהן בעולם ההוא. וכל אלו הנשים היושבות עם בתיה בת פרעה בהיכל אחד. נקראות נשים שאננות. שלא נצטערו כלל בצער הגיהנם.

קצח) בהיכלא אחרא וכו': בהיכל אחר יש סרח בת אשר. וכמה נשים רבבות ואלפים עמה. ג' פעמים ביום מכריזים לפניו. הנה צורת יוסף הצדיק באה. והיא שמחה ויוצאת למחיצה

בדבר ההוא ונתבזה. ומשום בזיון ההוא. שגרם לו האדם. דנו אותו בדין קשה. משום שאין הקב"ה רוצה לעזוב עון של תורה אפילו כמלא שיערה.

קצה) דיינו דיניה ונפקו וכו': דנו דיניה ויצאו כל בני הישיבה. ואני שאלתי רשות כי בנו של יוחאי שאל שאלה זו. וע"כ הראו לי מה שלא ידעתי מקודם לכן. אהה רבי. ששה היכלות הראו לי. בכמה תענוגים ועדונים. במקום שהפרכת פרושה בגן. כי מפרוכת ההיא ולהלאה. אין זכרים נכנסים כלל.

קצו) בהיכלא חדא אית וכו': בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה. וכמה רבבות ואלפים נשים צדקניות עמה. וכל אחת ואחת מהן יש לה מקומות אור ועדונים בלי דוחק כלל. ג' פעמים בכל יום כרוזים מכריזים הנה הצורה של משה הנביא הנאמן באה. ובתיה

(רפ"י דף קס"ו ע"א * דף קס"ו ע"ב)

ב ונפקח לגבי פרגודא חדא דאית לה, וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף, וחדאת, וסגידת לגביה, ואמרת, זכאה האי יומא, דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי, לבתר אהדרת לגבי שאר נשין, ומשתדלין בתושבחן דמארי עלמא, ולאודאה שמיה, וכמה דוכתין וחידו, אית לכל חדא וחדא, ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא, ובטעמייהו.

קצט) בהיכלא אחרא, אית יוכבד, אמיה דמשה נביאה מהימנא, וכמה אלפין ורבבן בהדה, בהיכלא דא, לא מכרזי כלל, אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא, אודת ומשבחת למארי עלמא, איהי וכל אינון נשין די בהדה, ושירתא דימא מזמרין בכל יומא, ואיהי בלחודהא אמרת מהכא, ⁽¹⁾ ותקח מרים הנביאה וגו', את התוף בידה וגו', וכל אינון צדיקייא די בגן עדן, צייתין לקל נעימו דילה, וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

ר) בהיכלא אחרא, ² אית דבורה, אוף הכי וכל שאר נשין בהדה, אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא, אי רבי, אי רבי, מאן חמי חדוה דצדיקייא, ודנשין זכיינ דעבדין לגבי קב"ה, לגו לגו דאינון היכלין, אית ארבע היכלין ³ טמירין, דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה, ולית מאן דחמי לון, ⁴ ה בכוליה יומא אינון בלחודיהון, כמא דאמינא לך, וגוברין אוף הכי.

רא) ובכל ליליא אתכלילן כלהו ⁵ כחדא, בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא, בין בהאי עלמא, בין בההוא עלמא, זווגא דההוא עלמא, אתדבקוּתא דנשמתא ⁶ בנשמתא נהורא בנהורא, זווגא דהאי עלמא, גופא בגופא.

מסורת הזהר

ז (שמות טו) ח"ג קפא:

חלופי גרסאות

ב ל"ג מן ונפקת עד וחמאת, ג ל"ג אית, ד ל"ג

טמירין, ה בכל יומא כמה דאמינא לך אינון

בלחודיהון, ו מוסיף כחדא כמה דאתמר, ז ל"ג בנשמתא.

מאמר

הסולם

היכלין דנשמתין נוקבין

ר) בהיכלא אחרא וכו': בהיכל אחר יש דבורה הנביאה, וגם כן, כל הנשים שעמה מודות ומזמרות בשירה ההיא שהיא אמרה בעולם הזה, אהה רבי, אהה רבי, מי ראה שמחת הצדיקים ונשים צדקניות העובדים להקב"ה, לפני ולפנים של אלו ההיכלות, יש ארבעה היכלות נסתרים של האמהות הקדושות, שלא נמסרו לגלות, ואין מי שראה אותן, בכל יום הן בלבדן כמו שאמרתי לך והגברים ג"כ לבדם.

רא) ובכל ליליא אתכלילן וכו': ובכל לילה מתכללים כולם יחד, משום ששעת הזווג הוא בחצות לילה, בין בעולם הזה ובין בעולם ההוא, הזווג של עולם ההוא, הוא התדבקות הנשמה בנשמה, אור באור, הזווג של עוה"ז, הוא גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף, הוא בעולם הזה, והזווג

למחיצה אחת שיש לה, ורואית אור צורת יוסף, ושמהה ומשתחווית אליו, ואומרת אשרי אותו יום שהערתי הבשורה שלך אל זקני, ואח"כ חוזרת אל שאר הנשים, ועוסקות בתשבחות לרבון העולם, ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמהה יש לכל אחת ואחת, ואח"כ חוזרות לעסוק במצות התורה ובטעמייהן.

קצט) בהיכלא אחרא אית וכו': בהיכל אחר יש יוכבד אמו של משה הנביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה, בהיכל זה אין מכריזים כלל, אלא ג' פעמים בכל יום ויום היא מודית ומשבחת לרבון העולם, היא וכל אלו הנשים שעמה, ומזמרות שירת הים בכל יום, והיא לבדה מתחלת מכאן, ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו', וכל אלו הצדיקים שבגן העדן, מקשיבים לקול נעימות שלה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.

(דפ"י דף קס"ו ע"ב)

וכלא כמה דאתחזי, ה זינא בטר זיניה, זווגא בטר זווגא, גופא בטר גופא, זווגא דההוא עלמא, נהורא בטר נהורא. היכלין דארבע אמהן, אקרן היכלין דבנות בוטחות. ו ולא זכינא בהו למחמי. זכאה חולקהון דצדיקייא, גוברין ונוקבי דאזלי בארח מישר בהאי עלמא, וזכאין לכלהו ענוגין דההוא עלמא.

(רב) אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלאה. זווגא דההוא עלמא, אתעביד איבא * יתיר, מאיבא דאתעביד בהאי עלמא. בזווגא דלהון, בזווגא דההוא עלמא, בתיאובתא דלהון כחדא, כד מתדבקן נשמתין דא עם דא, עבדי איבין, ונפקי נהורין מנייהו, ואתעבדי שרגין, ואינון נשמתין, לגיורין דמתגיירין, וכל הני עיילין להיכלא . חדא.

(ג) וכד מתגיירא גיורא כ חדא, פרחא מההוא היכלא נשמתא, ועאלת תחות גדפהא דשכינתא, ונשקת לה, בגין דאיהו איבא דצדיקייא, ומשדרת לה לגו ההוא גיורא, ושראת ביה, ומההוא זמנא, אקרי גר צדק, והיינו רזא דכתיב, " פרי צדיק עץ חיים. מה אילנא דחיי אפיק נשמתין, אוף הכי צדיק, איבא דיליה עביד נשמתין.

(ד) רב מתיבתא אמר, כתיב (ח) ותהי שרה עקרה אין לה ולד, ממאי דאמר ותהי שרי עקרה, לית אנא יודע דלית לה ולד, מאי אין לה ולד, אלא הכי אמר רב מתיבתא, ולד לא הות מולדא, אבל נשמתין הות, מולדא כאתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין, הוו מולידי נשמתין לגיורי כל

מסורת הזהר

(ז) (משלי יא, ח) (בראשית יא) וארא סב, צ"ט. ח ל"ג מן זינא עד היכלין. ט גורס ולא זכינא בהו למחמי, בסוף האות, י דא, כ ל"ג חדא, ז ל"ג הכי אמר רב מתיבתא.

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

הזווג של עולם ההוא, הוא אור אחר אור. ההיכלות של ארבע אמהות נקראים היכלות של בנות בוטחות, ולא זכיתי לראות בהם. אשרי חלקם של צדיקים גברים ונקבות התולכים בדרך הישר בעולם הזה, וזוכים לכל התענוגים שבעולם ההוא.

(רב) אי רבי אי וכי: אהה רבי, אהה רבי, אם לא היית בן יוחאי, לא היה נמסר לגלות. הזווג שבעולם ההוא, עושה פירות יותר מבזווג שנעשה בעולם הזה. בהזווג שלהם, בזווג של עולם ההוא, בתשוקה שלהם כאחד, כשמתדבקות הנשמות זו עם זו, עושים פירות, ויוצאים מהם אורות, ונעשים נרות, והם הנשמות אל הגרים שמתגיירים, וכל אלו הנשמות שנולדות מאלו הזוגים, נכנסים להיכל אחד.

(דפו"י דף קס"ז ע"ב *) דף קס"ח ע"א

היכלין דנשמתין נוקבין

(ג) וכד מתגיירא גיורא וכי: וכשמתגייר גר אחד, פורחת נשמה מהיכל ההוא, ונכנסת תחת כנפי השכינה, והשכינה נושקת אותה, משום שהיא תולדה של נשמות הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו הגר, ושוכנת בו, ומזמן ההוא הוא נקרא גר צדק, והיינו הסוד שכתוב פרי צדיק עץ חיים, מה עץ החיים, שהוא ד"א, מוציא נשמות, אף הצדיק, כך הוא הפרי שלו, שעושה נשמות. (ד) רב מתיבתא אמר וכי: רב מתיבתא אמר, כתוב, ותהי שרה עקרה אין לה ולד, שואל, ממה שאמר ותהי שרה עקרה, אני יודע שאין לה ולד, למה כתוב, אין לה ולד, אלא כך אמר רב מתיבתא, בניין לא היתה מוליד, אבל היתה מוליד נשמות, בדבקות התשוקה של ב' צדיקים אלו, היו מולידים

ההוא זמנא דהוה בחרן. כמה דעבדין צדיקיא בגן עדן. כמה דכתיב, (ט) ואת הנפש אשר עשו בחרן, נפש עשו ודאי.

(רה) חדי ר"ש, א"ל ההוא גברא, אי רבי, מה אימא לך, בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא, אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא, דכורין ולא נוקבין, כד"א (י) יראה כל זכורך, וכד אהדרן ׀ מהדרן בכמה מלי חדתין, ואהדרן ׀ מלין קמי רב מתיבתא.

(רו) יומא דא אהדרן מלין חדתין קמי רב מתיבתא, על רזין עתיקין, צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו, דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא, עד לא ייתון לעלמא, וכפום טקלא דמתקלא, הכי אית לון בהאי עלמא, רב מתיבתא, נחית וגלי ממה דשמע לעילא, מלה חדא גלי ולא יתיר, אעא דלא סליק נהוריה, יבטשון ביה ואנהיר, גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמטא, יבטשון ביה, ויסלק נהירו דנשמטא, ויתאחדון דא בדא לאנהרא.

(רי) ׀ בגין דאית גופא דנהירו דנשמטא לא נהיר ביה, עד דיבטשון ביה, כדין נהיר נהירו דנשמטא, ׀ ואתאחדת בגופא, וגופא אתאחד בה, גופא כדין סליק נהירו מגו נשמטא, מהדר מרומם ׀ ומשבח, מצלי ׀ צלותיה ובעותיה, מברך למאריה, הא כדין כלא נהיר, בגין דאית גופא, דלא יכילת נשמטא לאנהרא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר ואתאחד דא בדא, אית אעא דלא אתאחד בנהורא, ולא סליק נהורא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר, (רז) סטרא ׀ אחרא, בעי למעבד הכי, ובטש בחייביא, ׀ וכל מה דבטש.

מסורת הזהר

(ט) (שם יב) ויקהל יט צ"ו, (י) (שמות כג) בא לו צ"ש לעיל אות קסו צ"ס.
 מ אהדרן, נ ל"ג מלין, ט בדפריי כתבו תרי נוסחי.
 ע ואתאחד בגופא וגופא אתאחד, פ משבח.
 צ צלותין ובעותין, ק הכא, ר ועל.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

היכלין דנשמטין דכורין

שהוא מלכות, מטרם שיבואו לעולם, וכפי המשקל שבמאזנים כך יש להם בעולם הזה, רב מתיבתא ירד וגילה ממה ששמע למעלה, דבר אחד גילה ולא יותר, העץ שאינו מעלה אורו כותשים אותו ומאיר, הגוף, שאור הנשמה אינה עולה בו מכים בו ויעלה אור הנשמה, ויתאחדו זה בזה, הגוף בנשמה, להאיר, (רי) בגין דאית גופא וכו': משום שיש גוף שאור הנשמה לא יאיר בו עד שמכים אותו, אז מאיר אור הנשמה ומתאחדת בגוף, והגוף מתאחד בה, ואז הגוף כשעולה אורו מתוך הנשמה, הוא מהדר ומרומם ומשבח ומתפלל תפלתו ובקשתו, ומברך לאדונו, הנה אז הכל מאיר, ולפיכך יש צדיק ורע לו, (רז) סטרא אחרא בעי וכו': סטרא אחרא רוצה לעשות כן, והיא מכה ברשעים, וכל

מולידים נשמות לגרים, בכל זמן ההוא שהיו בחרן, כמו שעושים צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב, ואת הנפש אשר עשו בחרן, נפש, עשו ודאי.
 (רה) חדי ר"ש א"ל וכו': שמח ר' שמעון, אמר לו איש ההוא, אהה רבי, מה אומר לך, בכל ראשי חדשים ושבחות ומועדים וזמנים, הזכרים עולים להראות לפני מלך הקדוש, זכרים ולא נקבות, כמו שאתה אומר, יראה כל זכורך, וכשחוזרים, חוזרים בכמה דברים חדשים, וחוזרים אותם הדברים לפני רב מתיבתא.

(רו) יומא דא אהדרן וכו': ביום הזה חזרו דברים חדשים לפני ראש הישיבה, על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכל הנשמות עולות תוך המאזנים של האילן,

(דפריי דף קס"ח ע"א)

כדין (ז) ונר רשעים ידעך. מחרף ומגדף לכל סטריין. ולא יכיל לאנהרא כלל. וכדין כתיב (ז) כי מה האדם שיבא אחרי המלך. ובעי לאתדמי ליה. ולא יכיל. ועל דא (ח) יי צדיק יבחן. ובטש ביה. וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן. כד"א (ט) אבן בחן. גחין ר' שמעון. ונשיק לעפרא. אמר. מלה מלה אבתרך רדיפנא. מיומא דהוינא. והשתא אשתמודעא לי מלה. מגו שרשא ועקרא דכלא.

(ט) א"ל. אי רבי. אי רבי. כד סלקין לעילא. כל אינון רוחין דכורין ונוקבין. בההוא זמנא. ש שמעין מלין חדתין ועתיקין. נחתין ועאלין לגו מתיבתא. ת ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא. ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה. כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין. כד נחתין מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא.

(י) אי רבי. אי רבי. כמה חדתין מלין מגו רב מתיבתא. זכאה איהו מאן דאזער גרמיה א בהאי עלמא. כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא. והכי פתח רב מתיבתא. מאן דאיהו זעיר. ב איהו רב. ומאן דאיהו רב. איהו זעיר. דכתיב. (ט) ויהיו * חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה דאיהו חשבון רב. כתיב ביה שנה. זעירו דשנין. חד אזעיר ליה. שבע. דאיהו ג חשבון זעיר. אסגי ליה. ד ורבי ליה דכתיב שבע שנים. ה ת"ת. דלא רבי קב"ה. אלא לדאזער. לא אזעיר אלא לדרכי. זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא. כמה איהו , רב בעלויא בההוא עלמא.

ריא) אדהכי שמעו שירתא דימא. בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאן.

מסורת הזהר

(כ) (משלי יג). (ז) (קהלת ב) שמיני א צ"ו. (ח) (תהלים יא) תולדות לו צ"ד. (י) (ישעיה כח) תולדות לס צ"ג. (ט) (בראשית כג) חיי שרה א צ"א.

חלופי גרסאות

ש כמה. ת ומהדרין. א ל"ג מן בהאי עד איהו רב. ב מוסיף במאי זעיר איהו. ג ל"ג חשבון. ד ל"ג והכי ליה. ה ל"ג ת"ת. ו רב תמן ועלאה בעלויא. ז רב תמן ועלאה בההוא עלמא בעלויא.

מאמר

הסולם

מאן דזעיר איהו רב

(י) אי רבי אי וכו': אהה רבי אהה רבי. כמה חדשים הם הדברים מן ראש הישיבה. אשרי הוא מי שמשפיל את עצמו בעולם הזה. כמה הוא רב ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה. מי שהוא קטן הוא גדול. ומי שהוא גדול הוא קטן. שכתוב. ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה. המיעוט ביותר של שנים. עד לאחת הקטין אותה. שבע. שהוא חשבון קטן. הגדיל אותו והרבה אותו. שכתוב שבע שנים. לשון רבים. בוא וראה שלא הגדיל הקב"ה אלא למשפיל עצמו. ולא השפיל הקב"ה אלא למגדיל עצמו. אשרי הוא מי שמשפיל עצמו בעולם הזה. כמה הוא רב בהתעלות בעולם ההוא.

ריא) אדהכי שמעו שירתא וכו': בתוך כך שמעו שירת הים בקול נעימות. שלא שמעו מיום שנבראו קול נעימת שירה. כאותה הנעימות

וכל מה שמכה. הוא. ונר רשעים ידעך. כי מחרף ומגדף לכל הצדדים. ואינו יכול להאיר כלל. ואז כתוב. כי מה האדם שיבא אחרי המלך. שרוצה להתדמות אליו ואינו יכול. וע"כ. ה' צדיק יבחן ומכה בו. ואז מאיר ומתחזק בהאור. יבחן. כש"א. אבן בחן. כסף עצמו ר' שמעון ונשיק העפר. אמר. מלה מלה. רדפתי אחריו מיום שהייתי לאיש. ועתה נודע לי הדבר. מתוך השורש ועיקר הכל.

(ט) א"ל אי רבי וכו': א"ל אהה רבי. אהה רבי. כשכל אלו הרוחות זכרים ונקבות עולים למעלה. בלילה בעת השינה. בזמן ההוא שומעים דברים חדשים וישנים. יורדים ונכנסים תוך הישיבה. וחוזרים הדברים לפני ראש הישיבה. והוא מלמד אותם דבר על מכונו. כשעולים מתפשטים מלבושיהם שבטולים הוה. ועולים. כשיורדים חוזרים ומתלבשים בלבושיהם של גוף ההוא.

(דפו"י דף קס"ח ע"א *) דף קס"ח ע"ב)

קל נעימו דשירתא, כההוא נעימו דהו אמרי. וכד סיימו ^(ט) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ד' דיוקנן ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו. ^(ז) וההוא רב ועלאה מנייהו. ^(ח) אתער קלא ואמר. ^(ט) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך וגו'. ^(ט) שאט ברקיעא ואגניז, קם אחרא אבתריה ואמר. ^(ז) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים ושאט ברקיעא ואגניז. ^(ז) ריב) פתח אידך ואמר. ^(ז) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. ושאט ברקיעא. ואגניז. פתח אידך ואמר. ^(ז) כה אמר יי בוראך יעקב וגו'. ^(ט) כה אמר יי הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'. תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'. סיים ושאט ברקיעא. ואגניז. כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עלייהו. ^(ז) ריג) כד הוה נהיר יממא, קלא אתער כמלקדמין. ואמר, עמא תקיפא כאריה, גברין כנמרין. הבו יקר למאריכון. דכתיב ^(ח) על כן יכבדוך עם עז וגו'. שמעו קל. חילין ומשריין דהו אמרי, ^(ז) לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'. עד ומרומם על כל ברכה ותהלה. תוהו ואזל. אדהכי נהר יממא, ^(ז) אהדרו רישא, וחמו כל מדברא חפי בענני יקר, מנהרן, מנצצן, בגוונן סגיאין.

ריד) אמרו דא לדא, ודאי קב"ה בעי לאשתבחא בתושבחתא דדרא דמדברא, דלא הוה בעלמא, דרא עלאה, כדרא דא, ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי כל מה דאחמי לן קב"ה, לא הוה, אלא בגין לאודעא לן חביבו

מסורת הוהר

(ט) (שמות טו) ח"ג צג. (ז) (ירמיה ב) וירא קטו צ"א. (ז) (ישעיה מב) ח"ג רסא: (ז) (שם לה). (ז) (שם מג) ויצא סז צ"ד. (ז) (ישעיה מג) ב"א רנב צ"ג. (ח) (שם כה). (א) (דח"א כט) ב"א רעה צ"ב.

חלופי גרסאות

ז ליג וההוא רב ועלאה מנייהו. ח קלא אתער. ט מוסיף וההוא רב ועלאה מנייהו שאט. י מלין. כ ליג אהדרו רישא.

מאמר

הסולם

מתי מדבר

ריג) כד חוה נחיר וכו': כשהאיר היום, נתעורר קול כבתחילה ואמר, עם החזק כאריה, גבורים כנמרין, תנו כבוד לאדונכם. שכתוב, על כן יכבדוך עם עז וגו'. שמעו קול צבאות ומחנות שהיו אומרים, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' עד, ומרומם על כל ברכה ותהלה. תמהו והלכו. בתוך כך האיר היום. החזירו ראשם, וראו כל המדבר מכוסה בענני יקר, המאירים ומנצצים בצבעים רבים.

ריד) אמרו דא לדא וכו': אמרו זה לזה, ודאי, הקב"ה רוצה להשתבח בתשבחות דור המדבר. שלא היה בעולם דור עליון כדור הזה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח. ודאי, כל מה שהראה אותנו הקב"ה, לא היה אלא כדי להודיענו אהבת רבונם עליהם. להודיענו

שיש

הנעימות שהיו אומרים. וכשגמרו, ה' ימלוך לעולם ועד, ראו ד' צורות אנשים ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכולם. ואותו גדול ועליון מכולם עורר קול ואמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך וגו'. עף ברקיע ונגנז. קם אחר אחריו, ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. גמר ועף ברקיע ונגנז.

ריב) פתח אידך ואמר וכו': פתח אחר ואמר, ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. ועף ברקיע ונגנז. פתח אחר ואמר, כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'. כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'. תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'. גמר ועף ברקיע ונגנז. אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.

(דפריי דף קס"ח ע"ב)

דמאריהון עלייהו. לאודעא ז דאית לון חולקא מ טבא. ואינן בני עלמא דאתי. וזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא. זמינן אלין לאחייא בקדמיתא. כד"א (ב) יחיו מתיך, ואלין אינן ט דרא דמדברא.

רטו) א"ל, אי מלה חדתא ידעת, דאנא ט ערטירא בה. פ א"ל אימא, אמר קלא דהדרא ז בעינא למנדע. ב"נ יהיב קלא בחקלא, או באתר אחרא, והדרא קלא אחרא, ולא ידיע. א"ל, אי חסידא קדישא, על מלה דא, כמה קלין אתער, וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא, וכד נחת רב מתיבתא, אמר, הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא, ורזא יקירא איהי.

רטז) תא חזי, תלת קלין אינן, דלא אתאבידו לעלמין, בר קלין דאורייתא וצלותא, דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקיעין. אבל קלין אחרנין אינן דלא ט סלקין, ולא אתאבידו.

ריז) ואינן תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, ההוא קלא משטטא ו ואזלא באוירא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול דבר נש, בשעתא, ט דנפיק נשמתיה מגופיה, ת ההוא קלא משטטא ואזלא א באוירא, מסייפי ז עלמא עד סייפי ג עלמא. ד קול נחש, בשעתא דפשיט משכיה, ההוא קלא משטטא באוירא, ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

ריח) אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ויקרא. אלין קלין, מה אתעביד

מסורת הזוהר

(ב) (ישעיה כו) וירא קטו צ"ו תק"ח צו ס"ד
ש"א.
בארעא קדישא בקדמיתא; וזמנין לא בקדמיתא,
דמדברא. ע ל"ג ערטירא; פ ל"ג א"ל. ז בעיתא.
דנפיק נשמתיה מגופיה; עלמא. ת וההוא; ההיא.
קול נחש עד סוף האות.

דרך אמת (ק) ע"ל בפרשת משפטים.

חלופי גרסאות

ל דלהון ול"ג דאית. מ ל"ג טבא. נ וזמינן
[זמינן] לאחייא כד יוקים קב"ה מתין דמתערין
ול"ג מן ולזמנא עד בקדמיתא. ס ל"ג דרא
ק ל"ג סלקין ולא. ר ל"ג ואזלא באוירא. ש ל"ג
א ל"ג באוירא. ב דעלמא. ג דעלמא. ד ל"ג מן
קול נחש עד סוף האות.

הסולם

ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין

שלשה קולות הם שאינם נאבדים לעולם. לבד
מקולות תורה ותפלה שהם עולים למעלה
ובוקעים רקיעים (כנ"ל ויקהל אות ק"ל) אבל
קולות אחרים יש שאינם עולים ואינם נאבדים.
ריז) ואינן תלת קול וכו': והם שלשה
קולות. א) קול חיה, בשעה שהיא על האבנים,
קול ההוא הולך ומשוטט באויר מסוף העולם
עד סוף העולם. ב) קול האדם בשעה שהנשמה
יוצאת מגופו, קול ההוא משוטט והולך באויר,
מסוף העולם עד סוף העולם. ג) קול הנחש,
בשעה שפושט עורו (כנ"ל פקודי אות תתע"ט)
קול ההוא משוטט באויר והולך מסוף העולם
עד סוף העולם.

ריח) אי חסידא קדישא וכו': אהה
חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ויקר. אלו
הקולות מה נעשה מהם ולאיוה מקום נכנסים
ושורים

מאמר

שיש להם חלק טוב, והם בני עולם הבא.
ולעיתיד לבא, כשיקים הקב"ה את המתים
לתחייה, עתידים אלו דור המדבר, לקום לתחייה
תחילה. כש"א יחיו מתיך. שאלו הם דור
המדבר.

רטו) א"ל אי מלה וכו': א"ל, אם אתה
יודע דבר חדש שאני עירום ממנו, א"ל אמור.
אמר לו, קול החוזר אני רוצה לדעת. אדם
הנותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול
אחר אחרי, ולא ידוע מאין הוא בא. אמר לו,
אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות
נתעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש
הישיבה. וכשירד ראש הישיבה, אמר, כך
העמידו הדבר במתיבתא דרקיע, והוא סוד
יקר.

רטז) תא חזי תלת וכו': בוא וראה
(דפ"י דף קס"ה ע"ב)

מינייהו, ולאן אתר עאלין ושארן. אלן קלין דצערא אינון. ואזלין ומשטטי באוירא. ואזלי מסייפי ה עלמא. עד סייפי דעלמא. ועאלין גו נקיקין ומחילין דעפרא. ואתטמרן תמן. וכד *) יהיב ב"נ קלא. אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש. לא אתער ו לגבי קלא דב"נ. היאך יתער. במחאה. כד מחי ב"נ מחאה אתער קלא דנחש. דאתטמר לגביה ההוא קלא. ולאו קלא אחרא. קלא אתער ז בתר קלא. זינא ח בתר זיניה.

ריט) ועל דא ביומא דר"ה. קול שופר. אתער קול שופר ח אחרא. זינא בתר זיניה אזלא. ארחיה דנחש לביש איהו. לקטלא ולמחאה. בההוא קלא ממש. כ לא אתער קלא דהאי נחש. אלא בתר זיניה. ודא איהו. כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא. וקרי ליה לזיניה. כדין אתער ההוא קלא דנחש. לאתבא לזיניה. ורוא דא ג איהו טמירו.

רכ) אר"ש. ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא. א"ל. שלמה מלכא מנדע ידע. ולא כ"כ. אבל מה דלא ידע. ההוא קלא מה תועלתא אית בה. והיך יתבא.

רכא) ורב מתיבתא הכי אמר. דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא. דהא ההוא קלא. ח איהי כלילא רוחא ונפשא. נ והבל גרמי מעצבונא דבשרא. ומשטטא באוירא. וכל חד מתפרש דא מן דא. וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה. יתבא כמיתא. וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין ח אתרין אלן בחרשייהו. וגחנין לארעא.

חלופי גרסאות

ה דעלמא. ו לגביה. ז ל"ג בתר. ח ל"ג בתר. ט ל"ג אחרא. י ל"ג בההוא קלא ממש. כ ל"ג מן לא אתער עד ורוא. ל הי טמירא. מ כלילא. נ מהבל. ס מלין ול"ג אתרין אלן.

הסולם

מאמר

ממש אין מתעורר קול הנחש. אלא אחר מינו. וזה הוא כשאדם מכה במקל בארץ. שקול הזה קורא את מינו. אז נתעורר קול ההוא של הנחש לענות אל מינו. וסוד זה הוא נסתר. רכ) אר"ש ודאי מלה וכו': א"ר שמעון. ודאי דבר זה היא דבר סתום. ותמה אני איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. שאמר שלמה אלה וגו' דרך נחש עלי צור. אמר לו. שלמה המלך ידע. ולא כל כך. אבל מה שלא ידע. הוא שלא ידע קול ההוא איזה תועלת יש בו ואיך הוא מתיישב.

רכא) ורב מתיבתא הכי וכו': ורב מתיבתא אמר כך. דקדוק זה לא ידע שלמה המלך. אשר קול ההוא הוא כלול מן רוח. נפש. והבל העצמות מעצבון של הבשר. והקול משוטט באויר. וכל אחד חאלו הג'. נפרדו זה מזה. וכשהקול מגיע למקום ההוא שנכנס בו. הוא יושב כמת. וכל אלו המכשפים והקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם. וכופפים עצמם

ושורים. אלו הקולות. של צער הם. והולכים ומשוטטים באויר. והולכים מסוף העולם עד סוף העולם. ונכנסים תוך בקעים ומחילות עפר. ומסתתרים שם. וכשאדם נותן קול הם מתעוררים כלפי קול ההוא. רק קול של הנחש אינו מתעורר כלפי קולו של אדם. ואיך הוא מתעורר. היינו בהכאה. כשאדם נותן הכאה באיזה דבר. נתעורר כלפי קול ההכאה ההוא. קולו של נחש שנסתתר שם. במקום הריק או בשדה. ולא לקול אחר של אדם. קול מתעורר אחר קול אבל מין הולך אחר מינו. שב' קולות הראשונים שהם של אדם מתעוררים אחר קול אדם. וקול הג'. שהוא של הנחש מתעורר אחר קול הכאה.

ריט) וע"ד ביומא דר"ה וכו': וע"כ ביום ראש השנה. קול שופר מעורר קול שופר אחר. שה"ס קול הבינה (כנ"ל ויקרא ק' ד"ה פירוש) מין הולך אחר מינו. דרך הנחש הוא לרע. להרוג ולהכות. וע"כ בקולו של אדם (דפו"י דף קס"ח ע"ב *) דף קס"ט ע"א)

ושמעין קלא דא. דמתחברון אינון רוחא ונפשא. והבל דגרמי. ואודעין מלה ודא איהו ^ג אוב ^ב מארץ. ועל דא רדיף שלמה, למנדע מה דאתעביד מההוא קלא, ולא ידע. זכאה חולקך ^ה רבי, דאתבריר לך מלה דקשוט.

רכב) כד ב"נ אתער קלא, מיד ^ז אתער ההוא קלא, ולית ^ק ליה רשו ^י לארכא יתיר. אלא כעין ההוא קלא, דאתער ב"נ, ולא יתיר. ואי אריך ב"נ קליה, איהו לא אריך כל כך ^ש בהדיה, אלא לסופא דקלא, בגין דלא יכיל לארכא. ^ת מאי טעמא. בגין דכד נפקא בקדמיתא, אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, והשתא דעאל תמן, לא יכיל לארכא קלא. ^א דהא לית ליה אתר ^ב לאתפשטא תמן כדבקדמיתא.

רכג) חדי ר"ש ואמר, אלמלי לא זכינא למשמע, אלא מלה דא, די לי,

מסורת הזהר

(ישעיה כט).

חלופי גרסאות

ע ל"ג מארץ. ^ה זכאה קשוט ול"ג רבי דאתבריר

לך מלה דקשוט. ^ז מוסיף מתחברון ואתער. ^ק לה.

ד. ל"ג לארכא. ^ש בהדיא. ^ת ל"ג מן מ"ט עד ליה אתר. ^א דלית ול"ג דהא. ^ב למשטטא.

מאמר

הסולם

ג' קלין דלא אתאבידו לעלמין

אם דרכם להתבטל, למה האירו בכלל. ועליהם סובב כל המאמר הזה, לבאר שאינם נאבדים, אע"פ שמתבטלים. ואלו ג' אורות ה"ס ג' קולות ההולכים מסוף העולם עד סוף העולם, כלומר שמדרגתם שלמה לגמרי, ע"ד שאמרו רואה מסוף העולם עד סופו. וכאן אינו אומר רואה משום שהם אורות דשמאל בלי ימין, שהם אינם מאירים אלא בבחינת ג"ר דו"ק. שה"ס נפש רוח, ונקרא ג"כ קול. אלא מפני שהם שלמים בג"ר דחכמה דשמאל, ע"כ אומר עליהם, מסוף העולם עד סוף העולם.

וה"ש (באות רט"ז) ת"ח ג' קלין אינין דלא אתאבידו לעלמין וכו' דלא סלקין ולא אתאבידו, כי להיותם הארת שמאל בלי ימין, אינם יכולים לעלות למעלה מפני הדין שבהם. ואע"פ שאח"כ מתמעטים, מ"מ אינם נאבדים, כמ"ש לפנינו. וה"ש (באות רי"ז) קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, דהיינו שצועקת ע' קולות על האבנים, והיא רומזת על חיה העליונה, שהיא המלכות, בעת הולדה בשמות, שאז רחמה צר ואינה יכולה ללדת, שהוא מטעם שאז מגולה בה הארת החכמה שבשמאל בלי ימין (כמ"ש באורך לעיל חשפ"ט דף ק' ד"ה פנימיות ע"ש) וה"ש, ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, דהיינו שיש בקול הזה הארת הג"ר דחכמה, שה"ס מסוף העולם עד סופו. כי העולם ה"ס מלכות, וכשהחכמה מקובלת

עצמם לארץ ושומעים קול זה, שרוח נפש והבל העצמות מתחברים בו. והם מודיעים הדבר ששאלו. וזה הוא אוב מארץ. וע"כ רדף שלמה לדעת מה שנעשה מקול הזה, ולא ידע. אשרי חלקך רבי, שנתברר לך דבר אמת. מעצבונא דבשרא, פירוש, שההבל, הוא עיצוב של הגוף, מלשון ידיך עצבוני ויעשוני (איוב י' ח') שהוא אינו מסתלק מן הגוף כמו הנפש.

רכב) כד ב"נ אתער וכו': כשאדם מעורר קול, מיד מתעורר קול ההוא, של החיה או של יציאת נשמה, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא בשוה כעין אותו הקול שעורר האדם, ולא יותר. ואם האדם מאריך קולו, הוא אינו מאריך כל כך עמו, אלא נתעורר לסוף הקול של האדם, משום שאינו יכול להאריך, מהו הטעם. הוא, כי כשיצא מתחילה נתארך מסוף העולם עד סוף העולם, ועתה שנכנס שם, אינו יכול להאריך קולו, כי אין לו מקום להתפשט שם כבתחילה.

רכג) חדי ר"ש ואמר וכו': שמח ר"ש ואמר, אם לא זכיתי לשמוע רק דבר זה היה די לי להיות שמח. שזכיתי לשמוע דברי אמת של עולם ההוא. א"ל, אהה חסיד קדוש, אם היית יודע שמחת הדברים בעולם ההוא לפני ראש הישיבה, היית שמח יותר.

ביאור המאמר, ג' מיני אורות יש שמאירים ואח"כ מתבטלים. ויש להבין אותם, (דפ"י דף קס"א ע"א)

למהוי חדי, דזכניא למשמע מלין דקשוט, דההוא עלמא. א"ל, אי חסידא, קדישא, אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא, תהא חדי יתיר.

חלופי גרסאות

ג מוסיף אי קדישא.

הסולם

ג קלין דלא אתאבידו לעלמין

מאמר

נעשה מהם. וז"ש אלין קלין וכו' וטאלין גו נקיין ומחילין דעפרא, דהיינו אחר שנסתלק מהם הארת השמאל באים בנקייה הסלעים ובמחילות עפר, ששם כמו מקום קבורתם, דהיינו שנתמעטו עד לאפס. ואתפמרון תמן, שהם שם בהסתר במיעוט.

והאדם הנותן קולו רומז לאדם העליון ז"א שבסוד הקול שלו הוא מיוחד הימין והשמאל זה בזה, ואז יש תקון גם לג' קולות הג"ל, עם שליטת קו האמצעי. אבל לא לגמרי כמו שהיו מתחילה. כמ"ש לפנינו. וז"ש, וכד יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא, שמתעוררים להדבק בקולו של אדם שעיי"ז הם מקבלים תקון ממנו כנ"ל. ויש בזה ב' בחינות. א', קולו של אדם, שהוא מרמו על ז"א, שאע"פ שמיחד שניהם מ"מ רק הימין שולט בו ולא השמאל. ב', קול הכאת מקל על הארץ, שהארץ שה"ס מלכות, משמעת קול. ומתחזקים בה ע"י קולה זה הימין והשמאל. וכיון שרומז על המלכות, נמצא שיש בה גילוי לשמאל, כי המלכות נבנית משמאל. ולפיכך קול אדם מספיק לתקון ב' קולות הראשונים. קול חיה, וקול אדם לפני יציאת נשמתו. אבל לא לתקון קול נחש, להיותו כולו רק שמאל. ולתקון קולו של נחש, שהוא שמאל צריכים לקול הנשמע מארץ, שה"ס מלכות, שבנינה משמאל. וז"ש (באות ר"ח) קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ. כי אינו מינו, כי האדם רומז לז"א שכולו ימין וחסד, והנחש כולו שמאל. וז"ש, כד מחי ב"נ מחאה וכו' ודא איהו כד בר נש מחי בחוטרא בארעא וכו' בדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה (באות ר"ט) שכיון שקול הנשמע מארץ הוא מינו של הנחש הוא מקבל תקון מקול הזה.

וז"ש (באות ר"כ) ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא, שאמר שלשה אלה נפלאו ממני וגו' דרך נחש עלי צור, שפירשו, קולו של נחש, הנסתר בנקייה הסלע. ולמה נפלא ממנו. ומשיב. אבל מה דלא ידע ההוא קלא, מה תועלתא אית בה. ואיך יתבא. שלא ידע איזה תקון הוא מקבל. ואיך הוא

מקובלת מקו אמצעי, שהשמאל הימין כלולים זב"ו, אין החכמה ממלאה אותה כולה, מסוף עד סוף, אלא רק הו"ק שלה בלבד, כנודע. אבל כשמאיר השמאל בלי ימין החכמה ממלאה אותה כולה. אפילו הג"ר שלה. וז"ס מסוף העולם עד סופו.

קול הב' הוא, קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מגופיה, כי אז מתגלה בו ג"כ הארת השמאל בלי ימין, בבחינת הג"ר דחכמה, וע"כ נקרא אז יום הדין הגדול, כי גדול, יורה ג"ר, וז"ס שלא נפטר אדם מן העולם עד שרואה את השכינה (כמ"ש לעיל וירא אות ל' ע"ש) וז"ש, ההוא קלא וכו' מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, דהיינו שהוא הארת ג"ר כנ"ל.

קול הג' הוא, קול נחש בשעתא דפשיט משכיה, כי בעת שפושט עורו, שהוא ממלכות, תחילה היא עולה ונאחו בשמאל דבינה, בלי ימין, ואח"כ מעלים המלכות לבינה, והוא חוזר ומתמעט בסוד המוקש שמשמים לנחש (כמ"ש באורך לעיל וארא אות ק"ט בהסולם ע"ש) ונמצא בעת שנאחו בשמאל בלי ימין דבינה, ההוא קלא וכו' מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. להיותו ג"ר דחכמה הממלא את כל העולם כנ"ל.

אמנם כל אלו ג' הארות השמאל אינם אלא לשעתם, כי אח"כ חוזרים ומתמעטים. כי החיה על האבנים, הרי אינה יכולה ללדת מחמת הארת השמאל, וע"כ בא נחש ונשיך בערייתא, והארת השמאל מסתלקת (כמ"ש במשפטים דף ק' ד"ה פנימיות). וכן קול אדם בשעת יציאת נשמה, הנה בביאת מלאך המות מסתלקת ממנו הארת השמאל והוא מת. וכן קול נחש, הנה תיכף מעלים המלכות לבינה, והארת השמאל מסתלקת. (כמ"ש לעיל וארא אות ק"ט בהסולם ע"ש) הרי שכל אלו ג' קולות שהיו תחילה מסוף העולם עד סוף העולם, חוזרים ומסתלקים.

זה אמרו (באות ר"ח) אלין קלין מה אתעביד מנייהו ולאן אתר עאלין ושארין, כיון שנעלמים תיכף, למה יצאו מתחילה. ובהכרח שנעשה מהם דבר מה, ושואל, מה (דפ"י דף קס"ט ע"א)

רכד) א"ל מאי חדושא הוה השתא. כד אתית ד לגבי ה אמר. ו רב מתיבתא פתח ואמר. ד ויוסף ישית ידו על עיניך. ז חדוה הוא. אמאי סתימו דעייניך למיתא. בגין ה דעייניך. גוונין דהאי עלמא. אינון. ו וחיוז כ ודיוקנא דהאי עלמא בהו. איהו אסתים מניה האי עלמא. חיוז דהאי עלמא. ז אסתים מ עינוי. כל חיוז דהאי עלמא. נ הא אתחשך מניה. ס וחשכין מניה חיוז ע דעיניו. לית ליה חיוז בהאי עלמא. מתמן ולהלאה. אר"ש. יאות תקונא דקדמאי. וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין.

חלופי גרסאות

ד לגבאי. ה ל"ג אמר; אמר קרא. ו פתח ר"ש ואמר. ז ל"ג חדוה הוא; חד. ח דא דעייניך. ט איהו. ל סתימו דעייניו. מ ל"ג עינוי. נ ל"ג הא. ס חשכין. ע דעייניך.

מסורת הוהר

ד (בראשית מו) ויחי לט צ"ב.

ויוסף ישית ידו על עיניך

כלומר, כיון שקול אדם אינו מתקן עם יחוד ימין ושמאל, אלא ו"ק דחכמה דשמאל, ע"כ גם ג' קולות הנ"ל אינם מקבלים תקונם בשלמות כמו שהיו תחילה, מסוף העולם עד סוף העולם, אלא רק ו"ק, כקולו של אדם. ואי אריך בר נש קליה, דהיינו בעת שהוא ממשיך מצד ימין, הוא מאריך וממשיכו ממעלה למטה, איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא, כי להיותם משמאל לבד, ואין להם חלק בימין, ע"כ אינם יכולים להאריך שפירושו להמשיך חכמה ממעלה למטה. כי גם בקולו של אדם לא נמצא זה. ו"ש, בגין דכד נפקא בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, דהיינו שהיה נמשכות הג"ר דשמאל, הממלא כל העולם, כנ"ל, והשתא דעאל תמן, דהיינו שנתמעטו ובאו במחילות עפר, לית ליה אתר לאתפשטא תמן, כי המיעוט דמחילות עפר רובץ עליהם, כי קולו של אדם אינו מתקן את מיעוט הזה. וע"כ אינם חוזרים לבחינת מסוף העולם עד סופו, ונשארים במחילות עפר, ואינם יכולים להתפשט.

רכד) א"ל מאי חדושא וכו'; אמר לו, איזה חדוש היה עתה כשבאת אלי. אמר, רב מתיבתא פתח ואמר, ויוסף ישית ידו על עיניך. הוא בשורה של שמחה. שואל, למה צריכים סתימת עינים למת. ומשיב, משום שהעינים, הם הגוונים של עולם הזה, והמראה והצורה של עולם הזה נמצא בהם, וע"כ בסתימת עינים הוא סותם ממנו עולם הזה. והמראה של עולם הזה, כי כשנסתמו עיניו כל

מאמר

הסולב

הוא שם בנשיקית הסלע. כי אם מקבל תקון, למה אינו יוצא משם. ואם אינו יכול לצאת משם הרי שאינו מקבל תקון, וחוזר הקושיא למקומה, מה אתעביד מנייהו (כבאות ר"ח) ו"ש (באות רכ"א) ההוא קלא איהי כלילא רוחא ונפשא והבל גרמי, דהיינו מטרם שנתמעט, היה בו ג' מדרגות אלו קשורות זו בזו, כי שיעור קומתו היה עד ג"ר דרוח כנ"ל. וכל חד מתפרש דא מן דא, דהיינו אחר שנתמעט, נסתלקו ממנו האורות דנפש רוח, ונשאר בהבל דגרמי. ונמצאו נפרדות זו מזו, ו"ש יתבא במיתא, שהבל דגרמי הנשאר הוא כמו מת, כי גם במת נשאר הבל דגרמי, שאינו מסתלק מקברו. ולפיכך בעת שנתעורר ומקבל תקון מקול ההכאה, חוזרות ג' מדרגות אלו ומתחברות, אבל לא בג"ר דרוח, כמקודם לכן, אלא בוי"ק דרוח, כמ"ש לפנינו. ו"ש, וכל אינון חרשין וכו' ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי, דהיינו מחמת שקבלו תקון מקול ההכאה בארץ, כנ"ל. ואז הנחש מודיע להם צרכי הכשפים שלהם, ו"ש ואודעין מלה. ו"ש, ועל דא רדיף שלמה למנדע, מה דאתעביד מההוא קלא, ולא ידע. שלא ידע תקון זה שנעשה מסוד הכאה בארץ מהו.

ו"ש (באות רכ"ב) ולית ליה רשן לארכא יתיר וכו'. כיון שג' קולות הנ"ל מקבלים תקונם מן קולו של אדם ומקול הכאה אדם בארץ כנ"ל, אין בהם יותר אריכות, דהיינו הארת חכמה הנק' ארוך, מקול אדם. (דפריי דף קס"ט ע"א)

רכה) א"ל, יוסף אמאי ישית ידו ^פ מכל בנוי, ואי תימא על בשורה דיליה, מבעי ליה ויוסף חי תראה. ^ז א"ל ישית ידו ^ק בגין ^ר דרחימו דיליה הוה, ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא, ודא נטיל ליה. ^ש מאן דאסתים עינוי, רחימא דיליה אחזי הכי: חיזו דילך ^ת דהאי עלמא אתאביד, הא אנא חיזו דילך באתרך. מכאן ולהלאה יתתקנון לך חיזו אחרא, דההוא עלמא.

רכו) אר"ש, מה אתהני האי למיתא, ומה תועלתא אית ליה בהאי. מאן ^א דיבעי למשאל ^ב יומא מה דאצטרך לאפקחא עינוי, בגין לאחזאה דעדיין אודמן איהו, לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבקדמין.

רכז) א"ל אי חסידא ^ג קדישא, ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא, ולא אתאביד כלא מניה, לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא. עלמא דא, בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה. ^ד דבזמנא דתחיית מתייא, אפילו כחוטא דשערא לא ^ה הוה מעובדא דהאי עלמא, דכלא אתאביד ^ו בקדמיתא, בההוא ^ז טלא ויתעבר מניה כל זוהמא, ולבתר יתעביד ^ח כחמירא דא, ומניה יתעביד גופא בריה חדתא, כך הכא.

רכח) א"ל רבי שמעון, ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן, בלבוש יקר,

חלופי גרסאות

^פ ל"ג מן כל עד בגין, ^ז ל"ג א"ל, אבל, ^ק אלא, ^ר רחימו, ^ש דמאן, ^ת דהא, ^א דבעי, ^ב ל"ג יומא, ^ג מוסיף אי קדישא ^ד מנא, ^ה הוה, ^ו מוסיף בק דמיתא, טלא יבטיל ליה וישוי ליה, ^ז מוסיף שקא בקדמיתא.

דרך אמת (ו) כעיסה זה.

לבושין דההוא עלמא

הסולם

מאמר

שמעון, מה יועיל זה אל המת, ואיזה תועלת יש בו בזה, מי שירצה לשאול, צריכים לומר לו, שצריכים לפקח את עיני המת, כדי להראות שעוד הוא מוכן לחזור אל המראה של עולם הזה כבתחילה, דהיינו שיקום בתחית המתים.

רכז) א"ל אי חסידא וכו': אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה של עולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק בעולם ההוא, כי עולם הזה הוא הפוך מעולם ההוא שאנו בו, ובזמן תחיית המתים אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה עולם הזה, כי הכל יאבד תחילה באותו הטל, דהיינו בטל התחיה, ויעביר ממנו כל הזוהמא, ואח"כ הוא נעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף כבריה חדשה, כך כאן. בעולם העליון גם מטרם התחיה.

רכח) א"ל רבי שמעון וכו': א"ל ר"ש, ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש יקר של

כל מראה של עולם הזה נחשך לו, ואם מחשיכים לו מראה עיניו, אין לו עוד מראה בעולם הזה משם והלאה. א"ר שמעון, יפה הם התקונים של הראשונים, וחכמתם היא יתרה ממלאכים הקדושים.

רכה) א"ל יוסף אמאי וכו': אמר לו, יוסף, למה ישית ידו, מכל בנוי, ואם תאמר ישאמר לו כן משום הבשורה שלו, שיוסף עודנו חי, א"כ היה צריך לומר ויוסף חי תראה, ולמה אמר ויוסף ישית ידו על עיניו, אמר לו, ישית ידו, הוא משום שהיה אוהבו, ומשום זה הסתים ממנו האור של עולם הזה, והוא לקח אותו, מי שסותם עיניו של אוהבו, מראה כך: המראה שלך מעולם הזה, נאבד, ואני לוקח המראה שלך במקומך, מכאן ולהלאה, יתקנו לך מראה אחרת של עולם ההוא, וע"כ ניתן הדבר ליוסף, משום שהיה אוהבו של יעקב יותר מכל בניו.

רכו) אר"ש מה אתהני וכו': א"ר (דפרי דף קס"ט ע"א *) דף קס"ט ע"ב)

דגופא דכיא קדישא. אי הוה ^ט בגוונא דא בהאי עלמא. ב"נ דאתחזי בההוא גופא. כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא.

רכט) א"ל, מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא. ^ט תרין עולימין דאתלבשו ביננא. בתר דסבלו צערא על ^י חובא. דלא אתחזי לגלאה. ושאלו דא קמי רב ^כ מתיבתא. ואיהו אמר. דהא הוה ^ל בהאי עלמא הכי. מנלן. דכתיב ^ה ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות. אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא. מלכות : דא רוחא דקודשא. ^מ דהא מלכות שמיא. נשיב רוחא. מההוא רוחא דאוריא דההוא עלמא. ואתלבשא ביה אסתר.

רל) וכד עאלת קמי ^נ מלכא אחשורוש. וחמא ההוא לבושא דנהורא. ^ס דיוקנאה אדמי למלאך אלהים. פרחת ^ע מניה נשמתא לפום שעתא. ^פ מרדכי אוף הכי דכתיב ^ו ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות. ודאי. דיוקנא דההוא עלמא. וע"ד כתיב. ^ז כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי. ולא פחד אחשורוש. אמר רבי שמעון. כמה מתיקין ^צ אינון מלין. זכאה חולקין. ^ק והא ידענא דצדיקיא ^ר בהאי עלמא. מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות. והכי הוא ודאי.

רלא) א"ל, אוריא דג"ע, נשיבו דרוח קודשא אינון. ומתלבשן ביה

מסורת הוהר

ה) (אסתר ה) ח"ב קט. קפג. ערה : ת"ז תכ"א ח הכי. ט ל"ג מן בגוונא עד כגוונא. י מוסיף גו : ו) (שם ח) פקודי קפ צ"ב. ז) (שם ט). חובא חדא. כ מוסיף מתיבתא בהאי. ל ל"ג בהאי. מ דהוא. נ ההוא רשע ול"ג מן מלכא עד פרחת. ס דיוקנא דמי. ע מינה נשמתה : נשמתיה מניה. פ דמי לבר אלהין ול"ג מן מרדכי עד מלפני. צ ל"ג אינון. ק ודא. ר בהאי.

דרך אמת ^ש שני נערים.

הסולם

לבושין דההוא עלמא

מאמר

לפני מלך אחשורוש. וראה לבוש ההוא של אור, צורתה נדמה לו למלאך אלקים. ופרחה נשמתו ממנו לרגע. מרדכי, גם כן, לבש לבוש של עולם ההוא. שכתוב, ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות. לבוש מלכות ודאי, דהיינו צורה של עולם ההוא. וע"כ כתוב, כי נפל פחד מרדכי עליהם. פחד מרדכי. ולא פחד אחשורוש. כלומר, לא מטעם שגדלו אחשורוש, אלא מפני הלבוש שלו שמעולם ההוא. אר"ש, כמה מתוקים הם אלו הדברים, אשרי חלקי. והריני יודע, שצדיקים בעולם הזה מתלבשים בלבוש. שנקרא לבוש מלכות. וכך הוא ודאי.

רלא) א"ל אוריא דגן ערן וכו' : אמר לו. האויר של גן עדן. הוא נשיבת רוח הקדש. ומתלבשים

של גוף טהור וקדוש. ושואל, אם יש כעין זה בעולם הזה, אם יש אדם הנראה כאן באותו הגוף. כעין שאתם עומדים בעולם ההוא. רכט) א"ל מלה דא וכו' : א"ל, דבר זה שאלו ב' עלמים, דהיינו נערים, לפני רב מתיבתא. שנתלבשו ביננו אחר שסבלו צער על חטא שאינו ראוי לגלותו, ושאלו זה לפני רב מתיבתא. והוא אמר, שהיה בעולם הזה כך. מאין לנו. כי כתוב, ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות, שפירושו, שנתלבשת באותה הצורה של עולם ההוא. מלכות, פירושו רוח הקדש, כי מלכות שמים, דהיינו מלכות ד"א הנקרא שמים, נושבת רוח, מרוח ההוא של אויר עולם ההוא. ונתלבשה בו אסתר. רל) וכד עאלת קמי וכו' : וכשנכנסה ^{דפו"י דף קס"ט ע"ב}

צדיקיא. כגוונא דהוּוּ בהאי עלמא. ^ט ולבתר, רוח קודשא שראת, על רישא דכל חד וחד. ואתעטר ^ה ואתעבידא ליה עטרא. וכך ^א הוּוּ למרדכי, דכתיב בלבוש מלכות, דיוקנא דההוא עלמא. ולבתר ועטרת זהב גדולה, דא עטרת, דשריאת על רישיהון דצדיקיא בההוא עלמא. כד קבילו ישראל אורייתא, כגוונא דא הוּוּ ^ב להון. עד ^ג דחבו, דכתיב בהוּ. ^ה ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אתפשטו מההוא לבושא.

רלב) וכן כתיב ביהושע כהנא ^ז רבא. ^ט הסירו הבגדים הצואים מעליו. וכתיב וילבישוהו בגדים, אליו לבושין דההוא עלמא. מהכא מלין קדמאין. ומהכא. ^ה דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא. לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא. דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא. ולבתר וילבישוהו בגדים, ומלאך ^י עומד, מהו עומד. אלא דא ^ו הוא עטרא. דאקרי מלאך ^י, דקיימא על רישיהון דצדיקיא ודא איהו עומד. עומד על רישא לעילא. לבתר דאתלבשן ^ז בהאי לבושא דיקר.

רלג) תרין גופין כחדא. לא יכלין למיקם. כל זמנא דהאי קיים. רוחא לא מקבלא אחרא. אתעבר דא, הא אחרא זמינא מיד, ודאי, דא נפיק, ודא עאל. כגוונא דיצר טוב ויצר רע. בהאי עלמא. לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומון כחדא.

מסורת הזהר

ח) (שמות לג) נח לג צ"ב. ט) (זכריה ג) ח"ג
ש ל"ג ולבתר, ת ל"ג ואת עבידא. א ל"ג הית.
ב עליהון. ג דחפו. ד ל"ג רבא. ה כל. ו ל"ג
הוא. ז בלבושין.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

לבושין דההוא עלמא

יהושע. ומכאן משמע, שכל זמן שהגוף של עולם הזה שנקרא בגדים הצואים נמצא בקבר בקיומו, אין הרוח מתלבש בלבוש של עולם ההוא. שכתוב, ויסירו הבגדים הצואים מעליו. בתחילה, ואחר כך, וילבישוהו בגדים. וכתוב, ומלאך ^{ה'} עומד. שואל, מהו עומד. ומשיב, אלא זה הוא העטרה, שנקראת מלאך ^{ה'}, העומדת על ראש הצדיקים, כנ"ל, וזהו שכתוב, עומד, דהיינו שעומד על הראש מלמעלה, אחר שנתלבשו בלבוש יקר הזה.

רלג) תרין גופין כחדא וכי: ב' גופים יחד אינם יכולים להמצא, כל זמן שזה, של עוה"ז, נמצא אין הרוח מקבל לבוש אחר של עולם ההוא. נעבר זה, של עולם הזה, הרי מוכן האחר מיד. ודאי, זה יוצא וזה נכנס. והוא כעין יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, שהקבי"ה אינו רוצה ששניהם יקומו בגוף אחד. אלא שאם היצר הרע שולט ברוח יצר הטוב, ואם יצר הטוב שולט ברוח יצר הרע.

אמר

ומתלבשים בו הצדיקים, כעין שהיו בעולם הזה. ואח"כ, רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ונתעטר בו, ונעשה לו עטרה. וכך היה למרדכי, שכי' בלבוש מלכות, שפירושו בצורה של עולם ההוא. ואח"כ, ועטרת זהב גדולה, זו היא העטרה השורה על ראש הצדיקים בעולם ההוא. כשקבלו ישראל את התורה, היה להם ג"כ כעין זה. דהיינו לבוש של עולם ההוא, עד שחטאו, שכתוב בהם, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. דהיינו שנתפשטו מלבוש ההוא.

רלב) וכן כתיב ביהושע וכי: וכן כתוב ביהושע כהן גדול, הסירו בגדים הצואים מעליו. וכתוב, וילבישוהו בגדים. אלו הם הלבושים של עולם ההוא. מכאן, משמע דברינו הראשונים, שצריכים מקודם לסתום העינים מכל מראה עולם הזה, שהם נחשבים כבגדים צואים, ואח"כ יוכל לזכות למראה של עולם ההוא, שהם הבגדים החדשים, שהלבישו את

(דפוי דף קס"ט ע"ב)

רלד) אמר ליה. תוועהנא על מה דכתיב (והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוצדק כך. שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. א"ל. חסידא קדישא. כמה טמירין סתימין מלין אלין. ׀ אע"ג דחברייא ידעין במלין דההוא עלמא. ׀ לא יכלין למנדע ברוזין אלין.

רלה) . א"ל. כיון דבר נש בההוא עלמא. מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאה ליה. ולא די ליה דאפיק נשמתיא מניה. וקטיל ליה. אמר ליה אי חסידא קדישא. זכאה חולקך. ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה. אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא. ׀ דכיון דחזי ׀ ההוא שטן. דלבושא ׀ דיליה ׀ אתדחיא. ולא אתחשיב. על דא אסטי ליה. מאי טעמא. בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר. מיד לבושא דזוהמא. ועבידתא דההוא שטן. יתבטל ׀ ויעבר מעלמא. ׀ ולא ניחא ליה לשטן.

רלו) ותו. ׀ דבכל זמנא דלא אתלבש. פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה. וניחא ליה לשטן. וכיון דאתלבש * בההוא לבוש יקר. הא אתבטל ׀ גווי דיצרא בישא. ׀ וגופא דיליה. ולית ליה ׀ דוכרנא בהדיה לעלמין. רלז) ואי תימא. דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא. לאו על גופא אלא על ׀ נפשא. ת דהא כל זמנא דבשרא קיימא. א רוחא פקדא עלה דנפשא.

מסורת הזהר

(י) (שם) וירא קו צ"ה.

חלופי גרסאות

ח מוסיף א"ל אע"ג. ט אי ניכיל. י דכיון ולי"ג א"ל. כ כיון. ל ל"ג ההוא שטן. ׀ דא. ׀ אתדחא. צ ל"ג גווי דיצרא בישא. ק גופא דא. ר דוכתא. ת ל"ג דהא. א ורוחא עלה ונפשא לגופא.

ס ויתעבר. ע ל"ג ולא ניחא ליה לשטן. פ דכל. ׀ מוסיף נפשא דאולא [אולא] ת) ערסיראה.

דרך אמת ת) ערום.

הסולם

מאמר

לבושין דההוא עלמא

הטעם. הוא משום שאם יתלבש בלבוש יקר ההוא. מיד הלבוש דזוהמא. ופעולת השטן יתבטל ויעבור מן העולם. וע"כ. לא רצה בזה השטן.

רלו) ותו דבכל זמנא וכו': ועוד. כי בכל זמן שלא נתלבש בלבוש של עולם ההוא. פוקד הרוח לגוף המזוהם שלו. ורצוי זה לשטן. וכיון שנתלבש באותו לבוש יקר של עולם ההוא. הרי נתבטל כל גווי היצר הרע. והגוף שלו. ואין לו זכרון עמו לעולם.

רלז) ואי תימא דאנן וכו': ואם תאמר הרי אנן. הרוחות. פוקדים בית הקברות בתחילת כל לילה. ואם הגוף נעבר מן העולם. יש לשאול למה אנו פוקדים הקבר. ומשיב. זה אינו על הגוף. כי אם על הנפש. כי כל זמן שבשר הגוף נמצא. הרוח פוקד את הנפש. והנפש

רלד) אמר ליה תוועהנא וכו': אמר לו תמה אני על מה שכתוב. והשטן עומד על ימינו לשטנו. ואם יהושע בן יהוצדק כך. שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. אמר לו. חסיד קדוש. כמה נסתרים וסתומים דברים אלו. אע"פ שהחברים יודעים בדברים של עולם ההוא. אינם יכולים לדעת בסודות האלו.

רלה) א"ל כיון דב"נ וכו': אמר לו כיון שהאדם בעולם ההוא. איזה תועלת יש לשטן להסטין עליו. ולא די לו שהוציא נשמתו והרגו. אמר לו. אהה חסיד קדוש. אשרי חלקך. בוא וראה תשוקתו של השטן לא היה. אלא כדי שלא יתלבש. צדיק הזה. יהושע בן יהוצדק. בלבוש טהור וקדוש. כיון שראה השטן. שלבוש שלו נדחה ולא נחשב. דהיינו בגדים הצואים. על זה השטן עליו. מהו

(דפו"י דף קס"ט ע"ב *) דף ק"ע ע"א)

ונפשא פקדא לגופא. אבל השתא. פקדונא ב דילן איהו לנפשא. דאיהי ג משתכחא. ואשתארת בשכוכי גו גרמי. ובג"כ. בריש כל ליליא. פקדונא ד דרוחא לנפשא. ולא על בשרא.

רלח) אי חסידא קדישא. תא ואגלי לך ה מלה סתימא. בניינא דגופא דבר נש הכי הוא. רוחא מעם רוחא דקודשא. נשמתא מגו אילנא דחיי. כיון דרוחא קדישא. יהב חילא. מיד רתיכין דיליה. יהבין חילייהו. חילא דלהון. גרמי ושייפין. כלהו ומסטר דלהון. ותקונייהו דא על דא. סט"א יהבת בשרא. ומסטר דילה. אתיא בשרא. ולא מלה אחרא. רתיכין דילה. יהבין כל אינון גידין וערקין. לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יהבי ה חילייהו. שמיא יהבי חילייהו. ומאן אינון. עור דאתמשך על כלא. כגוונא דלהון.

רלט) לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא. ויהבי ו ד' יסודי אלין: אשא. ומיא ואוירא. ועפרא. לאגנא על אלין. ולחפאי על כלא. לבתר. כל חד נטיל חולקיה דיהב. ואתבטל. רוחא דקודשא. ורתיכין דיליה. חולקיייהו קיימא. רוחא דקודשא. רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא. גרמין דלהון קיימין. וע"ד חשיבו דגופא. גרמין הוו. ובג"כ כתיב. וועצמותיך יחליץ. ובשרא לא כתיב ב ביה הכי.

רמ) וכל זמנא דבשרא מ דסטר אחרא קיימא בקיומא. ההוא שטן קיימא

מסורת הזהר

(כ) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס.

חלופי גרסאות

ב ל"ג דילן. ג משתכחא. ד לרוחא דנפשא. ה במלה. ו וסטר. ז דתקונייהו. ח ל"ג חילייהו. ט ל"ג ד' יסודי אלין. י ל"ג חולקיייהו קיימא. כ גופא. ל ל"ג ביה הכי. מ דבסטר.

מאמר

הנפש פוקדת את הגוף. אבל עתה. שבשר הגוף נעבר מן העולם. הפקידה שלנו היא אל הנפש. שהיא נשככה ונשאר בהשקט בתוך עצמות הגוף. שעצם אחד נשאר ממנו תמיד בקבר. שממנו נבנה לתחיית המתים. ומשום זה בתחילת כל לילה הפקדון של הרוח. הוא לנפש. ולא על בשר.

רלח) אי חסידא קדישא וכי: אהה חסיד קדוש. קום ואגלה לך דבר סתום. הבנין של רוח האדם כך הוא. הרוח שלו נמשך מרוח הקודש. שהוא מלכות. הנשמה שלו נמשכת מעץ החיים. וכיון שרוח הקודש. שהוא המלכות. נותן כחה. מיד המרכבות שלו נותנים כחם. והכח שלהם הוא. העצמות והאברים כולם הם מן הצד של מרכבות המלכות. ותקונייהם הוא זה על זה. דהיינו עצם על עצם אבר על אבר. הסטרא אחרא. נותנת בשר. ומן הצד שלו בא רק בשר ולא דבר אחר. המרכבות שלו. של הסי"א. נותנות כל אלו (דפרי דף ק"ע ע"א)

הסולם

בניינא דגופא דבר נש

גידים ועורקים להמשיך דם אל הבשר. ואחר שאלו נותנים כחם. השמים שהם ז"א נותנים כחם. ומה הוא. הוא העור הנמשך על הכל. כמו שהם. דהיינו כמו השמים שהם מקיפים על הכל.

רלט) לבתר מתחברן שמיא וכי: אחר כך מתחברים שמים וארץ. שהם ז"א ומלכות. ונותנים ד' יסודות אלו. אש. מים. אויר ועפר. להגן אל אלו ולכסות על הכל. ואח"כ. כשמת. כל אחד לוקח חלקו שנתן אל הגוף. והוא מתבטל. רוח הקודש והמרכבות שלו. חלקם שנתנו אל האדם. מתקיים. רוח הקודש. הנה הרוח שלו קיים. והנשמה. עולים למעלה. המרכבות של רוח הקודש. הנה העצמות שלהם מתקיימים. וע"כ חשיבות הגוף הוא העצמות. ומשום זה כתוב. ועצמותיך יחליץ ובבשר לא כתוב כך.

רמ) וכל זמנא דבשרא וכי: וכל זמן שהבשר מסטרא אחרא קיימת בקיומו. שטן ההוא

נ לאסטנא ם אתאביד בשרא. לית ליה רשו לאסטנא. דהא לית ליה על מה דיסתמין. וע"ד כתיב. ^ז יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מההוא חיוז דשטן דקיימא לאסטנא, דלא יכל, כיון דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא אתחזון ם לקרבא לגביה. דלית ליה בהון חולקא. ^פ כיון ם דשף כל חד וחד מדוכתיה. לא תבע עלייהו. ולא קאים לאסטנא ^צ בגינייהו. לבתר דבשרא מתעכלא. הא לא יתבע דינא. ולא קאים לאסטנא. ^ק דהא לית ליה על מה דיסתמין, ולא אזכר לב"ג בשום מלה דעלמא. א"ר שמעון. השתא ידענא מלין על תקונייהו. ודאי יאות הוא ^ר ליה לאסטנא.

רמא) א"ל ^ש ר', חגור זינך, ותקין גרמך, אי תבעי למנדע ^ב מלין דשארית. או אי תשאל בהני מלין. אימא ^ת ל. ^א א"ל ודאי. הא ידענא דביתאי שכיבת. דלא ^ב ידענא מנה ^ג כלום. וחברייא ידעין. נשין מ"ט דעתייהו קלה. רמב) ^ד א"ל דעתא אתיא בשית דרגין. וכל חד נטיל ^ה חולקיה. מה דאשתאר. קל איהו. אבל יקירא דא. אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה. ^ו במלה דא לא

חלופי גרסאות מסורת הזהר
נ לאסטנא. ם ל"ג מן אתאביד עד דהא. ע ל"ג
לקרבא. פ דכיון; אע"ג. צ ל"ג מן בגינייהו עד
ולא. ק ל"ג דהא לית ליה על מה דיסתמין. ר ל"ג ליה. ש ר' שמעון. ת ליה. א ל"ג א"ל. ב ידעת;
ידעת. ג ל"ג כלום. ד ל"ג א"ל. ה ל"ג מן חולקיה עד במלה. ו מוסיף א"ל במלה.

דרך אמת א) שנעקר ממקומו כל אחד ואחד. ב) דברים שהתחלת.

מאמר הסולם נשין דעתייהו קלה
ההוא עומד להשטין, נאבד הבשר אין לו רשות להשטין, כי אין לו על מה שיסמוך, שכבר אין לו חלק בו, וע"כ כתוב, יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו. מרואי, פירושו מראהו, ההוא של השטן העומד להשטין, שאינו יכול, משום דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, היינו, לא נראו לשטן שיקרב אליו, כי אין לו חלק בו, כיון שניתק כל אחד ואחד, דהיינו כל עצם ועצם ממקומו, אינו תובע עליהם ואינו עומד להשטין בשבילם. כי אחר שהבשר נעכל לא יתבע עוד דין, ואינו עומד להשטין, כי אין לו על מה שיסמוך, ואינו מזכיר את האדם בשום דבר שבעולם. א"ר שמעון, עתה אני יודע הדברים על תקונם. דהיינו מ"ש, והשטן עומד על ימינו לשטנו. ודאי יפה הוא לו להשטין, כל עוד שלא הסיר בגדים הצואים.

רמא) א"ל רבי, חגור וכו': אמר לו, רבי, חגור נשךך, ותקן את עצמך, אם אתה רוצה לדעת הדברים שהתחלת בהם, או אם תשאל באלו הדברים, אמור לי. אמר לו ודאי הרי אני יודע, שאשתי מתה, כי איני יודע ממנה (דפ"י דף ק"ע ע"א)

תשאל, דהא ידענא דלאו על ז דביתך שאלת, אלא על מה דכתיב, (ט) הנה יי רוכב על עב קל. וההוא עב קל אקרי דעת. מההיא כלה יראת יי, ואיהי קיימא באמצעייתא כגוונא דדעת עלאה. ח אבל אקרי קל. והא ידענא שאלתא דילך מאי היא. (רמג) אבל שארי וחגור זינך, ג וקטיר קטרך, דהא עידנא הוא לגלאה, כמה - דשארית עובדא. דעל אנפי רוחב ביתא, אולם דעזרה לגו. בהאי עזרה, אית תריסר פתחין, לפום חושבן שבטיא דישראל. בפתחא חדא, כתיב ראובן. ובפתחא אחרא, כתיב שמעון. וכן כל שבטיא דישראל, רשימין על אינון פתחין. בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא. מאן דעייל בפתחא ו דרשים ביה ראובן, אי משבטא דראובן - איהו, מקבלין ליה פתחין, ואי לא פלטיץ ליה לבר. וכן בכלהו, דלא יקבלון פתחין, אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון. ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד.

א/רמד) תלת מאה ושתינ וחמש עמודין דנהורא מלהטא, אית בכל סטרא, מאינון ארבע סטרינ. כל אלין עמודין, אקרון עמודים חיים. בגין דלא קיימא נהורא דלהון * שכיך באתר חד. וכלהו, אלין סלקין, ואלין נחתין. יהבי דוכתא דא לדא. אלין דסלקין ו בטשין דא בדא, ומנגני נגונא. ואלין דנחתין אוף הכי.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ז ביתך. ח ועיד. ט וקטיר. י ל"ג דשארית. כ דא ול"ג דרשים ביה ראובן. ל הוא פתחין ול"ג איהו מקבלין ליה. ט כנישין.

(ט) (ישעיה יט) שמות כט צ"כ.

דרך אמת ג) וקשור קשרך.

הסולם

מאמר

נשין דעתייהו קלה

בהקסה"ז דף מ"ה ד"ה ההיא. וז"ש, וההוא עב קל אקרי דעת מההיא כלה יראת ח', ואיהי קיימא באמצעייתא דהיינו שהוא משמש לקו אמצעי שלה כמו הדעת דז"א.

מאמר עמודין וגלגלין

(רמג) אבל שארי וחגור וכו': אבל התחל וחגור נשקך וקשור קשרך, כי עת הוא לגלות כמו שהתחלת הדבר. כי על פני רוחב הבית, יש אולם העזרה בפנים, בעזרה ההיא יש י"ב פתחים לפי חשבון שבטי ישראל. בפתח אחד כתוב ראובן. בפתח שני כתוב שמעון. וכן כל שאר שבטי ישראל רשומים על אלו הפתחים, בעת שעולים להראות לפני אדון העולם, מי שנכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא מקבלים אותו הפתחים, ואם לא הפתחים פולטים אותו לחוץ. וכן בכולם, שהפתחים אינם מקבלים אלא מי שהוא מאותו השבט שרשום בהם. ובוזה יהיו נחקרים ונודעים כל אחד ואחד.

רמד/א) תלת מאה ושתינ וכו': ג' מאות וששים וחמשה עמודי אור ליהט, יש בכל צד מאלו ד' צדדים שבועזרה, כל אלו עמודים נקראים

כי כאן אסור השאלה, כי ידעתי דמה שאמרת שאשתך מתה, ואינך יודע ממנה כלום, לא על אשתך שאלת, אלא על מלכות דמנעולא כנ"ל. אלא, מותר לשאול, על מה שכתוב, הנה ה' רוכב על עב קל. ואותו עב קל נקרא דעת של כלה ההיא יראת ח', שהיא המלכות, והיא עומדת באמצע, כמו דעת העליון, אבל נקראת קל. והנה ידעתי השאלה שלך מה היא.

פירוש. הדעת בא בששה מדרגות, דהיינו שממשיך רק ו"ק דחכמה בהכרעתו בין ימין לשמאל. וז"ש, הטעם מה שנשים דעתן קלה, שאין בהם אלא דין קל של המפתחא, שהוא משום כי, דעתא אתיא בשית דרגין, דהיינו שבכח הדינים שבו, ממנעולא וממפתחא (כנ"ל) לך י"ג ד"ה ונתבאר) אינו ממשיך רק ששה קצוות דחכמה, ולא הג"ר. וכל חד נטיל קצוות דחכמה, וכל אחד מן הקוין לוקח חלקו, כי המנעולא מאירה בקו ימין והדינין דדכורא בקו שמאל. מה דאשתאר קל איהו, מה שנשאר מן הדינים שלא נמתקו ע"י דעת דז"א הוא נקרא קל. כי היא בחינת מפתחא שדיניה קלים וראויה לקבלת החכמה (כנ"ל) (דפו"י דף ק"ע ע"א *) דף ק"ע ע"ב)

שלח לך

צא

ב/רמד) אלן דסלקי דנגני, נגונא, מאי נגונא מנגני. שיר יתמא. (ז) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש. וכי אית שיר עתיק. אלא שיר, דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה, בגין דאיהו חדש. מאי טעמא איהו חדש. בגין דההוא דמחדש עולימוי, משבח ליה, ואמר ליה. והכי אמר רב מתיבתא, דא אקרי חדש ואיהו חדש. בגין דדביק בשמשא, ולא אתפרש מניה. לאפקא סטרא אחרא, דלית ביה חדושא, דכתיב ביה (ז) ואין כל חדש. זקן הוא ואתבלי, ולא (ח) אתחדש.

רמה) תו פתח רב מתיבתא. שרה אתחדשת בעדונא, דרגא דילה (ז) גרים, דכתיב (ט) אחרי בלותי היתה לי עדנה. מאי עדנה. משיכו דעדן עלאה. ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא, כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה, ולא היה. רמו) ואדני זקן. וכי אע"ג דאיהו זקן, לא אתחזי לאולדא. אלא (ז) לאו מלתא זעירתא אמרה (ז) לגביה, (ז) דבגין ההוא (ז) זקן, לא אתחדש ולא עביד תולדין, דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטש עלמא. ועל דא אהדר (ז) מלין קודשא בריך הוא, למה זה צחקה שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב (ז) ואברהם זקן (ז) בא בימים. אלא בא בימים, באינן יומין עלאין, דמחדשי עולמין כנשרא. וע"ד נגונא

חלופי גרסאות

נ מוסיף אתחדש, ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא. (ז) ל"ג גרים. (ז) לאזער; לאזער גרמה דאתדבקת (ז) דאתדבקא (ז) אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד דההוא. (ז) מוסיף מלך זקן וכסיל. (ז) ל"ג מלין. (ז) ל"ג בא בימים.

מסורת הוזהר

(ז) (תהלים צח) חיי שרה, י צ"ב. (ז) (קהלת א) לך קיו צ"א. (ז) (בראשית יח) וירא מד צ"ב. (ז) (שם כד) ב"א כז צ"ס.

תולדין. (ז) מוסיף לגביה דאברהם אלא. (ז) בגין (ז) ל"ג בא בימים.

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

רמה) תו פתח רב וכו'; עוד פתח רב מתיבתא, שרה נתחדשה בעדון, כי המדרגה שלה שהיא נקבה גרמה, שכתוב אחרי בלותי היתה לי עדנה. מהו עדנה. היא המשכה של עדן העליון, שהוא חכמה. ומשום שנמשך עליה מבחינת נקבה, כתוב עדנה עם ה', וע"כ כתוב היתה ולא היה. (וע' להלן חקת אות נ"ט).

רמו) ואדני זקן: שואל וכי משום שהוא זקן אינו ראוי להוליד, הרי גם זקנים מולידים. ומשיב, אלא, לא אמרה עליו דבר קטן, שאמרה, משום אותו זקן, שהוא הס"א, כנ"ל, שאין בו חידוש ותולדות כנ"ל, אין אברהם מתחדש ואינו עושה תולדות, כי אם היה הס"א מעמיד תולדות היה מטשטש העולם. ועל זה השיב הקב"ה למה זה צחקה שרה וגו'. לומר, שזקן דס"א שולט באברהם. שואל, וא"ת והרי כתיב ואברהם זקן בא בימים. הרי שגם הכתוב, קווא לאברהם

צקראים עמודים חיים, משום שהאור שלהם אינו עומד שקט במקום אחד, שכל העמודים, אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים, מכים זה בזה, ומנגנים נגון. וגם כן אלו שיוורדים מנגנים.

רמד/ב) אלן דסלקי דנגני וכו': אלו העמודים העולים שמנגנים נגון, איזה נגון הם מנגנים. הוא שיר יתום, שלא נזכר שם אמרו. מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שואל, שיר חדש, וכי יש שיר ישן. אלא הוא שיר, שעד עתה עוד המלאכים לא שבחו אותו, משום שהוא חדש. מה הטעם הוא חדש. הוא משום שאותו שמחדש נעוריו, דהיינו נער מטטרון, משבח אותו ואמרו, וכך אמר רב מתיבתא. מטטרון זה נקרא חדש, והוא חדש, משום שמחדש נעוריו תמיד, והוא משום שדבוק בשמש, שהוא ז"א, ואינו נפרש ממנו. להוציא את סטרא אחרא שאין בו חידוש, שכתוב בו, ואין כל חדש. כי זקן הוא, ונבלה ואינו מתחדש.

(דפו"י דף ק"ע ע"ב)

דא נגונא דההוא חדש איהו. הושיעה לו. למאן. לההוא חדש. הושיעה ימינא דמלכא עלאה, ודרועא ת דיליה.

רמז) אינון דנחתי אוף הכי מנגני, ואמרי שירה אחרא יתמא. ומאן איהו. (ז) מזמור לתודה, דאיהו יתמא, אוף הכי. רמח) נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי, אתחזון חמש גוונים דנהורין.

מסורת הזהר

(ז) (תהלים ק).

חלופי גרסאות

ת ל"ג דיליה.

הסולם

מאמר

עמודין וגלגלין

למדרגה תחתונה בעת קטנות. ומחזיר ומעלה את הבינה ותו"מ של המדרגה, ביחד עם המדרגה התחתונה המחויבת בבינה ותו"מ אלו, בעת גדלות, הנה המסך הזה נבחן לפתח בשביל התחתונה, כי ללא המסך הזה לא היה שום מציאות שיוכל התחתון להכנס לעליון ולקבל ממנה אורותיו. כמ"ש שם, עש"ה. והנה נשמות ישראל הן מעולם הבריאה, שהן מדרגה תחתונה של המלכות. ונמצא שהמסך שמתחת כתר וחכמה שבי"ב בחינות דעזרה, שהיא המלכות, מוריד הבינה ותו"מ די"ב בחינות שבמלכות, לי"ב השבטים של ישראל, בעת קטנות, ואותו המסך חוזר ומעלה את הבינה ותו"מ עם י"ב שבטי ישראל אל מדרגת העזרה שהיא המלכות, בעת גדלות. ונמצא שהמסך שמתחת חור"ב שבכל בחינה שבדעזרה, הוא הפתח להעלות את אותו השבט שבישראל, שבינה ותו"מ דאותה הבחינה היו מלוכשים בו בעת קטנות. וז"ש (באות רמ"ג) **בהאי עזרה אית י"ב פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל**. דהיינו י"ב המסכים שמתחת כו"ח די"ב בחינות שבמלכות הנקראת עזרה, אשר הבינה ותו"מ דכל בחינה ובחינה מלוכשת בהבחינה שכנגדה בנשמות די"ב שבטי ישראל. וז"ש, **בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא וכו' וכן כל שבטיא דישראל**. כי במסך דכל בחינה, נבחן הבחינה שכנגדה בי"ב שבטי ישראל. מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן, אי משבטא דראובן איהו. דהיינו שבינה ותו"מ דאותו בחינה מלוכשים בו בקטנות, מקבלין ליה פתחין, כלומר, שבעת גדלות, בזמן הראיה, שהמסך מעלה את הבינה ותו"מ שלו, נמצא מעלה גם אותו השבט המחויבים מעת קטנות בבינה ותו"מ אלו. ואי לא, פלטיין ליה לבר, שאם אינו מחויב בבינה ותו"מ של אותו בחינה, לא יוכלו להעלותו, כי אין לו שום מגע עמו. וכן בכללה, ובדא יתחקקון, וישתמודעון כל חד וחד, יתחקקת

לאברהם זקן, ומשיב, אלא הכתוב אומר **בא בימים**, שהפירוש הוא, שבא באלו ימים העליונים דז"א, שמחדשים נעוריהם כנשר. וע"כ, על שם ימים העליונים אלו, נגזר זה דמזמור לה' שיר חדש, הוא ניגון של חדש ההוא, שהוא מסטרון הדבוק בימים העליונים דז"א. **הושיעה לו**, למי. היינו הושיעה לאותו חדש, שהוא כולל הימין של מלך העליון, שהוא ז"א, והורוע שלו, דהיינו גם השמאל. וע"כ כתוב, ימינו חזרוע קדשו.

רמז) **אינון דנחתי אוף וכו'**: עד כאן פירש השירה של העמודים העולים למעלה. ועתה מפרש, אלו העמודים היורדים ממעלה למטה, מנגנים גם כן ואומרים שירה אחרת, יתומה, דהיינו שלא נזכר שם אומרה, ומה היא. היא מזמור לתודה, שהיא יתומה גם כן.

רמח) **נהורא דלהון חד וכו'**: האור של העמודים, נראה אור אחד, וכשמתגלגלים נראים בכל עמוד ועמוד חמשה אפנים של אור. עמודים אלו חלולים המה כולם מבפנים, וכשעולים יורדים, יוצאות מהם להבות אש כעין כפתור ופרח. למעלה מכל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמדווגים בהם ג' צבעים, אדום ירוק לבן, ובכל צבע וצבע לזהטות איתיות בולטות, מלהבות אש ירוקות, ואינם שקטים לעולם, ואין מי שיעמוד עליהם וישג אותם.

ביאור המאמר. כבר ידעת שסוד השלמות באה בי"ב בחינות, שהם חור"ג תו"מ שבכל אחד ג' קוין. והעזרה, ה"ס מלכות, המקבלת אלו י"ב בחינות מתנה"י דז"א, ונקראים אצלה י"ב שבטים. ועד"ז הכלל ישראל, מחולק לי"ב שבטים, שכל שבט מקבל מבחינה שכנגדו בי"ב הבחינות שבדעזרה, שהיא המלכות. וסוד הפתחים כבר נתבאר לעיל, (פרשת ויקהל אות קל"א בהסולם) ותראה שם שהמסך החוצה בין כו"ח של המדרגה ובין בינה ותו"מ שלה, שהמסך הנה מוריד בינה ותו"מ של המדרגה (דפו"י דף ק"ע ע"ב)

בכל עמודא ועמודא. עמודין אלין כלהו חללין מלגאוו. וכד סלקי ונחתין. נפקי

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

יורדים. כי אין זווג אלא מסוד הדעת. וע"כ לפני כל זווג עולה היסוד עד הדעת. ופירוש הדבר. כי כל המוחין דו"א באים מסוד הכרעתו בין ב' קוין דבינה, שאז כיוון דתלת מאד נפקי, כיון שחב"ד דבינה יוצאים ע"י ז"א שנעשה לקו אמצעי, שה"ס דעת, ליחד חו"ב דבינה, חד בתלת קיימא, גם הו"א זוכה באלו המוחין חב"ד שגרם בבינה (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) ועיקר כח הכרעה שבז"א ליחד ב' קוין דבינה, הוא מכח היסוד שלו, שה"ס המסך דחירק שבו (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) והדינים שבצד שמאל דדעת דז"א. יש בהם בחי' השפעה ובחינת קבלה, ובחינת ההשפעה שבהם נקראת יסוד, ובחינת הקבלה שבהם נקראת מלכות. ונמצא שהיסוד גרם למוחין דחב"ד דז"א, וכל השעור של אור שהתחתון גרם לעליון זוכה בו גם התחתון. ולפיכך, אחר שז"א קבל חב"ד מבינה, נבחן, כיון שכח ההכרעה שבדעת דז"א הוא יסוד נמצא שיסוד הוא הגורם שיצאו חב"ד בז"א ע"כ זכה בהם גם היסוד. כי כל מה שהתחתון גורם לעליון זכה בו גם התחתון, וכן קו האמצעי שבחג"ת דז"א, שכח ההכרעה שבו הוא היסוד, ע"כ זכה בהם גם היסוד. ומכ"כ במקומו עצמו שהוא תנה"י דז"א, ומטעם זה נכלל היסוד דז"א משפע המוחין דחב"ד דז"א, ומשפע המוחין דחג"ת דז"א, ומנה"ה דז"א, וממשיכים למקומו לבחינת יסוד דז"א, ומשם משפיע אותם אל המלכות.

ולפני כל השפעה והשפעה שהיסוד משפיע למלכות, הוא צריך להתחדשות, כלומר שצריך לעלות מחדש אל הדעת דז"א, ולהכריע בין חו"ב דז"א, ולקבל משפע הג"ר, ואח"כ יורד לחג"ת ואח"כ למקומו לנה"י, ואח"כ משפיע אל המלכות. וז"ש, וכלהו אלין סלקין, ואלין נחתין, דהיינו שעולים עד הדעת לקבל שפע הג"ר, ואח"כ יורדים ונותנים ההשפעה אל המלכות. ואע"פ שיש שינוי בין עליה לירידה, כי העולים הם עולים בכח שליטת הימין, כי רוצים למעט השמאל ולכלול בימין. והיורדים להשפיע למלכות הם משפיעים מבחינת השמאל בעיקר, כי המלכות צריכה לשפע החכמה שבשמאל, עכ"ל אינם מעכבים זה לזה, וכל אחד עושה כפי שצריך. וז"ש, יהבי דוכתא דא לדא, שאינם מעכבים משהו זה לזה.

וגילוי אורות העליונים. נמשכים בסוד הנגון. וז"ש (באות רמ"ד א) אלין דסלקין בטישין

יתחקקון, פירושו קטנות, כי כל אחד ואחד נמצא נחקק בעת קטנות, מבינה ותו"מ שבבחינה שכנגדו בהפתח דעזרה, שהוא המסך, כי המסך מוריד, בינה ותו"מ של בחינתו שבמלכות, אליו בעת קטנות. ועל דרך זה, וישתמודעון, שפירושו גדלות, שאז המסך מעלה אותו, מחמת שבינה ותו"מ דבחינתו נמצאים בו.

ונודע שד' ספירות תנה"י דז"א, דהיינו מחזה ולמטה מלובשים במלכות (כנ"ל ויקחל אות ש"י ד"ה וצריך) דהיינו בעזרה. והם כלולים זה מזה, באופן, שכל אחת ואחת מתנה"י כלולה מכל ד' ספירות תנה"י, כי היסוד כלול מתנה"י וכן ההוד כלול מתנה"י וכו'. ובהיות בהם המוחין מבינה, נחשבת כל ספירה למאה ספירות כמו הספירות דבינה (כנ"ל ב"א דף קט"ז ד"ה ומכאן) ונמצאות ג' ספירות נה"י, שהם שלש מאות. וספירת הת"ת, שאינה בשלמותה אלא מחזה שלה ולמטה, לפעמים נחשבת לחצי ספירה דהיינו לחמשים. ומבחינה זו נמצאות ד' ספירות תנה"י, שהם ג' מאות וחמשים (כנ"ל אות קע"א) ולפעמים אנו מחשבים את הת"ת לג' שלישים, ששליש עליון נמשך עד החזה, ומחזה ולמטה נמצאים ב' שלישי הת"ת. וכשאלו המאה מתחלקת בהם, נמצאות ל"ה מהם בשליש העליון דת"ת עד החזה, וס"ה בב' השלישים דת"ת שמחזה ולמטה, ומבחינה זו נמצאות מספר ד' ספירות תנה"י, שהם שלש מאות וששים וחמשה, שלש מאות מנה"י, וס"ה מב' שלישי ת"ת. והטעם ששליש עליון יש לו חלק אחד וב"ש יותר מן חלק התחתון שבת"ת, הוא משום שכתר דב"ש ת"ת התחתון, שה"ס חזה, נחשב לרגלים דשליש עליון.

ח"ש (באות רמ"ד א) תלת מאה ושתיין וחמש עמודין דנהורא מלהטא, כי היסוד דז"א נקרא עמוד, ובהיותו כלול מתנה"י יש בו שס"ה בחינות כנ"ל וע"כ יש שס"ה עמודים. בכל סטרא מאינון ארבע סטריין, ד' רוחות דעזרה היינו חו"ג תו"מ שבמלכות, וכל אחת מהם כלולה משס"ה עמודים, שהם בחינות היסוד דז"א. והיסוד דז"א נקרא חי, וז"ש, כל אלין אקרון עמודין חיים, שה"ס שס"ה עמודים חיים, בגין דלא קיימא נהורא דלהון, שכיך באתר חד, וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין. פירוש, שהם תמיד בבחינת הזווג עם המלכות, אלא פעם עולים ופעם

(דפרי דף ק"ע ע"ב)

מנייהו שלהובין דנורא. כגווי חזור ושושן. לעילא מכל עמודא ועמודא. אית תלת תפוחין. דבטשי בהו תלת גוויין. סומק ירוק וחור. בכל גוון וגוון מלהטן

מאמר

הסולם

עמודין וגלגלין

שהם יסוד דו"א, מנגנים שיר הזה בעת עליה, כי הכתוב מדבר בהכרעת קו האמצעי, שחדיש ההוא, שהוא יסוד, מיחד ימינא דמלכא עלאה וזרוע קדשו, שהוא השמאל בעת עליתו זו כנ"ל. וז"ש (באות רמ"ז) אינן דנחתי אוף הכי מנגני וכי מזמור לתורה. והוא מטעם שכתוב בו, הריעו לה' כל הארץ, שהיא המלכות הנקראת ארץ, וכיון שהעמודים יורדים להשפיע למלכות, ע"כ אומרים זה.

וז"ש (באות רמ"ח) נהורא דלחון חר אתחזי, שהאור של כל שס"ה העמודים הם אור אחד, כי כולם בחינת יסוד הם. וכי מותגלגלי, דהיינו כשמאירים בהארת הקוין הנקרא גלגול (כנ"ל ויחי דף קנ"ט ד"ה קל גלגלא) אז נכלל היסוד מכל ה' בחינות כח"ב תו"מ, אשר מבחינת החסדים, נקראים חג"ת נ"ה (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף י"א במראות הסולם ד"ה ומה) וז"ש אתחזן חמש גוויין דנחורין בכל עמודא ועמודא, כי כל אחד משס"ה העמודים כולל אז חג"ת נ"ה. אמנם היסוד עצמו אינה בחינה ששית, כי אין יותר מה' בחינות שמבחינת החכמה נקראות כח"ב תו"מ ומבחינת החסדים נקראות חג"ת נ"ה. אבל היסוד אינו בחינה נוספת עליהן, אלא שהוא רק בחינת כולל, שכולל את ה' בחינות אלו, וז"ש, עמודין אלון כלחן חללין מלגא, כלומר, שאין בהם בחינת תוך ותוכן, משום שזולת ה' בחינות אין עוד שום בחינה של אור וע"כ אין בהם שום תוכן, ונבחן שהם חללים בלי תוכן של צורת אור. אלא שיש בהם ב' בחינות דינים, דינים דימין, ודינים של שמאל, שהיסוד נושא אותם כי ע"כ נבחן לשמאל של הדעת כנ"ל בדבור הסמוך. כי המכריע כולל ימין ושמאל וכמו שהימין דדעת כולל ב' האורות דימין ושמאל כן השמאל דדעת כולל ב' הדינים דימין ושמאל. והם נקראים כפתור ופרח. כי דינים דימין, שה"ס ה' שנכנסה באויר, שה"ס נקודת החולם, נקראים כפתור, והוא אותיות כפת אור, כי האור נקשר בימין בכח דינים הללו. ודינים דשמאל, שהאור דחסדים פורח מהם ונשארים בחכמה בלי חסדים, שאינה יכולה להאיר, היא נקרא משום זה פרח, מלשון פריחה, שהאורות פורחים משם, כי אפילו החכמה אינה מאירה. ועוד טעם, משום שכל כת השמאל בא ע"י יציאת

בטשין דא כדא, שהעולים מיחדים בין ב' הקוין חו"ב, ובטשין פירשו יחוד וזווג הבא ע"י כח מלמטה, דהיינו היסוד, ומנגני נגונא, דהיינו שמתגלה השפע דג' קוין חב"ד. ואלין דנחתי אוף הכי, כמ"ש לפנינו, וז"ש (באות רמ"ד) מאי נגונא מנגני, שיר יתמא, מזמור שירו לה' שיר חדש וגו'. שיר חדש וכי דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו חדש. כלומר, שגילוי האורות הנמשכים ע"י עלית היסוד מחדש אל הדעת, היא גילוי חדש, שהמלאכים עוד לא ידעו ממנו לשבח אותו, כי בכל עליה ועליה נמשכת השפעה חדשה שלא היתה עוד בעולמות. וז"ש מאי טעמא איהו חדש, בגין דההוא דמחדש עולמוי משבח ליה, ואמר ליה, שהוא מטטרון, שהוא מרכבה אל זווג יסוד דו"א ומלכות, והוא הראשון המקבל הארה החדשה הזו שהמשיך היסוד מלמעלה. וממנו מקבלים כל המלאכים. וז"ש דא אקרי חדש ואיהו חדש בגין דדביק בשמשא ולא אתפרש מניה, שהוא דבוק בז"א שנקרא שמש, ואינו נפרד ממנו, וע"כ הוא הראשון, המקבל שפע החדש מיסוד דו"א. לאפקא פטרא אחרא דלית ביה חדשא, כי הסטרא אחרא אין להם מוח הדעת, ששם עולה היסוד ומחדש זווגם בכל פעם, ובאים ע"י זווג זה תמיד אורות חדשים ותולדות חדשות, אלא שיש להם רק ב' מוחין חכמה ובינה בלבד, וכיון שהם מחוסרי דעת, לא יצא מחכמה ובינה שלהם שום דבר חדש, אלא אותה מדת ההארה הנקלטת בחכמה ובינה שלהם בתחילת היותן, הולכות ונשנות ומוחזרות בכל פעם כמו שהיו בתחילה, בלי הוספה כל שהוא, עד שנבחנו שונשקת ונבלה מרוב שמוש בה, וז"ש, זקן הוא ואתכלי ולא אתחדש, דהיינו שהולך ובלה כמו זקן, שכחותיו הולכים ועוזבים אותו לאט לאט עד שנתבלה והולך לו. וז"ש (באות רמ"ו), וע"ד נגונא דא שהעמודים מנגנים בשעת עלייתם לחב"ד, נגונא דההוא חדש איהו, שהוא מטטרון כנ"ל, וגם העמודים מנגנים אותו משום שהם מתחדשים בשפע חדש בעת עלייתם לחב"ד כנ"ל. וזה שממשיך הכתוב, חושיעה לו, למאן, לההוא חדש חושיעה ימינא דמלכא עלאה, ודרועא דיליה, כלומר שהוא טעם ב' למה שהעמודים (דפרי דף ק"ע ע"ב)

אתוון בלטי, משלהובא ירוקא דאשא, ולא משתככי לעלמין. ולית מאן דיקום עלייהו.

רמט) ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור, בכל עמודא ועמודא. באינון גלגלין, אית פליאן רברבן. כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא ואבני יקר. ומיד מתכנשי בגווייהו, ולא נפלי לארעא. כד נפקין אינון זגין דדהבא, ואינון אבני יקר ב גו אסתחרותא דגלגלין, אשתמע קלא דאמרי, (ר) זאת נחלת עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי'.

רנ) תרין אריין בכל גלגלא וגלגלא, אריא חדא מסטרא חדא, ואריא חדא מסטרא חדא, וכלהו מאשא ירוקא, ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין, מתחבקן אלין באלין, ואולי כלהו, בגלגולא מתדבקן דא בדא, כד סלקין עמודין, מנהמן אריין אלין ג באלין, ותפוחין פרחין באוירא, וסלקין לעילא, ובטשי אלין באלין

חלופי גרסאות

א עמודין, ב ל"ג גו, ג ל"ג באלין.

מסורת הוהר

(ר) (ישעיה נד) ח"ג קב.

הסולם

עמודין וגלגלין

מאמר

שם, אלא במלכות הנפרדת, שה"ס הגלגלים, וע"כ אין מי שיוכל לעמוד עליהם, שאי אפשר להשיגם שם. ונמצא שיש כאן ג' תפוחים שהם ג' קוין ובכל תפוח, דהיינו בכל קו, יש ג' גוונים לבן אדום ירוק שהם חג"ת, ואותיות ירוקות שהם מלכות, וג"פ ד' הם י"ב בחינות, שזולתם אין השפע שלם. והנה נתבאר בחינות העמודים שהם יסוד דו"א, והשפע הכולל שעל היסוד, שהוא צורת ג' תפוחים, שבכל תפוח חוג תו"מ, ועתה יבאר לפנינו צורת המלכות הנפרדת, שה"ס הגלגלים שמתחת העמודים, וצורת השפע הכוללת שבהם לתחתונים, וסוד ב' הווגים, זווג דבוקר חווג דחצות, וכו'.

רמט) ארבע גלגלין מתחמן וכו': ארבעה גלגלים מעשה רוקם, מתפשטים ומסבבים בכל עמוד ועמוד, משט"ה עמודים הנ"ל, שבכל צד של העזרה, באלו הגלגלים יש נפלאות גדולות. כשמסתובבים מוציאים מהם זגי זהב ואבני יקר, ומיד נאספים בתוכם, ואינם נופלים לארץ. בעת שיוצאים אלו זגי זהב ואלו אבני יקר, נשמע קול מתוך הסתובבות הגלגלים, שאומרים, זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאום ה'.

רנ) תרין אריין וכו': ב' אריות הם בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד ואריה אחד מצד אחד. וכולם מאש ירוקה, ובגלגולא שהגלגלים מסתובבים מתחבקים האריות צלו באלו, והולכים כולם, בגלגול מתדבקים זה בזה, כשהעמודים עולים, נהמים האריות אלו

יציאת ה' מאויר שהחך לאור שה"ס נקודת השורק וע"כ נבחן, שה' פורחת באויר, ויוצאת משם. ח"ש, וכד סלקי ונחת, נפקי מנייהו שלחובין דנורא, דהיינו ב' בחינות דינים הנ"ל, כגווני חיוור וששן, שדינים דימין ה"ס חיוור, דהיינו כפתור, ודינים דשמאל ה"ס שושן, דהיינו פרח.

והנה אחר שביאר היטב סוד העמודים שבעזרה, שה"ס יסוד דו"א, מבאר עתה, צורת השפע הקבועה במדת היסוד, להשפיע למלכות, כי אע"פ שאין בחינת השפעה אחת דומה לחברתה, וכל השפעה והשפעה היא צורה חדשה שהיסוד משפיע למלכות כנ"ל. עכ"ז יש צורה אחת קבועה וכוללת לכל ההשפעות שבעולם המחויבת ככולן, שה"ס צורה השלמה של י"ב בחינות, שתוכנם הוא ד' ספירות חו"ב תו"מ או חו"ג תו"מ, שבכל אחת ג' קוין, וג"פ ד' הם י"ב, וז"ש, לעילא מכל עמודא ועמודא, דהיינו למעלה מיסוד, אית תלת תפוחין, שה"ס ג' קוין, דבטשי בהו תלת גוונים פומק ירוק וחזור, שהם חסד גבורה ת"ת, הבוטשים ומזדווגים עם ג' תפוחין אלו, בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי, שה"ס המלכות הנקראת אותיות, המתחברת עם ג' הגוונים שהם חג"ת, וגוון של האותיות הוא, משלהובא ירוקא דאשא, דהיינו מת"ת, שהוא גוון ירוק, כי המלכות היא דבוקה תמיד בת"ת, ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו. כי מלכות זו היא נחשבת מבחינת היסוד, ואין הארת החכמה מתגלה (דפרי דף ק"ע ע"ב)

באזירא. ותבו לאתרייהו. ומתמן נפלי. ואריין פשטי ידיהו לנטלא ד לון. וסלקין אלין מגרמייהו. אי חסידא קדישא. מאן חמא חכמתא דאומנו. דצייר קב"ה בעמודין אלין.

רנא בפלגו יומא נפקי ה תרין נשרין ו בכל גלגלא וגלגלא. ולא ידיע אתר דנפקי מתמן, ושריין על רישיהון דאלין אריין. וכדין משתככי עמודין וגלגלין. וקיימי בקיומיהו. ותפוחין נפלי על פומיהו דנשרי. ומקבלי לון. ומיד פרחין ה מפומא לפומא. ואזלין ומשטטי ביניהו. ותבו לאתרייהו. ולא ידיע מאן היא.

חלופי גרסאות

ד ל"ג לון. ה תמן. ו ל"ג מן בכל עד ושריין. ו ל"ג ולא ידיע אתר דנפקי מתמן. ה לפומא מפומא.

מאמר

הסולם

עמודין וגלגלין

דהיינו שמכרין שזה השפע מוכן להתקבל לעבדי ה', והוא נחלתם.

עתה מבאר סדר זווג הבוקר. שאז שולט החסד. ואומר (באות ר"נ) **ב' אריין בכל גלגלא וגלגלא**. שבכל גלגל. שהוא מלכות. יש ב' אריות המקבלים השפע. **אריה חדא מסטרא חדא ואריה חדא מסטרא חדא**. דהיינו אחד מבחינת ימין המלכות ואחד מבחינת שמאל המלכות. ואפילו אותו שבשמאל נקרא ג"כ אריה. שהוא שם החסד. להורות שבבוקר שליטת הימין הוא. וגם השמאל הוא בצורה של ימין. שהוא אריה. אבל, ופלחו **מאשא ירוקא**. שהוא הגוון הנקרא ת"ת. מפני שהמלכות בכללה היא נמצאת באמצע בין ימין לשמאל. שנבחן לת"ת. וגוון ירוק. ובגלגולא דקא מסתחרן. דהיינו בעת גילוי השפע. שאינה באה אלא ע"י גלגול. כנ"ל. מתחבבין אלין באלין. שהימין והשמאל מתחבבים להיות אחד. ואזלי כלהו בגלגולא. מתרבקין וכו'. דהיינו כלולים זה בזה. כד פלקין עמודין. דהיינו כשהיסוד עולה לחב"ד לקבל שפע ולהתחדש כנ"ל. (באות רמ"ח) **מנהמן אריין אלין באלין**. דהיינו אותם שבימין באותם שבשמאל. כי מטרים הגלגול אינם עוד בחינה אחת. ותפוחין. שהם השפע שעל היסוד. כנ"ל. פרחין באזירא וסלקין לעילא. דהיינו שהם עולים יחד עם העמודים שהם היסוד. כדי לפרוח באזיר. דהיינו לקבל שפע מג"ר שהם בסוד כניסה ויציאה מאזיר. ובטשי אלין באלין באזירא. שהם נכללים אלו באלו שם. ותבו לאתרייהו. דהיינו שירודים יחד עם העמודים. למקומם. שהם המלכות שנקראת מקום. ומתמן נפלי. דהיינו מכח חבורם עם המלכות נופלים התפוחים

מן

אלו באלו. ותפוחים פורחים באזיר ועולים למעלה. והתפוחים בוטשים אלו באלו באזיר. ואח"כ. חוזרים למקומם. ומשם נופלים. והאריות פושטים ידיהם לקבל אותם. והתפוחים עולים מעצמם. אהה חסיד קדוש. מי ראה החכמה של האומנות. שצייר הקב"ה בעמודים האלו.

רנא בפלגו יומא נפקי וכו'. בחצות היום. יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל. (ל"ג ולא ידיע אתר דנפקי מתמן). והם שורים על ראשיהם של האריות האלו. ואז משתככים העמודים והגלגלים. ועומדים בקיומם. ותפוחים נופלים על פיהם של הנשרים. והם מקבלים אותם. ומיד פורחים התפוחים מפה לפה. (ל"ג ואזלין ומשטטי ביניהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא). לאחר שעה ומחצה הנשרים מרימים קולם ומנגנים נגון נחמד. ומסתתרים. (ל"ג ולא ידיע בהי אתר). ביאור המשך המאמר. אחר שכבר ביאר כל הבחינות שביסוד והשפע שעליו. ממשיך לבאר את המלכות המקבלת ממנו שספירותיה נקראים גלגלים. וסוד הזווג של יסוד ומלכות. ח"ש. (באות רמ"ט) **ארבע גלגלין מתהמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא**. כי השפע היוצא מכל עמוד כלול מחו"ג תו"מ. וצריך לארבע מלכיות דחו"ג תו"מ שיקבלו. וע"כ יש כנגד כל עמוד ד' גלגלים. ומפרש סוד השפע המקובל במלכות בשביל התחתונים. ואומר. כד מסתחרן. כי אין השפע מתגלה אלא בדרך גלגול. כנ"ל. מפקין מנייהו זגי דדהבא ואבני יקר. זגי דדהבא. פירושו הארות החכמה מקו שמאל. ואבני יקר. ה"ם הארות החסדים. כד נפקין אינון וכו' אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת עבדי ה' גור. (דפ"י דף ק"ע ע"ב)

לבתר שעתא ופלגא, נשרין ארימין קלא, ומנגנין נגונא * תאיבא, ואתמרן, * ולא ידיע * בהי אתר.

רנב) סחרנייהו דאינון עמודין, אית שבכין עובד ציור, אשא סומקא, ונהורא חוורא, וחוטין דדהבא, סחור סחור, סחרין לכל סטר, ומעיינא דמיא * כד"א והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון.

רנג) הכא פריש רב מתיבתא קרא דא * לגו, וקליה אשתמע לבר, * מדהוה פריש קרא, * דא, קל ינוקא אתער מלבר, ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה.

חלופי גרסאות

ס דאיבא; שאיכ', י ל"ג ולא ידיע בהי אתר, כ בהו, ל גו ולבר ול"ג וקליה אשתמע, * ואדהתה, נ מוסיף דא, אי קדישא אי קדישא.

עמודין וגלגלין

הסולם

מאמר

וע"כ אינו נמשך אלא שעה וחצי, שה"ס קו וחצי קו דימין שבעת ההוא, כי ג' קוין מכונים ג' שעות, וכשנגמר זה ומתחיל להאיר קו וחצי קו משמאל, אז נפסק זווג הזה, וי"ש, לבתר שעתא ופלגא, דהיינו אחר שנגמר להאיר קו וחצי קו של צד הימין, שהם חכמה, וחצי הימני של הדעת, ומתחיל להאיר קו וחצי קו דשמאל, שהם בינה וחצי השמאלי של הדעת, אז נשרין ארימין קלא, ומנגנין נגונא תאיבא, דהיינו שמתחילים לקבל מן השמאל, ששפעו בא בהרמת קול ובניגון נחמד, אבל ואתמרן, שהם מסתתרים תיכף, וההארה נפסקת, כי מחמת שה"ס פני נשר הכלולים מימין ומשמאל הם יכולים לקבל תחילת הארת השמאל, אבל מפני שהימין מתחיל להתמעט אז בזמן שליטת קו וחצי דשמאל, ע"כ הם מסתתרים ונעלמים.

רנב) סחרנייהו דאינון עמודין וכו': מסביב אלו העמודים, יש שבכות מעשה רוקם, שה"ס הארת הבינה המלובשת שס, המעורבת ומסובכת ונקלעת יחד עם המלכות, וע"כ נקראת, שבכה מעשה רוקם, והיא מקולעת מאש אדום, שהיא הארת השמאל, ומאש לבן, שהוא הארת הימין, וחוטיו זהב, שהוא הארת השמאל שבבינה הנקרא זהב, סביב סביב מקיפים אותו מכל צד, ויש שס מעין של מים, כש"א, והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון.

רנג) הכא פריש רב וכו': כאן פירש רב מתיבתא כתוב הזה בפנים, וקולו נשמע לחוץ, ומשפירש כתוב הזה נתעורר קול ילד מבחוץ, שהיה אותו ילד, שפירש תלמודו ולמד לפני עמוד

מן היסוד אל המלכות, ואריין, שהם מקבלי השפע שבמלכות, פשטי ידיהו לנפלא לון, דהיינו לקבל התפוחים, ופלקין אלין מנרימיהו, כלומר שהארתם עולה ממטה למעלה מעצמם, והאריות מקבלים אותם, ואינם נמשכים ונופלים למטה ממלכות, והיינו מפני שפע החכמה הכלולה שם, שאינה מאירה אלא ממטה למעלה, והנה נתבאר זווג הבוקר שהוא בשליטת הימין, שהוא חסד.

ועתה מבאר זווג דחצות היום, וי"ש (באות רנ"א) בפלגו יומא נפקי תרין נשרין בכל גלגלא וגלגלא, כי חצי יום הראשון הוא חסד דהיינו ימין, וחצי יום השני הוא דין, דהיינו שמאל, ובאמצע שהוא חצות היום, כלול משניהם מחסד ודין, שהוא צורת פני נשר הכלול מאריה ושור שהם ימין ושמאל, וע"כ יוצאים אז בחינת המקבלים שבמלכות שבימינה ושבשמאלה, בצורת ב' נשרים בכל גלגל, אחד לימין ואחד לשמאל, כנ"ל אצל ב' אריות, ושריין על רישיהון דאלין אריין, דהיינו שהם שולטים בעת ההוא על האריות, ואז זמן הזווג של העמודים והגלגלים שהם יסוד ומלכות, וי"ש, וכדין משתככי עמודין וגלגלין דהיינו שמשתככים מגלגולם, וקיימי בקיומיהו, דהיינו שמדווגים אלו עם אלו, ואז ותפוחין נפלי, שהשפע נופל מן העמודים, שהם יסוד, על פומייהו דנשרי, שהם מקבלי השפע שבמלכות, ומקבלי לון, והם מקבלים התפוחין מן העמודים, ומיד פרחין מפומא לפומא, שהשפע פורח מפיהם של נשרים שבימין לפיהם של הנשרים שבשמאל וכן להפך, כדי להכלל מימין ומשמאל, ועם כל זה גם הזווג הזה שבחצות, נוטה אל הימין, (דפריי דף ק"ע ע"ב *) דף קע"א ע"א

וגמיר קמי חד עמודא דעלמא, בריה דרבי יהודה, דרבית אנת. והוּו אחדי ביה לדינא, וקליה אתער מלבר, בהאי קרא, ואמר, מיא דאינון מלרע היך סלקין לעילא מניה, לאתר עלאה יתיר מניה, בכמה דרגין, ומה אצטרך לון לאינון מיין ׀ לעילא, ומה אתר דכל ׀ מבועין ונחלין נפקין מניה, ולית פסיקו למבועי ונחלי, אתשקיא מאתר נגיב, מאן חמא חפירא דבירא, יהיב מיין למבועא דנביע, וכי ירושלם, יהיב מיין אל הים הקדמוני, אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן, ונבועין ׀ מניה, אי חסידא קדישא, לקלא דא, אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן, ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

רנד) בכה ר' שמעון, א"ל לא תבכי בוצינא קדישא, זכאה חולקך, דאפילו ינוקי, מנך ׀ אמרי רזין סתימין דאורייתא, תא, ואימא לך, מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא, כד עאל קליה דההוא ינוקא, כגירא לגו, וכלהו צייתי ליה, בההוא שעתא אזדזע רב מתיבתא, וכל אינון דהוּו קמיה, ואמר, מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא, למיעל, קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא, ועאל, וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה, אמר רב מתיבתא, אימא קראיך ברא קדישא.

רנה) אמר, עד כען דחילנא, דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא, והכי אמדור לי, כד מארי דדינא הוּו אחדין בי, א"ל, לא תדחל ברא קדישא, הכא תהא ביננא שבעה יומין, ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא, ולבתר יסלקון לך, לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקא דהכא.

חלופי גרסאות

ס ל"ג לעילא, ע מוסיף תפוחי מבועין, פ ל"ג מניה, צ ל"ג אמרי רזין סתימין דאורייתא.

מאמר

הסולם

חצים אל הים הקדמוני וגר

ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו לדון אותו.

רנד) בכה ר' שמעון וכו': בכה ר"ש, אמר לו אל תבכה מאור הקדוש, אשרי חלקך, שאפילו ילדים אומרים ממך, דהיינו בזכותך, סודות סתומים שבתורה, בוא ואומר לך, מה שעשו בני הישיבה בשביל הקול של אותו ילד, כשהקול של אותו הילד נכנס כחץ לפניו, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה נודעו ראש הישיבה, וכל אלו שהיו לפניו, ואמר, מי המת שאינם עוזבים אותו בן אלקים חיים, להכנס, קמו ואחזו בו ג' עמודים, שה"ס הארת ג' קוין, שהיו עומדים לפני רב מתיבתא, ונכנס, וכל בני הישיבה נתאספו אליו, אמר רב מתיבתא, אמור המקרא שלך, בן קדוש.

רנה) אמר עד כען וכו': אמר, אותו הילד, עד עתה יראתי, כי אני הייתי משיבה אחרת

עמוד העולם אחד בנו של ר' יהודה, מן רבית אנת, שהוא שם מקום, והיו מלאכים בעלי דין אחזים בו לדון אותו, וקולו נתעורר מבחוץ כששמע פסוק הזה מפי רב מתיבתא, ואמר, מים שהם מלמטה בירושלים, איך יעלו למעלה ממנו למקום עליון ממנו בכמה מדרגות, דהיינו אל ים הקדמוני שהוא בינה, ועוד, מה הצורך בהם, במים האלו, למעלה, בבינה, ועוד, איך מקום, שכל המבועים והנחלים יוצאים ממנו, ואין הפסק למבועים ונחלים אלו היוצאים ממנו, שהוא הים הקדמוני שהוא בינה, יהיה נשקה ממקום יבש, שהוא ירושלים, מי ראה, בור חפור שיתן מים למבוע הנובע, וכי ירושלים יתן מים אל הים הקדמוני, שהוא מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, אמר לר"ש, לקול זה נשתככו והקשיבו כל קולות בני הישיבה שהיו שם, (דפרי דף קע"א ע"א)

(רנז) פתח ההוא ינוקא ואמר, והיה ביום ההוא. ההוא, לא ידיע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא. יומא בתראה הוא. אמאי אקרי ק יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא. כד"א (ה) ועבד הלוי הוא ר פולחנא דלוי, ש לדרגא דאקרי הוא, ת טמיר וגניז. ואקרי א ההוא, לאחזאה סופא דכל דרגין. דאיהו שירותא. וכלא חד. ובגין דאיהו סופא, אתוסף ביה ה'.
(רנז) זמינא ירושלם לאפקא מיין, ולנבעא נביעו. הכא אית לומר, סופא דכל דרגין. לאו איהו ירושלם. אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי. אלא ירושלם, כל דרגין קדישין דילה, כד אסתחרן, ב אקרן ירושלם. והכי אתחמאן. ואית דרגין דסחרן. ואקרן עזרות. אלין פנימאין. ואלין לבר. ואית דרגין דאקרן כד אסתחרן. לשכות. ואית דרגין דאקרן כד אסתחרן. היכל ודביר. לגו מכל אינון דרגין. אית חד נקודה. (ט) כבודה בת מלך פנימה. נקודה דא, אקרי ג יום ההוא. וסימניך (ח) ההוא יקרא ארץ.
(רנח) וכד יקום יומא דא, מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא. וההוא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ה) (במדבר יח) ויצא סו ציד. (ו) (תהלים מה) ק ליג יום. ר הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא
צו יוד צ"כ. (ח) (דברים ג). לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא
חד. ש ליג לדרגא. ת ליג טמיר וגניז ואקרי.
א מוסיף ההוא ה' הוא. ב אלין פנימאין ואלין לבר אקרן ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרן עזרות
ואית דרגין דאקרן לשכות. ג ליג יום.

דרך אמת ד' עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער יד פה

מאמר

הסולם

חצים אל הים הקדמוני וגר

אחרת. וכך אמרו לי, כשבעלי הדין היו אוחזים אותי, א"ל, אל תירא בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים, ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואח"כ יעלו אותך לתוך ישיבה ההוא של שאר הילדים שבכאן.
(רנז) פתח ההוא ינוקא וכר: פתח ילד ההוא ואמר, והיה ביום ההוא, שואל, ההוא, לא ידוע מי הוא. ומשיב, אלא בכל מקום, ביום ההוא, הוא יום האחרון. למה נקרא יום ההוא. אלא משום שזה הוא יום שהסוף אחוץ בראשיתו, ראשיתו שהיא בינה, נקראת הוא כש"א, ועבד הלוי הוא, כי עבודת הלוי, היא למדרגה הנקראת הוא, הנסתרת וגנוזה. שמשום שהיא נסתרת, ע"כ נקראת הוא, כי הוא, הוא לשון נסתר. וכשנקראת ההוא עם ה' הידיעה, שהיא מלכות, הוא בא להראות שהסוף של כל המדרגות, שהוא מלכות, היא ראשית המדרגות, שהיא בינה, שהכל אחד, ומשום שהמלה ההוא, הוא סוף דהיינו מלכות, ע"כ נתוספה בה ה', דהיינו שנתוספה ה' שהיא מלכות על המלה הוא, שהוא בינה המלוכשת תוך המלכות, ונמצא, שהמלה ההוא היא מלכות, אלא בעת שהבינה מלוכשת בה.
(דפו"י דף קע"א ע"א)

(רנז) זמינא ירושלם לאפקא וכר: עתידה ירושלים להוציא מים, ולהיות למעיין נובע. וכאן יש לומר, שהסוף של כל המדרגות, הנקרא ההוא, אין זה ירושלים, אלא ודאי שירושלים ויום ההוא הכל אחד. ששניהם ז"ס מלכות. ומה ההפרש בין זל"ז. אלא ההפרש הוא, כי ירושלים, היינו, כשמקיפים אותה כל המדרגות הקדושות שלה היא נקראת ירושלים. וכך הן נראות. ויש מדרגות המקיפים שנקראות עזרות, אלו הם פנימיים ויש מקיפים עליה מבחוץ, ויש מדרגות יותר פנימיות, הנקראות, כשהן מקיפות, לשכות. ויש מדרגות הנקראות כשהן מקיפות, היכל ודביר. לפנים מכל אלו המדרגות, יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה. שהיט נקודת המנועול הנסתרת וגנוזה במלכות לפני ולפנים (כנ"ל בהקס"ז דף מ"ז ד"ה גו) נקודה זו נקראת יום ההוא, והסימן שלך, ההוא יקרא ארץ, דהיינו המלכות הנקראת ארץ, אבל רק נקודה הגנוזה שלה.

(רנח) וכד יקום יומא וכר: וכשיקום יום הזה, שהוא נקודת המנועול הגנוזה, דהיינו בגמר

נביעו מן הים הקדמוני להוי. כגוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסגיא חלבא דיניק, אתמלי פומיה, ואתרבי ביה, אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני.

רנט) גטליה רב מתיבתא, ונשקיה. אמר ה חייך, הכי אוקמוה במתיבתא דרקייעא, והכי הוא ודאי. ים האחרון: דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה, אתוסף בהווא ינוקא, גו בני מתיבתא. כ"ז טעמי דאורייתא, אמר ההוא ינוקא. ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בהווא יומא. זכאה חולקיה. מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון, לא זכה אבוה למילף ליה. אמר, אבוה שבק.

רס) ורזא סתימא * הוה בהאי ינוקא, על ו מה דאסתלק מעלמא, ועל דבעו למידן ד דיניה, ואשתזיב מניה. דא הוה באתגלייא. דהוה מכסיף לרביה קמי כלא. בשאלתין וקושיין ה דיליה, ולא חייש למהך לאחרא, לאתקנא תלמודי, וחליש דעתא דרביה. וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובג"כ, אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא, לא אשתזיב הכא. שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה. וכד הוה אסתחי, בכאבא יתירא קמי כלא, כל אינון שבעה יומין, עד דאשתלים דיוקניה. ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי, אי רבי, זכאה חולקך.

חלופי גרסאות

ד אתא. ה חייך דעלמא דמלה דא (הא) הכא. ו ל"ג מה. ז ליה דיניק [דיניה] באתגליא [הוה] ואשתזיב מניה דהוה מכסיף. ח מלה. ט דיניה. י אתסחי. כ ל"ג דיוקניה. ל על.

חצים אל הים הקדמוני וגר

הסולם

מאמר

ים האחרון, פירוש, מדרגות אחרונות שלה, דהיינו נקודה דמנעולא. אהה חסיד קדוש, אמרה הנשמה לר' שמעון, כמה שמחה על שמחה נתוסף בילד ההוא בין בני הישיבה, וכ"ז טעמים בתורה אמר אותו הילד. ושבעים כתרין העטירו לאביו באותו יום. אשרי חלקו מי שזכה ללמד לבנו. א"ר, שמעון וכי לא זכה אביו ללמוד אותו. אמר לו אביו מת.

רס) ורזא סתימא הוה וכו': וסוד סתום היה בילד ההוא, על מה שנסתלק מן העולם, ועל שרצו לדון דינו, וניצול ממנו. זה היה משום שבגלוי היה מבייש את רבו לפני כל בשאלות וקושיות שלו, שלא היה יכול לחרק לו. ולא חשש ללכת לרב אחר לתקן תלמידו, והחליש דעתו של רבו. וע"כ רצו לדון אותו בדין קשה. ומשום זה אע"פ שניצול מבעלי הדין, לא ניצל כאן, ז' ימים היו שלא נשלמה צורתו, וכשהיה רוחך בכאב גדול לפני הכל כל אלו ז' ימים, עד שנשלמה צורתו. ועל מה שנסתלק

בגמר התקון, מתוך שבכין דעזרה שה"ס הארת הבינה המתלבשת במלכות, (כנ"ל אות רנ"ב ענשה) יקום מבוע מים, ומבוע ההוא יהיה מן הים הקדמוני, דהיינו מבינה, שממנה היא נמשך אל המלכות, וזה דומה כמו אם שבנה בין זרועותיה, ומרוב החלב שהוא יונק, מתמלא פיו, ומתרבה בו, עד שמחזיר החלב לפיה של אמו. כך חצים אל הים הקדמוני, פירוש על כן כתוב, והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני. דהיינו מרוב השפע שנקודה זו לוקחת אז מים הקדמוני, השפע עובר על גדותיו ומוחזר חציו לים הקדמוני, כלומר, שהבינה תקבל גדלות גדולה מן המלכות, וחצים אל הים האחרון, דהיינו לנקודה דמנעולא עצמה, שתקבל אז כל תקוניה, משפע ים הקדמוני.

רנט) גטליה רב מתיבתא וכו': לקחו רב מתיבתא ונשקו. אמר לו, חייך, שכך העמידו בישיבה של הרקיע, וכך הוא ודאי. (דפרי דף קע"א ע"א *) דף קע"א ע"ב

(רסא) ת"ח. תחות עגולא דאינון שבכין. דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא. אתרשים נביעו חד. ואתפשט ונפיק לבר. ועאל גו ימא. רבא. ורשים ביה ארחא בלבא דימא. ומיניה שתי לויתן. ורוי. וחד. ואתרבי ברבויא. וכד נפיק נביעו אחרא, ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו, תחות. תהומא, לגו ימא בתראה. וכל אינון מים זדונים. ומיין תקיפין. מאיך לון. וכפיף לון. דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן א. הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

(רסב) ובאמצעיתא דההיא עזרה. אית. תרין כרובים. עובדא דאומנא דמלכא קדישא. ז. ולא יכלין לקיימא בהו. עלאין ותתאין. ותחותיהו זמינין כל ישראל לקיימא, דלא יפקון מתחות גדפיהו לבר, זכאין ליהוון, כל דעאלין תחות גדפיהו. ק. תליסר אלפי מגדלין דשמשא. ר. דנהיר. ש. בצעצועא. כדקא יאות. רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר.

(רסג) מאן יכיל למימר. מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא. מקמי רב מתיבתא. אי רבי. בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא. נשין בההוא זמנא נפקי כלהו, ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן, וחדאין תמן, בכמה מלין עתיקין.

חלופי גרסאות

מ נחית. נ ל"ג דתמן. ט מוסיף רבא דתמן. ע תחומי.
פ תמן. צ לא. ק תלת: תלת עשר. ר מוסיף דנהיר
מנצוצא.] מבוציצא. דמרגלא. ש בניצוצא.

מסורת הזהר

(א) (ישעיה מג) ב"א רנב צ"ג.

הסולם

חצים אל הים הקדמוני וגו'

מאמר

(רסב) ובאמצעיתא דההיא עזרה וכו':
ובאמצע העזרה, יש ב' כרובים מעשה אומן של מלך הקדוש, שה"ס אפי זוטרי (כנ"ל אות ק"מ) ועליונים ותחתונים אינם יכולים לעמוד עליהם, כי הג"ר שלהם מכוסים בכנפים, ותחתיהם, דהיינו בבחינת ו"ק דג"ר שבהם, עתידים לעמוד כל ישראל, דהיינו לקבל הארתם, ובלבד שלא יצאו מתחת כנפיהם לחוץ, דהיינו שלא יציצו, בג"ר המכוסים בכנפים. מאושרים יהיו, כל אלו הנכנסים תחת כנפיהם של הכרובים. כי י"ג אלף מגדלים של השמש, שה"ס ז"א, דהיינו י"ב צירופי הויה, והכולל אותם. שה"ס חו"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוין, מאירים בצעצועים כראוי, דהיינו בהכרובים. כי צעצועים פירושו אנפי זוטרי, כמ"ש מעשה צעצועים (ד"ה ב' ג' י') רב מתיבתא זכה משום זה, שנכנס תחת כנפי הכרובים, לכל יקר ההוא.

(רסג) מאן יכיל למימר וכו': מי יכול לומר מאלו הדברים המתחדשים בכל יום לפני ראש הישיבה. אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולים למעלה, בזמן ההוא יוצאות כל הנשים ומתאספות שם אל היכל בתיה, בת פרעה (כנ"ל אות קצ"ו) ושמחים שם בכמה דברים

שנסתלק מן העולם, אל תבקש לדעת. אהה רבי, אהה רבי, אשרי חלקך.

(רסא) ת"ח תחות עגולא וכו':
חזור לפרש הכתוב חצים אל הים הקדמוני וגו', בדרך אחר, ובמלים אחרות, בוא וראה, תחת העגול של שבכות האלו (כנ"ל אות רנ"ב) אשר שם, בעזרה, שה"ס הארת הבינה שבמלכות המקולעת עמה, כנ"ל, באלו המים של מעיין הנובע אשר שם, נרשם נביע אחד שמתפשט ויוצא לחוץ, ונכנס לים הגדול, שה"ס מלכות מבחינת החכמה, ורושם בו דרך אל לב הים, ששם שלטת המלכות הממותקת בבינה, שה"ס נקודת המפתח, וממנו שותה הלויתן, שפירושו תמצא לעיל (בא דף י"א ד"ה פנימיות) ור"ה ושמח ומתרבה וגדל ברבוי. שז"ס חצים אל הים הקדמוני, דהיינו לב הים. וכשיוצא נביע אחר, אותו הנביע הולך ומתפשט בסתר תחת התהום, דהיינו תחת מלכות דמפתחא שנקרא תהום, לתוך ים האחרון, שהוא מלכות דמנעולא הגנוזה. וכל אלו מים הזדונים ומים קשים הוא משפיל אותם וכופף אותם, שלא יצאו לחבל בני העולם. והסימן הוא, הנותן בים דרך, שפירושו בלב הים. ובמים עזים נתיבת, שפירושו בים האחרון.

(דפו"י דף קע"א ע"ב)

ומתמן נפקין. ועאלין כלהו. והיא עמהון. לגו היכלא דסרח. וחדאן בכמה מלין
חדתין ועתיקין. ומתמן נפקין והיא עמהון. ועאלין לגו היכלא דיוכבד. וכן בכל
אינון היכלין.

רסד) השתא ה ר/ אימא לך רזא חדא. ת"ח. בכל שמטה ושמטה. כרוזא
נפיק. א אתכנישו גוברין ונשין. וכל אינון בני מהימנותא. וסליקו. כדין כלהו
מתפשטין דכורין ונשין. וסלקין. ב וכל אינון ינוקי מחלב. עאלין לגו מתיבתא
דרקיעא. וחדאן חדוה. ועלויא דלהון. ותמן חדו על חדו. וההוא נער דמפתחן
דמאריה בידיה. ג קם. ואמר לון כמה מלין חדתין ועתיקין. וכלהו חמאן חדוה.
דלית חדוה כההיא חדוה.

רסה) לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין. וכמה היכלין גניזין תמן. דאינון
נהרין בנעם י/ בגו היכלא דאהבה ד דקב"ה. ודא הוא דכתיב. ב) ה לחזות בנועם
ה' ולבקר בהיכלו. לבתר פרחין ינוקין לעילא. ואינון פרחין לתתא. ומהדרין
לדוכתייהו. ומתלבשן כדבקדמיתא. זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן.
רסו) אר"ש. כמה מתיקין מלין דשמענא. זכאה חולקא ידי. דזכינא לכל
האי למשמע, זכאה יומא דנפיקנא הכא. אמרי ליה רבי, תלת יומין אית לן רשו
למיתי גבך. ו לבתר ז חד יומא ה חדוה דילך.

חלופי גרסאות

ת ל"ג ר/ א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין
וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין
ב ולא אעלין וליג וכל אינון ינוקי מחלב. ג קפד.
ולבקר. ז יומא חד. ח ניזיל ולא אית לן רשו
סימן חסר לפני חדוה דילך ואחר חדוה דילך.

מסורת הוזהר

ב) (תהלים כז) שמות נו צ"צ.

דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא.
ד ל"ג דקב"ה. ה ל"ג לחזות בנוע ה'. ו ל"ג
למיתי ובההוא יומא יתוסף חדוה; ובדפויי יש

הסולם

רוחין דכורין ונוקבין דסלקין לעילא

מאמר

רסה) לבתר עאלין כלהו וכו': לאח"כ
עולים כולם לפניו. כמה פרוכיות וכמה היכלות
גנוזים שמה, שהם מאירים בנעם ה', בתוך
היכל האהבה של הקב"ה. וז"ש, לחזות בנועם
ה' ולבקר בהיכלו. לאח"כ פורחים הילדים
גמולי מחלב למעלה, דהיינו למתיבתא עלאה,
רל"ג) והם, הגברים והנשים, פורחים למטה
ששם מקומם (כמו שכי' להלן בלק אות
וחזורים למקומם, בגן עדן התחתון. ומתלבשים
שם בלבושם כבתחילה. אשרי העם, שכל טוב
של עולם ההוא, מחכה להם.

רסו) אר"ש כמה מתיקין וכו': א"ר
שמעון, כמה מתוקים אלו הדברים ששמעת.
אשרי חלקי שזכיתי לשמוע כל זה. אשרי
היום שיצאתי לכאן. אמרו לו, רבי ג' ימים יש
לנו רשות לבא אליך. ולאחר יום אחד. השמחה
שלך (חסר ההמשך).

איהו

דברים עתיקין. ומשם יוצאות כולן ונכנסות.
ובתיה עמהון. אל היכל של סרח בת אשר
(כנ"ל אות קצ"ח) ושמחות בכמה דברים
חדשים וישנים. ומשם יוצאות וסרח עמהון.
ונכנסות אל היכלה של יוכבד (כנ"ל אות
קצ"ט). וכן בכל אלו היכלות.

רסד) השתא רבי אימא וכו': עתה רבי,
אומר לך סוד אחד. בוא וראה, בכל שמטה
ושמטה יוצא כרוז בגן עדן, התאספו גברים
ונשים. וכל אלו בני האמונה, ועלו. אז כולם
מתפשטים, זכרים ונשים, ועולים, וכל אלו
גמולי מחלב עולים, אל הישיבה של הרקיע
שהוא הישיבה של מטטרון, ושמחים בשמחה
על התעלות שלהם, ושם שמחה על שמחה.
ואותו הנער, שמפתחות אדוניו בידו, דהיינו
מטטרון, קם ואמר להם כמה דברים חדשים
וישנים. וכולם רואים שמחה, שאין שמחה
כאותה השמחה.

(דפויי דף קע"א ע"ב)

שלח לד

קג

רסז) איהו משיך משיכו מסטרא דיליה, ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי^ג תא הרצים, עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נפיק, ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר, כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה. כיון דבטש ביה האי גבר, קרי ויהיב שית קלין, וכלהו בסכלתנו.

רסח) בשעתא דאיהו קרי, כל תרנגולין דהאי עלמא קראן, ונפיק מגיה שלהובא אחרא, ומטי לון תחות גדפייהו, וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר, ^ד קול יי בכח קול יי בהדר. ובשעתא תניינא קרי ואמר, ^ה קול יי שובר ארזים. בשעתא תליתאה קרי ואמר, קול יי חוצב להבות אש. * בשעתא רביעאה קרי ואמר, ^ו קול יי יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר, קול יי על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר, קול יי יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר, ^ז קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו תרנגולא ^ח דקרי, ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין.

רסט) ומאי קרי. כל עובדין דבני עלמא, בגין דאיהו מאריה, דאחמתא זקסת הסופר בחרצוי. וכל עובדין דבני עלמא, כתיב בכל יומא, ובליליא, בחר דקרי כל קריאן אלין, קרי כל מה דכתב ביומא.

רע/א) ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה, דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא, דאיהו רב. וההוא דקיימא מאחורא, דאיהו זעיר, דקא מעכבין ליה.

חלופי גרסאות

ז (מיכה ו) לעיר יקרא וגו'. ט דאקרי. י דחכמתא. כ כתב.

מסורת זוהר

ג (מ"א ד) פקודי קס צ"ת. ד (תהלים כט) בהשמטות ח"ב. ער: ת"ז תע קכב. ה (שם). ו (תהלים כט) בהשמטות ח"ב. ער: ת"ז ת"ע קכב: ז (ישעיה מ) ת"ז ת"ל עג: תק"ח צו ט"ג ש"ל של"ח שמ"א

הסולם

קריאת הגבר

מאמר

ואומר, קול ה' חוצב להבות אש. בשעה רביעית קורא ואומר, קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר, קול ה' על המים. בשעה ששית קורא ואומר, קול ה' יחולל אילות וגו'. אח"כ קורא ואומר, קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו גבריאל, הוא תרנגול הקורא ואינו נשתק, ולאח"כ חוזר וקורא כבתחילה. רסט) ומאי קרי, כל וכו': שואל, מה הוא קורא. גבריאל, לאח"כ, ומשיב, הוא קורא כל המעשים של בני העולם. משום שהוא בעל התיק, דהיינו שברשותו הוא הכלי שבו נמצא כל הכתבים ופסקי הדינים והגזירות. וקסת הסופר במתניו, וכותב כל מעשי בני העולם בכל יום. ובלילה אחר שקרא כל הקריאות הנ"ל, הוא קורא כל מה שכתב ביום.

רע/א) ואלמלא רגלוי אצבעאן כו': ולולא אצבעות רגלים שלו, שיש בהם ב' מדרגות, א' הוא האצבע העומד באמצע, שהוא גדול. וא' הוא האצבע העומד מאחור, שהוא קטן. ולולא

רסז) איהו משיך משיכו וכו': (חסד ההתחלה) הוא משך המשכה מן הצד שלו ונסתתר ומתכסה תחת מקום שנקרא תא הרצים, עד חצות לילה. מאחר חצות לילה יוצא שלהבת מן העמוד של יצחק, שהוא קו השמאל, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר שהוא גבריאל, כעין גבר אחר עליון שעליו, שהוא גבורה דז"א, עמודא דיצחק, כיון שהשלהבות דקו שמאל מכה בגבר ההוא, שהוא גבריאל, קורא ונותן ששה קולות, וכלהו בתבונה. (וביאורו, לעיל ויקהל דף ח' ד"ה פירוש).

רסח) בשעתא דאיהו קרי וכו': בשעה שהוא קורא, דהיינו גבריאל, קוראים כל התרנגולים של עולם הזה, ויוצא ממנו, מן גבריאל, שלהבת אחרת ומגיע אליהם תחת כנפיהם, והם קוראים. הוא, גבריאל, מה קורא. היינו, בשעה ראשונה, קורא ואומר, קול ה' בכח קול ה' בהדר, ובשעה שניה קורא ואומר קול ה' שובר ארזים. בשעה שלישית קורא (דערי דף קע"א ע"ב *) דף קע"ב ע"א)

יהא מוקיד עלמא בשלהובי. ומה עבדי. כיון דסליק צפרא. וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום. כדין מתחברין כלהו. ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא. לקיימא דכתיב ^(ח) וכף רגליהם ככף רגל עגל. והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן. ^ז

רע/ג) לגו בעזרה דא. אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין. כחושבן יומי שתא. ובכל פתחא ופתחא כתיב. ^(ט) יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. לא ידיע

מסורת הוהר

(ח) (יחזקאל א) ב"ב מב צ"א. ח"ג רל"ד. ת"ז
תי"ח לב: ת"ע קלא. ז"ח לח ט"ד ש"א ש"מ"ט
לס ט"א ש"ג. ט) (תהלים קכב) בהשמטות ה"ב

חלופי גרסאות

ז בדפו"י יש כאן סימן חסר.
רעד: ח"ג קית. ז"ח לו ט"ב ש"מ"ד.

מאמר

הסולם

קריאת הגבר

שהוא מאיר בבחינת גדלות. וההוא דקיימא מאחורא. דהיינו האצבע המקבל מאחורים דשמאל שבמלכות שאינה מיוחדת עם קו האמצעי וע"כ נבחנו האצבע הזה. דקיימא מאחורא. שהוא אחורים. דאיתו זעיר. שהוא קטן שאינו יכול להאיר. ואלו ב' מדרגות האמורות. שגבריאל מקבל מקו שמאל שבמלכות. מעכבים אותו שלא יוכל להמשיך החכמה ממעלה למטה. שהיה שורף בזה את העולם. וז"ש. ואלמלא רגלוי אצבען דיליה דאינון ב' דרגין וכו' דקא מעכבין ליה. שמעכבים אותו שלא יוכל להמשיך החכמה ממעלה למטה. יהא מוקיד עלמא בשלהובי שהיה ממשיך החכמה ממעלה למטה. והיה שורף את העולם.

ובבוקר כשמתחיל שליטת החסד. אז יוצא חוט של חסד לגבריאל. והוא מקבל בזה גם מדרגת הימין של ז"א. ואז מתחברים ב' מדרגות שבשמאל שלו. דהיינו מדרגת האמצעי ומדרגת האחור. ונעשו אחד והחסד שקבל נעשה בו מדרגה שניה לימין. ואז נעשים ב' אצבעותיו לבחינת ב' טלפים לימין ושמאל. שה"ס חסדים מימין וחכמה משמאל. וז"ש. כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק וכו' ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין. דהיינו אחת לימין ואחת לשמאל. שהם רומזים לחסד וחכמה. וז"ש. כדין מתחברין כלהו. שהחוט של חסד. עם האצבע דאמצע. ואצבע דאחור. כולם מתחברים ואעבדין בתרין רגלין ב' טלפין. שאלו הג' נעשו שנים. שהם ימין ושמאל. ואחור אין בהם.

רע/ב) לגו בעזרה דא וכו': לפנים העזרה הזו. שה"ס המלכות. יש שס"ה היכלות כחשבון ימי השנה ובכל פתח ופתח שבכל היכל. כתוב. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך

ולוא ב' אצבעות אלו המעכבים עליו. היה שורף את העולם בשלהביותו. ומה עושים. כיון שהאיר הבוקר. וחוט של חסד יוצא מצד דרום. אז כולם מתחברים. דהיינו אצבע האמצעית עם אצבע האחורית. ונעשו ב' טלפים בכל אחד מב' רגלים. כמו עגל. לקיים מה שכתוב וכף רגליהם ככף רגל עגל. וכבר ידעת סוד הזה. שאלת ענף הגורן (חסר ההמשך).

פירוש. האצבעות ה"ס הארת החכמה. כמ"ש לעיל (ב"א אות ק"ל ע"ש) וכיון שבחצות לילה מתייחד קו האמצעי עם המלכות (כנ"ל ויקהל אות ט"ו ע"ש). יוצא בקו שמאל שבמלכות ב' בחינות. א) הארת החכמה שבשמאל המחובר עם קו האמצעי. וכל תקוניו. דהיינו בעיקר. שלא תאיר החכמה ממעלה למטה אלא ממטה למעלה כדרך קו האמצעי (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) והארתו על כן היא הארה גדולה. ב) בחינת קו שמאל שלה מקודם חצות. דהיינו מטרם שקבלה קו האמצעי. והוא מלא דינים ואינו מאיר. ונבחן לבחינת אחורים. וקטנות.

והנה גבריאל. הוא מקו שמאל של המלכות. וע"כ יוצא בו ב' מדרגות האלו של המלכות. הנזכרות. ונבחנות בו בסוד ב' אצבעות רגליו. אותה האצבע שהוא מקו האמצעי הוא אצבע גדול שאורו רב. להיותו מתוקן מקו אמצעי שלא יאיר אלא ממטה למעלה. ואותה האצבע שהיא מבחינת האחור והקטנות דקו שמאל שבמלכות. נקרא אצבע האחור. והוא קטן. וז"ש ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה. שהם הכלים של החכמה. דאינון תרין דרגין. הנמשכות מב' מדרגות שבשמאלה של המלכות. חד. ההוא דקיימא באמצעיותא דהיינו האצבע המיוחדת בקו האמצעי. דאיתו רב.

(דפו"י דף קע"ב ע"א)

מאי הוא בהני היכלין, אלא כלהו, אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן
 ׀ אתחמן אלין באלין, בכל חד וחד.

רעא) אי חסידא קדישא, כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא, דאיהו בריש
 סטר מזרח דעזרה דא, בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא, אבל היכלא דסטר
 מזרח, אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו.

רעב) יומא חד, בימא רבא, לויתן נפיק, וכל ימא אזדעזע, וכל נוני אזולין
 לכאן ולכאן, כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא, שארי למחדי, ואשתכך
 תמן ׀ תהומי, אלא ההוא כחיוז דמעין, ואתחפין נהורין, ולא אתחזון כל אינון
 נהורין, בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

רעג) ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן, מגו ההוא תהומא דאקרי ׀ סגדון,
 ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן, דאזדעזע ימא, יומא דאתחרב
 בי מקדשא, ט' באב איהו, וההוא מרגלא, דכד דכיר קב"ה לבנוי, ואושיד תרין
 דמעין לגו ימא רבא, חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי ׀ סגדון, וחד נפיל לגו
 תהומא אחרא דאקרי ׀ גילב"א.

רעד) בגין דחמש תהומי אחרנין אינון בימא רבא, אבל לא חשיבין כהני

חלופי גרסאות

ל מתחממן.. ׀ אתחמן. א בדפ"י ישנם סימן ח סר לפני תהומי ואחר תהומי ואחר אלא ההוא.
 נ סגדון; סגדון. ׀ סגדון. ע גילפ"א.

ב' דמעין חד לסגדון וחד לגילבא

הסולם

מאמר

כשהקב"ה זוכר את בניו ושוּפך ב' דמעות
 לים הגדול, דמעה אחת נופלת לתהום הנה,
 שנקרא סגדון, ודמעה אחת נופלת לתוך
 תהום אחר, שנקרא גילב"א.

רעד) בגין דחמש תהומי וכו': משום
 שה' תהומות אחרות הם בים הגדול, אבל
 אינן חשובות כאלו אחרות שהם סגדון
 וגילב"א. וכיון שאלו הדמעות הן נופלות הן
 נקפאות תוך תהום אחת, ודמעה אחת נטבעת
 תוך התהום שנקרא גילב"א.

ביאור המאמר. העזרה ה"ס ו"ק דמלכות,
 ובפנימיות העזרה מלוכשים ההיכלות שה"ס
 ע"ס שלמות. ולפיכך הם שס"ה היכלות, כי
 ג' מאות ה"ס ג"ר שכל אחת כוללת מאה,
 להיותם מבינה שספירותיה הן בסוד מאות
 ששים ה"ס ו"ק, שכל אחת כוללת עשרה,
 להיותם מבחינת ז"א שספירותיו הן בסוד
 עשרות. והמלכות, ספירותיה בסוד יחידות,
 והיו צריכות להיות עשרה, אלא מפני שהמלכות
 חסרה חצי פרצוף שמבחינת עצמותה (כנ"ל)
 ב"ב דף קנ"ח ד"ה בארבעין, ע"כ נחשבת רק
 לחמשה. והם שס"ה, וז"ש, (באות ר"ע/ב) לגו
 בעזרה דא, בפנימיות העזרה הוה, אית
 שס"ה היכלין, דהיינו ע"ס שלמות כנ"ל, וכרי
 שלא נטעה לומר שהם בחשבון של מחזה
 ולמטה

בארמנותיך. לא ידוע מה הוא באלו היכלות
 אלא כולם מסובבים זה בזה, מעשה רוקם.
 שבע סדרים של מרגליות מסובבים אלו בתוך
 אלו בכל אחד ואחד, דהיינו בכל היכל והיכל.
 רעא) אי חסידא קדישא וכו': אהה
 חסיד קדוש, כמה משבח רב מתיבתא היכל
 אחד העומד בראש צד מזרח של עזרה הוה,
 משום שארבע בחינות הם בעזרה, ל' רוחות
 העולם, שהם, חו"ג, בימין ושמאל, שהם דרום
 וצפון, ותו"מ במזרח ומערב, אבל ההיכל שבצד
 מזרח מגדיל האורות שלו יותר מכולם.

רעב) יומא חד בימא וכו': יום אחד,
 יוצא לויתן בים הגדול, וכל הים מזדעזע, וכל
 הדגים הולכים לכאן ולכאן. כשמגיע הליתן
 אל הפתח של פתח התהום הוא מתחיל לשמות,
 והתהומות נשקטים שם (חסר ההמשך) אלא
 ההוא, הוא כעין מעין והאורות מתכסים.
 ואינם נראים כל אלו האורות, חוץ האור
 שבהיכל הזה שמצד מזרח הוה.

רעג) ההוא מרגלא דקא וכו': שואל,
 מרגלית ההוא שהליתן מוציא מתוך התהום
 ההוא הנקרא סגדון, ממה היא נעשה, ומשיב,
 אלא יום הוה, שהליתן הוציא המרגלית, שהים
 נודעזע, יום שנחרב בו בית המקדש היה,
 שהוא יום ט' באב, ואותה המרגלית, הנה
 (דפ"י דף קע"ב ע"א)

אחרנין, וכיון דנפלי אינון דמעין, קפאן גו תהומי חד. וחד אטבע גו תהומא.
דאקרי גילב"א. ע

חלופי גרסאות

ע בדפרי יס כאן סימן חסר.

מאכר

הסולם

ב דמעין חד לסגדן חד לגילבא

וימין שבים ומיחדם זה בזה, נמצא מגלה
בזה הארת החכמה שבשמאל, כי אחר שהשמאל
מתיחד עם הימין, החכמה שבשמאל מתלבשת
בחסדים שבימין, ואז יכולה החכמה להתגלות.
משא"כ מטרם שעשה שלום, היתה החכמה
בלי חסדים והיתה מלאה דינים ולא יכלה
להאיר, וגילוי חכמה זו ע"י הליותן נקרא
מרגלא, על שם שאינה נגלית אלא מבחינת
מחזה ולמטה בלבד, שנקראת רגלין, ומרגלאן
הוא כמו מרגלין, וזה ששואל, (באות רע"ג)
ההוא מרגלא, דקא אפיק לויתן מגו ההוא
תהומא דאקרי סגדון ממה אתעביד.
שואל, איך נעשה הוצאת המרגלא מן התהום
ע"י הליותן, ומשיב, אלא יומא דא דקא אפיק
לויתן, יום הזה שהליותן בא להוציא המרגלא,
דאזדעזע יומא, שאז נודעזע הים מחמת
המחלוקת של ימין ושמאל כנ"ל, יומא
דאתחרב בי מקדשא, הוא היום שבית
המקדש שה"ס מלכות נחרבה, מטעם שנפרדה
מז"א, פ' באב איחו, והוא מכוונה ט' באב,
שהוא יום חורבן בהמ"ק שלמטה, וההוא
מרגלא, ומרגלא ההוא שהוציא הליותן אז,
הוא כך, דכר דכיר קב"ה לבנוי, כשהקב"ה
זוכר את בניו לגאלם, דהיינו להחזיר אליו
המלכות שה"ס בניו בית המקדש, וגאולת
ישראל, ואושיד תרי דמעין לגו ימא רבא,
שה"ס ב' מלכיות אחת סומקא מחמת שמיחדת
עם הבינה, ואחת אוכמא, שה"ס מלכות דמדת
הדין (כנ"ל באדרא רבא אות ר"ד) והנה
דינים דימין שיש בתהומות נקראים גילב"א,
שממש אין ה' יוצאת מאויר, ודינים דשמאל
שיש בתהומות נקראים סגדון, שממש יוצא
ה' מאויר, והשמאל שולט, ועי"ז המים נקפאים
(כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפן), וז"ש,
חד, נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדון,
והיינו הדמעה שהיא סומקא הממותקת ומיוחדת
היטב בבינה, וחד, נפיל לגו תהומא אחרא
דאקרי גילב"א, היינו הדמעה שהיא אוכמא,
שיש בה ממלכות דמדת הדין שאינה נמתקת
בבינה, היא גופלת לתהום שנקרא גילבא,
שהיא הדינים דימין, שממש אין ה' יוצא
מאויר, וע"כ הדמעה האוכמא נכללת בדינים
ההם וזהו כל תקונה, לא יותר.

ויש שם בים ז' תהומות, כנגד ז' ספירות,
כי יש בכל אחת ע"ס, והמסך שבין כו"ח
דכל

זלמטה כנ"ל אצל שס"ה עמודים (באות רמ"ד א)
על כן אומר כחושבן יומי שתא, שימי
השנה ה"ס ע"ס של פרצוף המלכות, ובכל
פתחא ופתחא כתיב יהי שלום וגו' שזה
מראה על שליטת קו האמצעי העושה שלום
בין ימין לשמאל של כל הספירות, לא ידע
מאי הוא בהני היכלין, משום שהם ג"ה,
ומה שמושג מהם, הוא שבע סדרין דמרגלאן
אתחמן אליון כאליון בכל חד וחד, נקראים
מרגליות, משום שהם בחינות מחזה ולמטה,
ששם בחינת רגלין, ומרגלית הוא מלשון
מרגלין, והם ז' סדרים, משום שיש בהם ז'
ספירות חג"ת נהי"מ, כלומר, בחי' מחזה
ולמטה של כל אחת מז"ס חג"ת נהי"מ הם ז'
סדרים של מרגליות, והם בכל היכל והיכל,
ובהם יש השגה, וההיכלות מחולקים לד'
דוחות, דרום צפון מזרח ומערב, שבעזרה,
שה"ס חג"ת ומלכות, וצד המזרח הוא ת"ת
שהוא קו האמצעי, וז"ש (באות רע"א) היכלא
דסטרי מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר
מכללה, להיותו בחינת קו האמצעי הכולל
דרום צפון, שהם חו"ג, והוא המשפיע אותם
למערב, שהוא מלכות.

ונודע שבעת שליטת קו השמאל בים
הגדול, נעשה שם מחלוקת בין ימין לשמאל,
בסו"ה יעלו שמים ירדו תהומות (כנ"ל באדרא
רבא אות ר"ד בהסלם ע"ש) וכן המלכות,
הנקראת בית המקדש, נפרדת מז"א, ונחרבת.
וזה נמשך עד שקו האמצעי שה"ס לויתן ממעט
קו השמאל ומיחד אותו עם הימין, ואז נשקט
הים, וחוזר השמחה בעולמות, וז"ש, (באות
רע"ב) יומא חד בימא רבא, דהיינו היום
שנחרב בו המלכות שה"ס בית המקדש, מחמת
התגברות השמאל, לויתן נפיק, יוצא קו
האמצעי שנקרא לויתן, והוא משום, וכל ימא
אזדעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן, דהיינו
מחמת המחלוקת דימין ושמאל, כר מטי
לויתן בפתחא דפתחא דתהומא, דהיינו
שהגיע לעשות שלום בין ימין ושמאל, שבוה
נעשה פתח בתהום הגדול שנפתחו האורות,
שארי למחדיו, הוא מתחיל לשמות ואשתכך
תמן תהומי, שהתהומות נשתככו, מהרגו
והכעס שבמחלוקת, מפני שהליותן עשה שלום
ביניהם.

והנה שלום זה שהליותן עושה בין שמאל
(דפרי דף קע"ב ע"א)

רעה) דתתא גו שמרים דחמרא. דורדיין בישין. נפיק חד ערעורא מקטרגא. מזיקא קדמאה, ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם, ע כד קריב לגו קודשא. כיון דמתעבר מתמן. ובעי לנחתא לתתא. לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא. נחית הוא ורתיכו. ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור. דיוקנא דשור. וקדמאה לנזיקין מאינזון ארבע. שור איהו. ואינזון ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא אבות נזיקין. בר שור. כלהו דיליה.

רעו) וע"ד כתיב. י וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב. הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה, מתמצית הלחם, ולא שבעת זיני דגן, לית פ ליה בהו חולקא, ולא יאות ליה למהוי תמן. צ

חלופי גרסאות

ע בדפריי יש כאן סימן חסר. פ ל"ג ליה.
צ בדפריי יש כאן סימן חסר.

מסורת הזהר

י (תהלים קו) כי תשא יט צ"ל.

הסולם

מזיקא קדמאה

כי אז הוא מתיחד עם הימין. ולא זולת. רעה) דתתא, גו שמרים וכו'. למטה בתוך שמרי היין. שמרים הרעים. יוצא מערער ומקטרג אחד. מזיק הראשון בעולם, והוא בסוד צורת אדם כשקרב אל הקודש. כיון שנעבר מן הקודש ורוצה לרדת למטה, להתלבש בלבוש להזיק העולם, יורד הוא ומרכבותיו. ולבוש הראשון שלוקח הוא תבנית שור, דהיינו צורת שור. והראשון לנזיקין מאלו ארבעה אבות נזיקין, הוא שור. כמו"ש בתחילת בבא קמא, השור והבור המבנה וההבער. והם ארבעה אבות להזיק העולם, וכל שאר ג' אבות נזיקין חוץ משור, כולם של השור הוא.

פירוש. המוחין דשמאל של המלכות הבאים ים הארת חכמה מלוּבשת בחסדים נקראים יין. ומחמת הדינים הנמצאים בקו שמאל, יש בסופם, דהיינו בסוף המלכות, פסולת הנקראת שמרי היין. ומפסולת הזאת, יצא מזיק הראשון של הקליפות בעולם. וז"ש, דתתא גו שמרים דחמרא וכו' מזיקא קדמאה. ובעוד שהמזיק נכלל בשמרי היין, שבמקום המלכות, יש לו צורת אדם, כמו המלכות, וז"ש, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם כד קריב לגו קודשא. דהיינו בעוד שהוא נכלל בשמרי היין, שהם במלכות שה"ס פני אדם. כיון דמתעבר מתמן וכו' נקיט תבנית שור וכו'. כי הוא מתדבק בקו שמאל בלבדו, שנקרא פני שור. והוא שורש כל המזיקים. וז"ש, וקדמאה לנזיקין וכו'.

רעו) וע"ד כתיב וימירו וגו'. וע"כ כתוב, וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. שואל, מהו אוכל עשב. ומשיב, כבר דרשנו בו, אבל עיקר הדבר הוא, כי מתמצית הלחם, וכן לא משבעת מיני דגן, שהם מן המלכות, איז

מאמר

דכל אחת לבין בינה בתור"מ דכל אחת אחת נקרא תהום, וע"כ יש ז' תהומות. תהום אחד בכל ספירה. ואלו ב' תהומות גילבא וסגדון. הם בחסד וגבורה של ז"ס. וז"ש, בגין דחמש תהומי אחרנין אינזון בימא רבא, שהם התהומות שבה' ספירות תנהי"מ, אבל לא חשיבין כהני אחרנין, שאינם חשובים כמו גילבא וסגדון. משום שהם בב' ספירות העליונות חסד וגבורה. וכיון דנפלי אינזון דמעין קפאן גו תהומי חד, דהיינו בסגדון. ששם יוצא ה' מאויר, והשמאל שולט שמחמת זה המים נקפאים, כנ"ל. וחד אטבע גו תהומא דאקרא גילב"א, ודמעה האוכמא, שמגולה בה עצם המלכות דמדת הדין לא תוכל לקבל תקונה בתהום שנקרא סגדון, אלא שיוצאת משם ונטבע בגילב"א שהם דינין דימין, מסוד נקודת החולם. וזהו כל תקונה. כי מתעברת שם עם הדינין דימין, שהם מבינה. ואח"כ כשהליתין עושה שלום בין ימין ושמאל והים נפתח, והארת חכמה שבשמאל מקבלת תקונה ומאירה שהיא נקראת מרגלא, כנ"ל. הוא מוציא אותה מאותה דמעה סומקא שנפלה לסגדון ונקפאה. שהליתין, ע"י שמיחד השמאל עם הימין, הוא פותח את סגדון מקפאונה, והדמעה מקבלת הארת החכמה. ונתבאר איך הליתין מוציא המרגלא מן התהום. ומרגלא זו כוללת ז' ספירות וה"ס ז' סדרין דמרגלאן שאומר (באות ר"ע). הדינים דימין נקראים גילב"א, שהם אותיות גיל בא, כי ה"ס נקודת החולם הממשיכים חסדים אל הימין, וע"כ בא עמהם גיל. והדינין דשמאל נקראים סגדון, שפירושו משתחוה, כי אין תקונו אלא ע"י הרכנת הראש, שפירושו מיעוט הג"ר דג"ר, (דפריי דף קע"ב ע"א)

רעז) מדוכתייהו, ואלין יתבין בדוכתייהו, עד לא נפקי אלין, זמינין אלין, נהירו ונציצו דלהון, לא יכלין עיינין למסבל, אזלין בסחרנין, לית להון שכיכו לעלמין.

רעז) כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא, מיד באסתכלותא קדמאה, אתחזי זעיר ולא זעיר, אסתכל יתיר, אתחזי רב, תו אסתכל, אתחזי יתיר רב, כל מה דאסתכל, הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה, עד דדמי *) באסתכלותא כמלא נימא, דלית ליה שיעורא.

רעט) עובדין סגיאין לגו, דלא ידיע אומנו דלהון, מניה נהרא עזרה, וכל מה דאית בה, בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא, בגווינין סגיאין, ונהורין מנצצן, אלף וחמש מאה וחמשה ושבועין גופנין, עבדין איבין בעזרה דא, רפ) יתיר ז חובק את ידי, במרירו ואנינו דיליה, ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה, דלית ליה רשו לשלטא על מלה אחרא, מה ז אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל, דלבתר לית ליה רשו, אלא על ק דיליה לבתר מרקיד וחדי, ככסיל בלא דעתא כלל, ואזיל בלא תועלתא, ואכיל לבשרא, ובשאר לית ליה רשו, מרירו דעילא ותתא, כד ישראל בעאקו, ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון, לאפקא מניה.

רפא) ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר, אבאיש קמי מלכא קדישא, דאיהו

מסורת הזהר

ז (קהלת ד).

חלופי גרסאות

פ בדפו"י יש כאן סימן חסר. ז אתקני. ק דילה.

מאמר

הסולם

חובק את ידי ואוכל את בשרו

ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה זו, (מפני שחסר ההתחלה והסוף של הענין איני יכול לפרשו).

רפ) יתיר, חובק את וגו' : (חסר תחילת הענין) יותר, הכסיל, שהוא הס"א חובק את ידי, במרירות ואנינות שלו, ואח"כ אוכל את בשרו בהכרח, כי אין לו רשות לסטרא אחרא, לשלוט על דבר אחר, חוץ מבשר, מה הוא נהנה בכל מה שהשטין ועשה ועמל עד שהמיתו, שלאחר כך אין לו רשות להנות ממנו אלא על מה שהוא שלו, שהוא הבשר, כי הס"א נותנת לאדם את הבשר (כנ"ל אות רל"ח ע"ש) ואח"כ הוא רוקד ושמת ככסיל בלא דעת כלל, והולך בלא תועלת, ואוכל את הבשר, ובשאר אין לו רשות, והוא מרירות שלמעלה ושלמטה, כשישראל בצרה ושונאיהם אוכלים אותם, ואינם נותנים כח במעשים טובים שלהם להוציאם ממנו, מן הס"א.

רפא) ואפילו מבשריה דאיהו וכי : ואפילו מבשר שהוא של צד ההוא, רע לפני מלך הקדוש לתת אותו לס"א, כי הוא רחום וחנון, אבל על שלו, של הקדוש ברוך הוא, שהוא רות

אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם, כלומר, שאין ראוי לין ממאכל אדם, שהוא מלכות, וע"כ אומר אוכל עשב.

רעז) מדוכתייהו ואלין יתבין וכי : (חסר תחילת הענין) ממקומם, ואלו יושבים במקומם, עוד מטרים שיצאו אלו מוכנים אלו, באור והתנוצצות שלהם לא יוכלו העינים לשלוט, הולכים מסביב ומקיפים, ואין להם שקט לעולם.

רעז) כד אסתכל בר וכי : כאשר אדם מסתכל בהיכל הזה, מיד בהסתכלות ראשון, נראה לו שהוא קטן ולא קטן, הסתכל יותר נראה שהוא גדול, הסתכל עוד, נראה גדול יותר, כל מה שמסתכל בו, כך הוא נראה בהתפשטות גדול ועליון, יותר, עד שלבסוף בהסתכלותו, כמלא השערה בהיכל ההוא נדמה לו שהוא גדול כל כך עד שאין לו שיעור.

רעט) עובדין סגיאין לגו וכי : מלאכות רבות הננים שאומנותם אינה ידועה, ממנו מאירה העזרה וכל מה שיש בה, חוץ מהכרובים שהאור שלהם עולה עד רום הרקיע בגוונים רבים ואורות נוצצים, אלף וחמש מאה וחמשה

דפו"י דף קע"ב ע"א *) דף קע"ב ע"ב)

שלח לך

קט

רחום וחנון. אבל על דיליה, רוחא קדישא וגשמתא קדישא, לית עלאין ותתאין יכלין לשלטא עלוי כלל. וע"ד כל תסקופין, וכל מה דאסטי ההוא רע, דחשיב למשלט על רוחא קדישא, ולבתר לא יכיל, וישוב ואוכל את בשרו. מה תועלתא הוה ליה. ועוד דאינון חפאן כלהו כערטיראה תקיף, ולית שכיכו לעלאין ותתאין. רפב) תא ואימא לך מלה. אי תימא, דחדו הוא למלאך המות, כד קטיל בני נשא. לאו, אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך, אחזי גרמיה בחדו, למעבד רעותיה ^ז דקב"ה, דכתיב ^ז רוח סערה עושה דברו. א"ל ה ר"ש, והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין. א"ל אי חסידא קדישא, ודאי הכי הוא, לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא. אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין, איהו רקיד ואודניה להספדא.

רפג) א"ל אי הכי, אמאי אזיל ואסטי על ב"נ לעילא, ואדכר לחובוי. א"ל, בגין דאיהו זקן וכסיל, וחשיב למשלט על רוחא. ^א וכל תאובתיה בגיני כך איהו. לסוף לא שליט אלא על דיליה. בשרא דיליה. וע"ד כתיב, ^ח ישוב עמלו בראשו. רפד) ^ח אזיל ובעי ^ב לארגשא עלמא, ומיא סליקין מגו שאר ^ג תהומין, ובעאן לחפא עלמא. אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא. ומגו תוקף דרתיו דלהון, אקפו מיא. גו ימא דנקפא. ואלמלא דרמז קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם, מעמודא דיליה, ואחזי על עלמא, לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא.

חלופי גרסאות

ר חשיב. ש ליג דקב"ה. ת ת"ה. א ועל. מ בדפויי
יש כאן סימן חסר. ב ארגשא. ג תחומין

מסורת הוזהר

ז) (תהלים קמח) פקודי עג אות רכב ז"ח עה
ט"ד שמ"ג עה ט"א שכ"ג. ח) (שם ז) משפטים
קג צ"ס.

דמעין רתיחין

הסולם

מאמר

שלו בהספד הנשים, הוא, שהוא רוקד ואינו אל ההספד.
רפג) א"ל אי הכי וכו': אמרו לו א"כ, למה הולך ומסטיין על האדם למעלה, ומזכיר את עונותיו. כיון שאין לו שמחה מהריגת האדם. אמר לו, משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאותו הוא בשביל זה. אבל לסוף אינו שולט אל על מה שהוא שלו. הבשר הוא שלו (כנ"ל באות רל"ח ע"ש) וע"כ כתוב, ישוב עמלו בראשו. דהיינו שאינו נהנה מן העמל שלו, שהסית למטה והסטיין למעלה.

רפד) אזיל ובעי לארגשא וכו': (חסר ההתחלה) הולך ורוצה להרעיש העולם, והמים עולים מתוך שאר התהומות, ורוצים לכסות העולם, אלו הדמעות, דהיינו ב' דמעות שמוריד הקב"ה לים הגדול (כנ"ל אות רע"ג) הם רותחים יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף רתיחתם הם מקפיאים המים בתוך ים הקפוי. כי הדמעה האדומה הנופלת לתהום הנקרא סגד"ן

רוח הקדוש וגשמה הקדושה, אין העליונים והתחתונים יכולים לשלוט עליו כלל. וע"כ כל העלילות וכל מה שהסטיין אותו הרע, הס"א, שחשב לשלוט על הרוח הקדוש, ולבסוף אינו יכול, וישוב ואופל את בשרו. ואיזה תועלת היה לו, מן הקטרוגים שלו. (חסר כאן איזה מלות) ועוד שהם מכסים כולם כערפל חזק, ואין מנוחה לעליונים ותחתונים.

תסקופין פירושו, עלילות, כי על עלילות דברים מתרגם תסקופי מלין (דברים כ"ב י"ד) ערפ"ראה הוא ערפל, לפי הענין.

רפב) תא ואימא לך וכו': בוא ואומר לך דבר. אם תאמר שהיא שמחה למלאך המות כשהורג בני אדם. לא, אלא משום שרואה שרצונו של אדונו הוא בזה, מראה את עצמו בשמחה לעשות רצונו של הקב"ה. שכתוב, רוח סערה עושה דברו. א"ל ר"ש והרי הוא הולך ורוקד בשמחה לפני הנשים. א"ל אהה חסיד קדוש, ודאי כך הוא, כדי להראות לפני המלך, שיש לו נחת מרצון המלך. אבל הנחת (דפויי דף קע"ב ע"ב)

רפה) אינון דמעין כד נפלין גו ימא. אשתמע קלא בין ימא. עד מערתא דכפלתא. מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן. כד עאלין גו ימא. מתערן אבהן קדמאי, וקמו, וחשבו דקב"ה בעי לאהפכא עלמא, עד דקלא נפיק ואמר לון. לא תדחלו רחימין קדישין. בגינכון דכיר קודשא בריך הוא לבניכון. ואיהו ד בעי דמפרק לון. ואתון תחמון.

רפו) א אלפא ביתין כלהו, משלבן ומתצרפאן אלין באלין, ואתחברן בצרופא דשמא קדישא. כיון דאתחזון אתוון בצרופא דא. אלין גניזין, ונפקין אחרנין. וכן כלהו. אלין גניזין, ואלין נפקין. כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורים. רפו) תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקא לבר, וקיימא שמא בארבע אתוון. תליין באוירא שעתא ופלגא. לבתר גניז דא. מיד נפיק מגו אוירא. מחלולא דיליה. שמא דתריסר אתוון. פרח ותליא באוירא. שעתא חדא. ולא יתיר. לבתר גניז דא. ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין. שמא ה דכ"ב אתוון.

חלופי גרסאות

ד יבעי למפרק. א בדפו"י יש כאן סימן חסד.ה דכ"ב.

הסולם

דמעין רחימין

מאמר

ו"ש מקל נהימו דלחון וכו' מתערין אבהן קדמאי, שהם אברהם ויצחק. להיותם מרכבה לבי הקוין ימין ושמאל. וקמו וחשבו דקב"ה בעי לאהפכא עלמא. מכח המחלוקת דימין ושמאל, עד דקלא נפיק, שהוא קו האמצעי הנקרא קול, והוא יעקב, ואמר לון לא תדחלון. כי הקול, עושה שלום ביניהם ומקיים הארת שניהם ו"ש, בגינכון דכיר קב"ה לבניכון וכו', כי אחר שמקיים הארת שניהם, הרי כל המוחין וכל הגאולות נמשכים לישראל מהארתם של ב' הקוין ימין ושמאל.

מאמר האלפא ביתות השמות

רפו) אלפא ביתין כלחו וכו': (חסר תחילת הענין) כל האלפא ביתות משתלבים ומצטרפים אלו באלו, ומתחברים בצירוף השם הקדוש. אחר שנראו האותיות בצירוף זה, אותיות אלו נגזרות, ואחרות יוצאות ומצטרפות לצירוף אחר. וכן כולם, אלו נגזרות ואלו יוצאות, וכולם בפנים בתוך החלל של אלו הכפתורים.

רפו) תו פרחי תלת וכו': עוד פורחית האותיות ג' פעמים ביום באויר, ויוצאות לחוק, והשם עומד בארבע אותיות תלויות באויר, שעה ומחצה. לאחר כך נגזר שם הזה, ומיד יוצא מתוך האויר, מן החלל שלו, השם של י"ב אותיות. הוא פורח ותלוי באויר, שעה אחת ולא יותר. ולאחר כך נגזר שם הזה, ויוצא מיד צירוף אותיות אחרות. השם של כ"ב אותיות. ותלויות באויר שעה אחרת. ונגזר. ומיד יוצאות אותיות מחלל אחר. השם של כ"ח אותיות. מתעטרות

סגדו"ן. מקפאת המים (כנ"ל אות רע"ד) כי הם מעוררים שלישית השמאל, ושלישית השמאל בלי ימין מקפא הים (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו) ואם לא היה רומז הקב"ה שהוא קו האמצעי, ע"י מסך דחירק (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) שבוה רומז לנשיבת רוח אחד מצד אברהם, שהוא חסדים, מן העמוד שלו, דהיינו קו הימין, שיתיחד עם השמאל, ומראה הארתו על העולם, לא היה העולם יכול לעמוד אפילו רגע אחד.

רפה) אינון דמעין כד וכו': אלו הדמעות, כשהן נופלות תוך הים, נשמע הקול בין גלי הים עד מערת המכפלה. מקור נהימתם הנשמע שם כשנכנסים תוך הים, מתעוררים אבות הראשונים, וקמים, וחושבים, שהקב"ה רוצה להפוך את העולם, עד שהקול יוצא ואומר להם, אל תראו אהובים הקדושים, בשבילכם זוכר הקב"ה את בניכם, והוא רוצה לגאול אותם, ואתם תראו.

פירוש. כשהדמעות נופלות תוך הים נופלים תחילה לתהום הנקרא סגדו, ואז יוצא ה' מן האויר (כנ"ל אות רע"ד) והקו שמאל מתחיל לשלוט, ואז נעשה מחלוקת בין ימין ושמאל, בסוד יעלו שמים ירדו תהומות (כנ"ל באדרא רבא אות ר"ד בהסולם) ו"ש, אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא. דהיינו קול גלי הים העולות שמים מתוך הארת השמאל, ונופלים ויורדים בחזרה תהומות, מתוך הארת הימין (כמ"ש שם) (דפו"י דף קע"ב ע"ב)

שלח לך

קיא

ותליין באוירא שעתא אחרא, ואגניו. ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא, שמא דתמניא ועשרין אתוון. מתעטרין כלהו בכתרייהו. וקיימי שעתא ופלגא. ואגניו דא. ומיד נפקי תליא באוירא. שמא דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו. וקיימא שעתא ותלת רגעי, נפקי אתוון דארבעין ותרין אתוון. ה לעלמא קיימא.

רפח) שמהן. אלא אתוון כולהו. לא * משתככי לעלמין. בלטי ומנצצי ו לבר, וסלקי ונחתי. ז לית מאן דיכיל לקיימא בהו. בר משיח בטורח סגי. דא גניו. לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעין. והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק. וקיימא ותליא באוירא. שעתא ופלגא. כל הני שמהן לא נפקי. ולא אתחזון. אלא זמנא חדא ביומא. אבל אינון אלפא ביתין. אתחזון פרחין באוירא. ומצרפין אלין באלין. תלת זמנין ביומא.

רפט) כד פרחן אתוון דאלפא ביתין. אלין פרחין מכאן. ואלין מכאן. ומתצרפן כלהו. כד נחית תמן רב מתיבתא. שארי. משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא. אתוון כמה דחמא דניאל. דאינון ממתוס ננקפי אאלרן.

רצ) כל מעלי שבתא. כד מקדשין ישראל יומא לתתא. ח כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא. אתכנשו משריין ט קדישין. אתקנו ב י כרסיין. מאן חמי חדוה. בתלת מאה ותשעין רקיעין. כמה ממנו. כמה שלטונין. מתכנשין לאתרייהו. כיון דישראל לתתא כ מקדשין. ג כדן אתער אילנא דחייא. ואקיש באינון

חלופי גרסאות

ה בדפ"י יש סימן חסד לפני לעלמא קיימא ואחר כך. ו ליה. ז לית. ח ל"ג כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא. ט עלמא; מוסיף קדישין. ע"י. י מוסיף כרסיין קדישין. כ מתקדשין. ל מוסיף וקב"ה כדן; אתער כדן.

האלפא ביתות והשמות

הסולם

מאמר

שם רב מתיבתא. התחיל. משיח ראה בצירופי אלפא ביתא אותיות כמו שראה דניאל, שהוא ראה האותיות ממתוס ננקפי אאלרן. אשר ידע לצרף מהם, מנא מנא תקל ופר סין, כי ג' אותיות ראשונות של ג' צירופים אלו הם מנא וג' אותיות שניות שבהם מצטרפים ג"כ, מנא וג' אותיות שלישיות מצטרפות, תקל, וג' אותיות רביעיות מצטרפות ופר, וג' אותיות חמישיות מצטרפות, סין. (שפירושם בסנהדרין כב.) איני יכול לפרש, מאמר החשיב הזה, מפני רוב החסרים שבו.

מאמר נשמתי סלקין ונחתי (רצ) כל מעלי שבתא וכו': בכל ליל שבת, כשישראל מקדשים היום למטה הכרוז יוצא לד' רוחות העולם, התאספו מחנות הקדושים, התקינו כסאות. מי ראה השמחה, כאשר בש"צ רקיעים כמה ממונים כמה שליטים מתאספים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים היום, אז נתעורר עץ החיים שהוא ד"א, ורוח אחד נושב מן עולם הבא שהוא בינה,

מתעטרות כולן בכתריהן, ועומדות שעה ומחצה, ונגנו השם הזה. ומיד יוצא תלוי באויר השם של כ"ה אותיות בצירופיהם. ועומד שעה וג' רגעים (יש כאן חסר) יוצאות אותיות במ"ב אותיות. (יש כאן חסר) עומד לעולם. (חסר ההמשך).

רפח) שמהן. אלא אתוון וכו': (חסר תחלת הדברים) השמות. אלא אותיות כולן אינון שקטות לעולם, בולטות ונוצצות לחוץ, ועולות ויורדות. אין מי שיכול לעמוד עליהם, חוץ ממשיח ביגיעה רבה. השם הזה נגנו אחר שעומד ב' שעות וכ"ב רגעים. ושם הזה החקוק בע"ב אותיות, יוצא. ועומד ותלוי באויר שעה ומחצה. כל אלו השמות אינם יוצאים ואינם נראים אלא פעם אחת ביום, אבל האלפא ביתות נראות פורחות באויר, ומצטרפות אותיות עם אותיות, ג' פעמים ביום.

רפט) כד פרחן אתוון וכו': כשפורחות האותיות של אלפא ביתא. אלו פורחות מכאן ואלו פורחות מכאן וכולן מצטרפות. כשירד

(דפ"י דף קע"ב ע"ב *) דף קע"ג ע"א)

טרפין דיליה, רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי, ואינון ענפין דאילנא מתנענען, וסלקין ריחין דעלמא דאתי.

רצא) ההוא אילנא דחיי אתער, ואפיק נשמתין ׀ קדישין, ופריש על עלמא, ועם כל דא, נשמתין נפקין, ונשמתין עאלין, אלין מתערי אלין, אלין נפקין ואלין עאלין, ואילנא דחיי בחדוה.

רצב) וכדין, ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין, כלהו בחדוה בנייחא, וכל ׀ השבת, אית לון ההוא חדוה, וההוא נייחא, ׀ וכל צדיקיא די בגנתא, כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה, דעלמא דאתי, כיון דנפיק שבתא, כלהו נשמתין פרחין וסלקין.

רצג) ת"ח, כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא, ונשמתין צדיקיא סלקין לעילא, כד נפיק שבתא, נשמתין סלקין, אינון דשארן עלייהו דישראל, ונשמתין נחתין, אינון נשמתין צדיקיא.

רצד) כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישראל, סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא, וקב"ה שאיל לכלהו, מאי חדושא הוה לכו בהווא עלמא באורייתא, זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה, כמה חדוה עביד קב"ה, כניש לפמליא דיליה, ואמר, שמעו חדושא ׀ דאורייתא, דאמרת

חלופי גרסאות

ס ל"ג קדישין, נ שבת, ס וכן צדיקיא די בגנתא דכלהו, ע ואורייתא.

הסולם

מאמר

מכה בעלים שלו, ואלו הענפים שבאילן מתנענעים, ומעלים ריחות של עולם הבא, אילן הוא ז"א, ענפיו, הם הספירות שלו, עלים הם הנשמות שמוליד, ש"צ רקיעים, ה"ס חו"ב תו"מ שכל אחד כלול מאה, רק המלכות חסרה העשר האחרונות שלהיותן ממלכות דמלכות שהן ממדת הדין, הן נגזרות, וע"כ הן ד' מאות חסר עשר.

רצא) ההוא אילנא דחיי וכו' : עץ החיים ההוא התעורר ומוציא נשמות קדושות, ופורש אותן על העולם, ועם כל זה, נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, כלומר, שנשמות יוצאות להתלבש בישראל בעולם הזה, ונשמות הצדיקים עולים מגן עדן התחתון ונכנסות למעלה לגן עדן העליון, ואלו היוצאות מעוררות לאלו שיכנסו, וע"כ אלו יוצאות ואלו עולות, ועץ החיים שהוא ז"א, הוא בשמחה.

רצב) וכדין ישראל כלהו וכו' : ואז כל ישראל מתעטרין בעטרות של אלו הנשמות הקדושות שה"ס נשמות יתרות, וכולם בשמחה ובנחת, וכל השבת יש להם שמחה והיא נחת ההיא, וכל הצדיקים שהם בגן כולם עולים

(דמוי דף קע"ג ע"א)

נשמתין סלקין ונחתין

ומתענגים בענוג העליון של עולם הבא, בגן עדן העליון, כיון שיוצא השבת כל הנשמות פורחות מישראל, ועולות למעלה. רצג) ת"ח כד עייל וכו' : בוא וראה כשנכנס השבת, יורדות הנשמות, דהיינו נשמות יתרות, לשרות על עם הקדוש, ונשמות הצדיקים מג"ע התחתון עולות למעלה, לג"ע העליון (כנ"ל תרומה אות קע"ו) וכשיוצא השבת, עולות אלו הנשמות ששרו על ישראל, דהיינו נשמות יתרות, ויורדות אלו הנשמות של הצדיקים שעלו לג"ע העליון, שחזרות לג"ע התחתון.

רצד) כיון דסלקין כלהו וכו' : כיון שעלו כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בצורה לפני המלך הקדוש, והקב"ה שואל את כולן, איזה חידוש היה לכן, בעולם ההוא, בתורה, אשרי היא, מי שאומרת לפני חידושי תורה, כמה שמחה עושה הקב"ה, מקבץ הפמליא שלו, דהיינו הנשמות העליונות, והמלאכים, ואומר, שמעו חידושי תורה שאומרת נשמה הזו של פלוני, וכולם מעמידים דבר ההוא בב' הישיבות, דהיינו במתיבתא דקב"ה

וַשְׁמַתָּא דַּא דַּפְלוּנִי, וְכִלְהוּ מוֹקְמִי הֵהִיא מְלֵה בְּתָרִי מִתִּיבְתִּי. אֵינּוֹן לְתַתָּא, זִקְבָּהּ לַעֲיִלָּא, חֲתִים 9 לַהֲהִיא מְלֵה.

רצה) ת"ח, כד מלה אתחדש באורייתא, ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתינ, וסלקי לעילא, כל פמליא דלעילא, צייתין להווא מלה, וחיות הקדש מתרבין בגדפין, ומתלבשן בגדפין, וכד שאיל לון קב"ה, ולא תבין ושתקין, כדן חיות הקדש מה כתיב, (י) בעמדם תרפינה כנפיהם, כמה דאת אמר, (ט) כי עמדו לא ענו עוד, (ט) וכפתחו עמדו כל העם.

רצו) ואי תימא, צ שתיקה אמאי קרו ליה עמידה, אלא, בדבורא אית ק זי שייפין דמתנענען בהדיה, לבא, ריאה, קנה, לשון, שניים, שפון, בשר, ובשתיקה קיימו בקיומיהו, בלא נענועא, ת וע"ד קרי לשתיקה עמידה.

רצז) א דהא רב המנונא סבא אמר, (9) ישלח עורך מקדש וגו', מקדש, דא קדוש ידים, ב ומציון יסעדך, דא המוציא, דאיהו סעיד לבא דבר נש, ג יזכור כל מנחותיך, כל לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידים בתרייתא, ועולתך ידשנה סלה, דא ברכת המזון ד בזמן, ואי את עביד כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, ובשבת מקדש, דא קדושא רבא, ועל מלה דא, ה אתעטרו צדיקייא בגן עדן, משבת לשבת אחרא.

חלופי גרסאות

9 ההוא, צ עמידה אמאי קרו ליה שתיקה, ק ל"ג ז', ר מתנענען בהדיהו, ש ל"ג ובשתיקה, ת וע"ד איהו עמידה [דבר המנונא סבא], א פתח ואמר ול"ג דהא רב המנונא אמר: דהא רב מתיבתא אמר: יסעדך דא המוציא, ג ל"ג יזכור, ד ומזין, ה אצטערו.

מסורת הזהר

(י) (יחזקאל א) נח צנ צ"א ז"ח מב ט"א ש"מ ט"ב ש"ל של"ד תק"ח צו ט"ב ש"ז, (ס) (איוב לב), (ט) (נחמיה ח) ויקהל עב צ"מ, (9) (תהלים כ), דהא רב המנונא סבא פתח אמר, ב ל"ג ומציון

נשמתי סלקין ונחתין

אלא בדבור יש ז' אברים המתנענעים עמו, בשעת הדיבור, שהם, לב, ריאה, קנה, לשון, שנים, שפתים, בשר, ובשתיקה הם עומדים במעמדם בלי נענוע, וע"כ קורא לשתיקה עמידה.

רצז) דהא רב המנונא וכו': (חסר ההתחלה) כי רב המנונא הזקן אמר, ישלח עורך מקדש וגו', מקדש זהו קדוש ידים, דהיינו מים ראשונים לפני הסעודה, ומציון יסעדך, זהו המוציא, שהוא סועד לבו של אדם, יזכור כל מנחותיך, הנה כל בא לרבות דבר אחר, שזהו נטילת ידים האחרונה, דהיינו מים אחרונים, ועולתך ידשנה סלה, זהו ברכת המזון בזמן, ואם אתה עושה כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, ובשבת המלה מקדש רומזת על קדוש הגדול בבוקר, ועל דבר

הסולם

מאמר

זקב"ה ובמתיבתא דמטטרוין, הם למשה, והקב"ה למעלה חותם על דבר ההוא.

רצה) ת"ח כד מלה וכו': בוא וראה, כשנתחדש דבר בתורה, והנשמה היתירה שירדה בשבת נתעסקה באלו חידושי דברי תורה, ועולה למעלה, אחר השבת, כל פמליא של מעלה מקשיבים לדבר ההוא, וחיות הקודש מתגדלות בכנפיהן, ומתלבשות בכנפיהן, וכששואל אותן, דהיינו את הנשמות, על חידושי תורה, ואינו משיבות, ושותקות, אז חיות הקדש, מה כתוב בהן, בעמדם תרפינה כנפיהם, בעמדם פירושו בשתיקותם, כש"א, כי עמדי ולא ענו עוד, וכן, וכפתחו עמדו כל העם, שפירושו שתקו.

רצו) ואי תימא שתיקה וכו': ואם תאמר, שתיקה למה קורא עמידה, ומשיב, (דפריי דף קע"ג ע"א)

רצח) תו פתח ואמר, (ז) על הר * גבוה עלי לך מבשרת ציון וגוי. על הר גבוה, האי ודאי הר העברים, אתר דמשה אתקבר. והא אוקמוה, דשכינתא תסלק לתמן, ותבשר עלמא. אבל כלא איהו, מבשרת ציון. דא איהי חפצי בה. אתתא דנתן בר דוד. אימא איהי דמשיחא, מנחם ב"ר עמיאל, ואיהי תיפוק ותבשר, ואיהי בכללא דמבשרת ציון.

רצט) קלא ישתמע בעלמא. ותרין מלכין יתערון בעלמא, לאגחא קרבא. ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימא. (ק) הנה יי' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו. הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. הנה שכרו אתו, דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא, ויימא לון, אתכנשו ודאינו דינא. מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי, אגריה מאי הוא. ואינון יימרון כך וכך. מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי, מהו אגריה. אינון אמרי כך. מאן דאתענש בכל יומא עלי, מהו אגריה. אינון אמרי כך. הה"ד, הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. (ש) מהו ופעולתו. אלא כמה דכתיב, (ר) מה רב טובך וגוי. פעלת לחוסים בך. דא הוא פעולתו. נגד בני אדם מהו. אלא נגד עכו"ם. אשר צפנת ליראיך, מהו אשר צפנת. וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי, מה דהוא בעי למיהב, דכתיב צפנת.

שא) אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה, במה דאיהו מחי, ביה יהיב אסוותא. במה מחי בשמאלא, בימינא קריב, ובשמאלא מחי. במה דמחי.

מסורת הזהר

(ז) (ישעיה מ) ו'ח נו ט"א ש"נ תק"ה ק ט"א ש"ג. (ק) (ישעיה מ) ח"ג רנב. (ר) (תהלים לא) ב"א רעט צ"ג.

מאמר	הסולם	הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו
דבר זה נתעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחר. (חסר הסיים). מאמר הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו רצח) תו פתח ואמר וכו': עוד פתח ואמר, על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגוי. על הר גבוה, היינו ודאי הר העברים, המקום שדמשה נקבר בו. והרי העמדנו, שהשכינה תעלה שמה, ותבשר אל העולם. אבל הכל היא, כלומר שכל הפשטים כוללת המלה מבשרת ציון, מבשרת ציון זו היא, חפצי בה, שהיא אשת נתן בן דוד, שהיא אמו של משיח, מנחם בן עמיאל. שהוא יצא מחלציה, והיא תצא ותבשר על הגאולה, והיא בכלל מבשרת ציון. רצט) קלא ישתמע בעלמא וכו': קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם לערוך מלחמה, ואז יצא השם הקדוש למלך על העולם. מה תבשר ותאמר. היינו, הנה ה' אלקים בחזק יבא וזרועו מושלה לו. הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. הנה שכרו אתה, (דפ"י דף קע"ג ע"א *) דף קע"ג ע"ב)	היינו שהקב"ה יכריז בכל הפמליא של מעלה, ויאמר להם התאספו ודונו דין. מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו. והם יאמרו כך וכך. מי שסבל כמה חרופים וגדופים עלי בכל יום, מהו שכרו. והם יאמרו כך. מי שנענש בכל יום עלי, מהו שכרו. הם יאמרו כך. ז"ש הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. (ש) מהו ופעולתו וכו': שואל, מהו ופעולתו. ומשיב, אלא כמו שכתוב, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך. זו היא פעולתו. נגד בני אדם מהו. ומשיב, אלא כנגד עכו"ם, שכולם יראו השכר הטוב של הצדיקים. אשר צפנת ליראיך, מהו, אשר צפנת. וכי מי יגזול ויטול מידיה מה שהוא רוצה לתת, שכתוב צפנת. ולמה לו לצפון. שא) אלא פוק וחמי וכו': ומשיב, אלא צא וראה פעולת הרחמים שעושה הקב"ה, כי במה שהוא מכה, בו נותן הרפואה. במה הוא מכה	

שא) אלא פוק וחמי וכו': ומשיב, אלא צא וראה פעולת הרחמים שעושה הקב"ה, כי במה שהוא מכה, בו נותן הרפואה. במה הוא מכה

בִּיה יִהְיֶה אֲסוּוֹתָ ^ו לְעוֹלָם, ^ז כְּתִיב ^ח מִצְפּוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבִצְפּוֹן מַחִי. ^ה דַּמְתָּמָן
^ט נִפְקִי כָּל דִּינִין וְכָל גְּזִירֵי קִשְׁיִין, וּבִיה שְׂרִי כָּל אֲגָר טָב, וְכָל טִיבוֹ, דּוּמִין
 קִבְיָה לְמִיָּהֵב לְיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דַּאֲתִי, קָרִי קִבְיָה לְצִפּוֹן, וְיִימָא לִיה, בְּךָ יִהְיֶיב
 כָּל טִיבוֹ, וְכָל אֲגָר טוֹב לְבָנִי, דְּסִבְלוּ כֻּמָּה בִּישִׁין בַּהֲאִי עֲלֵמָא, עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי.
 הֵב אֲגָרִין טָבִין דִּיהִבִּית בְּךָ.

(שֵׁב) הִהִיד ^ח אֹמֵר לְצִפּוֹן תָּנִי וּלְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי וְגו'. וְכִי אֲרַחָא הִכִּי
 הוּא • דְּדִירוּם, לְמַמְנַע בְּרַכְאָן, וְהָא כָּל בְּרַכְאָן מִסְטְרָא דְּדִירוּם, וְכָל טָבִין דְּעֲלֵמָא
 מִדְּרוּם נִפְקִי, וְאִיהוּ אֹמֵר ^ז לְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי.

(שֵׁג) אֵלָא בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא, יִתְעַר קִבְיָה לְאַבְרָהָם, וְיִימָא ^ז לִיה קוּם, דַּהּ
 מִטָּא זִמְנָא דַּאֲנָא פְּרִיק לְבָנְךָ. ^ח לְמִיָּהֵב לֹון אֲגָר טָב, עַל כָּל מָה דְּסִבְלוּ בְּגִלּוּתָא.
 וּמִגּוֹ דַּאֲבְרָהָם הוּא בּוֹזִיבּוֹ דְּלֵהוּן, דְּכְתִיב ^ט אִם לֹא כִי צוּרִם מִכְרָם, דַּא אֲבְרָהָם.
 הוּא לִיה כִּמְאָן דְּלֹא טָב בְּעִינֵיו, וְאַחֲמִי גְרַמִּיה, כִּמְאָן ^ז דְּבַעִי דִּילְקוֹן עַל חוֹבִיָּהוּן
 יִתִּיר, וְיִימָא גְבוּ מַחוֹבִיָּהוּן, גְּבוּ מַחְטָאִיהוּן. אֵל קִבְיָה לְאַבְרָהָם, יִדְעָנָא כָּלָא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ש) (ירמיה א) ויצא מב צ"ב. (ת) (ישעיה מג). ו לעלמא. ז ל"ג כתיב. ח ומתמן. ט נפיק; נפקו.
 י ל"ג דדרום לממנע ברכאן. כ ל"ג לתימן. ל ל"ג
 ליה. מ ולמיהב. נ ל"ג דבעי; דגבי דלהק.

מאמר

הסולם

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו

תהיה נפרע מחטאיהם. א"ל הקב"ה לאברהם
 אני יודע שהכל מה שאמרת הוא רק לפניך,
 ולא מאמיתיות הלב. אני גם כן אנהג עמך
 לפניך. ואומר לך, אל תכלאי, אני רוצה
 לרצות אותך בשביל בניך, אל תמנע חסד
 מהם, אל תמנע שכר טוב מהם, כמה וכמה
 סבלו על עונותיהם. ומשום זה, אומר לצפין
 תני, שהצפון יתן שכר הטוב והכל, והדרוס
 אל ימנע, והיינו אשר צפנת, שהיא לשון
 צפון, שהוא הנותן הכל. וזה הוא הדבר של
 אותה מבשרת. דהיינו ט"ש לעיל על הר גבוה
 עלי לך מבשרת ציון וגו'.

ביאור המאמר. כבר ידעת שאין ג"ר אלא
 ע"י הארת החכמה שבשמאל, והיינו רק על ידי
 התכללות הימין עם השמאל ביחד, שאז
 מתלבשת החכמה בחסדים ומאירים הג"ר.
 וכל השכר וכל הטוב שלעתיד לבא, הוא רק
 בהארת הג"ר. אמנם אם ע"י חטאי התחתונים
 מתגבר השמאל על הימין ורוצה לשלוט בלבדו,
 אז נעשה מחלוקת בין ימין לשמאל, וקו הימין
 מסיר החסדים שלו מקו השמאל, שאז השמאל
 מתכבה, כי אין החכמה יכולה להאיר בלי
 חסדים, ומתגלים דינים הקשים שבו, וכן
 הימין נשאר בוק בלי ג"ר, כי אין ג"ר אלא
 מהארת החכמה שבשמאל. ומחמת זה נחרב
 בית

מכה. בשמאל, כי בימין הוא מקרב ובשמאל
 מכה. הנה במה שהוא מכה בו נותן רפואה
 לעולם. כי כתוב, מצפון תפתח הרעה, שהוא
 השמאל, שבצפון הוא מכה, כי משם יוצאים
 כל הדינים וכל גזירות הקשות. ובו שורה כל
 שכר טוב וכל חסד שעתידי הקב"ה לתת לישראל.
 כי לעתיד לבא קורא הקב"ה לצפון, שהוא
 השמאל, ויאמר לו בך נתתי כל טוב וכל שכר
 טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על
 קדושת שמי. תן כל שכר הטוב שנתתי בך.

(שֵׁב) הִהִיד אֹמֵר לְצִפּוֹן וְגו': ו"ש, אֹמֵר
 לְצִפּוֹן תָּנִי וּלְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי וְגו'. שוֹאֵל, וְכִי
 כֵּךְ הוּא הַדְּרֵךְ שֶׁל הַדְּרוּם, שֶׁהוּא יִמִּין, לְמַנּוּעַ
 בְּרִכּוֹת, וְהִרִי כָּל הַבְּרִכּוֹת הֵם מִצֵּד דְּרוֹם,
 וְכָל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם יוֹצֵא מִדְּרוּם, וְהוּא אֹמֵר
 לְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי.

(שֵׁג) אֵלָא בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא וכו': ומשיב,
 אלא בשעה ההיא יעורר הקב"ה את אברהם,
 ויאמר לו, קום, כי הגיע הזמן שאני גואל את
 בניך ולתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו
 בגלות. ומתוך שאברהם היה במכירה שלהם
 לגלות, שכתוב, אם לא כי צורם מכרם, שזהו
 אברהם. ע"כ היה לו כמי שאינו טוב בעיניו,
 והראה את עצמו כמי שרוצה שיוכו יותר על
 עונותיהם. ויאמר, תהיה נפרע מעונותיהם,
 (דפרי דף קע"ג ע"ב)

איהו מה דאמרת לאנפין. אנא אוף הכי לאנפין. אל תכלאי, אנא בעי לפייסא לך על בנך. לא תמנע טיבו מנהון, לא תמנע אגר טב מנהון, כמה וכמה

מאמר

הסולם

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו

שקו הימין הסיר החסדים שלו מן קו השמאל, שע"כ נסתלקו הג"ר וגילו הדינים של הגלות כנ"ל. הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו וכו', שהיה בשורת הגאולה לא טוב בעיניו, שהרי עוד לא עשו תשובה מחטאם, ועלולים להגביר שוב השמאל על הימין, וע"כ, ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון, דהיינו שיכבד עליהם הגלות עד שיעשו תשובה, ואז יתיחדו הימין עם השמאל כנ"ל. א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת, לאנפין, שהקב"ה העירו, שאומר כל זה לא מלב שלם, שהרי גם הקו ימין חסר ג"ר בימי הגלות, וגם הוא משתוקק להתיחד עם השמאל ולגלות הג"ר. אנא אוף הכי לאנפין, כלומר, שאשיב לך על דבריך, ולא לפי לבך, אנא בעי לפייסא לך כי הקב"ה, שה"ס קו האמצעי בא לעשות שלום בין ימין לשמאל, ולפייס הימין שלא יפחד עוד מהתגברות השמאל, לא תמנע טיבו מנהון, שאל תמנע מהם חסד, דהיינו שאל תסיר עוד חסד מן השמאל, ולא תמנע אגר טב מנהון, דהיינו, שאל יעכב הארת הג"ר, עם הסרת חסדו, שמן הג"ר הוא כל אגר טב כנ"ל. וכל זה הוא מטעם שכבר הגיע הזמן, לגאלם אפילו בלי תשובה. כנ"ל, וז"ש, כמה וכמה סבלו על חוביהון, דהיינו שכבר קבלו עונשים קשים על עונותיהם בשיעור המספיק שלא ישובו לכסלה עוד. וע"כ הגיע קצם, ובגין כך, אומר לצפון תני, שיתן הארת חכמה שלו ויתגלה הג"ר, ולתימן אל תכלאי, ולדרום, שהוא אברהם, וקו הימין, אומר, שלא יעכב זה, דהיינו שלא ימנע ממנו החסדים, אלא שיתיחד עמו. כנ"ל. והיינו אשר צפנת, מטעם שכל שכר הטוב המקווה הוא בצפון. וע"כ אומר מה רב טובך אשר צפנת, כלומר הגנוז ברוח צפון.

ח"ש, ודא הוא מלה דההיא מבשרת, שאומר, על הר גבוה עלי לך מבשרת וגו' הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו (כנ"ל באות רצ"ט), כלומר, שמתוך שפעולתו לפניו, דהיינו כל העונשים שסבלו ישראל בגלות עד שנתקבץ לשיעור המספיק לגאלם כנ"ל, ע"כ שכרו אתה, שיוכל ליחד הימין עם השמאל ולגלות הג"ר, שמשם כל שכרו הטוב וגאולת ישראל, כי עתה אין עוד פחד שישבו לכסלה

בית המקדש וישראל נגלו בין האומות. ונודע מה שאמרו חז"ל על הכתוב אני ה' בעתה אחישנה אם זכו אחישנה, אם לא זכו בעתה (סנהדרין צח). ויש להבין, איך אפשר זה, שיגאלו ישראל אפילו אם לא זכו, ועוד עומדים במרדם. והענין הוא, כי הגלות היה מחמת שע"י חטאיהם גרמו שיתגבר השמאל על הימין וישלטו לבדו, שאז מסיר הימין החסדים ממנו וכו' כנ"ל. וע"כ כשישראל עושים תשובה, ומתדבקים בהקב"ה שהוא קו האמצעי, אז חוזר קו האמצעי, ומיחד הימין עם השמאל ומקיים אורות שניהם והחכמה מתלבשת בחסדים, ומתגלים הג"ר, שישראל נגאלים עם הארתם, ומקבלים כל שכרם הטוב. שז"ס אם זכו אחישנה. שעל זה אין זמן קצוב, אלא מתי שעושים תשובה נגאלים. אמנם אם אינם עושים תשובה, יש זמן קצוב המביא את הגאולה אע"פ שלא עשו תשובה. והוא, אחר שאפשר לקבץ כל הדינים הקשים שסבלו ישראל בזמן הגלות, לשיעור שלם, דהיינו באפן שיספיקו, שישראל יפחדו ולא יחטאו עוד, להגביר את השמאל על הימין, כמו שעשו בעת החרבן, אז הם ראויים לגאולה אפילו בלי תשובה, כי גם בלי תשובה מובטחים שלא ישובו לכסלה עוד, דהיינו מחמת רוב הדינים הקשים שסבלו, וז"ס, לא זכו בעתה. שזה נעשה מאילו עם גילוי הדינים שבגלות לשיעור מספיק, ואין צריכים כלל להתעוררות ישראל לתשובה.

זה אמרו (באות ו"א) ובצפון מחי דמתמן נפקי כל דיניו וכל גזירי קשיין, כי כל הגלות, ודינים הקשים שבגלות, באים משליטת שמאל בלי ימין, שה"ס צד צפון. כמו שנתבאר, וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל, דהיינו שעל ידי השמאל מתגלות הג"ר, שמשם כל השכר וכל הטוב העתיד לבא לישראל. וז"ש (באות ש"ג) בההיא שעתא, דהיינו בזמן הגאולה, יתער קב"ה לאברהם, שה"ס קו ימין, וסוד דרום, ויימא ליה קום, דהא מטא זמנא דאנא פריק וכו' דהיינו, אע"פ שלא זכו, שלא עשו תשובה להדבק בקו האמצעי, כבר, מטא זמנא דאנא פריק, שהגיע הזמן, לגאלם אפילו בלא תשובה. ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון, כי כל הגלות היה, מחמת (דפרי דף קע"ג ע"ב)

ס סבלו על חוביהון, ובגיני כך אומר לצפון תני. והיינו אשר צפנת, ודא הוא מלה ם דההיא מבשרת.

שד) ותו ם תבשר זמנא תנינא, בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה, ותהך ותבשר צ לאבהן, מיד תהך לירושלם, ותחמי לה בחרבנא. תיעול לציון, ותמן תקרקר קירא כמלקדמין, על אתר בי מותבה, ועל ק יקרא דילה בההוא אתר. ותמן אומיא, דלא תיטול מתמן, ולא תפוק, עד דקב"ה יפרוק לבנהא, ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת, ב צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מאי גדול בקרבך, דא קב"ה דאיהו אתי לגבה, לאקמא לה ר מעפרא, ויימא לה ג התנערי מעפר קומי שבי ירושלם. ש ירושלם איהי, וירושלם שמה ודאי.

שה) ובדא אוף הכי, כמה חדו על חדו הוי לצדיקיא בגן עדן, ובג"כ זכאה איהו, מאן דנשמתיה ת בשבת אסחידת קמי מלכא, על חדושא דאורייתא, דקב"ה, וכל פמליא דיליה, וכל אינון נשמתין דצדיקיא דהוו בגן עדן, כלהו מתעטרין בההוא מלה.

שו) תו שמענא בוצינא * קדישא, דכמה יקר על יקר, ועטרה על עטרה, מעטרן לאבוה דההוא ב"נ א תמן, בשעתא דאמר קב"ה, אתכנשי למשמע חדושא

חלופי גרסאות

ס תאבו, פ מבשר; דבשר, צ לאבות, ק יקרא דיליה, ר מוסיף מעפרא דציון, ש ל"ג ירושלם איהי; ל"ג ירושלם איהי וירושלם שמה, ת ל"ג בשבת, א ל"ג תמן.

מסורת הוהר

ב) (ישעיה יב) ח"ג ריב: ג) (שם נב) שמות לב צ"צ.

הסולם

הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו זהו הקב"ה, שהוא בא אליה להקימה מעפר, ויאמר לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלם, השכינה היא ירושלם, וירושלים הוא שמה ודאי.

שה) ובדא אוף הכי וכו': (זה סיום המאמר שלעיל מאות ר"צ עד אות רצ"ו) ובוזה גם כן, כמה שמחה על שמחה יש לצדיקים בגן עדן, ומשום זה, אשרי הוא, מי שנשמתו מעידה בשבת לפני המלך על חידושי תורה שאמרה שהקב"ה וכל הפמליא שלו, וכל אלו נשמות הצדיקים שהם בגן עדן, כולם מתעטרין בדבר חידוש ההוא.

שו) תו שמענא וכו': עוד שמעתי: מאור הקדוש, שכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרים שם את אביו של אותו אדם, שנשמתו מעידה לפני המלך על חידושי תורה שלו, בשעה שהקב"ה אומר לפמליא שלו התאספו לשמוע חידושים ודברים חדשים בתורה של פלוני בן פלוני, שאז מזכיר הקב"ה את אביו של המחדש, כמה הם שנושקים על ראשו של

מאמר

לכסלה, כנ"ל, וז"ש (באות רצ"ט) דקב"ה בריו וכו', מאן דמפרי נשמתיה וכו', מאן דפביל כמה חרופין וכו', מאן דאתעניש בכל יומא וכו', דהיינו שקבץ כל העונשים והדינים הקשים שסבלו ישראל בגלות והוכיח להם שכבר קבלו שיעור המספיק לגאלם. ה"ד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו, שמתוך שפעולתו לפניו שהם העונשים ע"כ שכרו אתו, כי מתגלים בבת אחת, כמבואר. שד) ותו תבשר, זמנא וכו': ועוד היא תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על הר גבוה ההוא, ותלך ותבשר אל האבות, מיד השכינה תלך לירושלים, ותראה אותה בחורבנה, תכנס לציון, ושם תקרקר קיר בבתחילה, על מקום בית ישיבתה ועל יקר שלה שהיה לה באותו מקום, ושם נשבעת, שלא תלך משם, ולא תצא, עד שהקב"ה יגאל את בניה, וחפצי בה זו (הנ"ל באות רצ"ח) תבשר בבתחילה, ואמרת, צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'. מהו גדול בקרבך,

(דפרי דף קע"ג ע"ב י) דף קע"ד ע"א)

ומלין חדתינ דאורייתא. משמיה דפלוני בר פלוני. כמה אינון דנשקין על רישיה. ב כמה צדיקייא נ מעטרין ליה. כד נחתין. זכאה חולקיהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא. יומא דשבתא משאר יומין. ע"כ

רעיא מהימנא

שז) ראשית עריסותיכם חלה תרימו וגו'. פקודא דא להפריש חלה לכהן. חלה הכי חושבניה. מ"ג ד ביצים. וחומש ביצה. חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשינ. דאיהו ה נ. ודא סימן מגין. דאיהו מיכאל גבריאל נוריא"ל. חלה. שכינתא. דבאתר דאלין מלאכין תמן. אבהן תמן. ובאתרא דאבהן תמן. שכינתא תמן. ובה ויחל. בה צלינא. הה"ד ה ויחל משה את פני יי אלהיו. אדני ידוד אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות. ובה תמה זכות אבות לרשעים. דהוו מקבלים אגרייהו בהאי עלמא.

שח) דמסטרא דימינא, דתמן יי דאיהו חכמה, שרותא דשמא דידוד. דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא. דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטרא דאת ה' בתראה. דאיהי לשמאלא דגבורה. דתמן לא תעשה. דאינון שס"ה. דתמן נדונין רשעים גמורים. תמה לון זכות אבות. ואתהפך לון שם יהוה"ה. הוה"י. ואוליפנא מהמן הרשע. ז וכל זה אינון שוה לי. ע"כ.

מסורת הזהר

ד) ב"א רסח צ"ב ה) (שמות לב) ויקרא עט צ"מ. ו) (דברים ג) שמות סו צ"ה. ז) (אסתר ה) ת"ז. בהקדמה ט: תק"ח ק ס"ג שמ"ג קי ט"ב שכו.

חלופי גרסאות

ב ל"ג כמה צדיקייא. ג מתעטרין. ד ל"ג ביצים. ה מוסיף נ ביצים. ו ל"ג ובה.

מאמר

הסולם

ראשית עריסותיכם חלה

ובה חלה. דהיינו מתחלת זכות אבות שהוא מלשון החילות. ובה מסתיימת זכות אבות לרשעים, שזכות אבות אינה עומדת להם, כי הם מקבלים שכרם בעולם הזה.

של אבי המחמד, כמה צדיקים מעטרים אותו כשיורדים. אשרי חלקם של כל אלו העוסקים בתורה, וביום השבת יותר מבשאר ימים. (ט"כ רב מתיבתא).

רעיא מהימנא

שח) דמסטרא דימינא דתמן וכו': כי מצד ימין, ששם יי שהיא חכמה, כי החכמה בימין והבינה בשמאל, שהם ייה. שהוא ראשית שם הויה, השלינה, מראה זכות על בניה, בשעה שמקבלת מימין, ששם רמ"ח מצות עשה, שהם חסדים. ומצד אות ה' אחרונה של הויה, שהיא לשמאל מגבורה, כי המלכות נבנית מצד שמאל, ומטרת שמקבלת מימין, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, שהם בשמאל, ששם רשעים גמורים נדונים, להם תמה להם זכות אבות, שאין להם חסדים מחג"ת הנקראים אבות, ומתהפך להם שם הויה, אל הוה"י. דהיינו למפרע הרומז על דין, ולמדנו מהמן הרשע, שאמר וכל זה אינון שוה לי. שבסופי תיבות מרומז חוה"י. מכאן שמורה על דינים (ע"כ רעיא מהימנא).

ויאמר

שז) ראשית עריסותיכם חלה וגו': מצוה זו, הוא להפריש חלה לכהן. חלה חשבון שלה הוא מ"ג. שזה מראה שאין עיסה חייבת בחלה אלא אם כן יש בה מ"ג ביצים, וחומש ביצה, דהיינו אחד מחמשה שבביצה. ויש חומש אחד מן חמשים, שהוא נ'. והסימן, מ"גן שהוא מ"ג עם נ' ארוכה. והוא ראשי תיבות מיכאל גבריאל נוריא"ל, שהם כנגד חג"ת דז"א. חלה, היא השכינה, כי במקום שאלו מלאכים מג"ן שם, שם הם האבות, שהם חג"ת, ובמקום שהאבות שם, דהיינו חג"ת, שם היא השכינה. כי חג"ת ה"ס ג' קוין, והמלכות היא המקבלת מהם. ובה, במלכות, ויחל כי בה מתפללים, שהיא נקראת תפלה, ז"ש ויחל משה את פני ה' אלקיו, אדני אלקים אתה החילות להראות את עבדך.

(דפו"י דף קע"ד ע"א)

(שט) ויאמר יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'. ר' חזקיה פתח, ט ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'. ז כמה זכאין אינון ישראל, דקביה בעי ביקרהון על כל בני עלמא, ויהב לון אורייתא קדישא, ויהב לון נביאי מהימני, דמדברי להו באורייתא, בארע קשוט.

(שי) תא חזי, כל נביאי ונביאי דאוקים קביה לישראל, כלוהו אתגלי קביה עליהו, בדרגין עלאין קדישין, וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה, אבל לא קריב כמשה, דהוה קריב למלכא יתיר מכלא, דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא, דעליה כתיב, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ושאר נביאי, הוו חמאן מאתר רחיקא, כמה דאת אמר, מרחוק יי נראה לי. שיא) איר חזקיה, הכי אוליפנא, כתיב, וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, וילך איש: דא קביה כד"א ט) יי איש מלחמה, מבית לוי: דא קביה, אתר דחכמה עלאה, וההוא ח זוהר מתחברן כחדא, דלא מתפרשן לעלמין, מבית לוי: ט דאשרי לויתן, כל חידו כ בעלמא, הה"ד, לויתן זה יצרת לשחק בו, ויקח את בת לוי, דא קביה, אתר דנהירו דסיהרא נהיר, שיב) ותהר האשה ותלד בן, האשה ודאי, כד"א ט) לזאת יקרא אשה, בקדמיתא בת לוי, הכי הוא ודאי, וכי בת לוי בקדמיתא, והשתא אשה, אלא

חלופי גרסאות

ז ליג כמה, ח נהר, ט דא שארי, י דחדו: לחדו: בלחדווי, כ לעלמא.

מסורת הוהר

ח) ח"ג קעה, רכת, ש: ט) (זכריה ג) וירא קו צ"ה, י) (במדבר יב) משפטים קלא צ"פ, כ) (ירמיה לא) שמות סא צ"צ, ז) (שמות ב) שמות נד צ"ס, ח) (שם טו) נח ז צ"צ, ז) (תהלים קד) ב"א שטו צ"א, ט) (בראשית ב) ב"א רח צ"ב.

לית משה

הסולם

מאמר

כתוב, וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, וילך איש, זה הקביה, שהוא ז"א, כש"א ה' איש מלחמה, מבית לוי, זה הקביה, שהלך מן המקום שחכמה העליונה וזוהר ההוא שהוא בינה עליונה, מתחברים יחד ואינם נפרדים לעולם, ודורש לוי, מלשון דבקות, מלשון, לויות, ופירוש אחר, מבית לוי, שהלויתן שהוא יסוד ד"א, השרה כל שמחה בעולם, ודורש, לוי, מלשון לויתן, ז"ש לויתן זה יצרת לשחק בו, ויקח את בת לוי, זהו הקביה, שהוא המקום שאור הלבנה מאיר, שהיא המלכות, ושיעור הכתוב הוא, וילך איש, שהוא ז"א, מבית לוי, שהוא א"א עלאין, ויקח את בת לוי, שהיא המלכות, דהיינו שז"א השפיע אורות דא"א עלאין אל המלכות.

שיב) ותהר האשה ותלד בן: האשה, ודאי, שהיא המלכות, כש"א לזאת יקרא אשה, חאת

מאמר לית משה

(שט) ויאמר וגו' ועשו להם ציצית וגו': ר' חזקיה פתח, ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו', כמה מאושרים הם ישראל, שהקביה רוצה ביקרם על כל בני העולם, ונתן להם התורה הקדושה, ונתן להם נביאים נאמנים המנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.

(שי) תא חזי כל וכו': בוא וראה, כל נביאים ונביאים שהקביה הקים לישראל, כולם נגלה הקביה עליהם במדרגות עליונות קדושות, וראו זיו יקרא קדישא של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מכולם, כי חלקו היה מאושר יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ושאר הנביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שאתה אומר, מרחוק ה' נראה לי.

שיא) איר חזקיה וכו': אריה, כך למדתי, (דפו"י דף קצ"ד ע"א)

הכי אוליפנא. אתתא עד לא אזדווגת. * אתקריאת בת פלוני, בתר דאזדווגת. אתקרי אשה. והכא, בת ואשה, כלא בחד דרגא היא.

שיג) ותצפנהו ג' ירחים, אלן תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא. ומאי נינהו. תמוז וא"ב וטב"ת. מאי קא משמע לן. דעד דלא נחת משה לעלמא, שכיח הוה לעילא, ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון, רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא, עד לא יחתון לעלמא. שיד) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא. דחפת ליה בסימנהא, למהוי נטיר מאינון נוני ימא, דשאטין בימא רבא, כמה דכתיב (ט) שם רמש ואין מספר. והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו (ה) בחפו מ דסטרא דיובלא יקירא בתרי גוונים, בחיור ואוכם, ואנח ליה למשה, למישט בינייהו, (*) לאשתמודע ביניהון, בגין דזמין הוא ע לסלקא בינייהו. זמנא אחרא, לקבלא אורייתא.

שטו) ותרד בת פרעה. דא היא. דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא. כמה דאתמר לרחוץ על היאור. על היאור דייקא. ולא על הים. ואי תימא, הא כתיב: (ז) ומטח אשר הכית בו את היאור. ומשה לא הכה אלא בים. וקרייה קרא יאור. אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה, ושווייה קרא דאיהו עבד.

מסורת הזהר

(ז) (תהלים קד) שמות ס צ"כ. (ז) (שמות יז) בשלח ל אקרי. מ דבני ימא בלא יקירא; (י) יתירא; דטיסטי רובלא יתירא; דטיסטירו בלא יתירא. נ ל"ג למישט; לאשתמודע. ט דאשתמודע. ע לאסתלקא.

דרך אמת (ה) מכסה ונראה מלשון סתר כמו תסתירו בלא יקירו מכסה בלא אלא מכוסה בחד חפת כנודע.

מאמר

הסולם

לדת משה

בסמנים, שיהיה נשמר מאלו דגי הים, דהיינו מלאכים עליונים, השטים בים הגדול. שכתוב, שם רמש ואין מספר, והיא כסתה אותו, שיהי נשמר מהם, בצפוי מצד יובל היקר, שהיא בינה, בב' גוונים, לבן ושחור, שה"ס חמר חפת. כנגד ב' קוין ימין ושמאל. כי זפת ה"ס שמאל, אלא שמעורב עם המלכות דמדת הדין, וע"כ האדום שבשמאל נעשה שחור (כנ"ל באד"ר נשא אות רי"ד) שז"ס האי שחור אדום היא אלא שלקה. והניחה את משה לשוט ביניהם, בין המלאכים, ולהיות נודע ביניהם משום שהוא עתיד לעלות ביניהם בזמן אחר. לקבל התורה.

שטו) ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור; זו, בת פרעה, שבאה מצד שמאל של דין הקשה. כמש"א, לרחוץ על היאור, על היאור הוא בדיוק, ולא על הים. כי הים רומז על המלכות, אבל היאור היא דין קשה מצד

וזאת היא שם המלכות. בתחילה קראה בת לוי, וכך הוא ודאי, ולמה קראה תחילה בת לוי ועתה אשה. ומשיב, אלא כך למדנו, אשה, מטרם שנשאת נקראת בת פלוני, ואחר שנשאת נקראת אשה. אף כאן בת ואשה מדרגה אחת היא. דהיינו מלכות, אלא מטרם שלקחה לזוג, נקראת בת לוי, ואח"כ אשה.

שיג) ותצפנהו ג' ירחים: אלו הם ג' ירחים שדין קשה שורה בעולם, ומה הם, תמוז, אב, וטבת. וע"כ השכינה הצפינה אותו. שואל, מה משמיענו בזה. ומשיב, שמשמיענו, שמטרם שירד משה לעולם היה נמצא למעלה, וע"כ נתחברה עמו השכינה מיום שנולד, ושמרה אותו. מכאן אמר ר' שמעון, שהרוחות של הצדיקים נמצאים למעלה מטרם שירדו לעולם.

שיד) ולא יכלה עוד הצפינו וגו': שואל, מתי ותקח לו תיבת גמא. ומשיב, שצפתה אותו (דפריי דף קע"ד ע"א *) דף קע"ד ע"ב)

שטז) כהאי גוונא ז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות י" את היאור, ואהרן הכה, אלא פ על דא דאתא מסטרא דקב"ה, קרייה קרא הכות י", לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערותיה הולכות. אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא. שיז) ר ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו, ותרא מבעי ליה, מאי ותראהו. והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא, או את חד באורייתא, דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין. אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכחת ביה, ואינון רשימא דוא"ו ה"א, מיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא. מכאן ולהלאה לתתא, בר האי קרא, דכתיב ותתצב אחותו מרחוק. אחותו דמאן. אחותו ז) דהאי איהו, דקרא לכנסת ישראל ק אחותי, כד"א ר) פתחי לי אחותי. מרחוק: כד"א, ש) מרחוק י" נראה לי. שיח) מאי משמע. משמע דאינון זכאין. עד דלא נחתו לעלמא. אשתמודעון אינון לעילא לגבי כלא, וכ"ש משה. ומשמע דנשמתהון דצדיקייא, אתמשך מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורוא דמלה אוליפנא. דמשמע דאב ואם אית לנשמתא, כמה דאית אב ואם לגופא. בארעא. שיט) ומשמע דבכל סטריין, בין לעילא, בין לתתא. מדכר ונוקבא כלא

חלופי גרסאות

ז) שם ז) שמות ס צ"נ. ק) (שם ב) שמות סא. פ עד ול"ג ע"ד. צ דהא איהו קרא לכ"י: דהאי צ"ס. ר) (שיר ה) צו נה צ"ה. ש) (ירמיה לא). קרא לכ"י [ז דכ"י]. ק ל"ג אחותי.

מסורת הזהר

לידת משה

הסולם

מאמר

עליונים, מכאן ולהלאה מדבר למטה בעולם הזה, חוץ מבכתוב הזה, שכתוב ותתצב אחותו מרחוק. שואל, אחותו של מי, ומשיב, אחותו של ההוא דהיינו ז"א, שקרא את כנסת ישראל אחותי, כש"א פתחי לי אחותי. מרחוק, פירושו כש"א מרחוק ה' נראה לי. ושיעור הכתוב, ותתצב אחותו של ז"א, שהוא המלכות, על משה, מרחוק, בסו"ה מרחוק ה' נראה לי. שנראית למשה אז מרחוק. שיח) מאי משמע וכי: שואל, מה משמע מכל המאמר הזה. ומשיב, שמשמע שאלו הצדיקים מטרם שיורדים לעולם הם נודעים לכל למעלה, וזהו לכל הצדיקים, וכל שכן משה (דהיינו כמ"ש באות שי"ג) ומשמע שנשמותיהם של צדיקים נמשכות ממקום עליון כי מבית לוי רומז מחו"ב עליונים. כמו שהעמדנו (באות שי"א) וסוד הדבר למדנו, שמשמע שיש אב ואם לנשמה, כמו שיש אב ואם לגוף בארץ. (כמ"ש באות שי"א) כי איש זה ז"א, בת לוי, זו היא המלכות, שמזוגת נולד נשמת משה.

שיט) ומשמע דבכל סטריין וכי: ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה שהם ז"א, ובין למטה

מצד השמאל שהמצרים עשו אותו אלוהי שלהם (כמ"ש לעיל וארא אות קל"ז) ואם תאמר, הרי כתוב ומטך אשר הכית בו את היאור, ומשה לא הכה אלא הים וקראו הכתוב יאור. הרי שיאור אינו בדיוק, ומשיב, אלא יאור הוא, שהכהו אהרן על ידי משה, ושם אותו הכתוב, כאלו משה הכהו.

שטז) כהאי גוונא וימלא וגו': כעין זה, וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור, אע"פ שאהרן הכה אותו, אלא משום שבא מצד הקב"ה שצוה אותו, קראו הכתוב, הכות ה'. ולא"כ קראו על שם משה, מאותו הטעם. ונערותיה הולכות הן שאר המחנות הבאות מצד שמאל הזה.

שיז) ותפתח ותראהו את הילד: שואל, ותראהו, ותרא, היה צריך לומר, מהו ותראהו. והרי אמר ר' שמעון, שאין לדבר בתורה, או אות אחת בתורה, שאין בה סודות עליונים ויקרים. ומשיב, אלא כך למדנו. רושם של המלך ומטרוניתא, שהם ז"א ומלכות שה"ס ו"ה דהויה, נמצא בה, והם הרושם של ו"ה הנוסף על ותרא, וע"כ כתוב ותראהו. מיד, ותחמול עליו וגו'. ע"כ למעלה. בעולמות (דפרי דף קע"ד ע"ב)

אתיא ואשתכח. והא אוקמוה רזא דכתיב. (ח) תוציא הארץ נפש חיה. הארץ. דא כנסת ישראל. נפש חיה. נפשא דאדם קדמאה עלאה. כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר ודאי שפיר קא אמרת. והכא ר' הוא כלא.

(שכ) זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. בגין כך, לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא. בר קב"ה. דאעליה לפרגודיה. ועל דא סליק משה בנבואה עלאה. ובדרגין יקירין. מכל נביאי עלמא. ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין.

(שכא) ויראני את יהושע הכהן הגדול. מאי קא חמא. דהוה קאים קמי מלאכא. ומתלבש בלבושין מלוכלכין. עד דכרוזא נפיק. ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק. כתיב הכא ועומד לפני המלאך. מאי לפני המלאך. דהוה דאין דינוי. ההוא דכתיב ביה. (ב) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מאי קא משמע לן. דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא. לאתעטפא בעטופא דמצוה. ולא תלבשא בלבושא דמצוה. כד עייל בההוא עלמא. קאים בלבושא טנופא. דלא אצטריך. וקאים בדינא עליה.

(שכב) ת"ח כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא. וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה. (ז) כד עייל לההוא עלמא. מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם. וההוא לבושא. ווי למאן דאתלבש ביה. דהא

מסורת הזהר

(ח) (בראשית א) ב"א קב צ"ב. א) (זכריה ג) וירא קו צ"ה. ב) (קהלת ה) יתרו קט צ"ה.

חלופי גרסאות

ר כלא הוא. ש כד נטיל.

מאמר

הסולם

הציצית

המלאך ומתלבש בלבושים צואים. עד שיצא הכרוז ואמר. הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר ר' יצחק. כתוב כאן ועומד לפני המלאך. מהו לפני המלאך. היינו שהיה דן דינוי. אותו שכתוב בו. ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. שהוא המלכות. מהו משמיענו. היינו שכל אדם שלא זכה בעולם הזה להתעטף בעטוף של מצוה. ולהתלבש בלבוש של מצוה. דהיינו בציצית. כשנכנס בעולם ההוא. עומד בלבוש מטונף. שאינו צריך להיות כד. ועומד עליו בדין.

(שכב) ת"ח כמה לבושין וכו'. בוא וראה. כמה לבושים מזדמנים בעולם ההוא. ואותו האדם שלא זכה בעולם הזה בלבושים של מצוה. דהיינו בטלית בצצית. כשנכנס לעולם ההוא. מלבישים אותו בלבוש אחד הנודע לאדוני הגיהנם. ואותו הלבוש. אי למי שנתלבש בו. כי כמה חוקרי הדין עתידיים לאחז

למטה שחם או"א דעוה"ז. הכל בא ונמצא מדבר ונוקבא. וכן העמידו סוד הכתוב. תוצא הארץ נפש חיה. הארץ. זו היא כנסת ישראל. שהיא המלכות. נפש חיה זו היא נפש של אדם הראשון. העליון. כמו שלמדנו. כי המלכות היא אם של נפשו דאדה"ר. בא ר' אבא ונשקו. אמר ודאי יפה אמרת. וכך הוא הכל.

(שכ) זכאה חולקיה דמשה וכו'. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר הנביאים שבעולם. משום זה כשנפטר מן העולם לא נתעסק ביה חוץ מהקב"ה. שהעלו למחיצתו. וע"כ עלה משה בנבואה עליונה ובמדרגות יקרות מכל נביאי העולם. ושאר הנביאים ראו מאחורי קירות רבים.

מאמר הציצית

(שכא) ויראני את יהושע הכהן הגדול: ושאל, מה ראה, ומשיב. שהיה עומד לפני (דפריי דף קע"ד ע"ב)

כמה *) גרדיני נמוסין, זמינין לאחדא ביה, ועיילי ליה לגיהנם. ושלמה מלכא צווח ואמר א בכל עת יהיו בגדיך לבנים. (שכג) תאנא ברזא דספרא דצניעותא, ארבע מלכין, נפקין לקדמת ארבע. ה בהו תליין כענבים באתכלא, צירין בהו ז' רהיטין, סהדין א סהדותא. ולא קיימין בדוכתייהו.

ב רעיא מהימנא

שכד *) ציצית, פקודא דא איהו, לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה. כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם. דא איהו סימנא דמלכא, לאדכרא ולמעבד.

שכה) כתיב ד ועשית ציץ זהב, והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא. ודא איהו ציץ, לאסתכלא ביה עיינין, דאיהו סימן דעלמא עלאה, דאתעטר ביה כהנא רבא.

שכו) ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים, דלא קיימא

חלופי גרסאות

א) (קהלת ט) תרומה קעא צל. ד) (שמות כח) ו ת מוסיף סהדי בהו. א ל"ג סהדותא. ב תוספתא. פקודי צג צ"כ.

מסורת הזהר

הציצית

הסולם

מאמר

מלכות, ולא ז"א. הטעם הוא, מפני שחגת"ם דז"א אינם מאירים בהארת החכמה במקומם עצמם בז"א, אלא במקום המלכות, וע"כ מרומזים במקום המלכות שה"ס ציצית. וז"ש, ולא קיימין בדוכתייהו. כי הן כנפי הבגדים והן הציצית והן הכריכות, הכל הוא בחינת מלכות. כי אין להם גילוי במקום ז"א. וע"י להלן (אות של"ג).

רעיא מהימנא

שכד) ציצית פקודא דא וכו': הציצית, מצוה זו היא לזכור כל מצות התורה בשבילה. כש"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה', ועשיתם אותם. זה הוא סימן המלך לזכור ולעשות.

שכה) כתיב, ועשית ציץ זהב, והרי העמדנו סוד הציץ לעטר בו כהן גדול. וזה הוא שנקרא ציץ, שפירושו ראיה, מלשון הציץ ונפגע (חגיגה יד) שיסתכלו בו העינים. שהוא סימן של עולם העליון שהוא ז"א, ששם סוד ההשפעה של הארת החכמה המכונה הסתכלות עינים שנתעטר בו הכהן הגדול.

שכו) ובגין כך אסתכלותא כו': ומשום זה ההסתכלות שלו, של הציץ, מכפרת על עזות פנים, משום שאין עומד לפניו, אלא פנים של אמת, כי הסוד של כל אלו פנים העליונים, שהם

לאחז בו, ומכניסים אותו לגיהנם. ושלמה המלך צווח ואמר, בכל עת יהיו בגדיך לבנים. (שכג) תאנא ברזא דספרא וכו': למדנו בסוד ספרא דצניעותא, (אות ס"ו ס"ז) ארבעה מלכים שהם חגת"ם דז"א, יוצאים ונאצלים לפני ארבעה, שהם חכמה, ובינה, וימין דדעת, ושמאל דדעת. חסד מחכמה, גבורה מבינה, ת"ת מימין דדעת, מלכות משמאל דדעת. וחגת"ם תלויים בחב"ד כענבים באשכול. כלומר שנמשכים ויונקים מהם, כל אחד מהבחינה שנגדו. ונכללים בהם, בחגת"ם, ז' רצעים שבד' ספירות חגת"ם, יש ז"ס חג"ת נהי"מ. מעירים עדות, שמגלים הארת חכמה שנקראת עדות, ואינם עומדים במקומם, בשעה שמעידים עדות. כלומר בשעה שמגלים הארת חכמה אינטי עומדים במקומם, בז"א, אלא במקום המלכות. שאין חכמה מגולה אלא במלכות (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה).

פירוש. ארבע מלכין, שהם חגת"ם דז"א. הם רומזים על ד' ציצית, וד' כנפות שהציצית תלויות בהם, הם רומזים על ד' בחינות מוחין, חו"ב, וימין דדעת, ושמאל דדעת, שחגת"ם, שהם ד' ציצית, תלויות בהם כענבים באשכול, יד' כריכות. שאנו עושים בכל ציצה, רומזים על ז"ס הכלולות בחגת"ם. ואע"פ שאלו ד' מלכים חגת"ם, הם בז"א, וציצית הם בחינת

(דפויי דף קע"ה ע"א *) דף קע"ד צ"ב)

לקמיה, אלא פנים דקשוט, רזא דכל אינון פנים עלאין, דאינון פנים * דקשוט, פנים דאמת. דכלילן באמת דיעקב.

שכז) ציצית איהו נוקבא, רזא דעלמא תתאה. אסתכלותא לאדכרא. ציץ נ דכר, ציצית נוקבא, ודא לכל ב"נ. ציץ לכהנא.

שכח) ותנינן, אסור לאסתכלא בשכינתא, בג"כ אית תכלא, ד בגין דתכלת, ה איהו כרסייא לבית דוד, ותקונא דיליה. ודא איהו דחלא, ו מן קדם י"י לדחלא מההוא אתר. ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות י"י, ודא כרסייא ז דדיינין בה דיני נפשות, כמה דאוקמוה, דכל גווינין טבין לחלמא, בר תכלא, דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות.

שכט) כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. ונתנו על הכנף לא כתיב, אלא ונתנו על ציצית. דדא איהו דחפי על שאר חוטיין.

חלופי גרסאות

ג ל"ג דכר. ד גוון. ה דאיהו. ו ל"ג מי מן עד מההוא. ז דיינין.

הציצית

הסולם

מאמר

המלכות, שלא להמשיך החכמה ממנה ממעלה למטה, ומי שממשיך החכמה ממעלה למטה היא מתעוררת עליו ולוקחת נשמתו. וז"ש, אסור לאסתכלא בשכינתא, החכמה נקראת הסתכלות עינים, שאסור להמשיך אותה ממעלה למטה כנ"ל, בגין כך אית תכלא, משום זה יש תכלת בציצית, בגין דתכלת איהו כרסיא לבית דוד, שהוא כסא דין אל המלכות הנקראת בית דוד, ותקונא דיליה, שהתכלת הוא תקון המלכות, לשמרה שלא ימשיכו ממנה החכמה, ממעלה למטה. וכיון שסוד הציצית ה"ס הארת החכמה, כנ"ל בסוד ציץ וציצית, ע"כ צריכים לשום עליהם תכלת לשמירה. שלא ימשכו רק ממטה למעלה. וז"ש, וע"ד, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וגו' שמפחד התכלת תזכרו לקיים כל מצות ה' כהלכתו. וע"י היטב לעיל (אות קכ"ד) בהסולם, ששם הארכנו.

שכט) כתיב, ונתנו על וגו': כתוב, ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. ונתנו על הכנף לא כתיב, אלא ונתנו על ציצית, כי זה הוא המכסה על שאר החוטים. כלומר, שציצית, רומזת על הארת חכמה, ע"כ רק הם צריכים כיסוי ושמירה מן פתיל התכלת, וע"כ כתוב ונתנו על ציצית.

וראיתם

שה"ס הארת חכמה המלובשת בחסדים, שנקרא פנים. שהם פנים של אמת, היינו פנים של אמת הכלולים באמת של יעקב, שהוא ז"א. בסו"ה תתן אמת ליעקב.

שכז) ציצית איהו נוקבא וכו': ציצית היא נקבה, שהיא סוד עולם התחתון, דהיינו מלכות. שהיא הסתכלות לזכור. דהיינו כמ"ש, וראיתם וגו' וזכרתם. ציץ הוא זכר, דהיינו ז"א. ציצית היא נקבה, שהיא מלכות. וזה ציצית, היא לכל אדם. ציץ, הוא רק לכהן.

שכח) ותנינן אסור לאסתכלא וכו': ולמדנו, אסור להסתכל בשכינה. משום זה יש תכלת בציצית, משום שתכלת הוא כסא לבית דוד שהוא המלכות, ותקון שלו. וזה הוא כדי לירא מפני ה', לירא ממקום ההוא, וע"כ, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה', ותכלת, הוא כסא שדנים בו דיני נפשות, כמו שהעמידוהו, שכל הצבעים טובים לחלום חוץ מתכלת, שהוא כסא העולה בדיני נפשות.

פירוש. תכלת, ה"ס התכללות בגוון אוכמא, שהיא כח המסך דנקודה דמנעולא שה"ס מלכות דצמצום א' הבלתי ממותקת בבינה, וכיון שיש התכללות הווי בתכלת. ע"כ ה"ס כסא, שדנים בה דיני נפשות, שהיא שומרת על

(דפו"י דף קע"ד ע"ב *) דף קע"ה ע"א)

שלח לך

קכה

של) וראיתם אותו וזכרתם, וכתוב, (ח) זכור את אשר עשה לך עמלק. מ"ט דא. אלא לברא דפריץ ה גדרא, ונשכיה כלבא. כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה, הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם, דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן.

של)א) כגוונא דא, (י) והיה כל הנשך וראה אותו וחי, אמאי. אלא כד סליק לעינוי, וחמי דיוקנא דההוא דנשיך ה ליה, הוה דחיל, וצלי קדם יי, . והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא. כל זמן דברא חמי רצועה דאבוי, דחיל מאבוי. אשתזיב מרצועה, אשתזיב מכלא. מאן גרים ליה לאשתזבא. ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה, ההוא רצועה גרים ליה ה לאשתזבא. וע"ד וראה אותו וחי, חמי רצועה דאלקי ליה, ואיהו עביד ליה לאשתזבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם, ועשיתם ודאי. ואי לא, הא רצועה, דהאי יגרום לכו, למהוי ה תבין לפולחנא דילי תדיר, וכדין ועשיתם.

של)ב) ולא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין, ודאי, לא תתורו, ולא תעבדו בישין. ועל דא סלקא גוון תכלא. דא תכלת, דמיא לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד, עביד לבר נש למהך לארחא דמישר, לדכאה ליה. אוף האי תכלת, עביד לב"נ למהך בארח מישר, ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר, למיהך במישר.

של)ג) כתיב (ז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו'.

מסורת הוהר

ה) (דברים כה). ו) (במדבר כא) בהשמטות ה"ב רעב. ז"ח ל ט"ג ש"א שיד. ז) (ישעיה כד) ה"ג רפד .:

חלופי גרסאות

ח גדריה. ט ל"ג ליה; קא. י ואיהו. כ ל"ג מן לאשתזבא עד לאשתזבא. ל טבין.

מאמר

הסולם

הציצית

הרצועה גרמה לו להנצל. וע"כ, וראה אותו וחי, ראה הרצועה שהכה אותו, והיא גורמת לו להנצל. אף כאן, וראיתם אותו וזכרתם, ועשיתם ודאי. ואם לא, הרי הרצועה, דחיינו התכלת, שזה יגרום לכם שתשובו אל העבודה שלי תמיד. ואז ועשיתם.

של)ב) ולא תתורו אחרי לבבכם: שראית התכלת תמנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי לא תתורו ולא תעשו רעות. וע"כ עולה על הציצית מראה תכלת. תכלת זה, דומה לכסא הכבוד. מה כסא הכבוד עושה את האדם שילך בדרך הישר לטהר אותו, כן תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך הישר, ודאי שלכל אדם יש לפחד ממקום זה ללכת בדרך הישר.

של)ג) כתיב. מכנף הארץ וגו': כתוב, מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו'. מכנף הארץ, זהו הכנף של ציצית, שהוא

של) וראיתם אותו וזכרתם: הוא כמו שכתוב, זכור אשר עשה לך עמלק. מה זה הטעם. אלא בדומה, לכן שפרץ גדר ונשכו כלב. כל פעם שאביו רוצה להוכיח את בנה, הוא אומר, הוי זוכר, כשנשך אותך הכלב. אף כאן וראיתם אותו וזכרתם. כי התכלת הוא מקום שהנשמט עולות בו לדון אותם. וע"כ הוא דומה להכתוב, זכור אשר עשה לך עמלק.

של)א) כגוונא דא, והיה וגו': כעין זה, והיה כל הנשך וראה אותו וחי. למה. אלא, כשמעלה לפני עינוי וראה הצורה של אותו שנשכו חי' מפתח והתפלל לפני ה'. והי' יודע שזה היא עונש לרשעים. כל זמן שהבן רואה הרצועה של אביו הוא מפתח מאביו, ניצל מן הרצועה ניצל מכל. מי גרם לו להנצל, הוא מה שראה בעינוי אותה רצועה, נמצא שאותה (דפרי דף קע"ה ע"א)

מכנף הארץ, דא כנף דציצית, דאיהו כנף הארץ. זמירות שמענו, אלין שאר חוטין, דנפקין ותליין מאתר עלאה, גו אינון שבילין עלאין, דנפקין מחכמה עלאה. צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, דאינון חוטין אינון שפירו דיליה, דהא מניה נפקין, וכל חוטא כלילא בתרין סטריין. וכד אסתכלנא, אמינא רזי לי רזי לי, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתכלנא בתכלת, וחמינא רצועה לאלקאה, אתר דחילו למדחל, אמינא אוי לי, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא, בהאי בוגדים בגדו, דהא קורין ק"ש בלא ציצית, וסהדין סהדותא דשקרא, ואלין אינון בוגדים דבגדו, משקרי דגרמייהו.

שלד) ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים. לבושא דאינון בוגדים דבגדו, דמשקרי ^ה וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא. חי לון, ווי לנפשיהון, דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן. ועלייהו כתיב, ^ו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין. ווי לון, דלית לון תלקא בעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקיא, דמלבושיהון ותקונייהון אשתמודען לעילא, לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ע"כ. נ

שלה) פקודא דא מצות ציצית, כליל תכלת ולבן, דינא ורחמי בנורא. אשא חוורא לא אכיל, תכלא אכיל ושצי. ^ו ותאכל העולה, חוור מימינא, תכלת

חלופי גרסאות

ו ^ה ל"ג וסהדין. נ בדפ"י כתב שמות מ"ג א' והיה לאות וכו'.

מסורת הוזהר

ח) (תהלים קא) ב"ב רטו צ"ב. ט) (דה"ב י).

הציצית

קריאת שמע בלא ציצית, ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו. שמשקרים בעצמם. שלד) ובגד בוגדים בגדו וכו': הלבוש שלהם כשהוא בלא ציצית נקרא בגד בוגדים, דהיינו, לבוש של אלו בוגדים שבגדו שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם אוי לנפשם, כי עולים אל כסא התכלת לדון אותם, ועליהם כתוב, דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. בגד הוא שלהם נודע לכל בעלי הדין. אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא. אשריהם הצדיקים שמלבושיהם ותקונייהם נודעים למעלה להטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא. שלה) פקודא דא מצות וכו': מצוה זו היא מצות ציצית, כלולה תכלת ולבן, דהיינו ד' חוטים לבנים, וחוט א' של תכלת, שהם דין ורחמים באש. אש לבנה אינה אוכלת, תכלת אוכלת ומכלה את הכל. ותאכל העולה, היינו אש לבנה מימין, ואש תכלת משמאל.

עמוד

הסולם

מאמר

שהוא כנף הארץ, דהיינו כנף המלכות שנקראת ארץ. זמירות שמענו אלו כל החוטים היוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אלו השבילים העליונים היוצאים מחכמה עליונה, כי החוטים, ה"ס חגת"מ דז"א, תיוצאים מחב"ד העליונים (כנ"ל אות שכ"ג ע"ש) צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, שהוא יסוד דז"א, שאלו החוטים דציצית שהם חגת"מ דז"א, הם היופי שלו. משום שממנו יצאו ונתנו אל המלכות. וכל חוט כלול בב' צדדים, דהיינו מחסדים וחכמה, שהם ימין ושמאל. וכשאני מסתכל אני אומר, רזי לי רזי לי, כי מתוך סוד העליון של כל האמונה הם יוצאים. שהם כללות כל אורות המלכות, הנקראת אמונה. וכשאני מסתכל בתכלת, ואני רואה רצועה להכות, שהוא מקום היראה כדי לירא, אני אומר אוי לי שבני אדם אינם יודעים להשגיח ולהסתכל על מה הם נענשים לשקר, בזה בוגדים בגדו. כי קוראים (דפ"י דף קע"ה ע"א)

משמאלא. עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרוייהו, ירוק. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא. ע"כ. ^ו

שלו) * אמר רבי יהודה, כמה מהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא, וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה. קם בצפרא אושיט רגלוי למהך, סהדיא קיימין לקבליה, מכריזין ואמריין, ^ז רגלי חסידיו ישמור וגו'. ^ח שמור רגלך כאשר תלך. ^ט פלס מעגל רגלך. אפתח עיני לאסתכלא בעלמא, סהדיא אמרי, ^י עיניך לנכח יביטו. קם למללא, סהדיא אמרי, ^{יא} נצור לשונך מרע וגו'. אושיט ידוי במלי עלמא, סהדיא אמרי ^{יב} סור מרע ועשה טוב.

שלו) אי ציית להו, יאות. ואי לא, כתיב ^{יג} והשטן עומד על ימינו לשטנו. כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא. אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה, כלהו סהדין סניגורין קמיה, וקיימין לאסהדא עליה טבאן, בשעתא דאצטריך ליה. שלח) קם בצפרא, מברך כמה ברכאן. אנח תפילין ברישיה בין עינוי. בעי לוקפא רישיה, חמי שמא קדישא עלאה, אחיד ורשים על רישיה. ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה. הא אסתכל ביקרא דמאריה. אושיט ידוי, חמי ידא אחרא, מתקשרא בקשורא דשמא קדישא. אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה. אתעטף בעטופא דמצוה, בארבע זיוין דכסותיה, ארבע

חלופי גרסאות

ט בדפו"י כתבו חסר כאן ועיין בסוף סימן ד' וסימן ה'.

מסורת הזהר

י) (ש"א ב) ב"א קמט צ"ג. כ) (קהלת ד).
ז) (משלי ד) וישב עב צ"ה. ח) (שם) וישב עב צ"ד. ט) (תהלים לד) משפטים קסג צ"ק. י) (שם).
יב) (זכריה ג) לעיל אות שכא צ"א

הציצית

נצור לשונך מרע וגו'. מושיט ידיו לדברי העולם, אומרים העדים, סור מרע ועשה טוב.

שלו) אי ציית להו וכו': אם שומע להם, טוב. ואם לא, כתוב, והשטן עומד על ימינו לשטנו. כולם מעידים עליו על עונותיו למעלה. ואם רוצה האדם לעסוק בעבודת הקב"ה, כל העדים נעשים מליצים טובים עליו, ועומדים להעיד עליו עדות טובה בשעה שצריך לה.

שלח) קם בצפרא מברך וכו': קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עינוי. רוצה לזקוף ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ונרשם על ראשו, ורצועות תלויות מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד אדונו, פושט ידיו, רואה יד השניה מתקשרת בקשר של שם הקדוש. מחזיר ידיו ומסתכל בכבוד אדונו. מתעטף בעטוף של מצוה, בארבע כנפות

מאמר

עמוד האמצעי, דהיינו קו האמצעי המיוחד ימין ושמאל, הוא יחוד בין שתיהן, והוא אש ירוקה. ומשום זה העמידו בעלי המשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. דהיינו שייבחרו בין דין לחסד, כי אז יתדבק בחסד, שה"ס קריאת שמע. ומשום זה התקינו פרשת ציצית לקרות אותה ביחוד (חסד הסיים). (ע"כ רעיא מהימנא)

שלו) אמר רבי יהודה וכו': אר"י, כמה עדים עשה הקב"ה להעיד בבני האדם, וכולם בעצה, ובעדות עומדים כנגדו. קם בבוקר ופושט את רגלו ללכת, העדים עומדים כנגדו ומכריזים ואומרים, רגלי חסידיו ישמור וגו'. שמור רגלך כאשר תלך. פלס מעגל רגלך. פותח עיניו להסתכל בעולם, אומרים העדים, עיניך לנכח יביטו. קם לדבר, אומרים העדים,

(דפו"י דף קע"ה ע"א *) דף קע"ה ע"ב)

מלכין נפקין לקדמות ^ע ארבע. ארבע סהדי קשוט דמלכא, תליין מארבע זיווין. ותליין בהו כענבים באתכלא.

שלט) מה אתכלא, דאיהו חד, ותליין ביה כמה ענבים, מהאי סטר ומהאי סטר. כך האי, מצוה חדא, ותליין ביה כמה ענבים, וזגין וזמורין צרירין בהו. שבעה רהיטין אלין אינון שבעה צרירין דתכלתא, דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד, או לאסגאה עד תליסר, מאן דיוסיף, לא יוסיף עליהו ^פ על תליסר. מאן דימעט, לא ימעט משבעה.

שמ) ותאנא, האי ^צ תכלת, הוא רזא דדוד מלכא. ודא חוטא דאברהם, דזכה ביה לבנוי בתריו. מאי תכלת. תכלית ^ק דכלא. רבי יהודה אומר, כסא הכבוד אקרי. שמא) רבי יצחק אמר, שבעה כריכין דאיהי שכינתא ^ר שביעתא דכלא ודאי, דהא היא מתברכא משיתא אחרנין, על ידא דצדיק. ואי תלת עשר, תלת עשר אינון, כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין. והאי היא פתחא דכלהו.

שמב) והיא חוטא חד, ורשימא ^ש בגוונהא, וגוונא דילה נפיק, מחד נונא דאזיל בים כנרת. וכנרת על ^ה שמה אתקרי. ועל דא, כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד, ^א דהא ודאי איהו כנור דדוד, מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה. ובג"כ, גונוי עייל עד רקיעא, ומרקיעא עד כורסיא.

חלופי גרסאות

ע ל"ג ארבע. פ ל"ג על תליסר. צ ל"ג תכלת. ק מוסיף דכלא ודאי. ר ל"ג שביעתא. ש בגוונא. ת שמא. א מוסיף דהא דדוד.

מאמר

הסולם

הציצית

כי תקונה, הוא תכלית כל העולמות. ר' יהודה אומר היא נקראת כסא הכבוד. שהוא מלכות. שמא) ר' יצחק אומר וכו': ר"א ז' כריכות שכורכים על הציצית, היא השכינה, שהיא שביעית הכל ודאי, כי היא מתברכת ממש ספירות האחרות חג"ת נה"י על ירי הצדיק, שהוא יסוד, וע"כ כוללת כל הז' ואם עושים י"ג כריכות, י"ג הן כמו שהעמידהו ב"ג מדות הרחמים. והמלכות היא הפתח של כולם וע"כ כוללת י"ג.

שמב) והיא חוטא חד וכו': והיא, התכלת, היא חוט אחד ורשום בצבעיה, והצבע שלה יוצא מדג אחד ההולך בים כנרת, ונקרא כנרת, על שם המלכות. ועל זה כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, אשר כנור ה"ס המלכות, כי היא ודאי כנור של דוד המננג מאליו למלך הקדוש העליון, שהוא ז"א. וע"כ צבעיו של תכלת, עולה עד לרקיע, שהוא ז"א. ומרקיע עד הכסא, שהיא בינה.

והכא

כנפות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לפני ארבע, דהיינו ד' עדי אמת של המלך, שהם ד' ציציות, תלויות מארבע כנפות, ותלויות בהם כענבים באשכול. (וכבר נתבאר כל זה באות שכי"ג).

שלט) מה אתכלא דאיהו וכו': מה אשכול, שהוא אחד, ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה, הציצית, הם מצוה אחת ותלויים בו כמה ענבים וזגים וזמורות. דהיינו כמה מיני מדרגות כנ"ל. כרוכים בהם ז' רצים. אלו הם, ז' כריכות של תכלת, שצריכים לכרוך בכל אחת ואחת (כנ"ל אות שכי"ג) או להרבות עד י"ג כריכות. מי שמוסיף אל יוסיף עליהם על י"ג. ומי שממעט אל ימעט משבע.

שמ) ותאנא האי תכלת וכו': ולמדנו, תכלת זו היא סוד דוד המלך. דהיינו מלכות, וזה החוט של אברהם. דהיינו בחינת המסך דקו ימין בסוד נקודת החולם (ב"א ט"ו ד"ה ההיא) ששם הוא נמתק בבניה, שזכה בו לבניו אחריו. (וזהו תכלת. דהיינו תכלית הכל.

(דפ"י דף קע"ה ע"ב)

שמג) והכא כתיב מצוה, כד"א (פ) מצות המלך היא. (ז) מדוע אתה עובר את מצות המלך. (ק) כי מצות המלך. ותאנא, יסודא ושרשא ב במלכא מתעטרין כחדא. והאי הוא ג דוכרנא ופתחא לכל שאר כתרין. דכתיב, ה) פתחו לי שערי צדק. וכתיב, ו) זה השער לי. וע"ד כתיב, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי, לאכללא בהאי כל שאר כתרין. וע"ד אינון סהדי סהדותא, ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי ד מצות.

שמד) ותנינן, תשמישי מצוה, נזרקין. ואי תימא, הא לולב וערבה וכו', ה תשמישי קדושה אינון, אמאי נזרקין. אלא תשמישי קדושה, בגין דרשימין בכתיבה דשמא ו קדישא.

שמה) א"ר יצחק, אינון חוטין, לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן, לד' סטרי עלמא, מהאי אתר. ואיהי שלטא על כלא, ברזא דלב, דאיהי לבא דכל האי עלמא, ולבא דעלאי, ותליא בלב עלאה. וכלא הוא בלב, דנפק מחכמה עלאה. א"ר יצחק, שעורא דהאי, ואורכא דהאי, אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר.

מסורת הוהר

(פ) (מ"ב יח.) (צ) (אסתר ג) ח"ג פב: ת"ז בהקדמה
(י. ק) (נחמיה יא.) (ר) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג.
(ש) (תהלים קיח) בשלח מג צ"ש.

חלופי גרסאות

ב במלכו. ג כתר. ד מצוה. ה ל"ג מן תשמישי
ער אלא. ו מוסיף קדישא. שיש חילוק בין תשמישי
קדושה דרשימין בכתב גונון וראינו רשימין בכתב
נזרקין אע"פ שהן תשמישי קדושה. ז ואו.

מאמר

הסולם

הציצית

שמד) ותנינן תשמישי מצוה וכו':
ולמדנו תשמישי מצוה, דהיינו של המלכות,
נזרקין. ואם תאמר, הרי לולב וערבה, אשר
לולב רומז על יסוד דז"א, והערבות לנויה
דז"א, וא"כ אינם תשמישי מצוה, אלא תשמישי
קדושה, דהיינו בז"א, ולמה הם נזרקין. ומשיב.
אלא תשמישי קדושה היינו משום שרשומים
בכתב של שם הקדוש. אבל לולב וערבה,
אע"פ שרומזים על ז"א, מ"מ הם כתשמישי
מצוה, ונזרקין.

שמה) א"ר יצחק אינון וכו': אר"י, אלו
החוטין, דציצית, הם להראות, איך הם תלויים
מכאן ומכאן לד' רוחות העולם ממקום זה,
והיא, המלכות, שולטת על כולם בסוד
לב, שהיא הלב של כל עולם הזה, ולב
העליונים, דהיינו מג' עולמות ב"ע, ותלויה
בלב העליון, דז"א, והכל הוא בסוד הלב,
היוצא מחכמה העליונה, דהיינו שלב רומז,
על ל"ב נתיבות החכמה המאירים בו. א"ר
יצחק, שיעור של זה והאורך של זה, של
הציצית, למדנו באותיות חקוקות של ר'
אלעזר.

שמג) והכא כתיב מצוה וכו': וכאן
כתוב מצוה, דהיינו וזכרתם את כל מצות ה'.
משום שהמלכות נקראת מצוה, כש"א, מצות
המלך היא. הרומז למלכות. מדוע אתה עובר את
מצות המלך. כי מצות המלך. שכל אלו רומזים
על המלכות הנקראת מצות המלך. ולמדנו,
היסוד, שהיא ספירה אחרונה דז"א, והשורש,
שהוא הכתר, שהוא שורש כל, מתעטרים יחד
במלכות. וזו המלכות, היא הזכרון והפתח
לכל שאר הספירות. שכתוב, פתחו לי שערי
צדק. שהיא מלכות הנקראת צדק. וכתוב אחריו,
זה השער לה'. להיותה השער לכל הספירות.
וע"כ כתוב וראיתם אותו וזכרתם את כל
מצות ה', שהכתוב בא לכלול בזה, במלכות,
כל שאר הספירות אשר במלכות הנקראת מצוה,
נקראות כל הספירות הנכללות בה בשם מצות
וע"כ למדנו (לעיל אות שכ"ג) סהדי סהדותא
ולא קיימי בדוכתייהו, שהספירות דז"א
מעידים עדות, שמגלים הארת חכמה הנקראת
עדות ואינם עומדים במקומם בז"א. משום
שהיא מצוה, כי הציצית ה"ס המלכות הנקראת
מצוה, והספירות דז"א הכלולות בה נקראות
מצות. וע"כ הם שלא במקומם, בז"א, אלא
במלכות.

(דפ"י דף קע"ה ע"ב)

אמר

שמו) אמר קב"ה, מאן דבעי למהך בתר דחלתי, יהך בתר לבא דא, ובתר עיינין דקיימין עלה. מאן אינון עיינין. כד"א, (ת) עיני יי אל צדיקים. אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מ"ט *) בגין דאתם זונים אחריהם.

שמו) אמר ר' חייא, מאי טעמא הכא יציאת מצרים, דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. אלא, בגין דכד נפקו ממצרים, בהאי חולקא ה עאל. ובהאי, קטיל קב"ה קטולא דמצרים. וע"ד באתריה אתדכר, ובאתריה אודהר להו בדא. מאי באתריה. בגין דהאי מצוה, היא אתר דילה.

שמו) תאני ר' ייסא, כתיב (א) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. כימי, כיום מבעי ליה, דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו. אלא (ס) כאינון יומין עלאין, דאתברכא בהו כנסת ישראל. כך זמין קב"ה לאפקא להו לישראל מן גלותא, וכדין כתיב (ב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו וגו', זמרו יי כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מאי מודעת זאת. בגין (כ) דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה. (ל) בההוא זמנא אשתמודעא זאת, בכמה נמוסין (מ) דילה, (נ) דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא, כדין כתיב (א) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

חלוףי גרסאות

ז עאלו. ט באינון. י כד. כ דאשתמודע זאת השתא. ל ל"ג בההוא זמנא. מ דיליה. נ מוסיף ואשתמודע זאת בההוא זמנא דיעביד.

מסורת הוהר

(ח) (שם לא) ויצא קמב צ"ג. (א) (מיכה ז) שמות מב צ"ל. (ב) (ישעיה יב). (ג) (זכריה יד) תרומה פח צ"ה.

הציצית

הסולם

מאמר

שמו) תאני ר' ייסא וכו' : למד ר' ייסא. כתוב, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. שואל, כימי, כיום היה צריך לומר. שהרי בפעם אחת יצאו ולא נתעכבו. ומשיב, אלא הפירוש הוא, כימים האלו העליונים. חג"ת נה"י דז"א, שנתברכה בהם כנסת ישראל. כך עתיד הקב"ה להוציא את ישראל מן הגלות. ע"י ימים דז"א. ואז כתוב ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו' זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מהו מודעת זאת. ומשיב, משום שעתה נודעת זאת, שהיא המלכות, בעטוף טלית של מצוה, דהיינו בציצית. בעת ההיא תהיה נודעת זאת בכמה דרכים שלה. שיעשה הקב"ה אותות ונסים בעולם. אז כתוב, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

שמו) אמר ר' יהודה וכו' : אר"י, אמר הקב"ה, מי שרוצה ללכת אחר יראתי, ילך אחר לב הזה, שהוא המלכות, ואחרי העינים העומדות עליה. מי הן העינים. הוא כש"א. עיני הויה אל צדיקים. דהיינו עיני ד"א. אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מהו הטעם. משום שאתם זונים אחריהם. שמו) אמר ר' חייא וכו' : אר"ה, מהו הטעם שנזכר כאן יציאת מצרים, שכתוב, אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. ומשיב, אלא משום כשיצאו ממצרים נכנסו בחלק הזה שהוא המלכות. ובזה במלכות, הרג הקב"ה הרוגי מצרים. ועל כן נזכרת יציאת מצרים במקומו, ובמקומו הזהיר להם בזה שכתוב אני ה' אשר הוצאתי וגו'. מהו במקומו. הוא משום שמצוה זו דציצית, היא מקום שלה. של המלכות.

מרורי וף קעיה ע"ב *) דף קע"ז ע"א

(א) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח (א) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עלאין פתגמי אורייתא, כמה יקירין אינון, תאיבין אינון לעילא, תאיבין אינון לכלא. בגין דאינון שמא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמא קדישא, ואשתזיב מכלא, אשתזיב בעלמא דין, ואשתזיב בעלמא דאתי. ת"ח, כל מאן דאשתדל באורייתא, אחיד באילנא דחיי. כיון דאחיד ביה, בכלא אחיד, דכתיב (ב) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'.

(ב) רבי יצחק אמר, כל מאן דישתדל באורייתא, חירו אית ליה מכלא, חירו ממיתה, כמה דאמרן. בגין דחירו עליה שריא, ואחיד ביה. אילו ישראל א מתעטרין באורייתא, ישתזבו מכלא, ולא ישתכחו בגלותא, ב ודא הוא דכתיב (ג) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות. וחירות ג דא באורייתא אשתכח, ד אורייתא איהי חילא דימינא, כד"א (ד) מימינו אש דת למו, ושמאלא אתכליל

חלופי גרסאות

א מעטרין [; מנטרין] אורייתא ישתזבו. ב כתיב ול"ג ודא הוא ; וזה כתיב. ג מוסיף דא אוקמה. ד ל"ג אורייתא איהי

מסורת הוזהר

(א) (תהלים יט) נח צו צ"א. (ב) (משלי ג) ב"א רכט צ"א. (ג) (שמות לב) ב"א שמט צ"ב. (ד) (דברים לג) ויצא ג צ"ה.

ויקח קרח

הסולם

מאמר

בכל. שכתוב. עץ חיים הוא למחזיקים בה וגו'. (ב) ר' יצחק אמר וכו' : רי"א, כל מי שעוסק בתורה, יש לו חירות מכל, חירות ממות, כמו שאמרנו, משום שחרות, שהוא בינה, שורה עליו ואחוז בו. אילו היו ישראל מתעטרין בתורה היו נצולים מכל, ולא היו נמצאים בגלות. וז"ש חרות על הלחות אל תקרי חרות עם ח' קמוצה, אלא חרות, עם ח' צרויה. כי חירות זו נמצאת בתורה. התורה היא כח הימין. כש"א

(ג) ויקח קרח בן יצהר וגו' : רבי אבא פתח הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כמה עליונים הם דברי תורה, כמה יקרים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכל. משום שהם שם הקדוש, וכל מי שמשתדל בתורה, משתדל בשם הקדוש, וניצל מכל רע. ניצל בעולם הזה וניצל בעולם הבא. בוא וראה, כל מי שעוסק בתורה, אחוז בעץ החיים, וכיון שהוא אחוז בעץ החיים, הוא אחוז (דפו"י דף קע"ו ע"א)

בימינא, מאן דעביד ימינא שמאלא, ושמאלא ימינא, הא איהו כאילו חריב עלמא. (ג) ת"ח, אהרן ימינא. ליואי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא, בגיכ אתענש. ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא. רבי יהודה אמר, שמאלא אתכליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא, בגיכ אתאביד מעילא ותתא.

(ד) ויקח קרח, מאי ויקח. נסיב ה עיטא בישא לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה, איהו עריק מקמיה. ולא עוד, אלא ו מה דאית ביה אתאביד מניה. קרח רדיף בתר דלאו דיליה, דיליה אביד, ואחרא לא רווח.

(ה) קרח אזיל במחלוקת. מאי מחלוקת. פלוגתא. פלוגתא דלעילא ותתא. ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא, יתאביד מכלהו עלמין. מחלוקת, פלוגתא דשלוש. ומאן דפליג על שלום, פליג על שמא * קדישא, בגין דשמא קדישא, שלום אקרי.

(ו) ת"ח, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קב"ה עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עלייהו שלום. ומאי הוא. שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה, יתאביד מעלמא.

(ז) צלפחד פליג על שבת, דהוה מקושש עצים. ומאן אינון עצים. אינון

חלופי גרסאות

ה ל"ג עיטא; מנא. ו כמה אית.

הסולם

ויקח קרח

מאמר

מה שיש לו, נאבד ממנו. קרח רדף אחר שאינו שלו, שלו שלו אבד, והאחר לא הרויח.

(ה) קרח אזיל במחלוקת וכו': קרח הלך במחלוקת. מהו מחלוקת. הרחקה ודחוי. הרחקה ודחוי שלמעלה ומטה, ומי שרוצה לדחות תקון העולם, יהיה נאבד מכל העולמות. מחלוקת, היא הרחקה ודחוי של השלום, ומי שחולק על שלום, חולק על שמו הקדוש, משום ששמו הקדוש נקרא שלום.

(ו) ת"ח לית עלמא קאים וכו': ביא וראה, אין העולם עומד אלא על שלום. כשבא הקב"ה את העולם, לא היה יכול להתקיים, עד שבא והשרה עליהם שלום. ומה הוא, הוא שבת, שהוא שלום של העליונים והתחתונים, ואז נתקיים העולם. וע"כ, מי שחולק על השלום, יאבד מן העולם.

(ז) צלפחד פליג וכו': צלפחד חלק על השבת, שהיה מקושש עצים. ומי הם העצים. אלו

כש"א מימינו אש דת למו, והשמאל נכלל בימין. מי שעושה הימין שמאל והשמאל ימין הוא כאילו מחריב העולם.

(ג) ת"ח אהרן ימינא וכו': בוא וראה, אהרן הוא ימין, שהוא חסד, הלויים הם שמאל שהוא גבורה, קרח רצה לעשות חלופ הימין לשמאל, שרצה הכהונה, שהוא ימין, בשביל הלויים, שהם שמאל, משום זה נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע, שדבר על משה, ונענש בכל. רבי יהודה אמר, השמאל נכלל תמיד בימין שזהו תקונו של השמאל, קרח רצה להחליף התקון שלמעלה ולמטה, שהיה רוצה בשליטת הלויים שהם שמאל, שלא יהיו נכללים בכהנים שהם ימין, משום זה נאבד ממעלה וממטה.

(ד) ויקח קרח וכו': שואל מהו ויקח. ונשיב, לקח עצה רעה לעצמו, כל הרודף אחר שאינו שלו הוא בורח מפניו, ולא עוד, אלא (דפריי דף קע"ו ע"א *) דף קע"ו ע"ב)

אילנין אחרנין כדאמרן. ואינן ז' מלין דחול, וחול בקדש לא שרייא, ה' דפליג על שלמא דעלמא.

(ח) רבי יוסי אמר, כתיב ו^ה שלום רב לאוהבי תורתך וגו'. אורייתא הוא שלום, ו^ה דכתיב ז' וכל נתיבותיה שלום. וקרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא, בגי' כ' אתעניש הוא מעילא ותתא.

(ט) ויקומו לפני משה וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא. ר' שמעון אמר, קריאי מועד קראי כתיב, חסר יו"ד, אמאי כ' קראי. אלא הכי הוא, מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקייעא. ורזא דא, כל אינן כתרין עלאין, דשמא קדישא אתאחיד בהו, כלהו זמינן מאתר דאקרי קדש, הה"ד ו^ה מקראי קדש. ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא, כגוונא דאינן כתרין עלאין, ו^ה דזמינן מקדש עלאה, ה"נ קדש ו^ה תתא זמין לחילוי, לאעטרא ו^ה ולאעלאה להו.

(י) קדש עלאה ידיעא, קדש תתאה חכמת שלמה, ה"נ איהי זמינת לכל חילהא. ואינן חיילין כולהו, זמינן ו^ה לאתעטרא בהאי קדש ו^ה תתאה, בזמנא דמועד שרייא בעלמא. ו^ה כגוונא דחילהא קיימין לעילא, ה"נ קיימי ממנן דעמא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז אילנין. ח מוסיף מכאן ולהלאה מלי דחול בשבה אסיר ודאי. ט וכתיב. י אתאביד מעילא ותתא. כ ל"ג קראי. ל זמינן. מ תתאה. נ ל"ג ולאעלאה. ו לאעטרא. ע ל"ג תתאה. פ כגוונא.

ז (תהלים קיט) צו סח צ"ר. ז (משלי ג) וארא נח צ"ט. ט (ויקרא כג) אמור לב צ"ג.

מאמר

אלו הם אילנות אחרות של הע' שריס כמו שאמרנו. (כנ"ל שלח אות י"ב) ואלו הם דברי חול, וחול אינו שורה בקודש, ונמצא שחלק על שלום העולם, שהוא שבת. שעירב חול בשבת. (ח) ר' יוסי אמר וכו': רי"א כתוב, שלום רב לאוהבי תורתך וגו'. התורה היא שלום, שכתוב, וכל נתיבותיה שלום, וקרח בא לפגום השלום של מעלה שהוא התורה, דהיינו קו האמצעי שנקרא תורה, העושה שלום בין ימין לשמאל. ושל מטה, של משה. ומשום זה הוא נענש מעליונים ותחתונים. מאש, ומפי הארץ.

מאמר קריאי מועד

(ט) ויקומו לפני משה וגו': מקרא זה העמידו החברים. ר"ש אמר קריאי מועד, קראי כתוב, חסר י', למה כתוב קראי. ומשיב, אלא כך הוא. המלכות שבארץ, היא כעין המלכות שברקיע, כלומר, המלכות שלמטה (דפו"י דף קע"ו ע"ב)

הסולם

קריאי מועד

היא כעין המלכות של מעלה. וז"ס, שכל אלו ספירות העליונות שהשם הקדוש נאחז בהן, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, שה"ס או"א עלאין, ז"ש, מקראי קדש. ומתי זה. היא בשעה שמועד שרוי בעולם, דהיינו בחגים ומועדים. (כנ"ל אמור אות ק"י ע"ש) וכמו שאלו ספירות העליונות קרואות מקדש העלית לקדשם, כן קדש התחתון, מזמין צבאיו לעטר ולהעלותם. שהם ג' עולמות ביי"ע שהם צבאיה, שהמלכות מעטרם ומעלה אותם לאצילות.

(י) קדש עלאה ידיעא וכו': קדש העליון ידוע, שהוא או"א עלאין, קדש התחתון, היא חכמת שלמה, דהיינו המלכות, שהיא ג"כ הזמינה את כל צבאיה, לקדשם בקדושתה, ואלו הצבאות, כולם מזומנים להתעטר בקדש התחתון הזה, בזמן שמועד שורה בעולם. וכעין שצבאותיה עומדים למעלה באצילות מזומנים מן המלכות, כך עומדים ממוני העם, דהיינו ראשי ישראל, כדוגמה שלה למטה, בעוה"ז, וע"כ

ז כדוגמא ק דילה לתתא, וע"ד אקרון קראי מועד. ובגין דאנון לתתא, קראי מועד ר חסר, אבל בשלימו יתיר אינון.

יא) אנשי שם ודאי, ולא אנשי ש יי'. ודא הוא רוא, בנקבו שם יומת, ואוקימנא. ועל דא אקרי ת הכא, אנשי שם ודאי, א כיון דמסטר דגבורה קא אתיין, אנשי שם אינון, הא שבחא דלהון יתיר, אבל אינון נטלו לגרמייהו, ואתאחדו במחלוקת.

יב) בקר ויודע יי' את אשר לו. אמאי בקר, ואמאי קדוש ולא טהור. אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין, וקדוש כהנא. אמר משה, בקר, דכדין כתרא דכהנא אתער בעלמא, אי אתון כהני, הא בקר, פלחו עבודה דבקר, וכדין ויודע יי' את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו סתם, דא ליואי. ואת הקדוש, דא כהנא, כדין והקריב אליו. ולית מאן דאבחין מלה, אלא בקר, אי תתחזון ב לאשתארא בסטר דינא, בקר לא ג סביל לכו, דהא לאו זמניה הוא. ואי ד תתחזון לאשתארא בחסד, הא זמניה הוא, ה ותשתארו גביה, ויקבל לכו. יג) במה. בקטרת. דהא קטרת בעי לשושבינא, לאתקטרא על ידיה בכלא, ולאתקטרא מאן שושבינא. דא כהנא. ובג"כ, והיה האיש אשר יבחר

חלופי גרסאות

ז ל"ג כדוגמא: כגוונא. ק דלהון. ר מוסיף חסר, כגוונא דלעילא. ש השם. ת ל"ג הכא. א ל"ג מן כיון עד אינון. ב ל"ג מן לאשתארא עד בחסד. ג דביל. ד אתחזון. ה ותשתארו.

מאמר

הסולם

קדוש טהור

ואת הטהור. ומשיב, אלא הם, עדת קרח. מצד הטהור הם באים, כי הלויים הם בבחינת טהור ולא קדוש (כנ"ל תזריע אות קכ"ג) והכהן קדוש. אמר משה בקר, שאו הספירה של הכהן, שהיא חסד, נתעוררה בעולם, אם אתם כהנים, הנה בקר, יעבדו עבודה דבקר, שהוא חסד, ואז ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו, סתם, זהו הלוי. ואת הקדוש, זהו הכהן. אז והקריב אליו, את הקדוש. ואין מי שיבחין הדבר אלא בקר, וכך אמר להם, אם תראו את עצמכם להשאר בצד הדין, הבקר, שהוא חסד, לא יסבול אתכם, כי אין אז זמנו של הדין. ואם תראו את עצמכם להשאר בחסד, הרי הוא זמנו. ותשארו אצלו ויקבל אתכם.

יג) במה בקטרת וכו': במה, יבחן הדבר, בהקרבת קטרת. כי השושבין, צריך שיקטר על ידו הקטרת בכל המדרגות. ויתקשר בהן. כי ריח הקטרת עולה ומקשר כל המדרגות לאחד. מי הוא שושבין, זהו הכהן, שהוא חסד, ומשום

וע"כ הם נקראים קראי מועד. ומשום שהם למטה נקראים קראי מועד חסר י', אבל הם אז בשלמות יתירה.

יא) אנשי שם ודאי וכו': אנשי שם ודאי, דהיינו אנשי המלכות הנקראת שם, ולא אנשי הוי"ה, שהוא ז"א. והוא סוד, בנקבו שם יומת, והעמדינו, שסובב על המלכות הנקראת שם. וע"כ נקראו כאן אנשי שם ודאי, כיון שמצד הגבורה באו, שהיא המלכות הנקראת גבורה ותתא, הם אנשי שם. והוא נאמר לשבחם ביותר, אבל הם לקחו אותה לעצמם, כלומר שהפרידו המלכות מז"א, ונאחזו במחלוקת, עם משה, שה"ס ז"א.

מאמר קדוש טהור

יב) בקר, ויודע ה' את אשר לו וגו': שואל, למה בוקר דוקא. ולמה קדוש ולא טהור, דהיינו ואת הקדוש והקריב אליו, היה לו לומר (דמ"י דף קע"ז ע"ב)

י' הוא הקדוש, ולא הטהור. תרין דרגין אינון: קדוש. וטהור. כהן, קדוש. לוי, טהור. וע"ד הקדוש כתיב.

(יד) ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר. ת"ח, משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה. במה, בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות, רוחת כתיב, חסר וא"ו. ^ז ובג"כ אילנא דמותא הוא, ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי. וע"ד אל אלהי, אל: הה"ד ^ח ואל זועם בכל יום. אלהי הרוחות, דאיהו אתר ^ז צרורא דנשמתין דעלמא, וכל נשמתין תמן סלקין, ^ח ומתמן אתיין.

(טו) רבי יהודה פתח, ^מ שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי. האי קרא אליהוא אמרו. ת"ח, מה כתיב ^ז ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'. דהא אינון היי אמרין מלין, ואיוב לא ^ט הוה אתנחם עלייהו. מהכא אוליפנא, מאן דעאל לנחמא לאבל, בעי ליסדא מלין בקדמיתא, * דהא חבריאי דאיוב הוו אמרי מלי קשוט, אבל לנחמא ליה לאו, בגין דבעי מלין דאיהו יודי ^י עלייהו, וכדין יקבל עליה דינא, ויודי למלכא קדישא עליה. מה כתיב, ^י ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'. דאודי לבתר לקב"ה, וקביל עליה דינא דשמיא.

(טז) ת"ח, כתיב ^ט לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו דאילנא ול"ג ובג"כ. ז ל"ג צרורא. ח תמן אתחזיין.
ט ל"ג הוה. י מוסיף עלייהו בארץ קשוט

ל' (תהלים ז) ויחי רס צ"א. מ (איוב לד.) נ (שם
לב.) ס (איוב לב) חיי שרה מא צ"ב. ט (שם
לד) וישב ח צ"א.

אל אלקי הרוחות

הסולם

מאמר

(טו) רבי יהודה פתח וכו': רי"פ שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי. מקרא זה אמרו אליהוא. בוא וראה, מה כתוב, ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'. כי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם מהם. מכאן למדנו, מי שבא לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה שיהיו ראויים לנחמו. כי החברים של איוב אמרו דברי אמת אבל לא לנחם אותו, משום שצריכים דברים שהאבל יודה עליהם. ואז יקבל עליו את הדין, ויודה עליו למלך הקדוש. מה כתוב, ואליהו חכה את איוב בדברים וגו', כי הודה אח"כ אל הקב"ה וקבל על עצמו דין השמים. (טז) ת"ח כתיב לכן וגו': בוא וראה, כתוב, לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול. לכן אנשי לבב שמעו לי, היינו השלמים מכל ויכולים להבחין הדברים. חלילה לאל מרשע, ז"ש, ואל זועם בכל

ומשום זה, והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. ולא הטהור. כי שתי מדרגות הן, קדוש וטהור, (כמ"ש לעיל תוריע דף מ"ה ד"ה אמנם, ע"ש כל ההמשך) הכהן, קדוש. הלוי, טהור. וע"כ כתוב, הקדוש.

מאמר אל אלקי הרוחות

(יד) ויפלו על פניהם וגו': בוא וראה, משה ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה, משום שכתוב, ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחות, רוחת כתוב חסר ו', ומשום זה, אילן המות הוא, שהוא מלכות. ובכל מקום, נפילת אפים הוא לצד הזה. וע"כ כתוב, אל אלקי, אל ז"ש ואל זועם בכל יום, שהוא המלכות, אלסי הריחות, הוא מקום צרור הנשמות של העולם, וכל הנשמות עולות שמה, ומשם באות. שהוא המלכות.

ידפ"י דף קע"ו ע"ב * דף קע"ז ע"א

מעול. לכן אנשי לבב שמעו לי, שלימין בכלא, לאבחנא מלין. חלילה לאל מרשע, הה"ד ⁹ ואל זועם בכל יום. ושדי מעול, דא סמך לקבלא דא, ¹⁰ והא אוקמוה אל שדי. ¹¹ כי פועל אדם ישלם לו, הא ב"נ אזיל בהאי עלמא, ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה, ההוא עובדא תליא עליה, לשלמא ליה דינא, הה"ד כי פועל אדם ישלם לו, ¹² ההוא עובדא ישלם לו.

¹³ ועם כל דא, אם ישים אליו לבו, כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה, ¹⁴ כדין אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף, לאתצררא בצרורא דחיי, ולא שביק לנפשיה לבר, לאתדנא בדינא אחרא.

¹⁵ (יח) רבי יוסי אמר, האי מלה ¹⁶ רזא הוא, ¹⁷ בדינין טמירין דקב"ה. כי פועל אדם ישלם לו, לאתדנא בדיניה, ובאינון עובדין דבר נש עביד בהאי עלמא, וסליק ליה לאתדנא כעובדוי, ויתאביד מעלמא, מה כתיב בתריה, מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה. מי פקד עליו ארצה, דא הוא אחוה ¹⁸ דפריק ליה. ומי שם תבל כלה, דבאני ביתא, ובני בניין עלמא, ותקונא וישובא. מה כתיב בתריה, אם ישים אליו לבו. האי בר נש, דפקיד עליה למבני בנינא, בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא. מכאן, בר נש דאתי על ההיא אתתא, בגין שפירו ותיאובתא דילה, הא בניין עלמא לא אתבני, דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

⁹ (תהלים ז) לעיל אות יד צ"ל. ¹⁰ (איוב לד) ¹¹ וישב צ"א. ¹² כ ל"ג והא אוקמוה. ¹³ ל ל"ג ההוא עובדא ישלם לו. ¹⁴ מ ל"ג כדין אל אלקי הרוחות. ¹⁵ ו ל"ג לאתצררא. ¹⁶ ט מוסיף רזא אחרא. ¹⁷ ע באינון. ¹⁸ פ דקריב.

אל אלקי הרוחות

הסולם

מאמר

בכל יום. שהוא מלכות הנקרא אל. ושדי מעול. זה סמוך כנגד זה, כי שדי הוא יסוד, שהוא סמוך לאל, שהוא מלכות. וכבר העמידוהו, אל שדי, שאל הוא מלכות ושדי הוא יסוד. כי פועל אדם ישלם לו. אם אדם הולך בעולם הזה, ועושה מעשים וחוטא לפני אדונו, מעשה ההוא תלוי עליו לשלם לו דין. ז"ש, כי פועל אדם ישלם לו, המעשה ההוא שעשה, ישלם לו. (יח) ועם כל דא וכו': ועם כל זה, אם ישים אליו לבו. כיון שהאדם משים לבו ורצונו לשוב לפני אדונו, אז, אל אלקי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף, לצור בצרור החיים, ואינו עוזב נפשו בחוץ להיות נדון בדין אחר. (יח) רבי יוסי אמר וכו': רי"א, דבר זה

ובגין

(דפרי דף קע"ו ע"א)

קרח

(ט) ובגין כך כתיב, אם ישים אליו לבו, ברעותא דלכא ז דיכוין לגביה, כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף, ואתמשך גביה, ק לאתבנאה בהאי עלמא, מה כתיב בתריה, יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב, יגוע כל בשר יחד, ההוא גופא יתבלי בעפרא, וכל ההוא בשרא. והשתא, אדם על עפר ישוב, הא חדותין דבנינא כמלקדמין, ויתוב על עפרא דבנינא דגופא אחרא, כמה דהוה בקדמיתא. ועל דא, רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה, וחייס עלייהו דבני נשא, דלא יתאבידו מהאי עלמא, ומעלמא אחרא, בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר. (כ) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו'. רבי חייא פתח (ז) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. כמה אית להו לבני נשא, לאסתמרא מחובייהו, ולנטרא עובדייהו, דהא ז בכמה זמנין עלמא אתדן, ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין, ומשגיחין עלייהו לעילא, ואכתיבו קמיה. ש וכד עובדייהו דבני נשא, לא מתכשרן קמי מלכא, סליק רוגזא, ודינא אתער, הה"ד חמת מלך מלאכי מות, וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחוביו. (כא) ואיש חכם יכפרנה, בשעתא דמאריהו דדינין קיימין על עלמא, ורוגזא תלי, אי אשתכח בדרא זכא דרשים לעילא, קב"ה אשגח ביה, ואשתכך רוגזא. למלכא דאתרגז על עבדוי, ת והוה תבע על (א) סנטירא א למעבד דינא, אדהכי עאל רחימא דמלכא, וקם קמיה, כיון דחמא ליה מלכא, אתנהירו אנפוי.

מסורת הוהר

(ק) וירא מ צ"ג ר (משלי טז).

חלופי גרסאות

צ דכוין. ק (ואם) לא אתבני: יתבני. ר בכל יומא ול"ג בכמה זמנין עלמא אתדן. ש וע"ד בעי ב"נ סליק רוגזא קמי מלכא ודינא אתער הה"ד חמת ת דהוא. א מוסיף למעבד בהו.

לאזדהרא מחוביו דהא כמה זמנין עלמא אתדן ובג"כ מלך וגו'. ול"ג מן וכד עד סוף האות.

דרך אמת (א) שוטר העיר.

הסולם

מאמר

קח את המחטה

(כ) ויאמר משה וגו' קח את המחטה וגו': ר' חייא פתח, חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. כמה יש להם לבני אדם להשמר מעונותיהם ולשמור מעשיהם. כי בכמה פעמים נדון העולם, ובכל יום ויום עולמים המעשים במאזנים, ומשגיחים עליהם מלמעלה, ונכתבים לפניו, וכשמעשים של האדם אינם כשרים לפני המלך, עולה כעס, והדין נתעורר. ז"ש, חמת מלך מלאכי מות. וע"כ בכל יום ויום צריך האדם להזהר מעונותיו.

(כא) ואיש חכם יכפרנה: בשעה שבעלי הדין עומדים על העולם, והכעס תולה, אם נמצא

(ט) ובגין כך כתיב וכו': ומשום זה יכתוב, אם ישים אליו לבו, ברצון הלב שיכוון אל חמת, אז רוחו ונשמתו אליו יאסוף, שהוא נמשך אליו להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו, יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב. יגוע כל בשר יחד, היינו נוף ההוא ירקב בעפר וכל בשר ההוא, ועתה, אחר זה, אדם על עפר ישוב, הרי תהיה התחדשות הבגין כמקודם וישוב על העפר, של בגין נוף אחר, כמו שהיה בתחילה. ועל זה הרוח והנשמה ביד הקב"ה ומרחם על בני אדם, שלא יהיו נאבדים מעולם הזה ומעולם האחר. משום זה כתוב, אל אלקי הרוחות לכל בשר.

שארי ההוא רחמא דמלכא לאשתעי בהדיה, ומלכא חדי. לבתר כד אתא סנטירא, חזא אנפוי דמלכא חדאן, ב אסתלק ואזיל ליה, ולא עביד דינא. וכדין, ההוא רחמא בעי למלכא על עבדוי, ומכפר להו. ובג"כ, ואיש חכם יכפרנה. (כב) אוף הכא, כד חמא משה דרוגזא הוה * תלי, מיד ויאמר משה אל אהרן, בגין דאיהו שושבינא ב דמטרוניתא, וקטרת לא סלקא אלא בידוי, דאיהו אסגי שלמא בעלמא, וקשיר קשרא דמהימנותא. קטרת, הא אוקמוה, חדוותא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא, סליקו דרוגזא, הה"ד * שמן וקטרת ישמח לב, וכדין ואיש חכם יכפרנה, ינקי וידכי לההוא רוגזא, ורחמין מתערין. (כג) רבי אלעזר אמר, ח אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי. וזאת עשו להם וחי ולא ימותו, דבעי כהנא לאתקנא להו, דאע"ג דקריבין אינון לקודשא, לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא, דהוא ידע סימנא דימטון לגביה, ולא יתיר. וכד מכסיא למאני קודשא, כדין כסויא אחרא שרי, ואסיר לון לקרבא למחמי, דהא מלה ג בחשאי לא אית לגביהו, אלא לכהנא, ד דמלה דלהון ועובדא דלהון ברזא ה ובחשאי וליואי לארמא קלא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ש (משלי כז) ויקרא לו צ"ב. ח (במדבר ד). ב ל"ג אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא. ג ר' אבא. ד וע"ד מלה. ה ל"ג ובחשאי.

דרך אמת ב גבירה. ג בלחש.

הסולם

מאמר

קח את המחטה

הכעס. ז"ש, שמן וקטרת ישמח לב. ואז, ואיש חכם יכפרנה. ינקה ויטהר את הכעס ההוא. והרחמים מתעוררים.

אל תכריתו שבט משפחות הקהתי

(כג) רבי אלעזר אמר וכו': רא"א, אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים. כי הם הגזע והשורש של הלויים. וזאת עשו להם וחי ולא ימותו. שהכהן צריך לתקן להם, שאע"פ שהם קרבים אל הקודש, לא יבואו אלא בתקון של הכהן. שהוא יודע הסימנים שיגיע אליו עד שם, ולא יותר. וכשמכסים לכלי הקודש, או שורה כיסוי אחר, מלמעלה, ואסור ללויים לקרב לראות, כי דבר בלחש דהיינו טוה, אינו גוהג בהם אלא בכהנים, שהדברים שלהם והמעשים שלהם, הם בסוד ובלחש. ולויים הם בתרמט קול. בשירה.

בג"כ

נמצא בדור צדיק המצוין למעלה, הקב"ה מביט עליו, והכעס נשקט. בדומה למלך שכעס על עבדיו, והיה תובע על השוטר לעשות דין. בתוך כך בא אוהבו של המלך, וקם לפניו כיון שראהו המלך האירו פניו, התחיל אוהב ההוא של המלך לדבר עמו, והמלך שמח. אח"כ כשבא השוטר, רואה פניו של המלך שמחים מסתלק והולך לו, ואינו עושה דין. ואז אותו האוהב מבקש את המלך על עבדיו. והמלך מכפר להם. ומשום זה, ואיש חכם יכפרנה.

(כב) אוף הכא כד וכו': אף כאן, כאשר ראה משה שהכעס תולה, מיד, ויאמר משה אל אהרן, משום שהוא השושבין, דהיינו הידיד, של המלכה, והקטורת אינו עולה אלא בידיו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמינה, שהוא המלכות, קטרת הרי העמידוהו, שהיא שמחה של מעלה ומטה, קטר האמונה, הסתלקות

(דטרי דף קע"ז ע"א י) דף קע"ז ע"ב)

(כד) בג"כ כהני בחשאי וברזא, ו וע"ד אסיר לון חמרא, דחמרא לארמא קלא, ז ולגלאה רזין איהו. ח בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא, דהא בדינא אתאחד, דינא באתגלייא איהו, ולפרסמא מלה קמי כלא. אבל כהנא, כל מלוי ברזא ובחשאי, ולא באתגלייא. ט בגין - דאיהו ימינא, כד דינן שריין בעלמא מסטרא דשמאלא, ימינא יהא מקרבא, ובמה. בקטרת, דאיהו בחשאי, ברזא דקיק, ופנימאה מכלא.

(כה) ת"ח, כד האי מדבחא אחרא, שארי לאתערא אתערותא, כד לא ישתכחו זכאין, מדבחא פנימאה אתער לגביה, וקאים לקבליה, ודינן כ משתככי. וע"ד קיימא לקבל דא, וכדין דינא אסתלק.

(כו) ר' אלעזר אמר, (א) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים, בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים, כדין אתי כהנא, וחפי כלא, עד לא יקרבון לנטלא ליה, ולא הו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין, אלא כלא בכסוייא מנייהו. כמה דכתיב (ב) ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך. ורוב כסוייא דמאני מקדשא, תכלת איהו, בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתכסייא כלא, מקרבין בני קהת דנטלין, ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר. הה"ד, (ג) וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו', בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

מסורת הזוהר

(א) (שם). (ב) (שם). (ג) (שם).

חלופי גרסאות

ז ואסיר ול"ג וע"ד. ז ל"ג ולגלאה רזין איהו.

ח בג"כ אתמסרו בדינא דהא דינא באתגלייא

איהו ולפרסמא מלה אבל כהנא. ט מוסיף וסימא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת בגין. י דימין מקרב. כ משתככי. ל ל"ג כלא

מאמר

הסולם

אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי נשקטים. וע"כ עומד זה כנגד זה, ואז הדין מסתלק.

(כו) ר' אלעזר אמר וכו': רא"א, זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים. בשעה שבני קהת לוקחים את קדש הקדשים, אז בא הכהן ומכסה הכל מטרם שיקרבו לקחת אותו. ולא היו רואים לעולם מה שהם נושאים, אלא הכל היה במכסה מהם, כמ"ש ובא אהרן ובניו, בנסוע המחנה והורידו את פרכת המסך. ורוב הכיסוי של כלי מקדש היה בתכלת, משום שתכלת כבר העמידהו ולמדנו (לעיל ש"ח) אית קד/א) ואחר שנתכסה הכל קרבים בני קהת הנושאים. ואינם קרבים אלא לאלו הבדים שיוצאים לחוץ. ז"ש, וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

בג"כ

(כד) בג"כ כהני בחשאי וכו': משום זה הכהנים הם בלחש ובסוד. וע"כ אסור להם יין, כי יין הוא להרמת קול. לשירה. ולגלית סודות. ומשום זה נמסרו הלויים להרמת קול, משום שמתאחזים בדין, ודין הוא בגלוי, לפרסם הדבר לפני הכל. אבל הכהן, כל דבריו בסוד ובלחש, ולא בגלוי, משום שהוא ימין, דהיינו חסד. כשהדינים שורים בעולם מצד השמאל, הימין יהיה מקרב, ובמה. בקטרת, שהוא בלחש, בסוד, דק ופנימי מכל. שהוא בינה.

(כה) ת"ח כד האי וכו': בוא וראה, כשמוזה הזוהר האחר, דהיינו מזבח החיצון, שהוא מלכות, מתחיל לעורר התעוררות הדין, כשלא נמצאים צדיקים להגן, מזבח הפנימי, שהוא בינה, מתעורר אליו, ועומד כנגדו, והדינים

(דפ"י דף קע"ז ע"ב)

כז) בג"כ קטרת דאיהי פנימאה, וכל מה די ברזא, לכהנא אתמסר. וע"ד
ד) ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת, דאיהי
פנימאה, רזא דכהנא, כדן ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים,
בין אילנא דחיי, ובין אילנא דמותא, כדן ימינא קריב דא בדא, ותעצר המגפה,
זכאה חולקא דכהנא, דכהנא אית ליה חילא לעילא, ואית ליה חילא לתתא,
והוא גרים שלמא לעילא ותתא, ובכל זמנא, שמאלא פלח לימינא, הה"ד וילוו
עליך וישרתוך, וימינא בשמאלא משתכחי במקדש.

כח) רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוא, א"ל, כתיב ה) ראה
חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. מ א"ל, ת"ח, ראה חיים עם אשה אשר
אהבת דא הוא רזא, דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא, דא בלא דא לא
אזלא. ובעי ב"נ לאכללא מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום. ודא הוא ראה
חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך. מ א"ל, ת"ח, ראה חיים עם אשה אשר
אלא על דא. ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש, כמה דאמר ו) בכל דרכיך
דעהו והוא יישר ארחותיך.

כט) ות"ח כל מלוי דשלמה מלכא, כלוהו סתימין לגו בחכמתא, והני
קראי אתחזון דהותרה רצועה, נ כמה דכתיב בתריה, כל אשר תמצא ידך לעשות

חלופי גרסאות

מ והוה אמר ר"ש כתיב ראה. נ א"ל ר"א כתיב.

מסורת הוהר

ד) ו"ח פה ט"ג שי"א שי"ח. ה) (קהלת ט) מקץ
כא צ"ב. ו) (משלי ג) תק"ח קכ ט"ג שכ"ז

הסולם

כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

מאמר

חיים עם אשה אשר אהבת, זה הוא סוד,
שצריך האדם לכלול חיים מעץ החיים שהוא
ז"א, במקום זה, שהוא מלכות הנקראת אשה.
זה בלא זה ז"א בלא מלכות, אינו הולך. וצריך
האדם לכלול מדת יום בלילה דהיינו מדת
ז"א שנקרא יום, במלכות שנקראת לילה, וכן
להיפך, מדת לילה ביום. וזהו, ראה חיים עם
אשה אשר אהבת. מהו הטעם. משום, כי הוא
חלקך בחיים, כי החיים שה"ס הארת החכמה,
אינם שורים אלא על זה, על מלכות, שאין
הארת החכמה מתגלה במקום אחר וזולתה (כנ"ל)
ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה). ובעמלך אשר
אתה עמל תחת השמש, הוא כמו שאתה
אומר, בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך.
כי דעהו הוא אותיות דע ו"ח, שהם ז"א
ומלכות.

כט) ות"ח כל מלוי וכו': ובוא וראה, כל
דבריו של שלמה המלך, כולם סתומים לפנינו
בחכמה. ואלו הכתובים נראים שהותרה הרצועה
כי כתוב אח"כ, כל אשר תמצא ידך לעשות
בכחך

כז) בג"כ קטרת דאיהי וכו': משום זה
קטרת שהיא פנימי, וכל מה שהוא בסוד, נמסר
לכהן. וע"כ ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ
אל תוך הקהל ויתן את הקטרת. מפני שהיא
פנימית, סוד הכהן שהוא ג"כ פנימי, אז, ויכפר
על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים. היינו
בין עץ החיים ובין אילן המות. או קריב הימין
זה בזה, דהיינו שעץ החיים שהוא ימין קריב
אל הכהן שהוא ימין, ותעצר המגפה, אשרי
חלקו של הכהן, שהכהן יש לו כח למעלה, ויש
לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ומטה.
ובכל זמן, השמאל עובד אל הימין, ז"ש וילוו
עליך וישרתוך. והימין כלול בשמאל, נמצאים
במקדש.

מאמר כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

כח) רבי אלעזר הוה וכו': ר"א היה
עומד לפני ר' שמעון אביו. אמר לו כתוב,
ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי
הבלך. מהו פירושו. אמר לו בוא וראה, ראה
(דפ"י דף קע"ז ע"ב)

בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, (ז) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה * דחכמתא עלאה ביה, יתיר על כל בני עלמא, אמר הכי.

(ל) ׀ אלא כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא אתמרו. ת"ח, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא, וכל מה דהוא עביד, מבעי ליה דלא יהון אלא כלילן בימינא. כל אשר תמצא ידך, דא שמאלא. לעשות בכחך: דא הוא ימינא, כד"א (ח) ימינך יי נאדרי בכח. וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון ׀ לסטרא דימינא, ויכליל שמאלא בימינא, כדין קב"ה שארי בגוויה בהאי עלמא, ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי.

(לא) ולא יימא בר נש בשעתא ׀ דאתינא לההוא עלמא, כדין אתבע מן מלכא רחמי, ואיתוב קמיה, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא, אלא אי בעי בר נש, דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא, ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי, ישתדל בהאי עלמא, לאכללא עובדוי בימינא. וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה, דהא לבתר כך יתכניש מהאי עלמא, לאתדנא בדינא תקיפא, בדינא דגיהנם, לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא.

(לב) ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם, אית ביה מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאול. מדורא תתאה מניה, אבדון. ודא

חלופי גרסאות

פ דאתי בהתאה. ׀ לסטר ימינא. ׀ דאתי בהתאה.

מסורת הוהר

(ז) (קהלת ט) מקץ כב צ"א. (ח) (שמות טו) לך ׀ א"ל. ׀ לסטר ימינא. ׀ דאתי בהתאה. פא צ"ה.

כל אשר תמצא ידך בכחך לעשות

הסולם

מאמר

(א) ולא יימא ב"נ וכו': ואל יאמר אדם, בשעה שאבא אל עולם ההוא, או אבקש מן המלך רחמים, ואשוב לפניו, אלא ע"ז אומר, כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, אחר שיסתלק האדם מן העולם הזה, אלא אם אדם רוצה, שהמלך הקדוש יאיר לו לעולם ההוא, ויתן לו חלק לעולם הבא. יעסוק בעולם הזה לכלול מעשיו בימיו, וכל מעשיו יהיו לשב הקב"ה, כי אח"כ כשיסתלק מעולם הזה, לדון בדיון קשה, בדיון של הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדיון.

(ב) ד"א כי אין וגו': פירוש אחר. כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. כי בגיהנם יש מדורים על מדורים, מדור התחתון הוא שאול. מדור היותר תחתון ממנו, הוא אבדון

בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'. מקרא זה יש להסתכל בו. כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה, שחכמה עליונה היתה בו יותר מכל בני העולם, אמר כך. (ל) אלא כל מלוי וכו': ומשיב, אלא כל דבריו של שלמה המלך על סוד החכמה נאמרו. בוא וראה, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, זה הוא שאדם צריך לכלול השמאל בימין, וכל מה שהוא עושה, צריך שלא יהיו אלא כלולים בימין. כל אשר תמצא ידך, זה שמאל שנקרא יד. לעשות בכחך, זה הוא ימין, כש"א ימינך ה' נאדרי בכח. וכיון שאדם נזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין ויכלול שמאל בימין, אז הקב"ה שורה בתוכו בעולם הזה, ויאסוף אותו אצלו לעולם הבא ההוא.

(דפ"י דף קע"ז ע"ב *) דף קע"ח ע"א

סמך לדא. מאן דנחית לשאול, ידונון ליה ומתמן יצפצף ועולה. הה"ד (ט) מוריד שאול ויעל. זמאן דנחית לאבדון, תו לא סליק לעלמין.

(לג) מאן דאית ביה עובדא טבא, ז או דאיהו מארי דחושבנא, הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי עליהו רחמי. מ"ט בההיא שעתא. בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי, ויודי עליהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין אקרון מארי דחושבנא.

(לד) וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה, כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם, ובדרגא דשאול, וכלהו צווחין מאינון דרגין, הוא לא ישתאר תמן, ולא ישתכח בינייהו, ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול, ולא ישתכח אלא לעילא לעילא, ק באתר דכמה נהורין ר ובוצינין, וכמה ד כסופין ש שארן ביה, וקב"ה ת אתי לאשתעשעא עם א שאר צדיקייא די בגן עדן. זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, עליהו כתיב י, אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. (לה) ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'. רבי אבא פתח, (ז) היושב

מסורת הזהר

(ט) (ש"א ב) תרומה כמה צ"ר. י (תהלים קמ) ז אי טבא איהו. ק די כמה. ר ובוסינין. ש שארי. ת מוסיף אתי ביה; ותאיב ליה. א ל"ג שאר. (י) (ש"א ב) ויצא סו צ"ד. (ז) (ישעיה פ) ז"ח יז ט"ג שליה.

דרך אמת ד (ז) תאות ותענוגים שורים בו.

מאמר

הסולם

כל אשר תמצא ירך בכחך לעשות

לאחר פטירתו, כשיעברו אותו לראות ולהסתכל באלו הרשעים הנדונים בגיהנם ובמדרגת שאול, וכולם צווחים מאלו המדרגות, הוא לא ישאר שם, ולא ימצא ביניהם. וע"ז כתוב אין מעשה וחשבון ודעת בשאול, אין מעשה, היינו מי שיש בו מעשה טוב (כנ"ל אות ל"ג) וחשבון היינו מי שהוא מבעלי החשבון (כמ"ש שם) ודעת, היינו מי שמשתדל בדעת וכו' כנ"ל. שכל אלו אינם בשאול, ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה חמודות שורים בו, והקב"ה בא להשתעשע עם שאר הצדיקים בגן עדן. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.

מאמר ועבד הלוי

(לה) ועבד הלוי הוא וגו': רבי אבא פתח. היושב על חוג הארץ וגו', בוא וראה, כשרצה הקב"ה

אבדון, וזה סמוך לזה, מי שיורד לשאול, ידונו אותו, ומשם מצפצף ועולה. ז"ש מוריד שאול ויעל. ומי שיורד לאבדון, אינו עולה משם לעולם.

(לג) מאן דאית ביה וכו': מי שיש בו מעשה טוב או שהוא מבעלי החשבון, הנה העמידוהו, שכל לילה ולילה, מטרם שישכב, ועוד אינו ישן, צריך האדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו היום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים. מהו הטעם שצריך לעשות חשבון באותה שעה, משום שבשעה ההיא אילן המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות. ע"כ צריך האדם באותה שעה לעשות חשבון ממעשיו, ויתודה עליהם, משום שהיא שעת חממה, ואלו נקראים בעלי חשבון.

(לד) וכן מאן דאשתדל וכו': וכן מי שמשתדל בדעת ובחכמה לדעת את רבונו, (דפו"י דף קע"ח ע"א)

על חוג הארץ וגו'. ת"ח, ב כד בעא קב"ה למברי עלמא, (ה) סליק ברעותא קמיה, וברא ליה באורייתא. ובה אשתכלל. הה"ד (ו) בהכינו שמים שם אני. וכתוב ואהיה אצלו אמן. והא אוקמוה, אל תקרי אמן, אלא אומן.

(ז) כד אתי למברי אדם, והא אתמר, אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד. בההיא שעתא דנפיק אדם לעלמא, הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא, והוה דחלין מניה כל בריין, ואוקמוה. ת"ח, לא אתקיים עלמא, ולא אשתלים, עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא, ואתקדש יומא, ואתתקן כרסייא קדישא למלכא, כדין אשתלימו עלאי ותתאי, ואשתכחו חדון בכלהו עלמין.

(ז) בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא, הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון, ואתקדש יומא, ולא אתבריאן, ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא * (ג) ואתחסר, כיון דאתקדשו י ישראל, ואשתלימו בדרגיהון, ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא, ה כדין אשתלים ההוא פגימא דעלמא, דמסטר שמאלא.

(ח) וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי, וכדין כלא אתכליל, בימינא, ועלמא לא אתפגים, ובג"כ כתיב, ועבד הלוי הוא. הוא אשלים לסטר שמאלא. הוא אשלים לפגימו דעלמא. ואפילו י ההוא סטרא דצפון, דאשתאר חסר בעלמא,

חלופי גרסאות

ב כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אשתכל באורייתא וברא ליה. ג ואסתחר. ז מוסיף עלמין, וישראל אשתלימו. ה כד. ו ל"ג בימינא.

מסורת הוהר

(ט) (משלי ח. ו) (שם) תולדות א צ"ד.

דרך אמת (ה) עלה במחשבה. (ו) סוף הקדמת בראשית דף י"ד : (דפ"י).

ועבד הלוי

הסולם

מאמר

(ז) בההיא שעתא דבעא וכו' : באותה שעה שרוצה להתקדש היום, היו יוצאים רוחות ושדים לברוא להם גוף. ונתקדש היום ולא נבראו (כנ"ל הקדסה"ז דף ק"צ ד"ה כיון) ונשאר העולם כמו נפגם ממלאכתו ונחסר מחמת מציאות הרוחות ושדים כיון שנתקדשו ישראל ונשלמו במדרגתו, ונמצאו הלויים בצד שמאל, או נשלם פגם ההוא של העולם, שנעשה בצד שמאל, מחמת מציאות הרוחות והשדים, כי ע"י הלויים נכלל השמאל בימין ועי"ז נתתקן השמאל.

(ח) וע"ד בעאן לאתרכאה וכו' : וע"כ צריכים הלויים להטהר ואז נכלל הכל בימין, והעולם אינו נפגם, ומשום זה כתוב, ועבד הלוי הוא. הוא השלים את צד השמאל, הוא השלים פגם העולם. ואפילו אותו צד צפון

שהיה

הקב"ה לברוא את העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה. ובה נשתכלל. ז"ש, בהכינו שמים שם אני, וכתוב ואהיה אצלו אמן. והרי העמידוהו אל תקרי אמן אלא אומן. שהיתה אצלו האומן של העולם.

(ז) כד אתי למברי וכו' : כשבא לברוא האדם, ולמדנו, אמרה התורה, וכי בחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, ואם לא יהיה אדם שיחטא, למי תאריך אפך. באותה שעה שיצא האדם לעולם, היה זיו הפנים שלו ממעלה וממטה, והיו יראים מפניו כל הבריות. והעמידוהו ברא וראה, לא נתקיים העולם ולא נשלם עד אותה שעה שיצא האדם בשלמות הכל ונתקדש היום, ונתתקן כסא קדוש למלך, שהוא המלכות. אז נשלמו העליונים והתחתונים, ונמצא שמחה בכל העולמות.

(דפ"י דף קע"ח ע"א י) דף קע"ח ע"ב

כד ברא קב"ה עלמא. ליואה בארונא אשלים לכלא. מאי בארונא. בההוא מטולא דהו נטלי במשכנא, אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה.

לט) [ז ז] הוא: לעילא לשמאלא. הוא: אתכליל בימינא, תו הוא: דא עתיקא. ח אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא, לא הו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה, ולא ישתדלון בני נשא באורייתא, ולא יתקיימו פקודי אורייתא, פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא, מאן עביד ט ליה. הוי אומר דא ליואה.

מ) ותו ועבד הלוי הוא, כד"א ט) כי יי' הוא ט) האלהים. הוא אשלים שלימותא, למיהוי כלא חד. הוא: פשיטא לקבלא לכנסת ישראל, כד"א, שמאלו תחת לראשי, בגין לחברא זווגא כחדא. מאן אתער רחימותא. הוי אומר הוא. תו הוא. כד"א ט) הוא י' עשנו ולא אנחנו עמו. בג"כ הוא: כ) לתתא. הוא: לעילא. הוא: ז) אתגלייא. הוא: ח) סתים. הוא: ט) אלהים. מא) ר' יצחק אמר, ל זמין קב"ה לאנהרא לסיהרא, כנהורא דשמשא. ונהורא דשמשא ידא על חד שבע זמנין. הה"ד ז) והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'.

מסורת הזהר

ט) (דברים ד) תרומה רט צ"ה. ט) (שיר ב) ב"א רלה צ"א. ט) (מלכים ק) נח סב צ"ה. צ) (ישעיה ל) שמות מט צ"ג. חלופי גרסאות ז) ההוא. ח ת"ח אלמלי ול"ג תו הוא דא עתיקא. ט לה. י דא עתיקא כד"א כי ה' הוא האלקים. כ האלקים. ל מוסיף זכאין אינון צדיקיא דבגנייתון זמין: עתיד.

דרך אמת ז) מלכות. ח) כתר. ט) בינה. י) ת"ת. כ) מלכות. ל) ת"ת. מ) כתר.

מאמר

הסולם

ועבד הלוי

הזה. הוא, משלים השלמות שיהיה הכל אחד. היינו שיתיחדו כל המדרגות להיות אחד, הוא, יורה התפשטות השמאל לקבל את כנסת ישראל, שהיא המלכות, כש"א שמאלו תחת לראשי, כדי לחבר אח"כ הזווג יחד, בסוד וימינו תחבקני, מי עורר את האהבה של שמאלו תחת לראשי, שה"ס אהבת דודים, הוי אומר הוא, דהיינו הלוי, עוד, הוא, הוא כש"א. הוא עשנו ולא אנחנו עמו שסובב על הקב"ה. משום זה, הוא יורה למטה, לתקון הפגם שבעולם (כבאות ל"ח) הוא למעלה, לתקון השמאל למעלה (כבאות ל"ט) הוא בגלוי, לגלות האמונה והעבודה בעולם (כמ"ש שכן) הוא סתים, שיוורה על עתיקא (כמ"ש שם) הוא אלוקים, שיוורה על היחוד הויה הוא האלקים, כנ"ל.

מא) ר' יצחק אמר זמין וכו': ר"א עתיד הקב"ה להאיר את הלבנה כאור השמש. ואור השמש יהיה על אחת שבע פעמים, ו"ש והיה

שהיה חסר בעולם כשברא הקב"ה את העולם, השלימו ג"כ הלוי, כי הלויים בארון השלימו הכל. מהו בארון. היינו באותו משא שהיו נושאים במשכן, בעת נסיעת המשכן, גשלים על ידיהם כל פגם ההוא.

לט) הוא, לעילא לשמאלא וכו': ועבד הלוי הוא, הוא יורה למעלה בשמאל, היינו שמתקן השמאל למעלה. הוא, יורה שנכלל בימין. עוד הוא זה עתיקא, שהוא כתר, שעבודתו ותקונו מגיע עד הכתר. כי הוא יורה על נסתר. אם לא היה נמצא דין בעולם, שה"ס תקון של הלויים, לא היו בני אדם יודעים אמונה העליונה, ולא היו בני אדם עוסקים בתורה, ולא נתקיימו מצות התורה, ועבודה שלמה הנמצאת בעולם למלך הקדוש, מי עושה אותה, הוי אומר, הלויים.

ב) ותו ועבד הלוי הוא וכו': עוד ועבד הלוי הוא, הוא כמו שאתה אומר, כי הויה הוא האלקים. היינו שעל ידו נעשה יחוד (דפרי"ך דף קע"ח ע"ב)

וכתיב (ק) לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף. וכתיב (ר) לא יהיה לך עוד השמש וגו'.

רעיא מהימנא

(מב) (ש) כל פטר רחם לכל בשר וגו', ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. פקודא דא לפדות פטר חמור, לפדות לעלמא דאתי. ואי קודם דאזיל לההוא עלמא, לא יפדה נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא, עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבקדמיתא. (ח) ישוב לימי עלומיו, ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא.

(מג) כתיב (א) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, וישראל בגין דפדיון דלהון הוה בלא תורה, דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי, אהדרו תלת זמנין ^ה אחרנין בגלותא, ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא, לא יחדרון לעלם בגלותא. אתו רבנן וברכו ליה, ואמרו רעיא מהימנא, קב"ה יפדה לך, וכל ישראל יפדון על ידך, ותתחדש עמהון, ואינון עמך.

(מד) פקודא בתר דא, לדון בערכי בית. וברזא דחכמתא, בית דב"נ, דא אתתא. אי איהי אתתא דטוב ורע, ובעי להמיר רעה בטובה, יפדה לה ^ט מההוא רע, ויהיב לה ערך דילה. אבל אתתא דאילנא דחייא, אתמר בה (ב) לא יערכנה זהב

חלופי גרסאות

ח ל"ג אחרנין. נ ל"ג דא. ט לההוא.

משפטים קיח צ"ג. ב (שם כח) שמיני ל צ"פ.

מסורת הוהר

(ק) (שם ט) בא נ צ"צ. ר (שם) ח"א רנב. ז"ח יד ט"ב ש"ב, כו ט"א שכ"ח. (ש) (במדבר יח).

(ח) (איוב לג) וישב נד צ"ה. א (שם)

ועבד הלוי

ובגאולה אחרונה, שהגאולה שלהם תהיה בתורה, לא יחזרו עוד לעולם לגלות, באו רבנן וברכו אותו. ואמרו: רעיא מהימנא, הקב"ה יפדה אותו, וכל ישראל יהיו פדוים על ידך, ותתחדש עמהם והם עמך.

הסולם

מאמר

הזיה אור הלבנה כאור החמה וגו'. וכתוב, לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף. וכתוב, לא יהיה לך עוד השמש וגו'.

רעיא מהימנא

מאמר ערכי בית

(מד) פקודא בתר דא וכו': המצוה שלאחר זה, הוא לדון בערכי בית. ובסוד החכמה, ביתו של אדם זו אשתו. אם היא אשה דטוב ורע, ורוצה להמיר אשה רעה בטובה, יפדה אותה מאותו הרע, ויתן בעדה הערך שלה. אבל אשה של עץ החיים, שהיא המלכות, נאמר בה, לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז. ואין לה ערך. כמו שנאמר, אשת חיל עטרת בעלה. ונאמר, אשת חיל מי ימצא וגו'. וזו היא השכינה, מי שגומל

חסד

(מב) כל פטר רחם וגו': ואת בכור הבהמה וגו': מצוה זו היא לפדות פטר חמור. היינו לפדות עצמו לעולם הבא. ואם קודם שילך לעולם ההוא לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתו בתורה, עתיד לחזור להתגלגל בעולם הזה כבתחילה, כמיש ישוב לימי עלומיו, ולקבל נפש רוח ונשמה.

(מג) כתיב הן כל וכו': כתוב, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. היינו ישראל, משום שפדיון שלהם היה בלי תורה, שהיא כסף, דהיינו כסופא. שפירושו החמדה, של עולם הבא. חזרו ג' פעמים אחרים בגלות, (דפו"י דף קע"ה ע"ב)

וזוכית ותמורתה כלי פז, ואין לה ערך. כמה ^ע דאתמר, ^ג אשת חיל עטרת בעלה. ואתמר ^ד אשת חיל מי ימצא וגו'. ודא שכינתא. מאן דגמיל חסד עמה, לית ערך לאגרא דיליה. ומאן דחאב לגבה, לית ערך לענשא דיליה.

מה) כמה שפחות אית לה דמשמשין לה, וכל חדא וחדא מנייהו, אית לה ערך. וכל חד וחד צריך פדיון. אבל מאן דירית נשמתא, ^פ או רוחא, או נפשא משכינתא, לא צריך פדיון, דשכינתא עלה אתמר ^ה אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. דפדיון דילה בקב"ה תליא. ^ז דאמשכן ^ק לה ^ר ישראל, ^ש בקשורא דתפילין, באות דשבת, באות דיומין טבין, באות דברית, ותורה, בכמה פקודין. דפדיון דילה ^ת תליא בקב"ה, הה"ד ^ה ואעש למען שמי, ובגינה ^י ואף גם זאת. הכי כמה פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס. וכמה ^א חובין. ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא. ^ב אבל עונשא למאן דאעבר עלייהו, ^ג אין ליה ערך ושיעור.

מו) פקודא בתר דא, לדון במחרים נכסיו לכהן, הה"ד כל חרם בישראל לך יהיה. ורזא ^ד דא כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליי' באדם ובבהמה. רחם: בהיפוך אתוון כחושבן * רמ"ח אברים דב"ג, עלייהו אתמר ^ה ברגז רחם תזכור. בתר דכעיס ב"ג, ומחרים ההוא בעירא לגביה, הא שריא אל אחר נחש,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (משלי יב) ב"ב ה צ"א. ד) (שם לא) תוריע ב צ"ו. ה) (ישעיה מב) יתרו קד צ"ו. ו) (יחזקאל כ) ח"ג קכב. ת"ז ת"ו כב. ז) (ויקרא כו) שמות עב צ"פ. ח) (חבקוק ג) בהר יג צ"ח.

ע דאוקמה. ^פ או נפשא או רוחא. ^צ דא משכן; דאי משכן. ^ק דילה. ^ר מוסיף לגבי ישראל. ^ש מוסיף בקושטא בקשורא. ^ת ל"ג תליא. ^א מוסיף חובין דלהון; פקודין דלהון. ^ב ל"ג אבל; ולכל. ^ג אית. ^ד מוסיף דא באדם ובבהמה.

מאמר

הסולם

ערכי בית

חסד עמה אין ערך לשכר שלו. ומי שחוטא לה, אין ערך לעונש שלו.

מה) כמה שפחות אית וכו': כמה שפחות יש לה, המשמשות אותה, וכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון, דהיינו 197 אותה מאחיות הס"א. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש, מן השכינה, אינה צריכה פדיון, כי השכינה, נאמר עליה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, כי הפדיון שלה תלוי בהקב"ה. שישאל ממשיכים אותו אליה בקשר התפילין, באות שבת, באות ימים טובים, באות ברית ותורה, בכמה מצות. כי הפדיון שלה תלוי בהקב"ה, ז"ש ואעש למען שמי. ובשבילה, ואף גם זאת וגו'. כך כמה מצות עושים בני אדם על מנת לקבל פרס. וכמה עונות. ולכל מצוה (דפרי דף קע"ח ע"ב *) דף קע"ט ע"א)

מאמר מחרים נכסיו לכהן

מו) פקודא בתר דא וכו': מצוה לאחר זו, לדון במחרים רכושו לכהן. ז"ש כל חרם בישראל לך יהיה. וזה סוד כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה. רחם בהפיכת האותיות הוא רמ"ח, כחשבון רמ"ח אברים של האדם. עליהם נאמר, ברגז רחם תזכור. אחר שהאדם כועס ומחרים אותה בהמה אליו, הרי אל אחר, נחש, שורה עליה, שנאמר בו ארור אתה מכל הבהמה. והוא לשמאלו של אדם, משום זה צוה הקב"ה לתת אותה לכהן, שהוא רחמים וברכה, כדי להכניע הכעס

דאתמר ביה, ^ט ארור אתה מכל הבהמה, ואיהו לשמאלא דב"נ. בגין דא מני קב"ה, ^ה למיהב לכהנא, דאיהו רחמי ברכה, לאתכפייא רגז, דאתער בההוא ב"נ מרה, חרבא דמלאך המות, ואתער ימינא לגביה ברחמי, ואתכפייא רוגזא דשמאלא, והאי איהו ברגז רחם תזכור.

מז) מאן דכעיס, ^ו דאית ליה בכעס סם המות, דעליה אוקמוה מארי מתניתין, כל הכועס כאילו עובד ע"ז. בגין דסטרא אחרא אתוקדת בב"נ. ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מניה, ^ז וסמאל אל אחר ^ח חרם, ונוקבא דיליה קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. וקב"ה בריך בכל אורייתא כלא, וכל ברכאן מימינא, ^ט דאחיד בה כהן. ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא, דאיהו אכיל ליה בנורא, ושצי ליה מעלמא, ושכיך אשא משמאלא בימינא, דאיהו מייא, וביה ^י וחמת המלך שככה.

מח) פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה, ואוקמוה תרי ממאה, מאי תרומה. רבנן דמתיבתא, האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה, בסתרי תורה מאי ניהו. מאן ^א דבעי למטעם, אי הוא זר יומת והיינו אל זר סמאל. דקב"ה אמר ^ב ויקחו לי תרומה, תרי ממאה, ליחדא ליה תרין זמנין ביומא, דהיינו תרי ממאה, במ"ט אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית, ובמ"ט אתוון דשחרית, חסרין תרין ממאה, אינון שכינתא עלאה, ותתאה, בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה, אמה דתרווייהו. מדה דתרווייהו. מאה באמה. אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתוון, הא"ם.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה למהוי. ו ל"ג מן דאית עד כאלו. ז גורס כאן מן דאית עד בגין. ח ל"ג חרם. ט ואחיד. י בעי. (בראשית ג) פקדי קא צ"ח. י (אסתר ז) ח"ג קלג. יטו: רלד. רעד: כ) (שמות כח) תרומה א צ"א.

הסולם

מאמר

מחרים נכסיו לכהן

באש ומכלהו מן העולם. ואש דשמאל שככה בימין, שהוא מימין. ובו וחמת המלך שככה.

מאמר תרי ממאה

מח) פקודא בתר דא וכו': המצוה שלאחר זה, היא להפריש תרומה גדולה. והעמידוהו שנים ממאה. שואל מהו תרומה. ומשיב, רבנן של הישיבה אמרו, תרומה זו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מה היא מרומ, היינו, מי שרוצה לטעום ממנה, אם הוא זר יומת. והיינו אל זר, שהוא סמאל. שהקב"ה אמר, ויקחו לי תרומה, שנים ממאה, שפירושן, ליחדו ב' פעמים ביום, דהיינו שנים ממאה

הכעס, כי נתעורר באותו האדם המרה, שהיא חרבו של מלאך המות, וע"כ נתעורר הימין אליו ברחמים, והכעס דשמאל נכנע, וזה הוא ברגז רחם תזכור.

מז) מאן דכעיס דאית וכו': מי שכועס, שיש לו בהכעס סם המות, שעליו העמידו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שהסטרא אחרא שורפת בהאדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן נתפרש החרם ממנו. סמאל אל אחר, הוא חרם. והנוקבא שלו, קללה, הכלולה בכל הקללות שבמשנה תורה. והקב"ה בריך בכל התורה כולה, וכל הברכות הן מימין, שהכהן אחוז בו, ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן, שהוא שורפו (דפ"י דף קע"ט ע"א)